

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیهما صلوات

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

حدیث از

حضرت امام باقر

علیه السلام

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۷۸۶ حدیث از حضرت امام باقر علیه السلام

نویسنده:

واحد تحقیقات مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

ناشر چاپی:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	..... فهرست
۳۹	..... ۷۸۶ حدیث از حضرت امام باقر علیه السلام
۳۹	..... مشخصات کتاب
۳۹	..... از ۲۰۰ تا ۲۰۰
۳۹	..... حدیث ۱
۳۹	..... حدیث ۲
۳۹	..... حدیث ۳
۳۹	..... حدیث ۴
۴۰	..... حدیث ۵
۴۰	..... حدیث ۶
۴۰	..... حدیث ۷
۴۱	..... حدیث ۸
۴۱	..... حدیث ۹
۴۱	..... حدیث ۱۰
۴۲	..... حدیث ۱۱
۴۲	..... حدیث ۱۲
۴۲	..... حدیث ۱۳
۴۲	..... حدیث ۱۴
۴۲	..... حدیث ۱۵
۴۳	..... حدیث ۱۶
۴۳	..... حدیث ۱۷
۴۳	..... حدیث ۱۸
۴۳	..... حدیث ۱۹

۴۳	حدیث ۲۰
۴۳	حدیث ۲۱
۴۴	حدیث ۲۲
۴۴	حدیث ۲۳
۴۴	حدیث ۲۴
۴۴	حدیث ۲۵
۴۴	حدیث ۲۶
۴۵	حدیث ۲۷
۴۵	حدیث ۲۸
۴۵	حدیث ۲۹
۴۵	حدیث ۳۰
۴۵	حدیث ۳۱
۴۵	حدیث ۳۲
۴۶	حدیث ۳۳
۴۶	حدیث ۳۴
۴۶	حدیث ۳۵
۴۶	حدیث ۳۶
۴۶	حدیث ۳۷
۴۷	حدیث ۳۸
۴۷	حدیث ۳۹
۴۷	حدیث ۴۰
۴۷	حدیث ۴۱
۴۷	حدیث ۴۲
۴۸	حدیث ۴۳

۴۸	حدیث ۴۴
۴۸	حدیث ۴۵
۴۸	حدیث ۴۶
۴۸	حدیث ۴۷
۴۸	حدیث ۴۸
۴۹	حدیث ۴۹
۴۹	حدیث ۵۰
۴۹	حدیث ۵۱
۴۹	حدیث ۵۲
۴۹	حدیث ۵۳
۵۰	حدیث ۵۴
۵۰	حدیث ۵۵
۵۰	حدیث ۵۶
۵۰	حدیث ۵۷
۵۰	حدیث ۵۸
۵۱	حدیث ۵۹
۵۱	حدیث ۶۰
۵۱	حدیث ۶۱
۵۱	حدیث ۶۲
۵۱	حدیث ۶۳
۵۲	حدیث ۶۴
۵۲	حدیث ۶۵
۵۲	حدیث ۶۶
۵۲	حدیث ۶۷

۵۳	حدیث ۶۸
۵۳	حدیث ۶۹
۵۳	حدیث ۷۰
۵۳	حدیث ۷۱
۵۳	حدیث ۷۲
۵۴	حدیث ۷۳
۵۴	حدیث ۷۴
۵۴	حدیث ۷۵
۵۴	حدیث ۷۶
۵۵	حدیث ۷۷
۵۵	حدیث ۷۸
۵۵	حدیث ۷۹
۵۶	حدیث ۸۰
۵۶	حدیث ۸۱
۵۶	حدیث ۸۲
۵۶	حدیث ۸۳
۵۷	حدیث ۸۴
۵۷	حدیث ۸۵
۵۷	حدیث ۸۶
۵۷	حدیث ۸۷
۵۷	حدیث ۸۸
۵۸	حدیث ۸۹
۵۸	حدیث ۹۰
۵۸	حدیث ۹۱

۵۹	حدیث ۹۲
۵۹	حدیث ۹۳
۵۹	حدیث ۹۴
۵۹	حدیث ۹۵
۵۹	حدیث ۹۶
۶۰	حدیث ۹۷
۶۰	حدیث ۹۸
۶۰	حدیث ۹۹
۶۰	حدیث ۱۰۰
۶۱	حدیث ۱۰۱
۶۱	حدیث ۱۰۲
۶۱	حدیث ۱۰۳
۶۲	حدیث ۱۰۴
۶۲	حدیث ۱۰۵
۶۲	حدیث ۱۰۶
۶۲	حدیث ۱۰۷
۶۳	حدیث ۱۰۸
۶۳	حدیث ۱۰۹
۶۳	حدیث ۱۱۰
۶۳	حدیث ۱۱۱
۶۴	حدیث ۱۱۲
۶۴	حدیث ۱۱۳
۶۴	حدیث ۱۱۴
۶۴	حدیث ۱۱۵

۶۴	حدیث ۱۱۶
۶۵	حدیث ۱۱۷
۶۵	حدیث ۱۱۸
۶۵	حدیث ۱۱۹
۶۵	حدیث ۱۲۰
۶۶	حدیث ۱۲۱
۶۶	حدیث ۱۲۲
۶۶	حدیث ۱۲۳
۶۶	حدیث ۱۲۴
۶۶	حدیث ۱۲۵
۶۶	حدیث ۱۲۶
۶۷	حدیث ۱۲۷
۶۷	حدیث ۱۲۸
۶۷	حدیث ۱۲۹
۶۷	حدیث ۱۳۰
۶۷	حدیث ۱۳۱
۶۷	حدیث ۱۳۲
۶۸	حدیث ۱۳۳
۶۸	حدیث ۱۳۴
۶۸	حدیث ۱۳۵
۶۸	حدیث ۱۳۶
۶۸	حدیث ۱۳۷
۶۸	حدیث ۱۳۸
۶۸	حدیث ۱۳۹

۶۹	حدیث ۱۴۰
۶۹	حدیث ۱۴۱
۶۹	حدیث ۱۴۲
۶۹	حدیث ۱۴۳
۶۹	حدیث ۱۴۴
۶۹	حدیث ۱۴۵
۷۰	حدیث ۱۴۶
۷۰	حدیث ۱۴۷
۷۰	حدیث ۱۴۸
۷۰	حدیث ۱۴۹
۷۰	حدیث ۱۵۰
۷۰	حدیث ۱۵۱
۷۱	حدیث ۱۵۲
۷۱	حدیث ۱۵۳
۷۱	حدیث ۱۵۴
۷۱	حدیث ۱۵۵
۷۱	حدیث ۱۵۶
۷۲	حدیث ۱۵۷
۷۲	حدیث ۱۵۸
۷۲	حدیث ۱۵۹
۷۲	حدیث ۱۶۰
۷۳	حدیث ۱۶۱
۷۳	حدیث ۱۶۲
۷۳	حدیث ۱۶۳

۷۳	حدیث ۱۶۴
۷۳	حدیث ۱۶۵
۷۴	حدیث ۱۶۶
۷۴	حدیث ۱۶۷
۷۴	حدیث ۱۶۸
۷۵	حدیث ۱۶۹
۷۵	حدیث ۱۷۰
۷۵	حدیث ۱۷۱
۷۶	حدیث ۱۷۲
۷۶	حدیث ۱۷۳
۷۶	حدیث ۱۷۴
۷۶	حدیث ۱۷۵
۷۶	حدیث ۱۷۶
۷۷	حدیث ۱۷۷
۷۷	حدیث ۱۷۸
۷۷	حدیث ۱۷۹
۷۷	حدیث ۱۸۰
۷۷	حدیث ۱۸۱
۷۸	حدیث ۱۸۲
۷۸	حدیث ۱۸۳
۷۹	حدیث ۱۸۴
۷۹	حدیث ۱۸۵
۷۹	حدیث ۱۸۶
۷۹	حدیث ۱۸۷

۸۰	حدیث ۱۸۸
۸۰	حدیث ۱۸۹
۸۰	حدیث ۱۹۰
۸۰	حدیث ۱۹۱
۸۱	حدیث ۱۹۲
۸۱	حدیث ۱۹۳
۸۱	حدیث ۱۹۴
۸۱	حدیث ۱۹۵
۸۲	حدیث ۱۹۶
۸۲	حدیث ۱۹۷
۸۲	حدیث ۱۹۸
۸۲	حدیث ۱۹۹
۸۳	حدیث ۲۰۰
۸۳	از ۲۰۱ تا ۴۰۰
۸۳	حدیث ۲۰۱
۸۳	حدیث ۲۰۲
۸۴	حدیث ۲۰۳
۸۴	حدیث ۲۰۴
۸۵	حدیث ۲۰۵
۸۵	حدیث ۲۰۶
۸۵	حدیث ۲۰۷
۸۵	حدیث ۲۰۸
۸۷	حدیث ۲۰۹
۸۷	حدیث ۲۱۰

۸۸	حدیث ۲۱۱
۸۸	حدیث ۲۱۲
۸۸	حدیث ۲۱۳
۸۹	حدیث ۲۱۴
۸۹	حدیث ۲۱۵
۹۰	حدیث ۲۱۶
۹۰	حدیث ۲۱۷
۹۰	حدیث ۲۱۸
۹۱	حدیث ۲۱۹
۹۱	حدیث ۲۲۰
۹۲	حدیث ۲۲۱
۹۲	حدیث ۲۲۲
۹۲	حدیث ۲۲۳
۹۲	حدیث ۲۲۴
۹۳	حدیث ۲۲۵
۹۳	حدیث ۲۲۶
۹۳	حدیث ۲۲۷
۹۳	حدیث ۲۲۸
۹۴	حدیث ۲۲۹
۹۴	حدیث ۲۳۰
۹۴	حدیث ۲۳۱
۹۴	حدیث ۲۳۲
۹۵	حدیث ۲۳۳
۹۵	حدیث ۲۳۴

۹۵	حدیث ۲۳۵
۹۵	حدیث ۲۳۶
۹۶	حدیث ۲۳۷
۹۶	حدیث ۲۳۸
۹۶	حدیث ۲۳۹
۹۶	حدیث ۲۴۰
۹۷	حدیث ۲۴۱
۹۷	حدیث ۲۴۲
۹۸	حدیث ۲۴۳
۹۸	حدیث ۲۴۴
۹۸	حدیث ۲۴۵
۹۹	حدیث ۲۴۶
۹۹	حدیث ۲۴۷
۹۹	حدیث ۲۴۸
۹۹	حدیث ۲۴۹
۱۰۰	حدیث ۲۵۰
۱۰۰	حدیث ۲۵۱
۱۰۰	حدیث ۲۵۲
۱۰۱	حدیث ۲۵۳
۱۰۱	حدیث ۲۵۴
۱۰۱	حدیث ۲۵۵
۱۰۱	حدیث ۲۵۶
۱۰۲	حدیث ۲۵۷
۱۰۲	حدیث ۲۵۸

۱۰۲	حدیث ۲۵۹
۱۰۲	حدیث ۲۶۰
۱۰۳	حدیث ۲۶۱
۱۰۳	حدیث ۲۶۲
۱۰۳	حدیث ۲۶۳
۱۰۴	حدیث ۲۶۴
۱۰۴	حدیث ۲۶۵
۱۰۴	حدیث ۲۶۶
۱۰۴	حدیث ۲۶۷
۱۰۵	حدیث ۲۶۸
۱۰۵	حدیث ۲۶۹
۱۰۵	حدیث ۲۷۰
۱۰۶	حدیث ۲۷۱
۱۰۶	حدیث ۲۷۲
۱۰۶	حدیث ۲۷۳
۱۰۷	حدیث ۲۷۴
۱۰۷	حدیث ۲۷۵
۱۰۸	حدیث ۲۷۶
۱۰۸	حدیث ۲۷۷
۱۰۹	حدیث ۲۷۸
۱۰۹	حدیث ۲۷۹
۱۰۹	حدیث ۲۸۰
۱۰۹	حدیث ۲۸۱
۱۱۰	حدیث ۲۸۲

۱۱۰	حدیث ۲۸۳
۱۱۰	حدیث ۲۸۴
۱۱۰	حدیث ۲۸۵
۱۱۱	حدیث ۲۸۶
۱۱۱	حدیث ۲۸۷
۱۱۱	حدیث ۲۸۸
۱۱۱	حدیث ۲۸۹
۱۱۲	حدیث ۲۹۰
۱۱۲	حدیث ۲۹۱
۱۱۲	حدیث ۲۹۲
۱۱۲	حدیث ۲۹۳
۱۱۳	حدیث ۲۹۴
۱۱۴	حدیث ۲۹۵
۱۱۵	حدیث ۲۹۶
۱۱۵	حدیث ۲۹۷
۱۱۵	حدیث ۲۹۸
۱۱۵	حدیث ۲۹۹
۱۱۶	حدیث ۳۰۰
۱۱۶	حدیث ۳۰۱
۱۱۶	حدیث ۳۰۲
۱۱۶	حدیث ۳۰۳
۱۱۷	حدیث ۳۰۴
۱۱۷	حدیث ۳۰۵
۱۱۸	حدیث ۳۰۶

۱۱۸	حدیث ۳۰۷
۱۱۸	حدیث ۳۰۸
۱۱۹	حدیث ۳۰۹
۱۱۹	حدیث ۳۱۰
۱۲۰	حدیث ۳۱۱
۱۲۰	حدیث ۳۱۲
۱۲۰	حدیث ۳۱۳
۱۲۱	حدیث ۳۱۴
۱۲۱	حدیث ۳۱۵
۱۲۱	حدیث ۳۱۶
۱۲۱	حدیث ۳۱۷
۱۲۲	حدیث ۳۱۸
۱۲۲	حدیث ۳۱۹
۱۲۲	حدیث ۳۲۰
۱۲۲	حدیث ۳۲۱
۱۲۳	حدیث ۳۲۲
۱۲۳	حدیث ۳۲۳
۱۲۳	حدیث ۳۲۴
۱۲۳	حدیث ۳۲۵
۱۲۳	حدیث ۳۲۶
۱۲۴	حدیث ۳۲۷
۱۲۴	حدیث ۳۲۸
۱۲۴	حدیث ۳۲۹
۱۲۴	حدیث ۳۳۰

۱۲۵	حدیث ۳۳۱
۱۲۵	حدیث ۳۳۲
۱۲۵	حدیث ۳۳۳
۱۲۵	حدیث ۳۳۴
۱۲۶	حدیث ۳۳۵
۱۲۶	حدیث ۳۳۶
۱۲۶	حدیث ۳۳۷
۱۲۶	حدیث ۳۳۸
۱۲۷	حدیث ۳۳۹
۱۲۷	حدیث ۳۴۰
۱۲۸	حدیث ۳۴۱
۱۲۸	حدیث ۳۴۲
۱۲۸	حدیث ۳۴۳
۱۲۸	حدیث ۳۴۴
۱۲۹	حدیث ۳۴۵
۱۲۹	حدیث ۳۴۶
۱۲۹	حدیث ۳۴۷
۱۲۹	حدیث ۳۴۸
۱۲۹	حدیث ۳۴۹
۱۳۰	حدیث ۳۵۰
۱۳۰	حدیث ۳۵۱
۱۳۰	حدیث ۳۵۲
۱۳۰	حدیث ۳۵۳
۱۳۱	حدیث ۳۵۴

۱۳۱	حدیث ۳۵۵
۱۳۱	حدیث ۳۵۶
۱۳۱	حدیث ۳۵۷
۱۳۱	حدیث ۳۵۸
۱۳۲	حدیث ۳۵۹
۱۳۲	حدیث ۳۶۰
۱۳۲	حدیث ۳۶۱
۱۳۲	حدیث ۳۶۲
۱۳۲	حدیث ۳۶۳
۱۳۳	حدیث ۳۶۴
۱۳۳	حدیث ۳۶۵
۱۳۳	حدیث ۳۶۶
۱۳۳	حدیث ۳۶۷
۱۳۴	حدیث ۳۶۸
۱۳۴	حدیث ۳۶۹
۱۳۴	حدیث ۳۷۰
۱۳۵	حدیث ۳۷۱
۱۳۵	حدیث ۳۷۲
۱۳۵	حدیث ۳۷۳
۱۳۵	حدیث ۳۷۴
۱۳۶	حدیث ۳۷۵
۱۳۶	حدیث ۳۷۶
۱۳۶	حدیث ۳۷۷
۱۳۷	حدیث ۳۷۸

۱۳۷	حدیث ۳۷۹
۱۳۷	حدیث ۳۸۰
۱۳۷	حدیث ۳۸۱
۱۳۸	حدیث ۳۸۲
۱۳۸	حدیث ۳۸۳
۱۳۸	حدیث ۳۸۴
۱۳۸	حدیث ۳۸۵
۱۳۹	حدیث ۳۸۶
۱۳۹	حدیث ۳۸۷
۱۳۹	حدیث ۳۸۸
۱۳۹	حدیث ۳۸۹
۱۴۰	حدیث ۳۹۰
۱۴۰	حدیث ۳۹۱
۱۴۰	حدیث ۳۹۲
۱۴۰	حدیث ۳۹۳
۱۴۰	حدیث ۳۹۴
۱۴۱	حدیث ۳۹۵
۱۴۱	حدیث ۳۹۶
۱۴۱	حدیث ۳۹۷
۱۴۱	حدیث ۳۹۸
۱۴۱	حدیث ۳۹۹
۱۴۲	حدیث ۴۰۰
۱۴۲	از ۴۰۱ تا ۶۰۰
۱۴۲	حدیث ۴۰۱

۱۴۲	حدیث ۴۰۲
۱۴۲	حدیث ۴۰۳
۱۴۳	حدیث ۴۰۴
۱۴۳	حدیث ۴۰۵
۱۴۳	حدیث ۴۰۶
۱۴۴	حدیث ۴۰۷
۱۴۴	حدیث ۴۰۸
۱۴۴	حدیث ۴۰۹
۱۴۴	حدیث ۴۱۰
۱۴۴	حدیث ۴۱۱
۱۴۵	حدیث ۴۱۲
۱۴۵	حدیث ۴۱۳
۱۴۵	حدیث ۴۱۴
۱۴۵	حدیث ۴۱۵
۱۴۵	حدیث ۴۱۶
۱۴۶	حدیث ۴۱۷
۱۴۶	حدیث ۴۱۸
۱۴۶	حدیث ۴۱۹
۱۴۶	حدیث ۴۲۰
۱۴۷	حدیث ۴۲۱
۱۴۷	حدیث ۴۲۲
۱۴۷	حدیث ۴۲۳
۱۴۷	حدیث ۴۲۴
۱۴۷	حدیث ۴۲۵

۱۴۸	حدیث ۴۲۶
۱۴۸	حدیث ۴۲۷
۱۴۸	حدیث ۴۲۸
۱۴۸	حدیث ۴۲۹
۱۴۸	حدیث ۴۳۰
۱۴۹	حدیث ۴۳۱
۱۴۹	حدیث ۴۳۲
۱۴۹	حدیث ۴۳۳
۱۴۹	حدیث ۴۳۴
۱۴۹	حدیث ۴۳۵
۱۵۰	حدیث ۴۳۶
۱۵۰	حدیث ۴۳۷
۱۵۰	حدیث ۴۳۸
۱۵۰	حدیث ۴۳۹
۱۵۰	حدیث ۴۴۰
۱۵۱	حدیث ۴۴۱
۱۵۱	حدیث ۴۴۲
۱۵۱	حدیث ۴۴۳
۱۵۱	حدیث ۴۴۴
۱۵۲	حدیث ۴۴۵
۱۵۲	حدیث ۴۴۶
۱۵۲	حدیث ۴۴۷
۱۵۲	حدیث ۴۴۸
۱۵۲	حدیث ۴۴۹

۱۵۳	حدیث ۴۵۰
۱۵۳	حدیث ۴۵۱
۱۵۳	حدیث ۴۵۲
۱۵۳	حدیث ۴۵۳
۱۵۴	حدیث ۴۵۴
۱۵۴	حدیث ۴۵۵
۱۵۴	حدیث ۴۵۶
۱۵۴	حدیث ۴۵۷
۱۵۴	حدیث ۴۵۸
۱۵۵	حدیث ۴۵۹
۱۵۵	حدیث ۴۶۰
۱۵۵	حدیث ۴۶۱
۱۵۵	حدیث ۴۶۲
۱۵۵	حدیث ۴۶۳
۱۵۶	حدیث ۴۶۴
۱۵۶	حدیث ۴۶۵
۱۵۶	حدیث ۴۶۶
۱۵۶	حدیث ۴۶۷
۱۵۶	حدیث ۴۶۸
۱۵۷	حدیث ۴۶۹
۱۵۷	حدیث ۴۷۰
۱۵۷	حدیث ۴۷۱
۱۵۷	حدیث ۴۷۲
۱۵۷	حدیث ۴۷۳

۱۵۸	حدیث ۴۷۴
۱۵۸	حدیث ۴۷۵
۱۵۸	حدیث ۴۷۶
۱۵۸	حدیث ۴۷۷
۱۵۹	حدیث ۴۷۸
۱۵۹	حدیث ۴۷۹
۱۵۹	حدیث ۴۸۰
۱۵۹	حدیث ۴۸۱
۱۵۹	حدیث ۴۸۲
۱۶۰	حدیث ۴۸۳
۱۶۰	حدیث ۴۸۴
۱۶۰	حدیث ۴۸۵
۱۶۰	حدیث ۴۸۶
۱۶۰	حدیث ۴۸۷
۱۶۱	حدیث ۴۸۸
۱۶۱	حدیث ۴۸۹
۱۶۱	حدیث ۴۹۰
۱۶۱	حدیث ۴۹۱
۱۶۲	حدیث ۴۹۲
۱۶۲	حدیث ۴۹۳
۱۶۲	حدیث ۴۹۴
۱۶۲	حدیث ۴۹۵
۱۶۲	حدیث ۴۹۶
۱۶۳	حدیث ۴۹۷

۱۶۳	حدیث ۴۹۸
۱۶۳	حدیث ۴۹۹
۱۶۳	حدیث ۵۰۰
۱۶۴	حدیث ۵۰۱
۱۶۴	حدیث ۵۰۲
۱۶۴	حدیث ۵۰۳
۱۶۴	حدیث ۵۰۴
۱۶۵	حدیث ۵۰۵
۱۶۵	حدیث ۵۰۶
۱۶۵	حدیث ۵۰۷
۱۶۵	حدیث ۵۰۸
۱۶۶	حدیث ۵۰۹
۱۶۶	حدیث ۵۱۰
۱۶۶	حدیث ۵۱۱
۱۶۶	حدیث ۵۱۲
۱۶۶	حدیث ۵۱۳
۱۶۷	حدیث ۵۱۴
۱۶۷	حدیث ۵۱۵
۱۶۷	حدیث ۵۱۶
۱۶۷	حدیث ۵۱۷
۱۶۷	حدیث ۵۱۸
۱۶۸	حدیث ۵۱۹
۱۶۸	حدیث ۵۲۰
۱۶۸	حدیث ۵۲۱

۱۶۸	حدیث ۵۲۲
۱۶۸	حدیث ۵۲۳
۱۶۹	حدیث ۵۲۴
۱۶۹	حدیث ۵۲۵
۱۶۹	حدیث ۵۲۶
۱۶۹	حدیث ۵۲۷
۱۷۰	حدیث ۵۲۸
۱۷۰	حدیث ۵۲۹
۱۷۰	حدیث ۵۳۰
۱۷۰	حدیث ۵۳۱
۱۷۰	حدیث ۵۳۲
۱۷۱	حدیث ۵۳۳
۱۷۱	حدیث ۵۳۴
۱۷۱	حدیث ۵۳۵
۱۷۱	حدیث ۵۳۶
۱۷۲	حدیث ۵۳۷
۱۷۲	حدیث ۵۳۸
۱۷۲	حدیث ۵۳۹
۱۷۲	حدیث ۵۴۰
۱۷۲	حدیث ۵۴۱
۱۷۳	حدیث ۵۴۲
۱۷۳	حدیث ۵۴۳
۱۷۳	حدیث ۵۴۴
۱۷۳	حدیث ۵۴۵

۱۷۳	حدیث ۵۴۶
۱۷۴	حدیث ۵۴۷
۱۷۴	حدیث ۵۴۸
۱۷۴	حدیث ۵۴۹
۱۷۴	حدیث ۵۵۰
۱۷۴	حدیث ۵۵۱
۱۷۵	حدیث ۵۵۲
۱۷۵	حدیث ۵۵۳
۱۷۵	حدیث ۵۵۴
۱۷۵	حدیث ۵۵۵
۱۷۶	حدیث ۵۵۶
۱۷۶	حدیث ۵۵۷
۱۷۶	حدیث ۵۵۸
۱۷۶	حدیث ۵۵۹
۱۷۶	حدیث ۵۶۰
۱۷۷	حدیث ۵۶۱
۱۷۷	حدیث ۵۶۲
۱۷۷	حدیث ۵۶۳
۱۷۷	حدیث ۵۶۴
۱۷۸	حدیث ۵۶۵
۱۷۸	حدیث ۵۶۶
۱۷۸	حدیث ۵۶۷
۱۷۸	حدیث ۵۶۸
۱۷۸	حدیث ۵۶۹

۱۷۹	حدیث ۵۷۰
۱۷۹	حدیث ۵۷۱
۱۷۹	حدیث ۵۷۲
۱۷۹	حدیث ۵۷۳
۱۸۰	حدیث ۵۷۴
۱۸۰	حدیث ۵۷۵
۱۸۰	حدیث ۵۷۶
۱۸۰	حدیث ۵۷۷
۱۸۰	حدیث ۵۷۸
۱۸۱	حدیث ۵۷۹
۱۸۱	حدیث ۵۸۰
۱۸۱	حدیث ۵۸۱
۱۸۱	حدیث ۵۸۲
۱۸۲	حدیث ۵۸۳
۱۸۲	حدیث ۵۸۴
۱۸۲	حدیث ۵۸۵
۱۸۲	حدیث ۵۸۶
۱۸۲	حدیث ۵۸۷
۱۸۳	حدیث ۵۸۸
۱۸۳	حدیث ۵۸۹
۱۸۳	حدیث ۵۹۰
۱۸۳	حدیث ۵۹۱
۱۸۳	حدیث ۵۹۲
۱۸۴	حدیث ۵۹۳

۱۸۴	حدیث ۵۹۴
۱۸۴	حدیث ۵۹۵
۱۸۴	حدیث ۵۹۶
۱۸۵	حدیث ۵۹۷
۱۸۵	حدیث ۵۹۸
۱۸۵	حدیث ۵۹۹
۱۸۵	حدیث ۶۰۰
۱۸۵	از ۶۰۱ تا ۷۸۶
۱۸۵	حدیث ۶۰۱
۱۸۶	حدیث ۶۰۲
۱۸۶	حدیث ۶۰۳
۱۸۶	حدیث ۶۰۴
۱۸۶	حدیث ۶۰۵
۱۸۷	حدیث ۶۰۶
۱۸۷	حدیث ۶۰۷
۱۸۷	حدیث ۶۰۸
۱۸۷	حدیث ۶۰۹
۱۸۷	حدیث ۶۱۰
۱۸۸	حدیث ۶۱۱
۱۸۸	حدیث ۶۱۲
۱۸۸	حدیث ۶۱۳
۱۸۸	حدیث ۶۱۴
۱۸۹	حدیث ۶۱۵
۱۸۹	حدیث ۶۱۶

۱۸۹	حدیث ۶۱۷
۱۸۹	حدیث ۶۱۸
۱۹۰	حدیث ۶۱۹
۱۹۰	حدیث ۶۲۰
۱۹۰	حدیث ۶۲۱
۱۹۰	حدیث ۶۲۲
۱۹۰	حدیث ۶۲۳
۱۹۱	حدیث ۶۲۴
۱۹۱	حدیث ۶۲۵
۱۹۱	حدیث ۶۲۶
۱۹۱	حدیث ۶۲۷
۱۹۱	حدیث ۶۲۸
۱۹۲	حدیث ۶۲۹
۱۹۲	حدیث ۶۳۰
۱۹۲	حدیث ۶۳۱
۱۹۲	حدیث ۶۳۲
۱۹۳	حدیث ۶۳۳
۱۹۳	حدیث ۶۳۴
۱۹۳	حدیث ۶۳۵
۱۹۳	حدیث ۶۳۶
۱۹۴	حدیث ۶۳۷
۱۹۴	حدیث ۶۳۸
۱۹۴	حدیث ۶۳۹
۱۹۴	حدیث ۶۴۰

۱۹۴	حدیث ۶۴۱
۱۹۵	حدیث ۶۴۲
۱۹۵	حدیث ۶۴۳
۱۹۵	حدیث ۶۴۴
۱۹۵	حدیث ۶۴۵
۱۹۵	حدیث ۶۴۶
۱۹۶	حدیث ۶۴۷
۱۹۶	حدیث ۶۴۸
۱۹۶	حدیث ۶۴۹
۱۹۶	حدیث ۶۵۰
۱۹۶	حدیث ۶۵۱
۱۹۷	حدیث ۶۵۲
۱۹۷	حدیث ۶۵۳
۱۹۷	حدیث ۶۵۴
۱۹۷	حدیث ۶۵۵
۱۹۸	حدیث ۶۵۶
۱۹۸	حدیث ۶۵۷
۱۹۸	حدیث ۶۵۸
۱۹۸	حدیث ۶۵۹
۱۹۸	حدیث ۶۶۰
۱۹۹	حدیث ۶۶۱
۱۹۹	حدیث ۶۶۲
۱۹۹	حدیث ۶۶۳
۱۹۹	حدیث ۶۶۴

۲۰۰	حدیث ۶۶۵
۲۰۰	حدیث ۶۶۶
۲۰۰	حدیث ۶۶۷
۲۰۰	حدیث ۶۶۸
۲۰۱	حدیث ۶۶۹
۲۰۱	حدیث ۶۷۰
۲۰۱	حدیث ۶۷۱
۲۰۱	حدیث ۶۷۲
۲۰۲	حدیث ۶۷۳
۲۰۲	حدیث ۶۷۴
۲۰۲	حدیث ۶۷۵
۲۰۲	حدیث ۶۷۶
۲۰۳	حدیث ۶۷۷
۲۰۳	حدیث ۶۷۸
۲۰۳	حدیث ۶۷۹
۲۰۳	حدیث ۶۸۰
۲۰۴	حدیث ۶۸۱
۲۰۴	حدیث ۶۸۲
۲۰۴	حدیث ۶۸۳
۲۰۴	حدیث ۶۸۴
۲۰۵	حدیث ۶۸۵
۲۰۵	حدیث ۶۸۶
۲۰۵	حدیث ۶۸۷
۲۰۵	حدیث ۶۸۸

۲۰۶	حدیث ۶۸۹
۲۰۶	حدیث ۶۹۰
۲۰۶	حدیث ۶۹۱
۲۰۶	حدیث ۶۹۲
۲۰۷	حدیث ۶۹۳
۲۰۷	حدیث ۶۹۴
۲۰۷	حدیث ۶۹۵
۲۰۷	حدیث ۶۹۶
۲۰۷	حدیث ۶۹۷
۲۰۸	حدیث ۶۹۸
۲۰۸	حدیث ۶۹۹
۲۰۸	حدیث ۷۰۰
۲۰۸	حدیث ۷۰۱
۲۰۸	حدیث ۷۰۲
۲۰۹	حدیث ۷۰۳
۲۰۹	حدیث ۷۰۴
۲۰۹	حدیث ۷۰۵
۲۰۹	حدیث ۷۰۶
۲۱۰	حدیث ۷۰۷
۲۱۰	حدیث ۷۰۸
۲۱۰	حدیث ۷۰۹
۲۱۰	حدیث ۷۱۰
۲۱۱	حدیث ۷۱۱
۲۱۱	حدیث ۷۱۲

۲۱۲	حدیث ۷۱۳
۲۱۲	حدیث ۷۱۴
۲۱۳	حدیث ۷۱۵
۲۱۳	حدیث ۷۱۶
۲۱۳	حدیث ۷۱۷
۲۱۴	حدیث ۷۱۸
۲۱۴	حدیث ۷۱۹
۲۱۴	حدیث ۷۲۰
۲۱۵	حدیث ۷۲۱
۲۱۵	حدیث ۷۲۲
۲۱۵	حدیث ۷۲۳
۲۱۶	حدیث ۷۲۴
۲۱۶	حدیث ۷۲۵
۲۱۶	حدیث ۷۲۶
۲۱۷	حدیث ۷۲۷
۲۱۹	حدیث ۷۲۸
۲۱۹	حدیث ۷۲۹
۲۲۰	حدیث ۷۳۰
۲۲۰	حدیث ۷۳۱
۲۲۱	حدیث ۷۳۲
۲۲۱	حدیث ۷۳۳
۲۲۱	حدیث ۷۳۴
۲۲۱	حدیث ۷۳۵
۲۲۱	حدیث ۷۳۶

۲۲۲	حدیث ۷۳۷
۲۲۲	حدیث ۷۳۸
۲۲۲	حدیث ۷۳۹
۲۲۲	حدیث ۷۴۰
۲۲۲	حدیث ۷۴۱
۲۲۳	حدیث ۷۴۲
۲۲۳	حدیث ۷۴۳
۲۲۳	حدیث ۷۴۴
۲۲۳	حدیث ۷۴۵
۲۲۴	حدیث ۷۴۶
۲۲۴	حدیث ۷۴۷
۲۲۴	حدیث ۷۴۸
۲۲۴	حدیث ۷۴۹
۲۲۵	حدیث ۷۵۰
۲۲۵	حدیث ۷۵۱
۲۲۶	حدیث ۷۵۲
۲۲۶	حدیث ۷۵۳
۲۲۷	حدیث ۷۵۴
۲۲۷	حدیث ۷۵۵
۲۲۷	حدیث ۷۵۶
۲۲۸	حدیث ۷۵۷
۲۲۸	حدیث ۷۵۸
۲۲۸	حدیث ۷۵۹
۲۲۹	حدیث ۷۶۰

۲۲۹	حدیث ۷۶۱
۲۲۹	حدیث ۷۶۲
۲۲۹	حدیث ۷۶۳
۲۳۰	حدیث ۷۶۴
۲۳۰	حدیث ۷۶۵
۲۳۰	حدیث ۷۶۶
۲۳۱	حدیث ۷۶۷
۲۳۱	حدیث ۷۶۸
۲۳۱	حدیث ۷۶۹
۲۳۱	حدیث ۷۷۰
۲۳۲	حدیث ۷۷۱
۲۳۲	حدیث ۷۷۲
۲۳۳	حدیث ۷۷۳
۲۳۳	حدیث ۷۷۴
۲۳۳	حدیث ۷۷۵
۲۳۴	حدیث ۷۷۶
۲۳۴	حدیث ۷۷۷
۲۳۴	حدیث ۷۷۸
۲۳۴	حدیث ۷۷۹
۲۳۵	حدیث ۷۸۰
۲۳۵	حدیث ۷۸۱
۲۳۵	حدیث ۷۸۲
۲۳۶	حدیث ۷۸۳
۲۳۶	حدیث ۷۸۴

۲۳۶ ..... حدیث ۷۸۵

۲۳۷ ..... حدیث ۷۸۶

۲۳۷ ..... درباره مرکز

۷۸۶ حدیث از حضرت امام باقر علیه السلام

مشخصات کتاب

سرشناسه: مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، ۱۳۹۳
 عنوان و نام پدید آور: ۷۸۶ حدیث از حضرت امام باقر علیه السلام / واحد تحقیقات مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان.
 مشخصات نشر دیجیتال: اصفهان: مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، ۱۳۹۳.
 مشخصات ظاهری: نرم افزار تلفن همراه ، رایانه و کتاب
 موضوع: احادیث شیعه -- قرن ۱۳ ق. ، خاندان نبوت -- احادیث ، خاندان نبوت -- فضایل

از آفاق ۲۰۰

حدیث ۱

امام باقر علیه السلام :
 كَانَ فِيمَا وَعَظَ بِهِ لُقْمَانَ ابْنَهُ : ... حَيَّدُ التَّوْبَةَ فِي قَلْبِكَ ، وَ اكْمَشْ فِي فِرَاغِكَ قَبْلَ أَنْ يُقْصِدَ قَصْدُكَ ، وَيُقْضَى قَضَاؤُكَ ، وَيُحَالَ بَيْنَكَ وَبَيْنَ مَا تُرِيدُ .
 امام باقر علیه السلام : در نصایح لقمان به پسرش این بود که: «... توبه را در دلت تازه کن ، و پیش از آن که کارت فرا رسد و قضایای قطعی شود و بین تو و آنچه می خواهی ، فاصله بیفتد ، در ایام فراغت، [برای توبه] شتاب کن» .
 الکافی : ج ۲ ص ۱۳۵ ح ۲۰ ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۲۶ ح ۱۹ .

حدیث ۲

امام باقر علیه السلام :
 كَانَ فِيمَا وَعَظَ بِهِ لُقْمَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ابْنَهُ : ... كُنْ أَمِينًا ؛ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يُحِبُّ الْخَائِنِينَ .
 امام باقر علیه السلام : در موعظه لقمان به پسرش ، چنین بود: «امین باش؛ زیرا خدای متعال ، خیانتکاران را دوست ندارد» .
 قصص الأنبياء : ص ۱۹۱ ح ۲۳۹ ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۱۸ ح ۱۱ .

حدیث ۳

امام باقر علیه السلام :
 كَانَ فِيمَا وَعَظَ بِهِ لُقْمَانَ ابْنَهُ أَنْ قَالَ : ... يَا بَنِيَّ ، لَا تُرِ النَّاسَ أَنَّكَ تَخْشَى اللَّهَ وَقَلْبُكَ فَاجِرٌ .
 امام باقر علیه السلام : در موعظه های لقمان به پسرش هست که گفت: «... ای پسر من! به مردم ، چنین نشان نده که از خدا می ترسی ، در حالی که دلت گنهکار است» .
 قصص الأنبياء : ص ۱۹۱ ح ۲۴۰ ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۱۸ ح ۱۱ .

حدیث ۴

امام باقر علیه السلام :

قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ : طُولُ الْجُلُوسِ عَلَى الْخَلَاءِ يورثُ الْبَاسُورَ ، فَكَتَبَ هَذَا عَلَى بَابِ الْحُشِّ .

امام باقر علیه السلام :لقمان به پسرش گفت: «طولانی نشستن برای تخلی ، موجب بواسیر می گردد». این جمله بر در مستراح ، نوشته شد .

تهذیب الأحكام : ج ۱ ص ۳۵۲ ح ۱۰۴۱ ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۲۴ ذیل ح ۱۸ .

حدیث ۵

امام باقر علیه السلام :

كَانَ فِيهَا وَعَظَ بِهِ لُقْمَانُ ابْنَهُ أَنْ قَالَ : يَا بُنَيَّ ، إِنْ تَكُّ فِي شَكِّكَ مِنَ الْمَوْتِ فَارْفَعْ عَنْ نَفْسِكَ النَّوْمَ وَلَنْ تَسْتَطِيعَ ذَلِكَ ، وَإِنْ كُنْتَ فِي شَكِّكَ مِنَ الْبَعْثِ فَادْفَعْ عَنْ نَفْسِكَ الْإِنْتِبَاهَ وَلَنْ تَسْتَطِيعَ ذَلِكَ ، فَإِنَّكَ إِذَا فَكَّرْتَ عَلِمْتَ أَنَّ نَفْسَكَ بِيَدِ غَيْرِكَ ، وَإِنَّمَا النَّوْمُ بِمَنْزِلَةِ الْمَوْتِ ، وَإِنَّمَا الْيَقَظَةُ بَعْدَ النَّوْمِ بِمَنْزِلَةِ الْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ .

امام باقر علیه السلام :در نصایح لقمان به پسرش است که گفت : «ای پسر! اگر درباره مرگ تردید داری، خواب را از خود ، دور کن - که نخواهی توانست - و اگر درباره رستخیز تردید داری، بیدار شدن از خواب را از خود دور کن - که نخواهی توانست -؛ زیرا اگر اندیشه کنی ، می دانی که جان تو در دست دیگری است و همانا خواب ، به منزله مرگ است و بیداری پس از خواب ، به منزله برانگیخته شدن پس از مرگ» .

قصص الأنبياء : ص ۱۹۰ ح ۲۳۹ ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۱۷ ح ۱۱ .

حدیث ۶

امام باقر علیه السلام :

قِيلَ لِلْقِمَانِ : مَا الَّذِي أَجْمَعْتَ عَلَيْهِ مِنْ حِكْمَتِكَ ؟ قَالَ : لَا أَتَكَلَّفُ مَا قَدْ كُفَيْتُهُ ، وَلَا أُضِيعُ مَا وُلِّيْتُهُ .

امام باقر علیه السلام :به لقمان گفته شد : حکمت خود را در چه چیز گرد آوردی [و خلاصه کردی]؟ گفت: «برای چیزی که کفایت (تضمین) شده ام ، خود را به زحمت نمی اندازم و کاری را که در آن سرپرستی شده ام ، ضایع نمی کنم» .

قرب الإسناد : ص ۷۲ ح ۲۳۲ ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۱۵ ح ۶ .

حدیث ۷

امام باقر علیه السلام :

كَانَ فِيهَا وَعَظَ بِهِ لُقْمَانُ عَلَيْهِ السَّلَامُ ابْنَهُ أَنْ قَالَ : يَا بُنَيَّ ، إِنْ تَكُّ فِي شَكِّكَ مِنَ الْمَوْتِ ، فَارْفَعْ عَنْ نَفْسِكَ النَّوْمَ وَلَنْ تَسْتَطِيعَ ذَلِكَ . وَإِنْ كُنْتَ فِي شَكِّكَ مِنَ الْبَعْثِ ، فَادْفَعْ عَنْ نَفْسِكَ الْإِنْتِبَاهَ وَلَنْ تَسْتَطِيعَ ذَلِكَ ، فَإِنَّكَ إِذَا فَكَّرْتَ عَلِمْتَ أَنَّ نَفْسَكَ بِيَدِ غَيْرِكَ ، وَإِنَّمَا النَّوْمُ بِمَنْزِلَةِ الْمَوْتِ ، وَإِنَّمَا الْيَقَظَةُ بَعْدَ النَّوْمِ بِمَنْزِلَةِ الْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ . وَقَالَ : قَالَ لُقْمَانُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا بُنَيَّ ، لَا تَقْتَرِبَ فَيَكُونَ أَبْعَدَ لَكَ وَلَا تَبْعِدَ فَتَهَانَ . كُلُّ دَابَّةٍ تُحِبُّ مِثْلَهَا ، وَابْنُ آدَمَ لَا يُحِبُّ مِثْلَهُ . لَا تَشْرَبْ بَرَكًا (بِرَّكَ) إِلَّا عِنْدَ بَاغِيهِ ، وَكَمَا لَيْسَ بَيْنَ الْكَبِشِ وَالذُّبِّ خُلَّةٌ ، كَذَلِكَ لَيْسَ بَيْنَ الْبَارِّ وَالْفَاجِرِ خُلَّةٌ ، مَنْ يَقْتَرِبَ مِنَ الرَّفِثِ (الرَّفِثِ) يَلْقَى بِهِ بَعْضُهُ كَذَلِكَ مَنْ يُشَارِكُ الْفَاجِرَ يَتَعَلَّمُ مِنْ طُرُقِهِ ، مَنْ يُحِبُّ الْمِرَاءَ يُشْتَمُ ، وَمَنْ يَدْخُلُ مَدْخَلَ السَّوِّءِ يُتَّهَمُ ، وَمَنْ يُقَارِنَ قَرِينَ السَّوِّءِ لَا يَسْلَمُ وَمَنْ لَا يَمْلِكُ لِسَانَهُ يَنْدَمُ . وَقَالَ : يَا بُنَيَّ ، صَاحِبِ مِئَةٍ وَلَا تُعَادِ وَاحِدًا . يَا بُنَيَّ ، إِنَّمَا هُوَ خَلْقُكَ وَخُلُقُكَ ، فَخَلْقُكَ دِينُكَ ، وَخُلُقُكَ بَيْنُكَ وَبَيْنَ النَّاسِ ، فَلَا تَبْغِضَنَّ

إِلَيْهِمْ

امام باقر علیه السلام: در نصایح لقمان به پسرش، این است که گفت: «پسرم! اگر درباره مرگ تردید داری، خواب را از خود دور کن - که نخواهی توانست - و اگر درباره رستاخیز تردید داری، بیدار شدن از خواب را از خود دور کن - که نخواهی توانست -؛ زیرا اگر اندیشه کنی، می دانی که جان تو در دست دیگری است و همانا خواب، به منزله مرگ است و بیداری پس از خواب، به منزله برانگیخته شدن پس از مرگ». لقمان همچنین گفت: «ای پسرم! آن چنان [به مردم] نزدیک نشو که [از دل های آنان] دور شوی و آن چنان دور نشو که خوار شوی. هر موجودی، ممنوع خود را دوست می دارد و همانا آدمیزاد نیز ممنوع خود را دوست می دارد. خوبی [یا متاع] خود را جز در برابر مشتری آن، نگستران. چنان که میان قوچ و گرگ، دوستی و رفاقتی نیست، میان نیکوکار و بدکار نیز دوستی و رفاقتی نیست. هر که به زشتی [یا قیر] نزدیک شود، پاره ای از آن به تنش می چسبد. همچنین، هر که با بدکار همدستی کند، بعضی از روش های او را می آموزد. هر که جدال را دوست بدارد، دشنام می شنود، و هر که وارد جاهای بد شود، متهم می شود و هر که با رفیق بد همراهی کند، سالم نمی ماند، و هر که زبانش را در اختیار نگیرد، پشیمان می گردد». و گفت: «ای پسرم! با صد نفر رفاقت کن؛ ولی حتی با یک نفر هم دشمنی نکن. ای پسرم! تو هستی و بهره و اخلاق تو بهره تو دین توست، و اخلاق تو [رابطه] بین تو و مردم است. پس به آنان کینه نوز، و اخلاق نیکو را بیاموز. ای پسرم! غلام نیکان باش؛ ولی فرزند بدان نباش. ای پسرم! امانت را ادا کن، تا دنیا و آخرت سالم بماند، و امین باش؛ زیرا خدای تعالی خیانتکاران را دوست ندارد. ای پسرم! خود را به مردم چنان نشان نده که از خدا می ترسی، در حالی که دل تو گنهکار است».

فی المصدر: «فلا ینقصن»، والتصویب من بحار الأنوار.

حدیث ۸

امام باقر علیه السلام:

مَنْ أَرَادَ أَنْ لَا يَضُرَّهُ طَعَامٌ... وَلْيُجِدِ الْمَضِغَ؛

امام باقر علیه السلام: هر که می خواهد غذا به او زیان نرساند... باید غذا را خوب بجود.
همان، ج ۲۴، ص ۴۳۱.

حدیث ۹

امام باقر علیه السلام:

إِذَا خَرَجْنَا مِنَ الْحَمَامِ خَرَجْنَا مُتَعَمِّمِينَ شِتَاءً كَانَ أَوْ صَيْفًا... هُوَ أَمَانٌ مِنَ الصُّدَاعِ؛

امام باقر علیه السلام: وقتی از حمام خارج می شویم - چه در زمستان و چه در تابستان - سر خود را می پوشانیم؛ این کار برای جلوگیری از سردرد است.
مکارم الأخلاق، ص ۵۵.

حدیث ۱۰

امام باقر علیه السلام:

لَوْ أُتِيتُ بِشَابٍِّ مِنْ شَبَابِ الشَّيْعَةِ لَا يَتَفَقَّهُهُ [فِي الدِّينِ] لِأَدَّبْتُهُ؛

امام باقر علیه السلام: اگر جوان شیعه ای را نزد من بیاورند که علم [دین] نمی آموزد، او را تأدیب می کنم.

المحاسن، ج ۱، ص ۳۵۷.

حدیث ۱۱

امام باقر علیه السلام:
 زَكَاةُ الْعِلْمِ أَنْ تُعَلِّمَهُ عِبَادَ اللَّهِ؛
 امام باقر علیه السلام: زکات دانش، آموختن آن به بندگان خدا است.
 الکافی، ج ۱، ص ۴۱.

حدیث ۱۲

امام باقر علیه السلام:
 أَيُّمَا قَوْمٍ أَحْيَاوْا شَيْئًا مِنَ الْأَرْضِ وَعَمَرُوهَا فَهُمْ أَحَقُّ بِهَا؛
 امام باقر علیه السلام: هر گروهی که قطعه زمینی را احیا کنند، همانان به [مالکیت] آن سزاوارترند.
 الکافی، ج ۵، ص ۲۷۹.

حدیث ۱۳

امام باقر علیه السلام:
 إِنَّ جَمِيعَ دَوَابِّ الْأَرْضِ لَتُصَلِّيَ عَلَيَّ طَالِبِ الْعِلْمِ حَتَّى الْحَيْتَانِ فِي الْبَحْرِ؛
 امام باقر علیه السلام: همه جنبندگان زمین، حتی ماهیان دریا، بر جوینده دانش درود می فرستند.
 بصائر الدرجات، ج ۴، ص ۲۴.

حدیث ۱۴

امام باقر علیه السلام:
 وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا
 امام باقر علیه السلام در تفسیر آیه: یعنی: هر که کسی را زنده کند گویی همه مردم را زنده کرده است. فرمودند: یعنی آنان را از آتش و غرق شدن نجات بخشد.
 مائده، آیه ۳۲.

حدیث ۱۵

امام باقر علیه السلام:
 إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ سَابَقَ بَيْنَ الْخَيْلِ وَأَعْطَى السَّوَابِقَ مِنْ عِنْدِهِ؛
 امام باقر علیه السلام: رسول خدا مسابقه اسب دوانی ترتیب داد و جوایز را از مال خویش پرداخت.
 وسائل الشیعه، ج ۱۹، ص ۲۲۵.

حدیث ۱۶

امام باقر علیه السلام :
 الْكَمَالُ كُلُّ الْكَمَالِ التَّفَقُّهُ فِي الدِّينِ وَالصَّبْرُ عَلَى النَّائِبَةِ وَتَقْدِيرُ الْمَعِيشَةِ ؛
 امام باقر علیه السلام : همه کمال در شناخت عمیق دین و شکیبایی در پیشامدهای ناگوار و اندازه نگاه داشتن در زندگی است .
 . تحف العقول ، ص ۲۱۳ .

حدیث ۱۷

امام باقر علیه السلام :
 إِيَّاكَ وَالتَّقْرِيطَ عِنْدَ إِمْكَانِ الْفُرْصَةِ فَإِنَّهُ مَيْدَانٌ يَجْرَى لِأَهْلِ الْخُسْرَانِ ؛
 امام باقر علیه السلام : مبادا فرصت های به دست آمده را از دست بدهی که در این میدان آن که وقت را ضایع کند ، زیان می بیند .
 همان ، ص ۲۸۶ .

حدیث ۱۸

امام باقر علیه السلام :
 تَذَاكَرُ الْعِلْمِ دِرَاسَةٌ وَالدِّرَاسَةُ صَلَاةٌ حَسَنَةٌ ؛
 امام باقر علیه السلام : گفت و گوی علمی درس است ، و درس نمازی نیکو است .
 . الکافی ، ج ۱ ، ص ۴۱ .

حدیث ۱۹

امام باقر علیه السلام :
 خَيْرُ الْأَعْمَالِ الْحَرْثُ ؛
 امام باقر علیه السلام : بهترین کارها کشاورزی است .
 . میزان الحکمه ، ح ۷۵۴۵ .

حدیث ۲۰

امام باقر علیه السلام :
 سَارِعُوا فِي طَلَبِ الْعِلْمِ ؛
 امام باقر علیه السلام : در جست و جوی دانش شتاب کنید .
 . المحاسن ، ج ۱ ، ص ۳۵۶ .

حدیث ۲۱

امام باقر علیه السلام :

لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي زِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ مِنَ الْفَضْلِ لَمَاتُوا شَوْقًا ؛

امام باقر علیه السلام: اگر مردم می دانستند در زیارت مزار امام حسین علیه السلام چه فضیلتی است از شوق آن می مردند . همان ، ص ۱۸ .

حدیث ۲۲

امام باقر علیه السلام :

كَانَ أَثَرُ السُّجُودِ فِي جَمِيعِ مَوَاضِعِ سُجُودِهِ فَسُمِّيَ السَّجَادُ لِذَلِكَ ؛

امام باقر علیه السلام: اثر سجده در تمام مواضع هفت گانه سجده او نمایان بود ؛ از این جهت «سجّاد» نامیده شد . بحار الأنوار ، ج ۴۶ ، ص ۶ .

حدیث ۲۳

امام باقر علیه السلام :

كَانَ يُصَلِّي صَلَاةً مُوَدَّعٍ يَرَى أَنَّهُ لَا يُصَلِّي بَعْدَهَا أَبَدًا ؛

امام باقر علیه السلام: امام سجّاد علیه السلام مانند کسی که آخرین نماز خود را به جای می آورد ، نماز می گزارد. او چنین می دید که پس از آن هیچ گاه نماز نمی گزارد . همان ، ج ۴۶ ، ص ۷۹ .

حدیث ۲۴

امام باقر علیه السلام :

وَاللَّهِ يَا جَابِرُ! لَقَدْ أَعْطَانِي اللَّهُ عِلْمَ مَا كَانَ وَ مَا هُوَ كَائِنٌ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ؛

امام باقر علیه السلام: ای جابر! به خدا سوگند ، خداوند علم گذشته و آینده تا روز قیامت را به من عطا کرده است . همان ، ص ۲۹۶ .

حدیث ۲۵

امام باقر علیه السلام :

الْكَمَالُ كُلُّ الْكَمَالِ التَّفَقُّهُ فِي الدِّينِ وَالصَّبْرُ عَلَى النَّائِبَةِ وَ تَقْدِيرُ الْمَعِيشَةِ ؛

امام باقر علیه السلام: همه کمال در شناخت عمیق دین و شکیبایی در پیشامدها و اندازه نگه داشتن در زندگی است . تحف العقول ، ص ۲۹۲ .

حدیث ۲۶

امام باقر علیه السلام :

تَبَسُّمُ الرَّجُلِ فِي وَجْهِ أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ حَسَنَةٌ ؛

امام باقر علیه السلام: لبخند آدمی به روی برادر دینی اش حسنه است .

بحار الأنوار، ج ۷۴، ص ۲۸۸.

حدیث ۲۷

امام باقر علیه السلام:

خُذُوا الْكَلِمَةَ الطَّيِّبَةَ مِمَّنْ قَالَهَا وَ إِن لَّمْ يَعْمَلْ بِهَا؛

امام باقر علیه السلام: سخن نیک را از گوینده آن بگیرید، اگر چه به آن عمل نکند.

. تحف العقول، ص ۲۹۱.

حدیث ۲۸

امام باقر علیه السلام:

مَنْ تَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ لَا يُغْلَبُ وَ مَنْ اعْتَصَمَ بِاللَّهِ لَا يُهْزَمُ؛

امام باقر علیه السلام: آن که به خدا توکل کند، مغلوب نشود و آن که به خدا توسل جوید، شکست نخورد.

. جامع الأخبار، ص ۳۲۲.

حدیث ۲۹

امام باقر علیه السلام:

مَا ضُرِبَ عَبْدٌ بِعُقُوبَةٍ أَعْظَمَ مِنْ قَسْوَةِ الْقَلْبِ؛

امام باقر علیه السلام: هیچ بنده ای به کیفری بزرگ تر از سخت دلی کیفر نشد.

. تحف العقول، ص ۲۹۶.

حدیث ۳۰

امام باقر علیه السلام:

عَلَيْكُمْ بِالصَّدَقَةِ فَبَكَّرُوا بِالصَّدَقَةِ فَإِنَّهَا تُسَوِّدُ وَجَهَ إِبْلِيسَ؛

امام باقر علیه السلام: بر شما باد به صدقه دادن! صبح زود صدقه بدهید که روی ابلیس را سیاه می کند.

. همان، ص ۲۹۸.

حدیث ۳۱

امام باقر علیه السلام:

مَا مِنْ نَكْبَةٍ تُصِيبُ الْعَبْدَ إِلَّا بِذَنْبٍ؛

امام باقر علیه السلام: هیچ گرفتاری یی به بنده نمی رسد مگر به سبب گناه.

. الکافی، ج ۲، ص ۲۶۹.

حدیث ۳۲

امام باقر علیه السلام :

مَا حَسَنَةُ الدُّنْيَا إِلَّا صَلَّةُ الْإِخْوَانِ وَالْمَعَارِفِ ؛

امام باقر علیه السلام: خوبی دنیا جز در پیوند با برادران و آشنایان نیست .

. بحار الأنوار ، ج ۴۶ ، ص ۲۹۱ .

حدیث ۳۳

امام باقر علیه السلام :

مَا عَبْدَ اللَّهِ بِشَيْءٍ أَفْضَلَ مِنْ عَفْءِ بَطْنٍ وَ فَرْجٍ ؛

امام باقر علیه السلام: خداوند با چیزی برتر از پاکی شکم و دامن عبادت نشده است .

. الکافی ، ج ۲ ، ص ۷۹ .

حدیث ۳۴

امام باقر علیه السلام :

إِيَّاكَ وَالْكَسَلَ وَالضَّجَرَ فَإِنَّهُمَا مِفْتَاحُ كُلِّ شَرٍّ ؛

امام باقر علیه السلام: از تنبلی و بی حوصلگی بپرهیز که این دو کلید هر بدی اند .

. تحف العقول ، ص ۲۹۵ .

حدیث ۳۵

امام باقر علیه السلام :

قُولُوا لِلنَّاسِ أَحْسَنَ مَا تُحِبُّونَ أَنْ يُقَالَ لَكُمْ ؛

امام باقر علیه السلام: با مردم نیکوتر از آنچه دوست دارید با شما سخن بگویند ، سخن بگویید .

. بحار الأنوار ، ج ۶۸ ، ص ۱۵۲ .

حدیث ۳۶

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَاسَمَ اللَّهَ مَالَهُ مَرَّتَيْنِ ؛

امام باقر علیه السلام: امام علی بن حسین علیه السلام دارایی خود را دوبار در راه خدا تقسیم کرد .

. مناقب آل أبي طالب ، ج ۳ ، ص ۲۹۴ .

حدیث ۳۷

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ لِلْقَائِمِ غَيْبَتَيْنِ يُقَالُ لَهُ فِي إِحْدَاهُمَا هَلَكٌ وَلَا يُدْرَى فِي أُيِّ وَادٍ سَلَكَ ؛

امام باقر علیه السلام: قوائم را دو غیبت است: در یکی از آنها (از بس طولانی است) درباره اش گفته می شود: «او مُرد و معلوم نیست به کدام وادی رفته است!».
الغیبه، نعمانی، ص ۱۷۳.

حدیث ۳۸

امام باقر علیه السلام:
يُظَهَّرُ فِي ثَلَاثِمِائَةٍ وَ ثَلَاثَةِ عَشَرَ رَجُلًا... زُهَبَانُ بِاللَّيْلِ أُسْدٌ بِالنَّهَارِ؛
امام باقر علیه السلام: [امام زمان] با همراهی سیصد و سیزده مرد، که راهبان شب و شیران روزند، ظهور می کند.
الفتن، ابن حمّاد، ج ۱، ص ۳۴۵.

حدیث ۳۹

امام باقر علیه السلام:
كَأَنِّي بِأَصْحَابِ الْقَائِمِ وَ قَدْ أَحَاطُوا بِمَا بَيْنَ الْخَافِقَيْنِ فَلَيْسَ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا وَ هُوَ مُطِيعٌ لَهُمْ؛
امام باقر علیه السلام: گویا یاران قائم را می بینم که بر شرق و غرب عالم مسلط شده اند و هیچ چیزی نیست مگر آن که از آنها فرمان می برد.
کمال الدین، ص ۶۷۳.

حدیث ۴۰

امام باقر علیه السلام:
كَانَ الْحَسَنُ كَثِيرَ الْاجْتِهَادِ فِي الْعِبَادَةِ وَ التَّصَدُّقِ؛
امام باقر علیه السلام: امام حسن علیه السلام در عبادت و صدقه دادن سخت کوش بود.
نظم در السمطين، ص ۱۹۶.

حدیث ۴۱

امام باقر علیه السلام:
إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ اسْتَقْبَلَ بَيْتَ الْمُقَدَّسِ سَبْعَةَ عَشَرَ شَهْرًا ثُمَّ صُرِفَ إِلَى الْكَعْبَةِ؛
امام باقر علیه السلام: رسول خدا بیت المقدس را هفده ماه قبله قرار دادند و پس از آن به سمت کعبه برگشتند.
قرب الإسناد، ص ۱۴۸.

حدیث ۴۲

امام باقر علیه السلام:
إِنَّ حَدِيثَنَا يُحْيِي الْقُلُوبَ؛
امام باقر علیه السلام: سخن ما دل ها را زنده می کند.

. بحار الأنوار ، ج ۲ ، ص ۱۴۴ .

حدیث ۴۳

امام باقر علیه السلام :

لَحْدِيثٌ وَاحِدٌ تَأْخُذُهُ عَن صَادِقٍ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا ؛

امام باقر علیه السلام : یک حدیث که آن را از فردی راستگو فرا می گیری ، برای تو بهتر است از دنیا و آنچه در آن است .
الأمالی ، مفید ، ص ۴۲ .

حدیث ۴۴

امام باقر علیه السلام :

مَنْ لَمْ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ نَفْسِهِ وَاِعْظًا فَإِنَّ مَوَاعِظَ النَّاسِ لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُ شَيْئًا ؛

امام باقر علیه السلام : کسی که واعظی درونی نداشته باشد ، موعظه های مردم سودی به او نمی رساند .
. همان ، ج ۷۸ ، ص ۱۷۳ .

حدیث ۴۵

امام باقر علیه السلام :

مَا شِيعْنَا إِلَّا مَنْ اتَّقَى اللَّهَ وَأَطَاعَهُ ؛

امام باقر علیه السلام : شیعه ما ، تنها ، کسی است که تقوا پیشه و مطیع خداوند باشد .
. تحف العقول ، ص ۲۹۵ .

حدیث ۴۶

امام باقر علیه السلام :

سُدَّ سَبِيلَ الْعُجْبِ بِمَعْرِفَةِ النَّفْسِ ؛

امام باقر علیه السلام : راه خود پسندی را با خودشناسی ببند .
. همان ، ص ۲۸۶ .

حدیث ۴۷

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ مِنْ رَوْحِ اللَّهِ ثَلَاثَةً : التَّهَجُّدُ بِاللَّيْلِ وِإِفْطَارَ الصَّائِمِ وِإِقَاءَ الْإِخْوَانِ ؛

امام باقر علیه السلام : سه چیز نشانه رحمت خدا است : عبادت شبانه ، افطار دادن به روزه دار ، دیدار با برادران .
. الأمالی ، طوسی ، ص ۱۷۲ .

حدیث ۴۸

امام باقر علیه السلام :

رَبِّ أَصْلِحْ لِي جَمَاعَةً إِخْوَتِي وَأَخْوَاتِي وَمُجِبِّي، فَإِنَّ صَلَاحَهُمْ صَلَاحِي؛

امام باقر علیه السلام: خدایا! همه برادران و خواهرانم و دوستدارانم را اصلاح فرما، که صلاح ایشان صلاح من است .
قرب الإسناد، ص ۱۸ .

حدیث ۴۹

امام باقر علیه السلام :

تَزَيَّنْ لِلَّهِ بِالصَّدَقِ فِي الْأَعْمَالِ؛

امام باقر علیه السلام: با راست کرداری، خود را برای خداوند بیارای .
بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۱۶۴ .

حدیث ۵۰

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ حَدِيثَنَا يُحْيِي الْقُلُوبَ؛

امام باقر علیه السلام: سخن ما دل ها را زنده می کند .
همان، ج ۲، ص ۱۵۵ .

حدیث ۵۱

امام باقر علیه السلام :

مَنْ كَانَ ظَاهِرُهُ أَرْجَحَ مِنْ بَاطِنِهِ خَفَّ مِيزَانُهُ؛

امام باقر علیه السلام: هر کس ظاهرش بهتر از باطنش باشد، ترازویش سبک آید .
مشكاة الأنوار، ص ۵۵۴ .

حدیث ۵۲

امام باقر علیه السلام :

أُطْلِبَ بَقَاءَ الْعِزِّ بِإِمَاتَةِ الطَّمَعِ؛

امام باقر علیه السلام: پایداری عزت را با میراندن طمع بجوی .
تحف العقول، ص ۲۸۶ .

حدیث ۵۳

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ أَشَدَّ النَّاسِ حَسْرَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَبْدٌ وَصَفَ عَدْلًا ثُمَّ خَالَفَهُ إِلَى غَيْرِهِ؛

امام باقر علیه السلام: حسرت مندترین مردم در روز قیامت، بنده ای است که سخن از عدالت گوید و با دیگران خلاف آن عمل کند.

. بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۱۷۹.

حدیث ۵۴

امام باقر علیه السلام:

الصَّلَاةُ تَنْبِئُ لِلْإِخْلَاصِ تَنْزِيهًا عَنِ الْكِبْرِ؛

امام باقر علیه السلام: نماز موجب استواری اخلاص و دوری از کبر است.

. الأُمَالِي، طوسی، ص ۲۹۶.

حدیث ۵۵

امام باقر علیه السلام:

الْحَجُّ تَسْكِينُ الْقُلُوبِ؛

امام باقر علیه السلام: حج آرام بخش دل ها است.

. الأُمَالِي، طوسی، ص ۲۹۶.

حدیث ۵۶

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ هِرَاقَةَ الدَّمَاءِ وَإِطْعَامَ الطَّعَامِ؛

امام باقر علیه السلام: خداوند قربانی کردن و اطعام کردن را دوست دارد.

. المحاسن، ج ۲، ص ۱۴۳.

حدیث ۵۷

امام باقر علیه السلام:

لَا شَفِيعَ لِلْمَرْأَةِ أَنْجَحَ عِنْدَ رَبِّهَا مِنْ رِضَا زَوْجِهَا؛

امام باقر علیه السلام: برای زن نزد پروردگارش هیچ شفاعت کننده ای کارسازتر از خشنودی شوهرش نیست.

. میزان الحکمه، ح ۷۸۶۴.

حدیث ۵۸

امام باقر علیه السلام:

الْخَيْرُ وَالشَّرُّ يُضَاعَفُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ؛

امام باقر علیه السلام: خوبی و بدی در روز جمعه دو چندان می شود.

. ثواب الأعمال، ص ۱۷۲.

حدیث ۵۹

امام باقر علیه السلام :

الْصَّدَقَةُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ تُضَاعَفُ لِفَضْلِ يَوْمِ الْجُمُعَةِ عَلَى غَيْرِهِ مِنَ الْأَيَّامِ ؛

امام باقر علیه السلام : صدقه دادن در روز جمعه ، به دلیل فضیلت جمعه بر روزهای دیگر ، دو برابر می شود .
 . ثواب الأعمال ، ص ۲۲۰ .

حدیث ۶۰

امام باقر علیه السلام :

مَا مِنْ شَيْءٍ يُعْبَدُ اللَّهُ بِهِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ أَحَبَّ إِلَيَّ مِنَ الصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ؛

امام باقر علیه السلام : هیچ عبادتی در روز جمعه نزد من دوست داشتنی تر از صلوات بر پیامبر و آل او نیست .
 وسائل الشیعه ، ج ۷ ، ص ۳۸۸ .

حدیث ۶۱

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُدَاعِبَ فِي الْجَمَاعَةِ بِلَا رَفَثٍ ؛

خداوند کسی را که در میان جمع شوخی می کند، به شرط آن که ناسزا نگوید دوست دارد.

کافی، ج ۲، ص ۶۶۳، ح ۴

حدیث ۶۲

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ إِبْرَادَ الْكَبِدِ الْحَرَىٰ ؛

خداوند خنک کردن جگر تشنه را دوست دارد.

کافی، ج ۴، ص ۵۸، ح ۶

حدیث ۶۳

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ إِطْعَامَ الطَّعَامِ وَإِفْشَاءَ السَّلَامِ ؛

خداوند غذا دادن و به همه سلام کردن را دوست دارد.

محاسن، ج ۲، ص ۱۴۳، ح ۱۳۷۱

حدیث ۶۴

امام باقر علیه السلام :
 الصَّيَامُ وَالْحَجُّ تَشْكِينُ الْقُلُوبِ؛
 روزه و حج آرام بخش دل هاست.

امالی طوسی، ص ۲۹۶، ح ۵۸۲

حدیث ۶۵

امام باقر علیه السلام :
 أَوَّلُ كُلِّ كِتَابٍ نَزَلَ مِنَ السَّمَاءِ «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»، فَإِذَا قَرَأْتَ «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» فَلَا تُبَالِي أَنْ لَا تَسْتَعِيدَ، وَإِذَا قَرَأْتَ «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» سَتَرْتِكَ فِيمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ؛
 ابتدای هر کتابی که از آسمان نازل شده، بسم الله الرحمن الرحيم است. هر گاه بسم الله الرحمن الرحيم را قرائت کردی اشکالی ندارد که استعاذه نکنی (نگویی که پناهمی برم به خدا) و هر گاه بسم الله الرحمن الرحيم را تلاوت کردی، تو را از آنچه میان آسمان و زمین است محفوظ می دارد.

کافی، ج ۳، ص ۳۱۳

حدیث ۶۶

امام باقر علیه السلام :
 ... إِنَّ الْأَمْرَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيَ عَنِ الْمُنْكَرِ سَبِيلُ الْأَنْبِيَاءِ وَمِنْهَا جَالُصُلْحَاءِ، فَرِيضَةٌ عَظِيمَةٌ بِهَا تُقَامُ الْقَرَائِصُ، وَتَأْمَنُ الْمَذَاهِبُ وَتَحِلُّ الْمَكَاسِبُ، وَتُرْدُّ الْمَطَالِمُ وَتَعْمُرُ الْأَرْضُ، وَيُنْتَصَفُ مِنَ الْأَعْدَاءِ وَيُسْتَقِيمُ الْأُمُورُ...؛
 امر به معروف و نهی از منکر راه و روش پیامبران و شیوه صالحان است و واجب بزرگیاست که واجبات دیگر با آن بر پا می شوند، راه ها امن می گردد و درآمدها حلال می شود و حقوق پایمال شده، به صاحبانش برمی گردد، زمین آباد می شود و (بدون ظلم) حق از دشمنان گرفته می شود و کارها سامان می پذیرد.

کافی، ج ۵، ص ۵۶، ح ۱

حدیث ۶۷

امام باقر علیه السلام :
 وَاعْلَمْ أَنَّ الْأَلْفَ مِنَ اللَّهِ وَالْفُرُوكَ مِنَ الشَّيْطَانِ؛
 بدان که، انس و الفت گرفتن [با دیگران] از خداوند و دشمنی از شیطان است.

کافی، ج ۵، ص ۵۰۰، ح ۱

حدیث ۶۸

امام باقر علیه السلام:

إِعْلَمُوا أَنَّ الدُّنْيَا حُلُوهَا وَمَرَّهَا حُلْمٌ وَالْإِنْتِبَاهُ فِي الْآخِرَةِ وَالْفَائِزُ مَنْفَازٌ فِيهَا وَالشَّقِيُّ مَنْ شَقِيَ فِيهَا؛ بدانید که شیرینی و تلخی دنیا، خواب است و بیداری در عالم آخرت است. خوشبخت کسی است که در آخرت خوشبخت باشد و بدبخت کسی است که در آخرت بدبخت باشد.

تفسیر الامام العسکری علیه السلام، ص ۲۱۹

حدیث ۶۹

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ جَعَلَ لِلشَّرِّ أَقْفَالًا وَجَعَلَ مَفَاتِيحَ تِلْكَ الْأَقْفَالِ الشَّرَابَ الْكَذِبُ شَرٌّ مِنَ الشَّرَابِ؛ به راستی که خداوند عزوجل برای شر قفل‌هایی گذارد و کلید آن قفل‌ها را شراب قرار داد و دروغ از شراب بدتر است.

کافی، ج ۲، ص ۳۳۸، ح ۳

حدیث ۷۰

امام باقر علیه السلام:

إِنْ كُذِّبَتْ فَلَا تَغْضَبْ؛ اگر به تو نسبت دروغ دادند، خشمگین مشو.

تحف العقول، ص ۲۸۴

حدیث ۷۱

امام باقر علیه السلام:

أَيُّمَا رَجُلٍ غَضِبَ وَهُوَ قَائِمٌ فَلْيَجْلِسْ فَإِنَّهُ سَيَذْهَبُ عَنْهُ رِجْزُ الشَّيْطَانِ وَإِنْ كَانَ جَالِسًا فَلْيَقُمْ...؛ هر کس در حال ایستادن خشمگین شود، بنشیند که این کار به سرعت وسوسه‌شیطان را از او دور می‌کند و اگر نشسته است، برخیزد.

بحار الأنوار، ج ۷۳، ص ۲۶۴، ح ۹

حدیث ۷۲

امام باقر علیه السلام :

الْحِلْمُ لِبَاسُ الْعَالِمِ فَلَا تَغْرَيْنَنَّ مِنْهُ؛

بردباری لباس عالم است، پس تو خود را از آن عریان مدار.

کافی، ج ۸، ص ۵۵

حدیث ۷۳

امام باقر علیه السلام :

لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي السَّوَاكِ لَأَبَاتُوهُ مَعَهُمْ فِي لِحَافٍ؛

اگر مردم خاصیت مسواک را می دانستند (هرگز آن را از خود جدا نمی کردند و حتی) آن را شب به بستر خود می بردند.

بحار الأنوار، ج ۷۶، ص ۱۳۰، ح ۱۷

حدیث ۷۴

امام باقر علیه السلام :

السَّوَاكُ يَذْهَبُ بِالْبَلْغَمِ وَيَزِيدُ فِي الْعَقْلِ؛

مسواک بلغم و رطوبات معده را از بین می برد و عقل را زیاد می کند.

ثواب الاعمال، ص ۱۸

حدیث ۷۵

امام باقر علیه السلام :

ذَكَرَ اللَّهُ لِأَهْلِ الصَّلَاةِ أَكْبَرَ مِنْ ذِكْرِهِمْ آيَةً؛ أَلَا تَرَى أَنَّهُ يَقُولُ: أَذْكَرُونِيَا ذُكْرَكُمْ؟

یاد خدا از نمازگزاران، بالاتر از یاد آنان از خداوند است، مگر نمی بینی که خداوند می فرماید: «مرا یاد کنید تا شما را یاد کنم»؟

بحار الأنوار، ج ۸۲، ص ۱۹۹

حدیث ۷۶

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيُنَادِي كُلَّ لَيْلَةٍ جُمُعَةٍ مِنْ فَوْقِ عَرْشِهِ مِنْ أَوَّلِ اللَّيْلِ إِلَى آخِرِهِ: أَلَا عَبِيدٌ مُؤْمِنٌ يَدْعُونِي لِإِخْرَتِهِ وَدُنْيَاهُ قَبْلَ طُلُوعِ الْفَجْرِ لِأَجِبَتِهِ؟ أَلَا- عَبِيدٌ مُؤْمِنَتُونَ إِلَيَّ مِنْ ذُنُوبِهِ قَبْلَ طُلُوعِ الْفَجْرِ فَاتُوبَ عَلَيْهِ؟ أَلَا عَبِيدٌ مُؤْمِنٌ قَدِ قَتَرْتُ عَلَيْهِ رِزْقَهُ فَيَسَأَلُنِي الزِّيَادَةَ فِي رِزْقِهِ قَبْلَ طُلُوعِ الْفَجْرِ فَازِيدُهُ وَأَوْسَعُ عَلَيْهِ؟ أَلَا عَبِيدٌ مُؤْمِنٌ سَقِيمِيَسَاءَ لَنِي أَنْ أَشْفِيَهُ قَبْلَ طُلُوعِ الْفَجْرِ فَأَعَافِيَهُ؟ أَلَا عَبِيدٌ مُؤْمِنٌ مَحْبُوسٌ مَغْمُومٌ يَسَأُ لُنِي أَنْ أُطَلِّقَهُ مِنْ حَبْسِهِ وَأُخَلِّي سِرْبَهُ؟ أَلَا عَبِيدٌ مُؤْمِنٌ مَظْلُومٌ يَسَأُ لُنِي أَنْ آخُذَ لَهُ بِظُلَامَتِهِ قَبْلَ طُلُوعِ الْفَجْرِ فَآتُصِّرَ لَهُ وَآخُذَ لَهُ بِظُلَامَتِهِ؟

قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : فَلَا يَزَالُ يُنَادِي بِهَذَا حَتَّى يَطْلُعَ الْفَجْرُ ؛

خداوند متعال ، هر شب جمعه ، از آغاز شب تا پایان آن ، از فراز عرش خویش ندا می دهد : «آیا بنده مؤمنی نیست که تا پیش از سپیده دم ، مرا برای آخرت و دنیایش بخواند و من ، پاسخش دهم؟ آیا بنده مؤمنی نیست که تا پیش از سپیده دم از گناهانشبه درگاه من ، توبه کند و من هم به سوی او بازگردم [و توبه اش را بپذیرم] آیا بنده مؤمنیست که من روزی اش را بر او تنگ کرده باشم و او تا پیش از سپیده دم ، افزایش در روزی اش را از من بخواهد و من بر روزی او بیفزایم و به آن گشایش دهم؟ آیا بنده مؤمنندانی و غم زده ای نیست که از من بخواهد از زندان آزاد و رهایش کنم؟ آیا بنده مؤمنستم دیده ای نیست که تا پیش از سپیده دم از من بخواهد که دادش را بستانم و منانتقام او را بگیرم و داد وی بستانم؟» و تا سپیده دم ، به این ندا ادامه می دهد.

تهذیب الأحکام ، ج ۳ ، ص ۵ ، ح ۱۱

حدیث ۷۷

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يُحِبُّ مِنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ كُلَّ عَبْدٍ دَعَا فَعَلَيْكُمْ بِاللُّدْعَاءِ فِي السَّحْرِ إِلَى طُلُوعِ الشَّمْسِ فَإِنَّهَا سَاعَةٌ تُفْتَحُ فِيهَا أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَ تُقَسَّمُ فِيهَا الْأَرْزَاقُ وَ تُقْضَى فِيهَا الْحَوَائِجُ الْعِظَامُ ؛

خداوند عزوجل از میان بندگان مؤمنش ، بنده ای را که بسیار دعا کند ، دوست می دارد . پس ، همواره در سحرگاهان تا طلوع خورشید دعا کنید ؛ زیرا این وقتی است که در آن ، درهای آسمان باز می شود ، و روزی ها تقسیم می گردد و حاجت های بزرگبر آورده می شود.

کافی ، ج ۲ ، ص ۴۷۸ ، ح ۹

حدیث ۷۸

امام باقر علیه السلام :

لَيْسَ مِنْ نَفْسِ الْإِنْسَانِ إِلاَّ وَقَدْ فَرَضَ اللَّهُ لَهَا رِزْقَهَا حَلَالًا يَأْتِيهَا فِي عَافِيَةٍ وَ عُرْضَ لَهَا بِالْحَرَامِ مِنْ وَجْهِ آخِرٍ فَإِنْ هِيَ تَنَاوَلَتْ مِنَ الْحَرَامِ شَيْئًا قَاصًّا بِهِ مِنْ أَلْحَالِ الَّذِي فَرَضَ اللَّهُ لَهَا وَ عِنْدَ اللَّهِ سِوَاهُمَا فَضْلٌ كَبِيرٌ ؛

خداوند برای هر کسی روزی حلالی مقرر داشته که به سلامت به او خواهد رسید. از طرف دیگر روزی حرام نیز در دسترس او قرار داده است که اگر انسان روزی خود را از آن حرام به دست آورد، خداوند در عوض، روزی حلالی را که برای او مقدر کرده است، از او باز خواهد داشت و غیر از این دو روزی (حلال و حرام)، روزی های فراوان دیگری نیز نزد خداوند هست.

بحار الأنوار، ج ۵ ، ص ۱۴۷ ، ح ۶

حدیث ۷۹

امام باقر علیه السلام :

عَلَيْكَ بِاللُّدْعَاءِ لِأَخْوَانِكَ بِظَهْرِ الْعَيْبِ فَإِنَّهُ يَهِيلُ الرِّزْقَ ؛

پشت سر برادران (دینی) خود دعا کن، که این کار روزی را به طرف توسرازیر می کند.

بحار الأنوار، ج ۷۶، ص ۶۰، ح ۱۴

حدیث ۸۰

امام باقر علیه السلام :

مُرُوا شِيعَةَنا بِزِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَإِنَّ أَيْتَانَهُ يَزِيدُ فِي الرِّزْقِ وَيُمَدُّ فِي الْعُمُرِ وَيُدْفَعُ مَرَامِعَ الشُّوْءِ وَإِيَّتَانَهُ مُفْتَرَضٌ عَلَى كُلِّ مُؤْمِنٍ يَقْرَأُ لِلْحُسَيْنِ إِمَامَهُ مِنَ اللَّهِ؛

شیعیان ما را به زیارت قبر حسین بن علی علیه السلام فرمان دهید؛ زیرا زیارت آن حضرت، روزی را زیاد و عمر را طولانی و بدی ها را دور می سازد و رفتن به زیارتش بر هر مؤمنیکه امامت امام حسین علیه السلام را پذیرفته است، واجب است.

کامل الزیارات، ص ۲۸۴

حدیث ۸۱

امام باقر علیه السلام :

اَللّٰهُمَّ ارْزُقْنِي رِزْقًا حَلَالًا يَكْفِيْنِي وَا لَا تَرْزُقْنِي رِزْقًا يُطْغِيْنِي وَا لَا تَبْتَلِيْنِي بِفَقْرٍ اَشْقَى بِهٖ مُضِيْقًا عَلَيَّ...؛

خداوندا! مرا روزی حلالی بده که کفایت کند، و روزی ای نده که به طغیانم کشاند و بهفقری گرفتارم نکن که با آن بدبخت شوم و به تنگنا افتم.

التهدیب، ج ۳، ص ۷۷، ح ۶

حدیث ۸۲

امام باقر علیه السلام :

اَلرِّكَاةُ تَزِيْدُ فِي الرِّزْقِ؛

زکات دادن، روزی را زیاد می کند.

امالی طوسی، ص ۲۹۶

حدیث ۸۳

امام باقر علیه السلام :

اِنَّ الْعَبْدَ لَيُذْنِبُ الذَّنْبَ فَيُزْوِي عَنْهُ الرِّزْقُ؛

بنده گناه می کند و به سبب آن، روزی از او گرفته می شود.

کافی، ج ۲، ص ۲۷۰، ح ۸

حدیث ۸۴

امام باقر علیه السلام :
 إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَشَدُّكُمْ إِكْرَامًا لِحِلَائِلِهِمْ؛
 گرامی ترین شما نزد خداوند، کسی است که بیشتر به همسر خود احترام بگذارد.

وسائل الشیعه ، ج ۱۵، ص ۵۸، ح ۶

حدیث ۸۵

امام باقر علیه السلام :
 لَا شَفِيعَ لِلْمَرْأَةِ أَنْ نَجِّحَ عِنْدَ رَبِّهَا مِنْ رِضَا زَوْجِهَا؛
 هیچ شفاعت کننده ای برای زن نزد پروردگارش نجات بخش تر از رضایت شوهرش نیست.

خصال، ص ۵۸۸

حدیث ۸۶

امام باقر علیه السلام :
 الْخَيْرُ وَالشَّرُّ يُضَاعَفُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ؛
 خوبی و بدی در روز جمعه چند برابر (حساب) می شود.

ثواب الاعمال، ص ۱۴۳

حدیث ۸۷

امام باقر علیه السلام :
 إِنَّ هَذَا اللِّسَانَ مِفْتَاحُ كُلِّ خَيْرٍ وَ شَرٍّ، فَيَتَّبَعِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَخْتِمَ عَلِيَّسَانِهِ كَمَا يَخْتِمُ عَلَى ذَهَبِهِ وَ فِضَّتِهِ؛
 به راستی که این زبان کلید همه خوبی ها و بدی هاست پس شایسته است که مؤمنزبان خود را مُهر و موم کند، همان گونه که (صندوق) طلا و نقره خود را مُهر و موم می کند.

تحف العقول، ص ۲۹۸

حدیث ۸۸

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ الْخَيْرَ ثَقُلَ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا عَلَى قَدْرِ ثِقَلِهِ فِي مَوَازِينِهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَإِنَّ الشَّرَّ خَفَّ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا عَلَى قَدْرِ خِفَّتِهِ فِي مَوَازِينِهِمْ؛
کار خوب بر مردم دنیا سنگین است، به اندازه سنگینی آن در ترازوهای ایشان در روز قیامت و کار بد بر مردم دنیا سبک است، به
اندازه سبکی آن در ترازوهایشان در قیامت.

بحار الأنوار، ج ۷۱، ص ۲۱۵، ح ۱۳

حدیث ۸۹

امام باقر علیه السلام :

إِذَا أَرَدْتَ الْوَلَدَ فَقُلْ عِنْدَ الْجَمَاعِ : اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي وَلَدًا وَاجْعَلْهُ تَقِيًّا لَيْسَ فِي خَلْقِهِ زِيَادَةٌ وَلَا نُقْصَانٌ وَاجْعَلْ عَاقِبَتَهُ إِلَى خَيْرٍ؛
هرگاه فرزند خواستی ، هنگام آمیزش بگو : بار الها! به من فرزندی عطا کن و او را باتقوا قرار ده و در آفرینش او، کم و زیادی
نباشد و او را عاقبت به خیر گردان .

کافی، ج ۶، ص ۱۰، ح ۱۲

حدیث ۹۰

امام باقر علیه السلام :

إِنَّا نَأْمُرُ صَبِيَانَنَا بِالصَّلَاةِ إِذَا كَانُوا بَنِي خَمْسِ سِنِينَ ، فَمُرُوا صَبِيَانَكُمْ بِالصَّلَاةِ إِذَا كَانُوا بَنِي سَبْعِ سِنِينَ ، وَنَحْنُ نَأْمُرُ صَبِيَانَنَا بِالصَّوْمِ
إِذَا كَانُوا بَنِي سَبْعِ سِنِينَ بِمَا أَطَاقُوا مِنْ صِيَامِ الْيَوْمِ إِنْ كَانَ إِلَى نِصْفِ النَّهَارِ أَوْ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ أَوْ أَقَلَّ ، فَإِذَا غَلَبَهُمُ الْعَطَشُ وَالْغَرْتُ أَفْطَرُوا ،
حَتَّى يَتَعَوَّدُوا الصَّوْمَ وَيُطِيقُوهُ ، فَمُرُوا صَبِيَانَكُمْ إِذَا كَانُوا بَنِي تِسْعِ سِنِينَ بِالصَّوْمِ مَا اسْتَطَاعُوا مِنْ صِيَامِ الْيَوْمِ ، فَإِذَا غَلَبَهُمُ الْعَطَشُ أَفْطَرُوا ؛
ما کودکان خود را وقتی پنج ساله اند ، به نماز امر می کنیم ؛ ولی شما کودکان را وقتی هفت ساله شدند ، به نماز امر کنید . ما
کودکان خود را وقتی هفت ساله اند ، به روزه امر می داریم ، به اندازه ای که توان دارند ، چه نصف روز باشد یا بیشتر یا کمتر .
وقتی تشنگی و گرسنگی بر آنان چیره شد ، افطار می کنند تا این که به روزه ، عادت کنند و توان آن را بیابند ، ولی شما کودکان را
وقتی نه ساله شدند ، به اندازه ای که توان دارند ، به روزه و افطار امر می داریم و وقتی تشنگی بر آنان چیره شد ، افطار کنند .

کافی ، ج ۳، ص ۴۰۹، ح ۱

حدیث ۹۱

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يَقِي بِالْتَّقْوَى عَنِ الْعَبْدِ مَا عَزَبَ عَنْهُ عَقْلُهُ وَيُجَلِّبِ الْتَّقْوَى عَنْهُ عَمَاءُ وَجَهْلُهُ؛
خداوند به وسیله تقوا بنده را حفظ می کند از آنچه که عقلش به آن نمی رسد و کوردلی و نادانی او را بر طرف می سازد.

کافی، ج ۸، ص ۵۲، ح ۱۶

حدیث ۹۲

امام باقر علیه السلام :
 إِنَّ أَعْجَلَ الْخَيْرِ ثَوَابًا صَلَّةُ الرَّحِمِ؛
 ثواب صله رحم سریع تر از هر کار خیری به انسان می رسد.

کافی، ج ۲، ص ۱۵۲، ح ۱۵

حدیث ۹۳

امام باقر علیه السلام :
 إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ عَلَى أَخِيهِ فِي رَحْلِهِ فَلْيَقْعُدْ حَيْثُ يَأْمُرُهُ صَاحِبُ الرَّحْلِ فَإِنَّ صَاحِبَ الرَّحْلِ أَعْرَفُ بِعَوْرَةِ بَيْتِهِ مِنَ الدَّاحِلِ عَلَيْهِ؛
 هرگاه یکی از شما به خانه برادرش وارد شد، هر جا صاحب خانه گفت همان جابنشیند، زیرا صاحب خانه به وضع اتاق خود از میهمان آشناتر است.

قرب الإسناد، ص ۶۹، ح ۲۲۲

حدیث ۹۴

امام باقر علیه السلام :
 إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يَقِي بِالتَّقْوَى عَنِ الْعَبْدِ مَا عَزَبَ عَنْهُ عَقْلُهُ وَيَجَلِّيهِ بِالتَّقْوَى عَنْهُ عَمَاهُ وَجَهْلُهُ؛
 خداوند عزوجل به وسیله تقوا، انسان را از آنچه عقلش به آن نمی رسد حفظ می کند و کور دلی و نادانی او را بر طرف می سازد.

کافی، ج ۸، ص ۵۲، ح ۱۶

حدیث ۹۵

امام باقر علیه السلام :
 إِنَّ أَهْلَ التَّقْوَى هُمُ الْأَغْنِيَاءُ أَغْنَاهُمُ الْقَلِيلُ مِنَ الدُّنْيَا، فَمَوُوتُهُمْ يَسِيرَةٌ إِنَّ نَسِيَتِ الْخَيْرَ ذَكَرُوكَ وَإِنْ عَمِلَتْ بِهِ أَعَانُوكَ؛
 ثروتمندان واقعی همان تقوایانند که اندک دنیا آنان را بی نیاز کرده و کمخرجند. اگر خیر و خوبی را فراموش کنی، به یادت می آورند و اگر به آن عمل نمایاری ات می رسانند.

تحف العقول، ص ۲۸۷

حدیث ۹۶

امام باقر علیه السلام :

وَاللّٰهُ مَا شِيعْنَا اِلَّا مَنْ اتَّقَى اللّٰهَ وَ اطَاعَهُ؛

به خدا سوگند، شیعه ما فقط کسی است که تقوای الهی دارد و خدا را اطاعت می کند.

کافی، ج ۲، ص ۷۴، ح ۳

حدیث ۹۷

امام باقر علیه السلام :

الْاُنَّاسُ رَجُلَانِ: مَسْتَرِيحٌ بِالْمَوْتِ وَ مُسْتَرَاخٌ بِهٖ مِنْهُ؛

مردم بر دو دسته اند: آن که با مرگ آسوده شود و آن که با مرگش دیگران آسوده شوند.

معانی الأخبار، ص ۲۹۰

حدیث ۹۸

امام باقر علیه السلام :

الْاُنَّاسُ رَجُلَانِ: مُؤْمِنٌ وَ جَاهِلٌ، فَلَا تُؤْذِي الْمُؤْمِنَ وَ لَا تَجْهَلُ الْجَاهِلِفَتَكُونَ مِثْلَهُ؛

مردم دو گروه اند: مؤمن و جاهل، مؤمن را آزار ندهید و با جاهل، رفتار جاهلانها نکنید؛ زیرا همانند او خواهید بود.

خصال، ص ۴۹

حدیث ۹۹

امام باقر علیه السلام :

الْعُلَمَاءُ فِي اَنْفُسِهِمْ خَائِفَةٌ اِنْ كَتَمُوا النَّصِيحَةَ اِنْ رَاوْا تَائِهًا ضَالًّا لَا يَهْدِي دُونَهُ اَوْ مَيِّتًا لَا يُحْيِيوْنَهُ فَبُئْسَ مَا يَصْنَعُونَ لِاِنَّ اللّٰهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالٰى اَخَذَ عَلَيْهِمُ الْمِيثَاقَ فِي الْكِتَابِ اَنْ يَّامُرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَ يَنْهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَ اَنْ يَنْهَوْا عَمَّا نُهَوْا عَنْهُ وَ اَنْتَبِعُوا عَلٰى الْبُرِّ وَ التَّقْوٰى وَ لَا يَتَعَاوَنُوْا عَلٰى الْاِثْمِ وَ الْعُدْوَانِ؛

اگر دانشمندان نصیحت را پنهان دارند، خیانت کرده اند. اگر سرگشته گمراهی را دیدند و او را راهنمایی نکردند و یا (دل) مرده ای را زنده نمودند، وه که چه کار زشتی کرده اند! چون خداوند تبارک و تعالی در کتاب از ایشان پیمان گرفته که به معروف و آنچه فرمان یافته اند فرمان دهند و از آنچه نهی شده اند نهی کنند و بر نیکوکاری و پرهیزکاری، یکدیگر را یاری کنند و در گناه و ستم یکدیگر را یاری نکنند.

کافی، ج ۸، ص ۵۴، ح ۱۶

حدیث ۱۰۰

امام باقر علیه السلام :

مَنْ عَلَّمَ بَابَ هُدًى فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِ مَنْ عَمِلَ بِهِ وَلَا يُنْقَضُ أَوْلِيكَ مِنْ أَجْرِهِمْ شَيْئًا وَمَنْ عَلَّمَ بَابَ ضَلَالٍ كَانَ عَلَيْهِ مِثْلُ أَوْزَارِ مَنْ عَمِلَ بِهِ وَلَا يُنْقَضُ أَوْلِيكُمِنْ أَوْزَارِهِمْ شَيْئًا؛

هرکس باب هدایتی را به کسی آموزش دهد، پاداش همه کسانی را که به آن عمل کنند، دارد، بی آن که چیزی از پاداش آنان کم شود و هرکس باب گمراهی را یاد دهد، گناهان همه کسانی که بدان عمل کنند، بر او نیز بار می شود، بی آن که چیزی از گناهان آنان کم شود.

کافی، ج ۱، ص ۳۵، ح ۴

حدیث ۱۰۱

امام باقر علیه السلام:

الْبُرِّ وَالصَّدَقَةِ يُنْفِيَانِ الْفَقْرَ وَيَزِيدَانِ فِي الْعُمْرِ وَيُدْفَعَانِ عَنْصَابِهِمَا سَبْعِينَ مِئْتَةً سَوْءٍ؛
کار خیر و صدقه، فقر را می برند، بر عمر می افزایند و هفتاد مرگ بد را از صاحب خود دور می کنند.

ثواب الاعمال، ص ۱۴۱

حدیث ۱۰۲

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ الْحُسَيْنَ صَاحِبَ كَرْبَلَا قُتِلَ مَظْلُومًا، مَكْرُوبًا عَطْشَانًا، لَهْفَانًا فَآلِيَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ عَلَى نَفْسِهِ أَنْ لَا يَأْتِيَهُ لَهْفَانٌ وَلَا مَكْرُوبٌ وَلَا مُذْنِبٌ وَلَا مَغْمُومٌ وَلَا عَطْشَانٌ وَلَا مَنْ بِهِ عَاهِرَةٌ ثُمَّ دَعَا عِنْدَهُ وَتَقَرَّبَ بِالْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ لِأَنَّ نَفْسَ اللَّهِ كُرْبَتُهُ وَأَعْطَاهُ مَسْأَلَتَهُ وَعَفَّرَ ذَنْبَهُ وَمَدَّ فِي عُمُرِهِ وَبَسَطَ فِي رِزْقِهِ فَاعْتَبَرُوا يَا أَوْلَى الْأَبْصَارِ؛

حسین، بزرگ مرد کربلا، مظلوم و رنجیده خاطر و لب تشنه و مصیب زده بهشهادت رسید. پس خداوند، به ذات خود، قسم یاد کرد که هیچ مصیبت زده رنجیده خاطر و گنهکار و اندوهناک و تشنه ای و هیچ بلا دیده ای به خدا روینمی آورد و نزد قبر حسین علیه السلام دعا نمی کند و آن حضرت را به درگاه خدا شفیع نمی سازد، مگر این که خداوند، اندوهش را برطرف و حاجاتش را برآورده می کند و گناهش را می بخشد و عمرش را طولانی و روزی اش را گسترده می سازد. پس ای اهل بینش، درس بگیرید!

بحار الأنوار، ج ۱۰۱، ص ۴۶، ح ۵

حدیث ۱۰۳

امام باقر علیه السلام:

مَا أَنْتَصَرَ اللَّهُ مِنْ ظَالِمٍ إِلَّا بِظَالِمٍ وَذَلِكَ قَوْلُهُ عَزَّوَجَلَّ (وَكَذَلِكَ نُؤَلِّيغُضَ الظَّالِمِينَ بَعْضًا)؛

خداوند هیچگاه از ظالم انتقام نگرفت مگر به وسیله ظالمی دیگر و این سخن خدا عَزَّوَجَلَّ است که: «و بدین سان ظالمان را به سزای اعمالی که می کنند بر یکدیگر مسلط می کنیم».

بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۳۱۳، ح ۲۸

حدیث ۱۰۴

امام باقر علیه السلام :
لَيْسَ مِنَّا وَلَا مِنْكُمْ مَنْ ظَلَمَ النَّاسَ؛
از ما نیست و از شما (شیعیان هم) نیست کسی که به مردم ظلم کند.

شرح الأخبار، ج ۳، ص ۴۸۸، ح ۱۴۱۴

حدیث ۱۰۵

امام باقر علیه السلام :
إِنَّمَا حَرَّمَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ الرَّبَا لِئَلَّا يَذْهَبَ الْمَعْرُوفُ؛
خدای عزوجل ربا را حرام فرمود تا احسان کردن از بین نرود.

وسائل الشیعه، ج ۱۲، ص ۴۲۵، ح ۱۰

حدیث ۱۰۶

امام باقر علیه السلام :
شَكَتِ الْكَعْبَةُ إِلَى اللَّهِ مَا تَلْقَى مِنْ أَنْفَاسِ الْمُشْرِكِينَ، فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَيْهَا: أَنْ قَرِي يَا كَعْبَةُ، فَإِنِّي أُبَدِّلُكَ بِهِمْ قَوْمًا يَتَخَلَّلُونَ بِقُضْبَانِ الشَّجَرِ.
فَلَمَّا بَعَثَ اللَّهُ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَوْحَى إِلَيْهِ مَعَ جِبْرِئِيلَ بِالسُّوَائِكِ وَالْخِلَالِ؛
کعبه از زجری که از بوی بد نفس های مشرکین می کشید، به درگاه خداوند شکایت نمود، خداوند به آن وحی کرد، تو را مژده باد که بجای اینان کسانی را جایگزین می کنم که با شاخه های درخت خلال می کنند. هنگامی که خداوند حضرت محمد صلی الله علیه و آله را مبعوث فرمود، توسط جبرئیل سفارش مسواک و خلال کردن را به او وحی کرد.

محاسن، ج ۲، ص ۵۵۸، ح ۹۲۴

حدیث ۱۰۷

امام باقر علیه السلام :
إِنَّمَا قُصَّ الْأَطْفَارُ، لِأَنَّهَا مَقِيلُ الشَّيْطَانِ وَ مِنْهُ يَكُونُ النَّسْيَانُ؛
کوتاه کردن ناخن، از آن رو لازم است که پناهگاه شیطان است و فراموشی می آورد.

کافی، ج ۶، ص ۴۹۰، ح ۶

حدیث ۱۰۸

امام باقر علیه السلام :
 كُنْتُ الْبُيُوتِ يَنْفَى الْفَقْرَ؛
 جارو کردن اتاق ها فقر را از بین می برد.

وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۵۷۱، ح ۲

حدیث ۱۰۹

امام باقر علیه السلام :
 كَانَ أَبِي زَيْنُ الْعَابِدِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا نَظَرَ إِلَى الشَّبَابِ الَّذِينَ يَطْلُبُونَ الْعِلْمَ أَذْنَاهُمْ إِلَيْهِ وَقَالَ : مَرَحِبًا بِكُمْ أَنْتُمْ وَدَائِعُ الْعِلْمِ وَبُوشِكُ إِذْ أَنْتُمْ صِغَارُ قَوْمٍ أَنْ تَكُونُوا كِبَارَ آخِرِينَ ؛
 پدرم [امام] زین العابدین علیه السلام ، هر گاه به جوانانی که دانش می اندوختند ، می نگریست ، آنان را به خود نزدیک می کرد و می فرمود : آفرین بر شما که امانت های [مردم برای] موختن [دانشید و به زودی شما کم سالان جامعه ، بزرگان جامعه ای دیگر می شوید .

الدرالظیم فی مناقب الائمة اللهمم ، ص ۵۸۷

حدیث ۱۱۰

امام باقر علیه السلام :
 فِي قَوْلِهِ «قُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا» قَالَ : قُولُوا لِلنَّاسِ أَحْسَنَ مَا تُحِبُّونَ أَثِقَالَكُمْ، فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يُبْغِضُ اللَّعَانَ السَّبَّابَ الطَّعَانِ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ، الْفَاحِشَ الْمُتَفَحِّشَ السَّائِلَ الْمُلْحِفَ، وَيُحِبُّ الْحَيَّيَّ الْحَلِيمَ الْغَفِيفَ الْمُتَعَفِّفَ؛
 درباره این گفته خداوند که «با مردم به زبان خوش سخن بگویند» فرمود: بهترین سخنی که دوست دارید مردم به شما بگویند، به آنها بگویند، چرا که خداوند، لعنت کننده، دشنام دهند، زخم زبان زن بر مؤمنان، زشت گفتار، بدزبان و گدای سمج رادشمن می دارد و با حیا و بردبار و عقیف پارسا را دوست دارد.

امالی صدوق، ص ۳۲۶

حدیث ۱۱۱

امام باقر علیه السلام :
 إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يُحِبُّ الْمُدَاعِبَ فِي الْجَمَاعَةِ بِالْإِرْفَاقِ؛
 خداوند عزوجل، کسی را که در میان جمع شوخی کند، دوست دارد به شرط آن که ناسزا نگوید.

کافی، ج ۲، ص ۶۶۳، ح ۴

حدیث ۱۱۲

امام باقر علیه السلام :

فَأَيُّ لَمْ أَرِ شَيْئًا قَطُّ أَشَدَّ طَلَبًا وَلَا أَسْرَعَ دَرْكًا مِنْ حَسَنَةِ مُحَدَّثِهِ لِذَنْبٍ قَدِيمٍ؛
هرگز جوینده ای یابنده تر از کار نیک امروز که گناه قدیم را می یابد [و پاک می کند] ندیده ام.

علل الشرایع، ج ۲، ص ۵۹۹، ح ۴۹

حدیث ۱۱۳

امام باقر علیه السلام :

و مَا مِنْ عَبْدٍ يَخْلُ بِنَفَقَةٍ يُنْفِقُهَا فِي مَا يُرِضِي اللَّهَ إِلَّا ابْتُلِيَ بِأَنْ يُنْفِقَ ضَعْفَهَا فِي مَا أَسَخَطَ اللَّهَ؛
هر کس از خرج کردن مالی در راه خداپسندانه بخل ورزد، چند برابر آن را در راه غیرخداپسندانه هزینه خواهد کرد.

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۱۷۳، ح ۱۲

حدیث ۱۱۴

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يَقِي بِالتَّقْوَى عَنِ الْعَبْدِ مَا عَزَبَ عَنْهُ عَقْلُهُ وَيُجَلِّبُ التَّقْوَى عَنْهُ عَمَاءُ وَجَهْلُهُ؛
خداوند عزوجل به وسیله تقوا، انسان را از آنچه عقلش به آن نمی رسد، حفظ می کند و کوردلی و نادانی را از او دور می نماید.

کافی، ج ۸، ص ۵۲، ح ۱۶

حدیث ۱۱۵

امام باقر علیه السلام :

مَثَلُ الْحَرِيصِ عَلَى الدُّنْيَا مَثَلُ دَوْدَةَ الْقَرْزِ: كُلَّمَا أزدَادَتْ مِنْ الْقَرْزِ عَلَيْنَفْسِهَا لَفًا كَانَ أَبْعَدَ لَهَا مِنَ الْخُرُوجِ حَتَّى تَمُوتَ غَمًّا؛
حریص به دنیا، همانند کرم ابریشم است که هر چه بیشتر دور خود می تند، خارج شدن از پیله بر او سخت تر می شود، تا آن که از غصه می میرد.

کافی، ج ۲، ص ۳۱۶، ح ۷

حدیث ۱۱۶

امام باقر علیه السلام :

مَا بَيْنَ الْحَقِّ وَالْبَاطِلِ إِلَّا قَلَّةُ الْعَقْلِ. قِيلَ: وَكَيْفَ ذَلِكَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ؟ قَالَ: إِنَّ الْعَبْدَ يَعْمَلُ الْعَمَلَ الَّذِي هُوَ لِلَّهِ رِضًا فَيُرِيدُ بِهِ غَيْرَ اللَّهِ فَلَوْ أَنَّهُ أَخْلَصَ لِلَّهِ لَجَاءَ هَذَا الَّذِي يُرِيدُ فِي أَسْرَعٍ مِنْ ذَلِكَ؛

میان حق و باطل جز کم عقلی فاصله نیست. عرض شد: چگونه، ای فرزند رسول خدا؟ فرمودند: انسان کاری را که موجب رضای خداست برای غیر خدا انجام می دهد، در صورتی که اگر آن را خالص برای رضای خدا انجام می داد، زودتر به هدف خود می رسید تا برای غیر خدا.

محاسن، ج ۱، ص ۲۵۴، ح ۲۸۰

حدیث ۱۱۷

امام باقر علیه السلام:

إِتَّقُوا اللَّهَ وَاسْتَعِينُوا عَلَيَّ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ بِالْوَرَعِ وَالْإِجْتِهَادِ فِي طَاعِيَةِ اللَّهِ فَإِنَّ أَشَدَّ مَا يَكُونُ أَحَدُكُمْ اغْتِبَاطًا مَا هُوَ عَلَيْهِ لَوْ قَدْ صَارَ فِي حَدِّ الْأَخِرَةِ وَانْقَطَعَتِ الدُّنْيَا عَنْهُ فَإِذَا كَانَ فِي ذَلِكَ الْحَدِّ عَرَفَ أَنَّهُ قَدْ اسْتَقْبَلَ النَّعِيمَ وَالْكَرَامَةَ مِنَ اللَّهِ وَالْبُشْرَى بِالْجَنَّةِ وَأَمِنْ مِمَّنْ كَانَ يَخَافُ وَآيَقَنَ أَنَّ الَّذِي كَانَ عَلَيْهِ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَنْخَالَفَ دِينَهُ عَلَى بَاطِلٍ هَالِكٌ؛

تقوای خدا پیشه کنید و در راهی که برگزیده اید از پارسایی و تلاش در اطاعت فرامین الهی کمک بجوئید، که اگر چنین کردید بیشترین غبطه به حال یکی از شما آنگاه خواهد بود که به سر حد آخرت برسد و ارتباط وی از دنیا قطع شده باشد، پسانگاه که به چنین منزلگاهی رسید می فهمد (می بیند) که نعمت و کرامت از طرف خداوند به وی رو نموده و بشارت بهشت به وی داده می شود و ایمن می شود از آنچه می ترسید و یقین می کند که راهش بر حق بوده و هر کس بر خلاف راه او بوده بر باطلی هلاک کننده بوده است.

محاسن، ج ۱، ص ۱۷۷

حدیث ۱۱۸

امام باقر علیه السلام:

تَوَقَّ مُجَازَفَةَ الْهَوَى بِدَلَالَةٍ مِنَ الْعَقْلِ؛

به رهبری خرد، از در افتادن در هلاکت به وسیله هوای نفس، خود را نگه دار.

حدیث ۱۱۹

امام باقر علیه السلام:

سُدَّ سَبِيلَ الْعُجْبِ بِمَعْرِفَةِ النَّفْسِ؛

راه خودبینی را با خویشتن شناسی بر بند.

حدیث ۱۲۰

امام باقر علیه السلام:

تَخَلَّصَ إِلَى رَاحَةِ النَّفْسِ بِصِحَّةِ التَّفْوِیْضِ وَاطْلُبْ رَاحَةَ الْبَدَنِ بِاجْمَامِ الْقَلْبِ؛
با واگذاری [همه چیز خود به خدا]، به آسایشِ ضمیر خویش دست یاب و آسودگی تن را در آسایش (و آرامش) دل بجوی.

حدیث ۱۲۱

امام باقر علیه السلام :
تَعَرَّضْ لِرِقَّةِ الْقَلْبِ بِكَثْرَةِ الذِّكْرِ فِي الْخَلَوَاتِ؛
با بسیاریِ ذکر در خلوت ، به دل نرمی نایل شو.

حدیث ۱۲۲

امام باقر علیه السلام :
تَزَيَّنْ لِلَّهِ بِالصَّدَقِ فِي الْأَعْمَالِ؛
با راستِ کرداری ، خود را برای خدا بیارای.

حدیث ۱۲۳

امام باقر علیه السلام :
إِيَّاكَ وَالْغَفْلَةَ فَبِهَا تَكُونُ قَسَاوَةُ الْقَلْبِ؛
مبادا دست خوش غفلت شوی که در آن ، سنگ دلی باشد.

حدیث ۱۲۴

امام باقر علیه السلام :
أُطْلِبُ بَقَاءَ الْعِزِّ بِإِمَاتَةِ الطَّمَعِ؛
با کُشتنِ طمع ، پایداریِ عزت را بجوی.

حدیث ۱۲۵

امام باقر علیه السلام :
لَا شَرَفَ كَبَعْدِ الْهِمَّةِ؛
شرافتی چون بلند همتی نیست.

حدیث ۱۲۶

امام باقر علیه السلام :

لَمْصِيبَةً كَاسْتِهَاتِكَ بِالذَّنْبِ وَرِضَاكَ بِالْحَالَةِ الَّتِي أَنْتَ عَلَيْهَا؛
مصیبتی چون ناچیز شمردن گناهت و خشنودی ات از حالی که داری نیست.

حدیث ۱۲۷

امام باقر علیه السلام :
لَا فَضِيلَةَ كَالْجِهَادِ ، وَلَا جِهَادَ كَمْجَاهِدَةِ الْهَوَى ؛
فضیلتی چون جهاد نباشد ، و هیچ جهادی چون پیکار با هوای نفس نیست.

حدیث ۱۲۸

امام باقر علیه السلام :
إِيَّاكَ وَالتَّفْرِيطَ عِنْدَ إِمْكَانِ الْفُرْصَةِ ، فَإِنَّهُ مِيدَانٌ يَجْرِي لِأَهْلِهِ الْخُسْرَانُ ؛
به هنگام فرصت ، از کوتاهی کردن بپرهیز ؛ زیرا این میدانی است که برای رهسپارانش زیان به بار می آورد.

حدیث ۱۲۹

امام باقر علیه السلام :
فَأَنْزَلَ نَفْسَكَ مِنَ الدُّنْيَا كَمَا نَزَلَ مَنْزِلُ نَزَلَتْهُ سَاعَةٌ ثُمَّ ارْتَحَلَتْ عَنْهُ ؛
خود را در دنیا چنان منزل ده که گویی ساعتی در آن منزل داری و سپس از آن می کوچی.

حدیث ۱۳۰

امام باقر علیه السلام :
الْكَمَالُ كُلُّ الْكَمَالِ التَّفَقُّهُ فِي الدِّينِ وَالصَّبْرُ عَلَى النَّائِبَةِ وَتَقْدِيرُ الْمَعِيشَةِ ؛
تمامت کمال ، فهم اندوزی در دین و بردباری بر ناگواری و اندازه نگاه داشتن در زندگانی است.

حدیث ۱۳۱

امام باقر علیه السلام :
قُمْ بِالْحَقِّ وَاعْتَرِ مَا لَا يَعْنيكَ ؛
به حق قیام کن و از آنچه سودت نمی دهد [وبه تو مربوط نیست] کناره گزین.

حدیث ۱۳۲

امام باقر علیه السلام :
اسْتَشِرْ فِي أَمْرِكَ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ اللَّهَ ؛
در کار خود ، [فقط] با کسانی مشورت کن که از خدا می ترسند.

حدیث ۱۳۳

امام باقر علیه السلام :

ثَلَاثَةٌ مِنْ مَكَارِمِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ : أَنْ تَعْفُوَ عَمَّنْ ظَلَمَكَ ، وَتَصِلَ مَنْ قَطَعَكَ ، وَتَحَلَّمَ إِذَا جُهِلَ عَلَيْكَ ؛

سه چیز ، از کرامت های دنیا و آخرت است : آن کس را که به توستم کرده ببخشایی ، به آن که از تو گسسته بیوندی ، و چون بر تو جهالتی رود ، بردباری کنی.

حدیث ۱۳۴

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ أَنْ يُسْأَلَ وَيُطَلَّبَ مَا عِنْدَهُ ؛

خداوند ، خوش دارد که از او خواهش شود و از آنچه نزد اوست ، درخواست گردد.

حدیث ۱۳۵

امام باقر علیه السلام :

مَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ مِنْ نَفْسِهِ وَاِعْظَاءً فَإِنَّ مَوَاعِظَ النَّاسِ لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُ شَيْئاً ؛

هر که خداوند او را پندآموز خویش نساخته ، هرگز پندهای مردم ، او را سودی نمی دهد.

حدیث ۱۳۶

امام باقر علیه السلام :

مَنْ كَانَ ظَاهِرُهُ أَرْجَحَ مِنْ بَاطِنِهِ خَفَّ مِيزَانُهُ ؛

هر که ظاهرش گران سنگ تر از باطنش باشد ، ترازویش سبک آید.

حدیث ۱۳۷

امام باقر علیه السلام :

لَا يَكُونُ الْعَبْدُ عَالِمًا حَتَّى لَا يَكُونَ حَاسِدًا لِمَنْ فَوْقَهُ وَلَا مُحَقَّرًا لِمَنْ دُونَهُ ؛

بنده ، دانشمند نیست ، مگر آن که بر زبردست خود [در دانش] رشک نبرد و زبردست خود را خوار نشمرد.

حدیث ۱۳۸

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ أَعْجَلَ الطَّاعَةِ ثَوَابًا لَصَلَّةِ الرَّحِمِ ؛

راستی که زود پاداش ترین طاعت ، صله رحم است.

حدیث ۱۳۹

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ الْيَمِينَ الْكَاذِبَةَ وَقَطِيعَةَ الرَّحِمِ لَيَذْرَانِ الدِّيَارَ بِلَاقِعٍ مِنْ أَهْلِهَا؛

راستی که سوگند دروغ و قطع رحم ، خانه ها را از اهلش تهی می گذارد (ویرانی به بار می آورد).

حدیث ۱۴۰

امام باقر علیه السلام :

إِعْرِفِ الْمَوَدَّةَ فِي قَلْبِ أَخِيكَ بِمَالِهِ فِي قَلْبِكَ؛

دوستی را در دل برادرت ، از آنچه نسبت به او در دل توست ، بشناس.

حدیث ۱۴۱

امام باقر علیه السلام :

أَرْبَعٌ مِنْ كُنُوزِ الْبِرِّ: كِتْمَانُ الْحَاجَةِ وَكِتْمَانُ الصَّدَقَةِ وَكِتْمَانُ الْوَجَعِ وَكِتْمَانُ الْمُصِيبَةِ؛

چهار چیز از گنجینه های نیکی است : نمان داشتن نیاز ، پنهان دادن صدقه ، پنهان داشتن درد ، و نمان داشتن مصیبت.

حدیث ۱۴۲

امام باقر علیه السلام :

مَنْ حَسَنَ بُرِّهِ بِأَهْلِهِ زَيْدٌ فِي عُمَرِهِ؛

هر که با خانواده خود خوش رفتار است ، عمرش بسیار خواهد بود.

حدیث ۱۴۳

امام باقر علیه السلام :

الْتَوَاضِعُ الرِّضَا بِالْمَجْلِسِ دُونَ شَرَفِهِ وَأَنْ تُسَلَّمَ عَلَى مَنْ لَقِيتَ وَأَنْ تَتْرَكَ الْمِرَاءَ وَإِنْ كُنْتَ مُحِقًّا؛

فروتنی آن است که [انسان] به نشستن در جایی فروتر از شأنش راضی باشد ، و به هر کس برخوردی سلام گویی ، و هر چند بر حق باشی ، کشمکش را رها کنی.

حدیث ۱۴۴

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ يُبْغِضُ الْفَاحِشَ الْمُتَفَحِّشَ؛

خداوند ، دشنامگوی بدزبان را دشمن می دارد.

حدیث ۱۴۵

امام باقر علیه السلام :

يَقُولُ اللَّهُ : ابْنُ آدَمَ! اجْتَنِبْ مَا حَرَّمَتُ عَلَيْكَ تَكُنْ مِنَ أَوْرَعِ النَّاسِ؛

خدا می فرماید : «ای آدمیزاده! از آنچه بر تو حرام کرده ام ، دوری کن تا از پارساترین مردم باشی».

حدیث ۱۴۶

امام باقر علیه السلام :

الْبَشَرُ الْحَسَنُ وَطَلَاقُهُ الْوَجْهَ مَكْسَبَةٌ لِلْمَحَبَّةِ وَقُرْبَةٌ مِنَ اللَّهِ ؛

چهره خرم و گشادگی رخسار ، مایه جلب دوستی و نزدیکی به خداست.

حدیث ۱۴۷

امام باقر علیه السلام :

الْحَيَاءُ وَالْإِيمَانُ مَقْرُونَانِ فِي قَرْنٍ فَإِذَا ذَهَبَ أَحَدُهُمَا تَبِعَهُ صَاحِبُهُ؛

حیا و ایمان به یک ریسمان پیوسته اند . چون یکی برود ، دیگری نیز از پی آن برود.

حدیث ۱۴۸

امام باقر علیه السلام :

مَنْ عَلَّمَ بَابَ هُدًى فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِ مَنْ عَمِلَ بِهِ وَلَا يَنْقُصُ أَوْلِيكَ مِنْ أَجورِهِمْ شَيْئاً؛

کسی که بخشی از هدایت را آموزش دهد ، او را اجری مانند آن کس است که به آن عمل کند و از اجر آنان چیزی کاسته نشود.

حدیث ۱۴۹

امام باقر علیه السلام :

لَيْسَ مِنْ أَخْلَاقِ الْمُؤْمِنِ الْمَلَقُ وَالْحَسَدُ إِلَّا فِي طَلَبِ الْعِلْمِ؛

چاپلوسی و رشک بردن ، جز در طلب دانش ، از اخلاق مؤمن نیست.

حدیث ۱۵۰

امام باقر علیه السلام :

مِنَ الْغَيْبَةِ أَنْ تَقُولَ فِي أَخِيكَ مَا سَتَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ؛

از [انواع] غیبت ، آن است که درباره برادرت چیزی بگویی که خداوند ، آن را پوشیده داشته است.

حدیث ۱۵۱

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ أَشَدَّ النَّاسِ حَسْرَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَبْدٌ وَصَفَ عَدْلًا ثُمَّ خَالَفَهُ إِلَى غَيْرِهِ؛

حسرت زده ترین مردم به روز رستاخیز ، بنده ای است که عمل عادلانه ای را توصیف کرده ، ولی خود ، خلاف آن را به کار بسته باشد.

حدیث ۱۵۲

امام باقر علیه السلام :

عَلَيْكُمْ بِالْوَرَعِ وَالْإِجْتِهَادِ وَصِدْقِ الْحَدِيثِ وَأَدَاءِ الْأَمَانَةِ إِلَى مَنْ ائْتَمَنَكُمْ عَلَيْهَا بَرًّا كَانَ أَوْ فَاجِرًا؛

بر شما باد پارسایی و کوشایی و راستگویی و این که امانت را به آن که شما را امین شمرده ، خواه نکوکار باشد یا تبهکار ، باز بپردازید.

حدیث ۱۵۳

امام باقر علیه السلام :

صِلَةُ الْأَرْحَامِ تَزْكِي الْأَعْمَالَ وَتُنْمِي الْأَمْوَالَ وَتَدْفَعُ الْبَلْوَى وَتُيسِّرُ الْحِسَابَ وَتُنْسِي فِي الْأَجَلِ؛

صله رَحَم ، کردارها را بیالاید و اموال را بیفزاید و بلا را بگرداند و حساب را آسان کند و مرگ را به تأخیر اندازد.

حدیث ۱۵۴

امام باقر علیه السلام :

إِعْلَمَ أَنَّ طَالِبَ الْحَاجَةِ لَمْ يُكْرِمَ وَجْهَهُ عَنِ مَسْأَلَتِكَ فَأَكْرِمَ وَجْهَكَ عَنِ رَدِّهِ؛

بدان که نیازخواه ، آبرویش را با اظهار حاجت پیش تو حفظ نکرده است . پس تو آبرویت را با رد نکردن (و دریغ نداشتن از) او نگاه دار.

حدیث ۱۵۵

امام باقر علیه السلام :

الْكَسَلُ يَضُرُّ بِالْدِّينِ وَالْدُّنْيَا؛

تنبلی به دین و دنیا زیان می رساند.

حدیث ۱۵۶

امام باقر علیه السلام :

قُولُوا لِلنَّاسِ أَحْسَنَ مَا تُحِبُّونَ أَنْ يُقَالَ لَكُمْ؛

بهترین چیزی که می خواهید مردم به شما بگویند ، به آنها بگویید.

حدیث ۱۵۷

امام باقر علیه السلام :
 إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ إِفْشَاءَ السَّلَامِ؛
 خدا ، فاش کردن سلام را دوست دارد.

حدیث ۱۵۸

امام باقر علیه السلام :
 قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : مِنْ وُلْدِي اثْنَا عَشَرَ نَقِيًّا ، نُجَبَاءُ مُحَدَّثُونَ مُفَهَّمُونَ ، آخِرُهُمُ الْقَائِمُ بِالْحَقِّ ، يَمَلُؤُهَا عَدْلًا كَمَا مَلَأَتْ جَوْرًا
 امام باقر علیه السلام : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرموده است: از فرزندان من دوازده تن جلودارند که بزرگوارانی هستند محدث و مفهم. آخر آنها قائم به حق است که زمین را همان گونه که آکنده از ستم شد از دادگری بیاکند.
 الکافی : ۱ / ۵۳۴ / ۱۸ عن أبي سعيد رفعه .

حدیث ۱۵۹

امام باقر علیه السلام :
 عَنْ أَبِيهِ عَنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ : دَخَلْتُ أَنَا وَأَخِي عَلَى جَدِّي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، فَأَجَلَسَنِي عَلَى فَخِيذِهِ ، وَأَجَلَسَ أَخِي الْحَسَنَ عَلَى فَخِيذِهِ الْأُخْرَى ، ثُمَّ قَبَلْنَا وَقَالَ : بِأَبِي أَنْتُمَا مِنْ إِمَامَيْنِ صَالِحَيْنِ ، اخْتَارَكُمَا اللَّهُ مِنِّي ، وَمِنْ أَبِيكُمَا وَأُمُّكُمَا ، وَاخْتَارَ مِنْ صُلْبِكُ يَا حُسَيْنُ تِسْعَةَ أَثْمَةٍ ، تَسَعُهُمْ قَائِمُهُمْ ، وَكُلُّكُمْ فِي الْفَضْلِ وَالْمَنْزِلَةِ عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى سَوَاءٌ
 امام باقر علیه السلام : به نقل از پدرش به نقل از حسین علیه السلام: من و برادرم خدمت جدم رسول الله صلی الله علیه و آله رسیدیم. پیامبر صلی الله علیه و آله مرا بران خود و حسن را بر دیگران خود نشانده، سپس ما را بوسید و گفت: پدرم فدای شما دو امام نیکو گردد، خداوند شما دو تن را از من و پدر و مادرتان برگزیده است و از پشت تو ای حسین نه امام برگزیده که نهمین آنها قائم ایشان است و همه شما در فضیلت و منزلت نزد پروردگار متعال یکسانید.
 کمال الدین : ۲۶۹ / ۱۲ عن أبي حمزة الثمالي .

حدیث ۱۶۰

امام باقر علیه السلام :
 الْإِثْنَا عَشَرَ الْإِمَامَ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ كُلُّهُمْ مُحَدَّثٌ ، مِنْ وُلْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَمِنْ وُلْدِ عَلِيٍّ ، وَرَسُولِ اللَّهِ وَعَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ هُمَا الْوَالِدَانِ
 امام باقر علیه السلام : دوازده امام از خاندان محمد صلی الله علیه و آله هستند که همه آنها محدث هستند، اینها از فرزندان پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و از فرزندان علی هستند و پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و علی علیه السلام دو پدر هستند.
 الکافی : ۱ / ۵۳۱ / ۷ ، وذكره أيضًا في : ۱۴ / ۵۳۳ كلاهما عن زرارة .

حدیث ۱۶۱

امام باقر علیه السلام :

إِنَّمَا يَعْرِفُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ وَيَعْبُدُهُ مَنْ عَرَفَ اللَّهَ وَعَرَفَ إِمَامَهُ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ

امام باقر علیه السلام : کسی خداوند عزوجل را شناخته و پرستش کرده که خدا و امام او را که از ما اهل بیت است بشناسد.
الکافی : ۱ / ۱۸۱ / ۴ عن جابر .

حدیث ۱۶۲

امام باقر علیه السلام :

نَحْنُ بَابُ حِطَّتِكُمْ

امام باقر علیه السلام : ما «باب حطّه» شما هستیم.

تفسیر العیناشی : ۱ / ۴۵ / ۴۷ عن سلیمان الجعفری عن الإمام الرضا علیه السلام ، مجمع البیان : ۱ / ۲۴۷ .

حدیث ۱۶۳

امام باقر علیه السلام :

مَنْ أَصْبَحَ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ لَا إِمَامَ لَهُ مِنَ اللَّهِ جَلَّ وَعَزَّ ظَاهِرًا عَادِلًا أَصْبَحَ ضَالًّا تَائِهًا ، وَإِنْ مَاتَ عَلَى هَذِهِ الْحَالِ مَاتَ مَيِّتَةً كُفْرٍ وَنِفَاقٍ
امام باقر علیه السلام : هر که از این امت صبح کند در حالی که از سوی خداوند جل و عز ظاهر عادل و عز امام آشکار دادگری نداشته باشد گمراه و سرگردان صبح کرده است و اگر بر این حال بمیرد در کفر و نفاق مرده است.
الکافی : ۱ / ۳۷۵ / ۲ عن محمد بن مسلم .

حدیث ۱۶۴

امام باقر علیه السلام :

إِنَّا لَا نَوْصِفُ ، وَكَيْفَ يَوْصَفُ قَوْمٌ رَفَعَ اللَّهُ عَنْهُمْ الرَّجْسَ ، وَهُوَ الشُّكُّ ؟ !

امام باقر علیه السلام : ما توصیف نمی شویم و چگونه گروهی توصیف می شوند که خداوند رجس را که همان شک است از ایشان دور کرده است؟!
الکافی : ۲ / ۱۸۲ / ۱۶ عن زرارة .

حدیث ۱۶۵

امام باقر علیه السلام :

يَا بَنَ ذَرٍّ

ثویر بن ابی فاخته به نقل از حضرت باقر علیه السلام: ای ابن ذر! آیا پیرامون پاره ای از احادیث ما که دریافت کرده ای با ما سخن نمی گویی؟ او گفت: آری، ای فرزند رسول الله . پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: من در میان شما دو ثقل به یادگار می نهم که یکی بزرگتر از دیگری است: کتاب خدا و اهل بیتم که اگر بدان دو چنگ در زنید هرگز گمراه نشوید.

امام باقر علیه السلام: فرمود: ای ابن ذرّ! اگر پیامبر خدا صلی الله علیه و آله را دیدار کردی و او به تو فرمود: بعد از من در حقّ ثقلین چه کردی، به او چه می گویی؟ [راوی می گوید:] ابن ذرّ آن قدر گریست که دیدم سرشککش از ریشش روان گشته است. سپس گفت: ثقل اکبر را که از هم دریدیم و ثقل اصغر را هم کشتیم.

هو عمرو بن ذرّ القاصّ، نزل مع ابن قیس الماصر والصلت بن بهرام إلى أبي جعفر عليه السلام حتى يسألوه عن مسائل كثيرة، فلما دخلوا عليه لم يتكلموا بشيء وطال ذلك، فلما رأى ذلك أبو جعفر عليه السلام قال: يا بن ذرّ... إلى آخر الحديث.

حدیث ۱۶۶

امام باقر علیه السلام:

حَطَبُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ بِالْكَوْفَةِ بَعْدَ مُنْصَرَفِهِ مِنَ النَّهْرَوَانِ، وَبَلَغَهُ أَنَّ مُعَاوِيَةَ يَسُئُهُ وَيَلْعَنُهُ وَيَقْتُلُ أَصْحَابَهُ، فَقَامَ حَطْبِيًّا فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ وَصَدَّقَ عَلِيَّ رَسُولَ اللَّهِ، وَذَكَرَ مَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَى نَبِيِّهِ وَعَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: لَوْلَا آيَةٌ فِي كِتَابِ اللَّهِ مَا ذَكَرْتُ مَا أَنَا ذَاكِرُهُ فِي مَقَامِي هَذَا، يَقُولُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ: «وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ»

امام باقر علیه السلام: امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب صلوات الله علیه پس از بازگشت از نهروان به کوفه، شنید که معاویه او را دشنام می دهد و نفرینش می کند و یاران او را می کشد. حضرت علیه السلام به خطبه برخاست و حمد و ثنای الهی

به جای آورد و بر پیامبر خدا درود فرستاد و نعمتهای الهی را بر پیامبر و خود، یاد آور شد و سپس فرمود: اگر این آیه در قرآن نبود من در این جایگاه آن چه بر زبان می آوردم بیان نمی داشتم، خداوند عزوجل می فرماید: «و اما به نعمت خدایت

سخن گو»، خدایا سپاس از آن توست برای نعمتهایی که به شماره در نمی آید و فضل تو که به فراموشی سپرده نمی شود. ای مردم! آن خبرها که باید به من رسیده است و من می بینم که اجل من نزدیک گشته و گویی شما را می بینم که بر امر من آگاهی ندارید. من در میان شما همان را به یادگار می نهم که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله به یادگار نهاد: کتاب خدا و عترتم، یعنی عترت آن هدایتگر به سوی رهایی و خاتم پیامبران و سرور شریفان و نبی مصطفی.

الضحی: ۱۱.

حدیث ۱۶۷

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ أَقْرَبَ النَّاسِ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ وَأَعْلَمَهُمْ بِهِ وَأَرَأَفَهُمْ بِالنَّاسِ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَالْأَيْمَةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، فَادْخُلُوا أَيْنَ دَخَلُوا وَفَارِقُوا مَنْ فَارَقُوا - عَنِّي بِذَلِكَ حُسَيْنًا وَوُلْدَهُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ - فَإِنَّ الْحَقَّ فِيهِمْ، وَهُمْ الْأَوْصِيَاءُ، وَمِنْهُمْ الْأَيْمَةُ، فَأَيُّنَمَا رَأَيْتُمُوهُمْ فَاتَّبِعُوهُمْ

امام باقر علیه السلام: نزدیکترین مردم به خداوند عز و جل و خدا آگاهترین ایشان و مهرورزترین آنها به مردم محمد صلی الله علیه و آله و امامان علیهم السلام هستند، پس به جایی در آید که آنها در آمدند و از کسانی دوری گزینید که آنها دوری گزیدند - مقصود امام از این سخن حسین و فرزندان او بود - که حق در میان آنهاست و ایشانند اوصیاء، و امامان از آنها هستند، پس هر کجا ایشان را دیدید پیرویشان کنید.

کمال الدین: ۳۲۸ / ۸ عن أبي حمزة الثمالي .

حدیث ۱۶۸

امام باقر علیه السلام :

- فی قَوْلِهِ تَعَالَى : « يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ » - : إِيَانَا عَنَى خَاصَّةً ، أَمَرَ جَمِيعَ الْمُؤْمِنِينَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ بِطَاعَتِنَا

امام باقر علیه السلام - درباره آیه شریفه «یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله واطیعوا الرسول واولی الامر منکم» - : مقصود آیه، تنها ما هستیم. خداوند همه مؤمنان را دستور داده تا روز رستاخیز از ما فرمان برند.

الکافی : ۱ / ۲۷۶ / ۱ عن برید العجلی .

حدیث ۱۶۹

امام باقر علیه السلام :

- فی قَوْلِهِ تَعَالَى : « فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ » - : نَحْنُ أَهْلُ الذِّكْرِ

امام باقر علیه السلام - درباره آیه شریفه «فاسألوا اهل الذکر ان کنتم لا تعلمون» - : اهل ذکر، ما هستیم.

تفسیر الطبری : ۱۰ / الجزء ۱۷ / ۵ ، المناقب لابن شهر آشوب : ۴ / ۱۷۸ عن محمد بن مسلم و جابر الجعفی ، تفسیر فرات الکوفی :

۲۳۵ / ۳۱۵ عن حسین بن سعید ، تأویل الآيات الظاهرة : ۲۵۹ عن جابر بن یزید و محمد بن مسلم ، تفسیر القمی : ۲ / ۶۸ عن زرارة .

حدیث ۱۷۰

امام باقر علیه السلام :

- فی قَوْلِهِ تَعَالَى : « فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ » - : هُمْ الْأَيْمَةُ مِنْ عِتْرَةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ

امام باقر علیه السلام - درباره آیه شریفه «فاسألوا اهل الذکر» - : ایشان امامان از خاندان رسول خدا صلی الله علیه و آله هستند.

شواهد التنزیل : ۱ / ۴۳۷ / ۴۶۶ عن الفضیل بن یسار ، وراجع : ۴۳۴ - ۴۳۷ .

حدیث ۱۷۱

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بَابُ اللَّهِ الَّذِي لَا يُؤْتَى إِلَّا مِنْهُ ، وَسَبِيلُهُ الَّذِي مَنْ سَلَكَهُ وَصَلَ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ ، وَكَذَلِكَ كَانَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ بَعْدِهِ ، وَجَرَى لِلْأَيْمَةِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَاحِدًا بَعْدَ وَاحِدٍ ، جَعَلَهُمُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ أَرْكَانَ الْأَرْضِ أَنْ تَمِيدَ بِأَهْلِهَا ، وَعُمَدَ الْإِسْلَامِ ، وَرَابِطَةً عَلَى سَبِيلِ هُدَاهُ ، لَا يَهْتَدِي هَادٍ إِلَّا بِهُدَاهُمْ ، وَلَا يَضِلُّ خَارِجٌ مِنَ الْهُدَى إِلَّا بِتَقْصِيرٍ عَنْ حَقِّهِمْ ، أَمْنَاءُ اللَّهِ عَلَى مَا أَهْبَطَ مِنْ عِلْمٍ أَوْ عُذْرٍ أَوْ نُذْرٍ ، وَالْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ عَلَى مَنْ فِي الْأَرْضِ ، يَجْرِي لِأَخْرِهِمْ مِنَ اللَّهِ مِثْلُ الَّذِي جَرَى لِأَوْلِيهِمْ ، وَلَا يَصِلُ أَحَدٌ إِلَى ذَلِكَ إِلَّا بِعَوْنِ اللَّهِ

امام باقر علیه السلام : همانا پیامبر خدا صلی الله علیه و آله باب (معرفت) خدا است که جز از آن در نیایند و راه اوست که هر کس

آن را ببیند به خداوند عزوجل رسد، امیرالمؤمنین علیه السلام نیز پس از او چنین است و همین طور هر امام در پی دیگری.

خداوند عزوجل آنها را ارکان زمین قرار داده تا اهلش را نلرزاند و بنیانهای اسلام و مرزداران راه نجات آن ساخته که هیچ کس جز

به هدایت آنها ره نمی یابد و بیرون از هدایتی، گمراه نمی شود مگر با کوتاهی کردن در حق ایشان. آنها معتمدان خدا هستند در

علم و حجت ها و هشدارهایی که فرو فرستاده است. آنها دلیل رسایی هستند برای زمینیان که برای آخرین آنها از سوی خدا همان

جاری است که برای نخستین ایشان و هیچ کس جز به یاری خدا به این حد نرسد.

الكافی : ۱ / ۱۹۸ / ۳ عن أبي الصامت ، وراجع ۱ / ۱۹۶ ، و : ۲ / ۱۹۷ ، الاختصاص : ۲۱ ، بصائر الدرجات : ۱ / ۱۹۹ .

حدیث ۱۷۲

امام باقر علیه السلام :

- فی زیارة أمير المؤمنين عليه السلام :- أنتم أهل بيت الرّحمه ، ودعائم الدين ، وأركان الأرض ، والشجره الطيبه
امام باقر علیه السلام : در زیارت امیرالمؤمنین علیه السلام :- شما اهل خانه رحمت و بنیانهای دین و ارکان زمین و شجره طیبه
هستید.

التهذیب : ۶ / ۲۸ / ۵۳ عن موسى بن ظبيان ، الفقيه : ۲ / ۵۹۱ / ۳۱۹۷ مرسلًا ، کامل الزیارات : ۴۵ مرسلًا .

حدیث ۱۷۳

امام باقر علیه السلام :

نَحْنُ فِي الْأَرْضِ بُنْيَانٌ ، وَشِيعَتُنَا عُرَى

امام باقر علیه السلام : ما در زمین، شالوده هستیم و شیعیان ما، دستگیره های اسلام اند.
العروة : المقبض ، وجمعها عُرَى . (لسان العرب : ۱۵ / ۴۵) .

حدیث ۱۷۴

امام باقر علیه السلام :

أَيُّهَا النَّاسُ ، أَيْنَ تَذْهَبُونَ وَأَيْنَ يُرَادُ بِكُمْ ؟ بِنَا هَدَى اللَّهُ أَوْلَكُمْ ، وَبِنَا يَخْتَمُ آخِرُكُمْ

امام باقر علیه السلام : ای مردم! کجا می روید و کجا می برنندتان؟ خداوند با ما، نخستین شما را هدایت کرد و با ما آخرین شما را
پایان خواهد بخشید.

الكافی : ۱ / ۴۷۱ / ۵ ، المناقب لابن شهر آشوب : ۴ / ۱۸۹ و ۱۹۰ كلاهما عن أبي بكر الخضرمي .

حدیث ۱۷۵

امام باقر علیه السلام :

نَحْنُ حُجَّةُ اللَّهِ ، وَنَحْنُ بَابُ اللَّهِ ، وَنَحْنُ لِسَانُ اللَّهِ ، وَنَحْنُ وَجْهُ اللَّهِ ، وَنَحْنُ عَيْنُ اللَّهِ فِي خَلْقِهِ ، وَنَحْنُ وِلاهُ أَمْرِ اللَّهِ فِي عِبَادِهِ

امام باقر علیه السلام : ما حجّت خدا، در خدا، زبان خدا، چهره خدا، چشم خدا در میان مردم و عهده داران امر الهی در میان بندگان
اوییم.

الكافی : ۱ / ۱۴۵ / ۷ ، بصائر الدرجات : ۶۱ / ۱ ، البحار : ۲۵ / ۳۸۴ / ۴۰ نقلًا عن كتاب منهج التحقيق كلّها عن أسود بن سعيد .

حدیث ۱۷۶

امام باقر علیه السلام :

نَحْنُ أَهْلُ بَيْتِ الرَّحْمَةِ ، وَشَجَرَةُ النَّبُوَّةِ ، وَمَعْدِنُ الْحِكْمَةِ ، وَمَوْضِعُ الْمَلَائِكَةِ ، وَمَهْبِطُ الْوَحْيِ

امام باقر علیه السلام : ما اهل خانه رحمت و شجره نبوت و كان حكمت و در جایگاه فرشتگان و مکان فرو آمدن وحی ایم.

الإرشاد : ۲ / ۱۶۸ ، المناقب لابن شهر آشوب : ۴ / ۲۰۶ عن معروف بن خربوذ ، روضه الواعظین : ۲۲۷ ، الخرائج والجرائح : ۲ / ۸۹۲ ، بصائر الدرجات : ۵۷ / ۵ نحوه عن الفضیل بن یسار ، حلیه الأبرار : ۲ / ۹۵ .

حدیث ۱۷۷

امام باقر علیه السلام :

نَحْنُ مَنْ بِنَا يُفْتَحُ ، وَبِنَا يُخْتَمُ ، وَنَحْنُ أَيْمَةُ الْهُدَى ، وَنَحْنُ مَصَابِيحُ الدُّجَى ، وَنَحْنُ مَنَارُ الْهُدَى ، وَنَحْنُ السَّابِقُونَ ، وَنَحْنُ الْآخِرُونَ
امام باقر علیه السلام : ما كسانی هستیم كه (دین) با ما آغاز و با ما پایان می پذیرد. ما امامان هدایت و چراغهای تاریکی و گلدسته رهنمایی هستیم. ماییم نخستینان و پایانیان.

كمال الدين : ۲۰۶ / ۲۰ ، أمالی الطوسی : ۶۵۴ / ۱۳۵۴ ، بصائر الدرجات : ۶۳ / ۱۰ ، المناقب لابن شهر آشوب : ۴ / ۲۰۶ ، إرشاد القلوب : ۴۱۸ کلها عن خيثة الجعفی .

حدیث ۱۷۸

امام باقر علیه السلام :

إِنَّا لَنَعْرِفُ الرَّجُلَ إِذَا رَأَيْنَاهُ بِحَقِيقَةِ الْإِيمَانِ وَحَقِيقَةِ النِّفَاقِ

امام باقر علیه السلام : ما هر گاه فردی را ببینیم حقیقت ایمان و حقیقت نفاق را در او در می یابیم.

الكافی : ۱ / ۴۳۸ / ۲ عن جابر ، وذكره أيضًا في : ۱ / ۲۲۳ / ۱ عن عبد الله بن جندب عن الإمام الرضا عليه السلام ، عيون أخبار الرضا عليه السلام : ۲ / ۲۲۷ عن عبد الرحمن بن أبي نجران عن الإمام الرضا عليه السلام ، الاختصاص : ۲۷۸ ، المناقب لابن شهر آشوب : ۴ / ۱۸۸ كلاهما عن جابر بن يزيد ، بصائر الدرجات : ۲۸۸ / ۵ عن عمار بن مروان .

حدیث ۱۷۹

امام باقر علیه السلام :

وَاللَّهِ إِنَّا لَخُرَّانُ اللَّهِ فِي سَمَائِهِ وَأَرْضِهِ ، لَا عَلَى ذَهَبٍ وَلَا عَلَى فِضَّةٍ إِلَّا عَلَى عِلْمِهِ

امام باقر علیه السلام : به خدا سوگند ما گنجوران خدا در آسمان و زمین هستیم، نه بر زر و سیم که گنجوران علم اویم.

الكافی : ۱ / ۱۹۲ / ۲ عن سورة بن كليب .

حدیث ۱۸۰

امام باقر علیه السلام :

نَحْنُ خُرَّانُ عِلْمِ اللَّهِ ، وَنَحْنُ تَرَاجِمُهُ وَحِي اللَّهِ

امام باقر علیه السلام : ما گنجوران علم الهی هستیم و بازگوکنندگان وحی خدایی.

الكافی : ۱ / ۱۹۲ / ۳ عن سدير ، وذكره أيضًا في : ۱ / ۲۶۹ / ۶ وفيه «أمر» بدل «وحي» ، إعلام الوری : ۲۷۷ كلاهما عن سدير عن الإمام الصادق عليه السلام .

حدیث ۱۸۱

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى عِلْمًا خَاصًّا، وَعِلْمًا عَامًّا، فَأَمَّا الْعِلْمُ الْخَاصُّ فَالْعِلْمُ الَّذِي لَمْ يُطَلَّعْ عَلَيْهِ مَلَائِكَتُهُ الْمُقَرَّبِينَ وَأَنْبِيََاءُهُ الْمُرْسَلِينَ ، وَأَمَّا عِلْمُهُ الْعَامُّ فَإِنَّهُ عِلْمُهُ الَّذِي أَطَّلَعَ عَلَيْهِ مَلَائِكَتُهُ الْمُقَرَّبِينَ وَأَنْبِيََاءُهُ الْمُرْسَلِينَ ، وَقَدْ وَقَعَ إِلَيْنَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ

امام باقر علیه السلام : خداوند متعال، علم خاصی دارد و علم عامی. علم خاص او همان علمی است که فرشتگان مقرب و پیامبران فرستاده او هم بر آن آگاهی ندارند و علم عام او همان علمی است که فرشتگان مقرب و پیامبران فرستاده او بر آن آگاهی دارند و از رسول خدا صلی الله علیه و آله به ما رسیده است.

التوحيد : ۱۳۸ / ۱۴ عن ابن سنان عن الإمام الصادق عليه السلام ، بصائر الدرجات : ۱۱۱ / ۱۲ عن حنان الكندي عن أبيه ، وذكره أيضًا في : ۱۰۹ / ۱ عن حنان بن سدير .

حدیث ۱۸۲

امام باقر علیه السلام :

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : إِنَّ أَوَّلَ وَصِيَّتِي كَانَ عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ هِبَةُ اللَّهِ بْنِ آدَمَ ، وَمَا مِنْ نَبِيٍّ مَضَى إِلَّا وَلَهُ وَصِيٌّ ، وَكَانَ جَمِيعُ الْأَنْبِيَاءِ مِائَةَ أَلْفِ نَبِيٍّ وَعِشْرِينَ أَلْفَ نَبِيٍّ ، مِنْهُمْ خَمْسَةٌ أَوْلُو الْعِزْمِ : نُوحٌ ، وَإِبْرَاهِيمُ ، وَمُوسَى ، وَعِيسَى ، وَمُحَمَّدٌ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ . وَإِنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ كَانَ هِبَةَ اللَّهِ لِمُحَمَّدٍ ، وَوَرِثَ عِلْمَ الْأَوْصِيَاءِ وَعِلْمَ مَنْ كَانَ قَبْلَهُ ، أَمَا إِنَّ مُحَمَّدًا وَرِثَ عِلْمَ مَنْ كَانَ قَبْلَهُ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ

امام باقر علیه السلام: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: نخستین جانشینی که بر زمین بود هبه الله پسر آدم بود و پیامبری رحلت نکرده است مگر آن که جانشینی داشته و شمار همه پیامبران صد و بیست هزار پیامبر بوده است که پنج تن از ایشان یعنی نوح، ابراهیم، موسی، عیسی و محمد علیهم السلام اولوالعزم بوده اند و علی بن ابی طالب هدیه خداوند به محمد است و دانش کسانی را که پیش از او بوده اند به ارث برده است، ولی محمد دانش پیامبران و رسولان پیشین را به ارث برده است.

الكافي : ۱ / ۲۲۴ / ۲ عن عبد الرحمن بن كثير عن الإمام الباقر عليه السلام ، بصائر الدرجات : ۱۲۱ / ۱ عن عبد الرحمن بن بكير الهجري عن الإمام الباقر عليه السلام ، أعلام الدين : ۴۶۴ عن عبد الله بن بكير عن الإمام الباقر عليه السلام ، وفيهما «مائة ألف نبي وأربعة وعشرين» .

حدیث ۱۸۳

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ الْعِلْمَ الَّذِي نَزَلَ مَعَ آدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يُرْفَعُ وَالْعِلْمُ يُتَوَارَثُ ، وَكَانَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ هَذَا الْأُمَّةِ ، وَإِنَّهُ لَمْ يَهْلِكْ مِنَّا عَالِمٌ قَطُّ إِلَّا خَلَفَهُ مِنْ أَهْلِهِ مَنْ عِلْمٌ مِثْلَ عِلْمِهِ ، أَوْ مَا شَاءَ اللَّهُ

امام باقر علیه السلام : علمی که با آدم فرود آمد دیگر بالا نرفت، و علم به ارث برده می شود و علی علیه السلام، عالم این امت است و هرگز در میان ما عالمی رحلت نکرده مگر آن که از خاندان خود کسی را به جانشینی نهد که علمی همچون او یا آن چه را خدا بخواهد بداند.

الكافي : ۱ / ۲۲۲ / ۲ عن زرارة والفضيل ، كمال الدين : ۲۲۳ / ۱۴ عن الفضيل بن يسار عن الإمام الصادق والإمام الباقر عليهما السلام نحوه وفيه «والعلم يتوارث وكل شيء من العلم وآثار الرسل والأنبياء لم يكن من أهل هذا البيت فهو باطل وأن عليًا عليه السلام عالم

...»

حدیث ۱۸۴

امام باقر علیه السلام :

أَيُّهَا النَّاسُ ، إِنَّ أَهْلَ بَيْتِ نَبِيِّكُمْ شَرَّفَهُمُ اللَّهُ بِكَرَامَتِهِ ، وَأَعَزَّهُم بِهِدَاةِهِ ، وَاخْتَصَّهُم لِدِينِهِ ، وَفَضَّلَهُم بِعِلْمِهِ ، وَاسْتَحْفَظَهُمْ وَأَوْدَعَهُمْ عِلْمَهُ ... فَهُمْ الْأَيْمَةُ الدُّعَاءُ ، وَالْقَادَةُ الْهُدَاةُ ، وَالْقُضَاةُ الْحُكَّامُ ، وَالنُّجُومُ الْأَعْلَامُ ، وَالْأَسْوَةُ الْمُتَحَيَّرَةُ ، وَالْعِتْرَةُ الْمُطَهَّرَةُ ، وَالْأُمَّةُ الْوَسْطَى ، وَالصِّرَاطُ الْأَعْلَمُ ، وَالسَّبِيلُ الْأَقْوَمُ ، زِينَةُ النَّجَابِ ، وَوَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ

امام باقر علیه السلام : ای مردم! خداوند خاندان پیامبر شما را به کرامت خود ارجمندی بخشیده و به هدایتش عزیز داشته است و به دینش اختصاص داده و به علمش فضیلت بخشیده و دانش خود را بدیشان سپرده و از آنها خواهان پاسداری آن شده است. آنان امامان دعوتگر و جلوداران هدایتگر و داوران حاکم و اخگران راهنما و الگوی نیکو و خاندان پاک و امت میانه رو و مشخص ترین و راست ترین راه و موجب آرایش مردم نژاده و وارثان پیامبران هستند.

تفسیر فرات الکوفی : ۳۳۷ / ۴۶۰ عن الفضل بن یوسف القصبانی معنعنا .

حدیث ۱۸۵

امام باقر علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ عَنِ الْحَدِيثِ يُرْسَلُهُ وَلَا يُسْنِدُهُ - : إِذَا حَدَّثْتُ الْحَدِيثَ فَلَمْ أُسْنِدْهُ فَسَيَبْدِي فِيهِ أَبِي عَنِ جَدِّي عَنِ أَبِيهِ عَنِ جَدِّهِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَنِ جَبْرِئِيلَ عَنِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ

چون از امام باقر علیه السلام پرسیدند که چرا حدیث را مرسل می گوید و اسناد نمی دهد، حضرت علیه السلام پاسخ داد : هرگاه من حدیثی بگویم و آن را اسناد ندهم سند من در آن، پدرم است به نقل از جدم به نقل از پدرش به نقل از جدش رسول خدا صلی الله علیه و آله به نقل از جبرئیل به نقل از خداوند عز و جل.

الإرشاد : ۲ / ۱۶۷ ، الخرائج والجرائح : ۲ / ۸۹۳ ، روضة الواعظین : ۲۲۶ .

حدیث ۱۸۶

امام باقر علیه السلام :

لَوْ أَنَّنَا حَدَّثْنَا بِرَأْيِنَا ضَلَلْنَا كَمَا ضَلَّ مَنْ كَانَ قَبْلَنَا ، وَلَكِنَّا حَدَّثْنَا بِبَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّنَا بَيْنَهَا لِنَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَبَيَّنَّا لَنَا

امام باقر علیه السلام : اگر ما بر اساس رأی و نظر خود حدیث گویم گمراه شده ایم همچون کسانی که پیش از ما بودند، لیکن ما از روی بیینه از سوی خدایمان حدیث می گویم که خداوند آن را برای پیامبرش و او نیز برای ما تبیین کرده است.

إعلام الوری : ۲۹۴ ، الاختصاص : ۲۸۱ نحوه كلاهما عن الفضيل بن يسار .

حدیث ۱۸۷

امام باقر علیه السلام :

- لِسَلْمَةَ بْنِ كَهَيْلٍ وَالْحَكَمِ بْنِ عَتِيْبَةَ - : شَرِّقًا وَغَرْبًا ، فَلَا تَجِدَانِ عِلْمًا صَحِيحًا إِلَّا شَيْئًا خَرَجَ مِنْ عِنْدِنَا أَهْلَ الْبَيْتِ

امام باقر علیه السلام - به سلمه بن كهيل و حکم بن عتيبه - : نه در شرق و نه در غرب دانش صحیحی را نمی یابید مگر آن که از نزد

ما اهل بیت بیرون آمده باشد.

الکافی: ۱ / ۳۹۹ / ۳، بصائر الدرجات: ۴ / ۱۰ / ۱۰ کلاهما عن ابي مریم .

حدیث ۱۸۸

امام باقر علیه السلام:

لَيْسَ عِنْدَ أَحَدٍ مِنَ النَّاسِ حَقٌّ وَلَا صَوَابٌ، وَلَا أَحَدٌ مِنَ النَّاسِ يَقْضِي بِقِضَاءِ حَقٍّ إِلَّا مَا خَرَجَ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ . وَإِذَا تَشَدَّعَتْ بِهِمُ الْأُمُورُ كَانَ الْخَطَأُ مِنْهُمْ وَالصَّوَابُ مِنْ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

امام باقر علیه السلام: هیچ یک از مردم به حق و صوابی دست نیافته اند و هیچ کس داوری حقی نکرده است مگر از آن چه از سوی ما اهل بیت صادر شده باشد و هرگاه امور آنها شاخه شاخه گردد خطا از آن ایشان و صواب از آن علی علیه السلام خواهد بود.

الکافی: ۱ / ۳۹۹ / ۱، بصائر الدرجات: ۲ / ۵۱۹ / ۲ نحوه، المحاسن: ۱ / ۲۴۳ / ۴۴۸، أمالی المفید: ۶ / ۹۶ / ۶ کلاهما عن محمد بن مسلم .

حدیث ۱۸۹

امام باقر علیه السلام:

كُلُّ مَا لَمْ يَخْرُجْ مِنْ هَذَا الْبَيْتِ فَهُوَ بَاطِلٌ

امام باقر علیه السلام: هر چه از این خانه صادر نشده باشد باطل است.

مختصر بصائر الدرجات: ۶۲، بصائر الدرجات: ۲۱ / ۵۱۱ / ۲۱ کلاهما عن فضیل بن یسار .

حدیث ۱۹۰

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ الْعِلْمَ بِكِتَابِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ وَسُنَنِهِ نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لَيَبْتُ فِي قَلْبِ مَهْدِيْنَا كَمَا يَبْتُ الزَّرْعُ عَلَى أَحْسَنِ نَبَاتِهِ، فَمَنْ بَقِيَ مِنْكُمْ حَتَّى يَرَاهُ فَلْيَقُلْ حِينَ يَرَاهُ: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ بَيْتِ الرَّحْمَةِ وَالنُّبُوَّةِ، وَمَعْدِنَ الْعِلْمِ، وَمَوْضِعَ الرِّسَالَةِ

امام باقر علیه السلام: آگاهی از کتاب خداوند عزوجل و سنت پیامبر او صلی الله علیه و آله در دل مهدی ما می روید، چنان که کشت و زرع به بهترین شکل آن. پس اگر کسی از شما مانند تا او را ببیند باید هنگام دیدن او بگوید: سلام بر تو ای اهل خانه رحمت و نبوت و کان دانش و جایگاه رسالت.

کمال الدین: ۱۸ / ۶۵۳ / ۱۸ عن جابر، البحار: ۱۶ / ۳۱۷ / ۵۲ نقلاً عن العدد القویة .

حدیث ۱۹۱

امام باقر علیه السلام:

شَجْرَةُ أَصْلُهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَفَرَعُهَا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَأَغْصَانُهَا فَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ عَلَيْهَا السَّلَامُ، وَتَمَرَاتُهَا الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، فَإِنَّهَا شَجْرَةُ النُّبُوَّةِ، وَنَبْتُ

امام باقر علیه السلام: درختی که ریشه آن، رسول خدا و شاخه آن، امیرالمؤمنین علی علیه السلام و شاخه های آن فاطمه، دخت محمد صلی الله علیه و آله و میوه های آن حسن و حسین است، درخت نبوت است که روئیده رحمت و کلید حکمت و کان معرفت

و جایگاه رسالت و مکان آمد و شد فرشتگان و موضع سر و سپرده الهی و امانتی است که بر آسمانها و زمین عرضه شده و پرندگان بزرگ خدا و بیت و حرم قدیم اوست.
فی بعض نسخ المصدر: «وبیت الرحمه».

حدیث ۱۹۲

امام باقر علیه السلام :
- فی قوله تعالی : «قُلْ كَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ» - : إِيَانَا عَنِّي ، وَعَلِيٌّ أَوْلُنَا وَأَفْضَلُنَا وَخَيْرُنَا بَعْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ
امام باقر علیه السلام : مقصود از این آیه شریفه «قُلْ كَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ» ما هستیم. علی پس از پیامبر صلی الله علیه و آله ، نخستین ما و برترین و بهترین ماست.
الکافی: ۱ / ۲۲۹ / ۶، تفسیر العیاشی: ۲ / ۲۲۰ / ۷۶ کلاهما عن برید بن معاویة ، بصائر الدرجات : ۲۱۴ / ۷ عن عبد الرحمن بن کثیر عن الإمام الصادق علیه السلام .

حدیث ۱۹۳

امام باقر علیه السلام :
ما يَسْتَطِيعُ أَحَدٌ أَنْ يَدَّعِيَ أَنَّ عِنْدَهُ جَمِيعَ الْقُرْآنِ كُلِّهِ ظَاهِرُهُ وَبَاطِنُهُ غَيْرَ الْأَوْصِيَاءِ
امام باقر علیه السلام : هیچ کس نمی تواند ادعا کند که همه قرآن اعم از ظاهر و باطن آن را می داند مگر اوصیاء.
الکافی : ۱ / ۲۲۸ / ۲ ، بصائر الدرجات : ۱۹۳ / ۱ کلاهما عن جابر .

حدیث ۱۹۴

امام باقر علیه السلام :
مَا أَدَّعَى أَحَدٌ مِنْ النَّاسِ أَنَّهُ جَمَعَ الْقُرْآنَ كُلَّهُ كَمَا أَنْزَلَ إِلَّا كَذَابٌ ، وَمَا جَمَعَهُ وَحَفِظَهُ كَمَا نَزَّلَهُ اللَّهُ تَعَالَى إِلَّا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَالْأَنْمَةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامِينَ بَعْدِهِ
امام باقر علیه السلام : کسی از مردم ادعا نکرده است که همه قرآن را چنان که فرو آمده گرد آورده است مگر آن که دروغ می گوید. قرآن را آن گونه که خداوند متعال فرو فرستاده گرد نیاورده و حفظ نکرده مگر علی بن ابی طالب علیه السلام و امامان پس از او.
الکافی : ۱ / ۲۲۸ / ۱ عن جابر .

حدیث ۱۹۵

امام باقر علیه السلام :
إِنَّ اسْمَ اللَّهِ الْأَعْظَمَ عَلَى ثَلَاثَةِ وَسَبْعِينَ حَرْفًا ، وَكَانَ عِنْدَ آصَفٍ مِنْهَا حَرْفٌ وَاحِدٌ فَتَكَلَّمَ بِهِ فَخَسَفَ بِالْأَرْضِ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ سَرِيرِ بَلْقِيسَ ، حَتَّى تَنَاوَلَ السَّرِيرَ بِيَدِهِ ، ثُمَّ عَادَتِ الْأَرْضُ كَمَا كَانَتْ أَسْرَعَ مِنْ طَرْفَةِ عَيْنٍ . وَنَحْنُ عِنْدَنَا مِنَ الْإِسْمِ الْأَعْظَمِ اثْنَانِ وَسَبْعُونَ حَرْفًا ، وَحَرْفٌ وَاحِدٌ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ اسْتَأْثَرَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَهُ ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

امام باقر علیه السلام: نام اعظم خداوند، هفتاد و سه حرف دارد و آصف، تنها یک حرف از آن را می دانست که آن را به زبان راند و زمین، آن چه را میان او و تخت بلقیس بود فرو برد تا جایی که آصف با دست خود تخت را بر گرفت و سپس زمین در مدتی کمتر از یک چشم بر هم زدن به وضع نخست خود بازگشت و سی و دو حرف از اسم اعظم نزد ماست و یک حرف نزد خداوند عزوجل که آن را در علم غیبش به خود اختصاص داده است و نیرو و توانی نیست مگر از خدای والا و بزرگ. الکافی: ۱ / ۲۳۰ / ۱ عن جابر.

حدیث ۱۹۶

امام باقر علیه السلام:

جِنَّا نُرِيدُ الدُّخُولَ عَلَيْهِ، فَلَمَّا صِرْنَا فِي الدَّهْلِيزِ سَمِعْنَا قِرَاءَةَ سُورَاتِهِ بِصَوْتِ حَزِينٍ يَقْرَأُ وَيَبْكِي حَتَّى أَبْكِي بَعْضَنَا سَمَاعَةُ بْنُ مِهْرَانَ بِهِ نَقَلَ عَنْ شَيْخِي مِنْ أَصْحَابِ مَا بِهِ نَقَلَ عَنْ إِمَامِ بَاقِرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَقَوْلِهِ: آمَدِيمُ تَا خَدَمْتِ حَضْرَتِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِرَسِيمِ. چون به دالان رسیدم خواندنی را با صدای حزین و غمگنی به زبان سریانی شنیدیم که حضرت علیه السلام چیزی را می خواند و می گریست تا جایی که برخی از ما نیز گریستند. المناقب لابن شهر آشوب: ۴ / ۱۹۵.

حدیث ۱۹۷

امام باقر علیه السلام:

إِنَّا أَهْلُ بَيْتٍ مِنْ عِلْمِ اللَّهِ عُلْمُنَا، وَمِنْ حُكْمِهِ أَخَذْنَا، وَقَوْلٍ صَادِقٍ سَمِعْنَا، فَإِنْ تَتَّبَعُونَا تَهْتَدُوا إِمَامِ بَاقِرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَا خَانَدَانِي هَسْتِيمُ كَمَا مِنْ عِلْمِ خَدَاةٍ وَ مِنْ حَكْمَتِ أَوْ سَتَانَدَةِ أَيْمِ وَ سَخْنِ رَاسْتِغْوِي رَا شَنِيدِهْ أَيْمِ، پَسِ اِگَرِ اَزِ مَا پِروِي كَنِيْدِ رِهْ يَابِيْدِ. مختصر بصائر الدرجات: ۶۳، بصائر الدرجات: ۵۱۴ / ۳۴ کلاهما عن جابر بن یزید، وراجع ۵۶۴ / ۸۴۱ من کتابنا هذا.

حدیث ۱۹۸

امام باقر علیه السلام:

لَوْ كُنَّا نُفْتِيَالنَّاسَ بِرَأْسِنَا وَهَوَانَا لَكُنَّا مِنَ الْهَالِكِينَ، وَلَكِنَّا نُفْتِيهِمْ بِأَثَارٍ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَأُصُولِ عِلْمٍ عِنْدَنَا نَتَوَارَثُهَا كَابْرًا إِمَامِ بَاقِرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: اِگَرِ مَا بِرِ اَسَاسِ نَظَرِ وَ هُوِي وَ هُوَسِ خُودِ فُتُوَا مِي دَادِيْمِ، بِدُونِ تَرْدِيْدِ نَابُودِ مِي شَدِيْمِ. مَا بِرَايِ مَرْدَمِ بِرِ اَسَاسِ اِخْبَارِ مَانَدِهْ اَزِ رَسُوْلِ خُدَا صَلَّى اَللّٰهُ عَلَيْهِ وَ اٰلِهِ وَ اَصُوْلِ عِلْمِي فُتُوَا مِي دِهِيْمِ كَهْ نَزْدِ مَاسْتِ وَ هَرِ بَزْرُگِي اَزِ بَزْرُگِ دِيگَرِ بَهْ اَرْتِ بَرْدِهْ اَسْتِ وَ مَا اَنْ رَا مِي اَنْدُوْزِيْمِ هَمْچَنانِ كَهْ اَيْنِ جَمَاعَتِ زَرِ وَ سِيْمِشَانِ رَا مِي اَنْدُوْزَنْدِ. فِي الْمَصْدَرِ «كَابِرًا» وَالصَّحِيحُ مَا أَثْبَتَاهُ.

حدیث ۱۹۹

امام باقر علیه السلام:

فِي كِتَابِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ كُلُّ شَيْءٍ يُحْتَاجُ إِلَيْهِ حَتَّى الْخَدَشِ وَالْأَرَشِ وَالْهَرَشِ

امام باقر علیه السلام: در کتاب علی علیه السلام هر چه که بدان نیاز افتد حتی خراش و دیه آن و خراش ناشی از خراش، نوشته آمده است.

بصائر الدرجات: ۱۶۴ / ۵، و ذکره أيضًا فی: ۱۴۸ / ۶ من دون «والهرش» کلاهما عن عبد الله بن میمون عن الإمام الصادق علیه السلام.

حدیث ۲۰۰

امام باقر علیه السلام:

وَجَدْنَا فِي كِتَابِ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: إِذَا مُنِعَتِ الزَّكَاةُ مَنَعَتِ الْأَرْضُ بَرَكَاتِهَا

امام باقر علیه السلام: در کتاب علی علیه السلام چنین دیده ایم که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: هر گاه از پرداخت زکات خودداری شود زمین از بیرون دادن برکاتش خودداری کند.
الکافی: ۳ / ۵۰۵ / ۱۷ عن أبي حمزة.

از ۲۰۱ تا ۴۰۰

حدیث ۲۰۱

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ لَمَّا حَضَرَهُ الَّذِي حَضَرَهُ، دَعَا ابْنَتَهُ الْكُبْرَى فَاطِمَةَ بِنْتَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَدَفَعَتْ إِلَيْهَا كِتَابًا مَلْفُوفًا وَوَصِيَّةً ظَاهِرَةً، وَكَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ مَبْطُونًا مَعَهُمْ لَا يَرُونَ إِلَّا أَنَّهُ لِمَا بِهِ، فَدَفَعَتْ فَاطِمَةُ الْكِتَابَ إِلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، ثُمَّ صَارَ وَاللَّهِ ذَلِكَ الْكِتَابُ إِلَيْنَا يَا زِيَادُ، قُلْتُ: مَا فِي ذَلِكَ الْكِتَابِ جَعَلَنِي اللَّهُ فِدَاكَ؟ قَالَ: فِيهِ وَاللَّهِ مَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ وُلْدُ آدَمَ مُنْذُ خَلَقَ اللَّهُ آدَمَ إِلَى أَنْ تَفَنَى الدُّنْيَا، وَاللَّهِ إِنَّ فِيهِ الْحُدُودَ، حَتَّى إِنَّ فِيهِ أَرْشَ الْخَدَشِ

ابوالجارود به نقل از امام باقر علیه السلام: هنگامی که به حسین بن علی آن رسید که رسید، دختر بزرگش، فاطمه بنت الحسین را فرا خواند و به او کتابی سر به مهر و وصیتی سرگشاده سپرد و علی بن الحسین علیه السلام چنان درد شکمی داشت که گمان می کردند در خواهد گذشت. فاطمه، کتاب را به علی بن الحسین علیه السلام سپرد.

[امام باقر فرمود: ای زیاد! به خدا سوگند این کتاب به ما منتقل شد. عرض کردم: قربانت گردم، در این کتاب چه آمده است؟ فرمود: به خدا سوگند آن چه فرزندان آدم از هنگام آفرینش آدم تا پایان دنیا بدان نیاز دارند، به خدا سوگند، حدود حتی دیه خراش، در آن آمده است.

الکافی: ۱ / ۳۰۳ / ۱، بصائر الدرجات: ۱۴۸ / ۹، الإمامة والتبصرة: ۱۹۷ / ۵۱ وفيهما «وصية ظاهرة ووصية باطنة».

حدیث ۲۰۲

امام باقر علیه السلام:

- فِي بَيَانِ سَبَبِ نُزُولِ سُورَةِ «هَلِ أَتَى» فِي شَأْنِ أَهْلِ الْبَيْتِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ -: «وَيُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ» يَقُولُ: عَلَى شَهْوَتِهِمْ لِلطَّعَامِ وَإِيثارِهِمْ لَهُ، «مَسْكِينًا» مِنْ مَسَاكِينِ الْمُسْلِمِينَ، وَ «يَتِيمًا» مِنْ يَتَامَى الْمُسْلِمِينَ، «وَأَسِيرًا» مِنْ أَسَارَى الْمُشْرِكِينَ، وَيَقُولُونَ إِذَا أَطْعَمُوهُمْ:

«إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لَوْجِهَ اللَّهِ - لَا تُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا - شُكْرًا». قَالَ: وَاللَّهِ مَا قَالُوا هَذَا لَهُمْ، وَلَكِنَّهُمْ أَضْمَرُوهُ فِي أَنْفُسِهِمْ فَأَخْبَرَ اللَّهُ بِأَضْمَارِهِمْ، يَقُولُونَ: لَا تُرِيدُ جَزَاءً تُكَافِئُونَنَا بِهِ وَلَا شُكْرًا تُثْنُونَ عَلَيْنَا بِهِ، وَلَكِنَّا إِنَّمَا أَطْعَمْنَاكُمْ لَوْجِهَ اللَّهِ وَطَلَبِ ثَوَابِهِ

امام باقر علیه السلام - در بیان شأن نزول سوره «هَلْ أَتَى» در حق اهل بیت علیهم السلام: «وَيُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ»، یعنی با در نظر گرفتن اشتهايشان به آن غذا و بخشیدنش به آنان. «مسکیناً»، مسکینی از مسلمانان بود، «یتیمًا»، یتیمی از مسلمانان بود و «اسیراً»، اسیری از مشرکان بود؛ هر گاه علی علیه السلام آنها را اطعام می کرد می فرمود: «إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا تُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكْرًا». امام باقر علیه السلام فرمود: به خدا سوگند، این را برای آنها نگفتند و در دلشان پنهان داشتند و خداوند از نهفته های دل آنها خبر داده است. آنها می گفتند: ما از شما پاداشی نمی خواهیم تا با آن هزینه ما را بپردازید و نه سپاسی که با آن ما را بستانید، بلکه ما شما را به خاطر خدا و گرفتن پاداش او اطعام می کنیم.

أمالی الصدوق: ۲۱۵ عن مسلمة بن خالد عن الإمام الصادق علیه السلام.

حدیث ۲۰۳

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ جَالِسٌ ذَاتَ يَوْمٍ وَأَصْحَابُهُ جُلُوسٌ حَوْلَهُ، فَجَاءَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَعَلَيْهِ سَمَلٌ

امام باقر علیه السلام: روزی پیامبر صلی الله علیه و آله نشست بود و اصحاب ایشان در پیرامون حضرت صلی الله علیه و آله نشسته بودند. در این هنگام علی علیه السلام، با جامه ای پوسیده که نقاطی از پیکر ایشان را می نمود آمد و در نزدیکی پیامبر نشست.

پیامبر صلی الله علیه و آله لحظاتی به او نگرست و سپس این آیه را تلاوت فرمود: «وَيُؤْثِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ». سپس پیامبر صلی الله علیه و آله به علی علیه السلام فرمود: آگاه باش که تو رئیس و سرور و پیشوای کسانی هستی که این آیه، درباره آنها نازل شده است. سپس پیامبر صلی الله علیه و آله به علی علیه السلام فرمود: کجاست جامه ای که بر تن تو کردم، ای علی؟ علی علیه السلام عرض کرد: یا رسول الله! یکی از اصحاب شما نزد من آمد، در حالی که از برهنگی خود و خانواده اش می نالید، دلم رحم آمد و ترجیح دادم، آن را بدو دهم و می دانم که خداوند مرا با جامه ای بهتر از آن خواهد پوشاند. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: راست گفتی، جبرئیل برای من خبر آورد که خداوند به جای آن برای تو در بهشت جامه ای سبز از استبرق برگزیده که رنگ آن از یاقوت و زبرجد است، بهترین پاداش، پاداش پروردگارت است، در برابر بخشش و صبر تو بر همین جامه پوسیده، پس مژده باد تو را ای علی. علی شاد و خوشحال از خبری که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله بدو داده بود، باز گشت.

السمل: الخلق من الثياب. (النهاية: ۲ / ۴۰۳).

حدیث ۲۰۴

امام باقر علیه السلام:

وَلَقَدْ أَتَاهُ جِبْرَائِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِمِفَاتِيحِ خَزَائِنِ الْأَرْضِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ يُخَيِّرُهُ، مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَهُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى مِمَّا أَعَدَّ اللَّهُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ شَيْئًا، فَيَخْتَارُ التَّوَّاضِعَ لِرَبِّهِ جَلَّ وَعَزَّ

امام باقر علیه السلام: جبرئیل سه بار کلیدهای خزانه های زمین را برای پیامبر صلی الله علیه و آله آورد، بی آن که خداوند تبارک و تعالی از آن چه برای او در روز رستاخیز آماده کرده است، چیزی بکاهد و پیامبر، در برابر خداوند عزوجل، فروتنی را برگزید.

الكافی: ۸ / ۱۳۰ / ۱۰۰، أمالی الطوسي: ۶۹۲ / ۱۴۷۰ كلاهما عن محمد بن مسلم.

حدیث ۲۰۵

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أُنِيَ بِالْيَهُودِيَّةِ الَّتِي سَيَّمَتِ الشَّاهَةَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، فَقَالَ لَهَا : مَا حَمَلَكَ عَلَى مَا صَيَّرْتِ؟ فَقَالَتْ : قُلْتُ : إِنْ كَانَ نَبِيًّا لَمْ يَضُرَّهُ وَإِنْ كَانَ مَلِكًا أَرَحَّتْ النَّاسَ مِنْهُ ، قَالَ : فَعَفَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَنْهَا

امام باقر علیه السلام: آن زن یهودی را که گوسفندی برای پیامبر مسموم کرده بود، نزد ایشان آوردند، پیامبر صلی الله علیه و آله به او فرمود: چه چیز تو را به این کار و داشت؟ آن زن گفت: به خود گفتم: اگر او پیامبر است این کار، به او زیانی نرساند و اگر سلطان است مردم را از شر او آسوده گردانیده ام. امام باقر علیه السلامی فرماید: پیامبر صلی الله علیه و آله از گناه او درگذشت.

الکافی : ۲ / ۱۰۸ / ۹ عن زرارة .

حدیث ۲۰۶

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ فِي ابْنِ مَلْجَمٍ بَعْدَ مَا ضَرَبَهُ : أَطْعَمُوهُ وَاسْقُوهُ ، أَحْسِنُوا إِسَارَهُ ، فَإِنْ عَشْتُ فَأَنَا وَلِيُّ دَمِي ، أَعْفُو إِنْ شِئْتُ وَإِنْ شِئْتُ اسْتَقَدْتُ ، وَإِنْ مِتُّ فَقَتَلْتُمُوهُ فَلَا تُمَثِّلُوا

امام باقر علیه السلام: علی علیه السلام پس از ضربت خوردن به دست ابن ملجم، در حق وی فرمود: به او خوراک دهید و سیرابش گردانید و در اسارتش نیکو رفتاری کنید، اگر زنده ماندم که صاحب خون، خودم هستم، اگر خواستم از او در می گذرم و اگر خواستم قصاص می کنم و اگر مردم و او را کشتید، اندامش را مثله نکنید.

السنن الكبرى : ۸ / ۳۱۷ / ۱۶۷۵۹ عن إبراهيم بن محمد عن الإمام الصادق عليه السلام ، تاريخ دمشق «ترجمة الإمام علي عليه السلام» : ۳ / ۲۹۷ / ۱۳۹۸ ذكره إلى «استقدت» عن ابن عياض عن الإمام الصادق عليه السلام ، الاستيعاب : ۳ / ۲۱۹ نحوه ، المناقب لابن شهر آشوب : ۳ / ۳۱۲ مرسلًا نحوه ، الجعفریات : ۵۳ نحوه وذكره إلى «استقدت» عن الإمام الصادق عليه السلام ، قرب الإسناد : ۱۴۳ / ۵۱۵ عن أبي البختري عن الإمام الصادق عليه السلام .

حدیث ۲۰۷

امام باقر علیه السلام :

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عِنْدَ عَائِشَةَ لَيْلَتَهَا ، فَقَالَتْ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، لِمَ تُتَعِبُ نَفْسَكَ وَقَدْ غَفَرَ اللَّهُ لَكَ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ؟ فَقَالَ : يَا عَائِشَةُ ، أَلَا أَكُونُ عَبْدًا شَكُورًا؟! قَالَ : وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُومُ عَلَى أَطْرَافِ أَصَابِعِ رِجْلَيْهِ ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى : «طه * مَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَى

امام باقر علیه السلام: پیامبر اکرم در آن شبی که باید نزد عائشه می بود، در کنار او به سر می بُرد. عائشه عرض کرد: یا رسول الله! چرا خود را خسته می کنی، در حالی که خداوند، گناهان گذشته و آینده تو را آمرزیده است؟ حضرت صلی الله علیه و آله فرمود: ای عائشه، آیا نباید بنده ای شکرگزار باشم؟! امام باقر علیه السلامی فرماید: پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله بر سر انگشتان پایش می ایستاد که خداوند این آیه را نازل فرمود: «طه، ما قرآن را بر تو نازل نکردیم تا در رنج افتی» .

الکافی : ۲ / ۹۵ / ۶ عن أبي بصير ، وراجع الاحتجاج : ۱ / ۵۲۰ ، والآية ۱ و ۲ من سورة طه .

حدیث ۲۰۸

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ فَاطِمَةَ بِنْتَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ لَمَّا نَظَرَتْ إِلَى مَا يَفْعَلُ ابْنُ أُخِيهَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ بِنَفْسِهِ مِنَ الدَّأْبِ فِي الْعِبَادَةِ أَتَتْ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ حِزَامِ الْأَنْصَارِيِّ فَقَالَتْ لَهُ : يَا صَاحِبَ رَسُولِ اللَّهِ ، إِنَّ لَنَا عَلَيْكُمْ حُقُوقًا ، وَمِنْ حَقِّنَا عَلَيْكُمْ أَنْ إِذَا رَأَيْتُمْ أَحَدَنَا يُهْلِكُ نَفْسَهُ اجْتِهَادًا أَنْ تُذَكِّرُوهُ اللَّهَ وَتَدْعُوهُ إِلَى الْبُقْيَا عَلَى نَفْسِهِ ، وَهَذَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ بَقِيَّةُ أَبِيهِ الْحُسَيْنِ قَدِ انْحَرَمَ أَنْفَهُ وَثَفِنَتْ جَبْهَتَهُ وَرُكِبَتَاهُ وَرَاحَتَاهُ دَأْبًا مِنْهُ لِنَفْسِهِ فِي الْعِبَادَةِ .

فَأَتَى جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بَابَ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ ، وَبِالْبَابِ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ فِي أُغْلِمَةٍ مِنْ بَنِي هَاشِمٍ قَدِ اجْتَمَعُوا هُنَاكَ ، فَنَظَرَ جَابِرٌ إِلَيْهِ مُقْبِلًا فَقَالَ : هَذِهِ مَشِيَّةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَجِيَّتُهُ ، فَمَنْ أَنْتَ يَا غُلَامُ ؟ فَقَالَ : أَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ الْحُسَيْنِ ، فَبَكَى جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، ثُمَّ قَالَ : أَنْتَ وَاللَّهِ الْبَاقِرُ عَنِ الْعِلْمِ حَقًّا ، أَدْنُ مِنِّي بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي ، فَدَنَا مِنْهُ فَحَلَّ جَابِرٌ إِزَارَهُ وَوَضَعَ يَدَهُ فِي صَدْرِهِ فَتَقَبَّلَهُ وَجَعَلَ عَلَيْهِ خَدَّهُ وَوَجْهَهُ وَقَالَ لَهُ : أَقْرَبُكَ عَن جَدِّكَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ السَّلَامَ ، وَقَدْ أَمَرَنِي أَنْ أَفْعَلَ بِكَ مَا فَعَلْتُ ، وَقَالَ لِي : يَوْشُكَ أَنْ تَعِيشَ وَتَبْقَى حَتَّى تَلْقَى مِنْ وُلْدِي مَنْ اسْمُهُ مُحَمَّدٌ يَبْقُرُ الْعِلْمَ بَقْرًا ، وَقَالَ لِي : إِنَّكَ تَبْقَى حَتَّى تَعْمَى ثُمَّ يَكْشِفُ لَكَ عَن بَصَرِكَ .

ثُمَّ قَالَ لِي : إِئِنَّ لِي عَلَى أَبِيكَ ، فَدَخَلَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيَّ أَبِيهِ فَأَخْبَرَهُ الْخَبْرَ وَقَالَ : إِنَّ شَيْخًا بِالْبَابِ وَقَدْ فَعَلَ بِي كَيْتَ وَكَيْتَ ، فَقَالَ : يَا بَنِي ، ذَلِكَ جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ . ثُمَّ قَالَ : أَمِنْ بَيْنِ وِلْدَانِ أَهْلِكَ قَالَ لَكَ مَا قَالَ وَفَعَلَ بِكَ مَا فَعَلَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، [قَالَ :]

عمرو بن عبدالله بن هند جملی به نقل از امام باقر علیه السلام: فاطمه دختر علی بن ابی طالب چون سخت کوشی پسر برادرش علی بن الحسین را در عبادت دید، نزد جابر بن عبدالله بن عمرو بن حزام انصاری آمد و به او گفت: ای صحابی رسول الله! ما بر شما حقوقی داریم و از حق ما بر شما این است که هرگاه شما یکی از ما را دیدید که با سخت کوشی، خود را نابود می کند، خدا را به او یاد آورید و از او بخواهید جاننش را حفظ کند. این علی بن الحسین است که از سخت کوشی در عبادت، بینی اش ترک برداشته و پیشانی و زانوان و دو کف دستش پینه بسته است.

جابر بن عبدالله به در خانه علی بن الحسین علیه السلام رفت و در کنار در، ابو جعفر محمد بن علی علیه السلام را در میان جمعی نوجوان از بنی هاشم دید که در آن جا گرد آمده بودند. جابر در حالی که به آن سو می رفت، بدو نگریست و گفت: این راه رفتن و خوی رسول الله است، ای نوجوان تو کیستی؟ فرمود: من محمد بن علی بن الحسین هستم. جابر بن عبدالله گریست و آن گاه گفت: به خدا، تو به حق، شکافنده علم هستی، نزدیک من آی، پدرم و مادرم فدای تو باد. امام علیه السلام نزدیک او رفت، جابر جامه اش را گشود و دست او را بر سینه اش گذاشت و بوسید و چهره اش را بر دست و چهره امام علیه السلام نهاد و به او عرض کرد: سلام نیایت رسول الله صلی الله علیه و آله را به تو می رسانم، او به من دستور داده است، سلامش را به تو برسانم، پیامبر صلی الله علیه و آله به من فرمود: باشد که تو آن قدر زندگی کنی و باقی باشی و فرزندی از من را دیدار کنی که نامش محمد است و علم را به کمال می شکافد. پیامبر صلی الله علیه و آله به من فرمود: تو آن قدر زنده خواهی ماند که کور شوی و سپس نور به دیدگانت باز گردد. امام باقر علیه السلامی فرماید:

او به من

گفت: از پدرت اجازه بگیر تا به دیدارش روم. ابو جعفر بر پدرش وارد شد و او را آگاه کرد و گفت: پیرمردی بر در خانه است که با من چنین و چنان کرد. حضرت علیه السلام فرمود: فرزندم! او جابر بن عبدالله است، سپس فرمود: آیا او از میان کودکان خویشانت، تنها به تو چنین گفت و با تو چنین کرد؟ امام باقر علیه السلام عرض کرد: آری، ما از آن خداییم، او به بدی آهنگ تو

نکرده است اما (به سبب شناساندن ارج تو) در خون تو کوشیده است.

امام زین العابدین علیه السلام به جابر اجازه داد و او وارد شد و حضرت علیه السلام را در محرابش دید که عبادت او را فرسوده است. امام علیه السلام برخاست و با گرمی از حال او پرسش کرد و او را در کنار خود نشانید. جابر به حضرت روی کرد و گفت: ای فرزند رسول الله! آیا نمی دانید که خداوند، بهشت را برای شما و دوستداران شما آفریده و آتش را برای بدخواهان و دشمنان شما خلق کرده است، پس این همه تلاش که خود را بدان ملزم کرده ای چیست؟ علی بن الحسین علیه السلام به او فرمود: ای صحابی رسول الله! آیا نمی دانی که خداوند، گناهان گذشته و آینده نیای مرا بخشوده بود، ولی پیامبر، سخت کوشی در راه خدا را کنار نهاد و همچنان عبادتت می کرد - پدر و مادرم فدای او باد - تا آن که ساق و کف پاهایش ورم کرد.

به ایشان صلی الله علیه و آله عرض شد: آیا چنین می کنی؟ و حال آن که خداوند، گناهان گذشته و آینده ات را بخشوده است؟ و پیامبر صلی الله علیه و آله پاسخ فرمود: آیا بنده ای شکرگزار نباشم؟! چون جابر به علی بن الحسین علیه السلام نگریست و دید سخن او در منصرف کردن امام از سخت کوشی و اعمال طاقت فرسا و راضی کردن او به میانه روی سودی ندارد، به او عرض کرد: ای فرزند رسول خدا! خود را حفظ کن که تو از خاندانی هستی که در پرتو وجود آنها، بلا دفع می شود و سختی و مشقت برطرف می گردد و آسمان از برای ایشان باران می باراند. امام علیه السلام فرمود: ای جابر! من همچنان بر شیوه پدر و نیای خود خواهم بود و آن دو - صلوات الله علیهما - را الگوی خود می دانم تا دیدارشان کنم.

جابر روی به حاضران کرد و گفت: به خدا سوگند، من در میان فرزندان پیامبران، همچون علی بن الحسین ندیده ام، مگر یوسف بن یعقوب علیه السلام، به خدا سوگند ذریه علی بن الحسین علیه السلام از ذریه یوسف بن یعقوب برتر است، چه، از آنهاست کسی که زمین را از داد می آکند آن گونه که از ستم آکنده شد. إضافة من عندنا یقتضیها السیاق .

حدیث ۲۰۹

امام باقر علیه السلام :

كَانَ أَبِي عَلِيٌّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ إِذَا حَضَرَتِ الصَّلَاةُ يَقْشَعِرُّ جِلْدُهُ ، وَيَصْفَرُّ لَوْنُهُ ، وَتَرْتَعِدُ فَرَائِصُهُ

امام باقر علیه السلام: پدرم علی بن الحسین علیه السلام، به هنگام نماز، پوست بدنش می ترنجید و رنگش زرد می شد و گوشت تنش به لرزه می افتاد و موی بر تنش راست می شد و در حالی که اشکش بر گونه روان بود می فرمود: اگر بنده می دانست با که مناجات می کند، از نماز دست نمی کشید.

الفريضة : لحمة عند غض الكتف في وسط الجنب عند منبض القلب ، وهما فريستان ترتعدان عند الفزع . (لسان العرب : ۶۴ / ۷) .

حدیث ۲۱۰

امام باقر علیه السلام :

كَانَتْ لِعَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ حَجَّ عَلَيَّهَا اثْنَتَيْنِ وَعِشْرِينَ حَجَّةً مَا قَرَعَهَا قَرَعَةً قَطُّ . قَالَ : فَجَاءَتْ بَعْدَ مَوْتِهِ وَمَا شَعَرْنَا بِهَا إِلَّا

وَقَدْ جَاءَنِي بَعْضُ خَدَمِنَا أَوْ بَعْضُ الْمَوَالِي ، فَقَالَ : إِنَّ النَّاقَةَ قَدْ خَرَجَتْ فَأَتَتْ قَبْرَ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ فَانْبَرَتْ عَلَيْهِ فَدَلَّكَتْ بِجِرَانِهَا الْقَبْرَ وَهِيَ تَرغُو ، فَقُلْتُ : أَدْرِكُوهَا وَجِئُونِي بِهَا قَبْلَ أَنْ يَعْلَمُوا بِهَا أَوْ يَرَوْهَا ، فَقَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ : وَمَا كَانَتْ رَأَتْ الْقَبْرَ قَطُّ

امام باقر علیه السلام: علی بن الحسین علیه السلام شتری داشت که بیست و دو بار با آن به حج رفته بود و هرگز آن را شلاقی نزد امام باقر علیه السلامی فرماید: پس از رحلت امام علی بن الحسین علیه السلام، بی آن که ما بفهمیم، آن شتر خارج شد. یکی از خادمان یا غلامان ما خبر آورد که شتر بر گور علی بن الحسین علیه السلام رفته و گردن خود را به خاک می مالد و می نالد. من گفتم: آن را دریابید و پیش از آن که آن را بشناسند و ببینند نزد ما بیاورید. ابو جعفر علیه السلامی فرماید: این شتر، هرگز قبر را ندیده بود.

الكافی : ۱ / ۴۶۷ / ۲ ، بصائر الدرجات : ۳۵۳ / ۱۵ ، الاختصاص : ۳۰۰ كلها عن زرارة .

حدیث ۲۱۱

امام باقر علیه السلام :

خَرَجْتُ مَعَ مَوْلَايَ حَاجًّا ، فَلَمَّا دَخَلَ الْمَسْجِدَ نَظَرَ إِلَى الْبَيْتِ فَبَكَى حَتَّى عَلَا صَوْتُهُ ، فَقُلْتُ : يَا أَبِی وَأُمِّی ، إِنَّ النَّاسَ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ فَلَوْ رَفَعْتَ [رَفَعْتُ] بِصَوْتِكَ قَلِيلًا ، فَبَكَى وَقَالَ : وَيَحِيَّكَ ! لِمَ لَا أَبْكِي؟! لَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَيَّ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ ، فَأَفُوزَ بِهَا عِنْدَهُ . ثُمَّ طَافَ بِالْبَيْتِ وَرَكَعَ عِنْدَ الْمَقَامِ وَرَفَعَ رَأْسَهُ مِنْ سُجُودِهِ ، فَإِذَا مَوْضِعُهُ مُبْتَلًى مِنْ دُمُوعِهِ

افلح، غلام امام باقر علیه السلام: با سرورم به سوی حج رفتیم. چون امام علیه السلام به مسجد در آمد و به خانه خدا نگریست، گریست تا صدایش بالا گرفت. عرض کردم: پدر و مادرم فدای تو باد، اگر ممکن است صدای خود را پایین بیاور که مردم به تو می نگرند. حضرت گریست و فرمود: عجب! چرا گریه نکنم، شاید که خدا با رحمت خود به من بنگرد و نزد او رستگاری یابم. سپس خانه خدا را طواف کرد و نزد مقام نماز خواند و هنگامی که سر از سجده برداشت، جایگاهش از اشک خیس شده بود.

تذكرة الخواص : ۳۳۹ ، صفة الصفوة : ۲ / ۶۴ ، الفصول المهمة : ۲۰۹ ، مطالب السؤل : ۸۰ ، كشف الغمة : ۲ / ۳۶۰ ، نور الأبصار : ۱۵۸ .

حدیث ۲۱۲

امام باقر علیه السلام :

نَدَعُو اللَّهَ فِيمَا نُحِبُّ ، فَإِذَا وَقَعَ الَّذِي نَكْرَهُ لَمْ نُخَالِفِ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ فِيمَا أَحَبَّ

امام باقر علیه السلام: خدا را در آن چه می خواهیم می خوانیم و اگر آن، بر ما افتد که خوش نمی داریم، در آن چه خداوند عزوجل خواسته است، به مخالفت بر نمی خیزیم.

حلیة الأولیاء : ۳ / ۱۸۷ عن عمرو بن دینار ، كشف الغمة : ۲ / ۳۶۳ عن أحمد بن حمدون .

حدیث ۲۱۳

امام باقر علیه السلام :

إِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ نَصَلُ مَنْ قَطَعْنَا وَنُحْسِنُ إِلَى مَنْ أَسَاءَ إِلَيْنَا ، فَتَرَى وَاللَّهِ فِي ذَلِكَ الْعَاقِبَةَ الْحَسَنَةَ

امام باقر علیه السلام: ما اهل بیت به هر که از ما گسلد، می پیوندیم و به کسی که به ما بدی کند، نیکی می کنیم. به خدا سوگند،

فرجام نیک را، در این می بینیم.

الکافی : ۲ / ۴۸۸ / ۱ عن أحمد بن محمد بن أبي نصر عن الإمام الرضا عليه السلام .

حدیث ۲۱۴

امام باقر علیه السلام :

كَانَ يَدْخُلُ عَلَيْهِ إِخْوَانُهُ فَلَا يَخْرُجُونَ مِنْ عِنْدِهِ حَتَّى يُطْعِمَهُمُ الطَّعَامَ الطَّيِّبَ وَيَكْسُوَهُمُ الثِّيَابَ الْحَسَنَةَ وَيَهَبُ لَهُمُ الدَّرَاهِمَ ، فَأَقُولُ لَهُ فِي ذَلِكَ لِيُقَلِّ مِنْهُ ، فَيَقُولُ : يَا سَلْمَى ، مَا حَسَنَةُ الدُّنْيَا إِلَّا صِلَةُ الْإِخْوَانِ وَالْمَعَارِفِ

سلمی کنیز امام باقر علیه السلام: برادران امام علیه السلام، بر او وارد می شدند و از پیش او نمی رفتند، مگر آن که حضرت علیه السلام ایشان را خوراک نیکو می داد و جامه فاخر بر تنشان می کرد و چند درهم، بدیشان صله می داد. من به ایشان عرض می کردم تا از این همه نیکی بکاهد، اما امام می فرمود: ای سلمی! نیکی دنیا نیست مگر بخشش و احسان نسبت به برادران. کشف الغمّة : ۲ / ۳۳۰ ، الفصول المهمّة : ۲۱۲ .

حدیث ۲۱۵

امام باقر علیه السلام :

قَالَ لِي : يَا جَابِرُ ، أَيَكْتَفِي مَنْ يَنْتَحِلُ

جابر از امام باقر علیه السلام: آن حضرت به من فرمود: ای جابر! آیا کسی را که ادعای تشیع می کند همین کافی است که دم از محبت ما خاندان زند؟ به خدا سوگند، شیعه ما نیست، مگر آن کسی که از خدا پروا کند و او را فرمان برد. ای جابر! اینان شناخته نشوند، مگر با فروتنی و خشوع و امانت داری و بسیار بودن به یاد خدا و روزه و نماز و نیکی به پدر و مادر و رسیدگی به همسایگان تهیدست و مستمند و بدهکاران و یتیمان و راستگویی و تلاوت قرآن و درباره مردم چیزی جز خیر و خوبی نگفتن و این که در همه چیز، امین و امانتدار معاشران خود باشند. جابر می گوید: عرض کردم: یابن رسول الله! امروزه ما احدی را با این صفات سراغ نداریم. حضرت فرمود: ای جابر! زنهار که عقاید [باطله] گوناگون تو را به بیراهه نکشاند. آیا همین بس است که فردی بگوید: من علی را دوست دارم و او را ولی خود می دانم اما، با این حال، در کار و عمل (برای آخرت) کوشا نباشد؟ اگر بگوید: من رسول خدا صلی الله علیه و آله را دوست دارم، رسول خدا صلی الله علیه و آله که بهتر از علی علیه السلام است، اما از روش او پیروی نکنند و به سنت وی رفتار ننمایند، محبتش به پیامبر او را هیچ سودی نرساند. پس، از [کیفر] خدا بترسید و برای [رسیدن به] آن چه نزد خداست، کار کنید. خدا با هیچ کس، خویشاوندی ندارد.

محبوبترین بندگان نزد خدای عز و جل (و گرامیترین آنان در پیشگاه او) ، پرهیزگارترین و فرمانبردارترین آنان است. ای جابر! به خدا قسم که جز با طاعت، به خدای تبارک و تعالی نزدیک نتوان شد و ما برات آزادی [از دوزخ برای کسی] نداریم و هیچ کس را بر خداوند حجتی نیست. هر که

فرمانبردار خدا باشد همو دوست

ماست و هر که نافرمانی خدا کند همو دشمن ماست و ولایت و دوستی ما، جز با عمل و پارسایی به دست نیاید.

أَي يَدْعِيهِ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَتَّصِفَ بِهِ .

حدیث ۲۱۶

امام باقر علیه السلام :

أَعِينُونَا بِالْوَرَعِ ، فَإِنَّهُ مَنْ لَقِيَ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ مِنْكُمْ بِالْوَرَعِ كَانَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ فَرْجٌ ، وَإِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يَقُولُ : «مَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأَوْلَىٰكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصَّادِقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا»

امام باقر علیه السلام: ما را با پارسایی (خود) یاری رسانید، زیرا هر کس از شما خدای عز و جل را با پارسایی دیدار کند، او را نزد خداوند گشایش باشد و خدای عز و جلی فرماید: «و آنها که از خدا و رسول فرمان برند در زمره کسانی خواهند بود که خدا ایشان را گرامی داشته است (یعنی) با پیامبران و صدیقان و شهیدان و شایستگان اند و چه نیکو همدمانی هستند اینان». پیامبر از ماست و صدیق و شهیدان و شایستگان (نیز) از ما هستند.

النساء : ۶۹ .

حدیث ۲۱۷

امام باقر علیه السلام :

- لِفَضِيلٍ - : بَلَّغْ مَنْ لَقِيَتْ مِنْ مُوَالِينَا عَنَّا السَّلَامَ ، وَقُلْ لَهُمْ : إِنِّي لَا أُغْنِي عَنْكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِلَّا بِعَوْرِعٍ ، فَاحْفَظُوا أَلْسِنَتَكُمْ وَكُفُّوا أَيْدِيَكُمْ ، وَعَلَيْكُمْ بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ ، إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

امام باقر علیه السلام - به فضیل - : دوستان ما را که دیدی، از جانب ما سلام برسان و به ایشان بگو: در نزد خدا از دست من برای شما کاری ساخته نیست، جز این که پارسایی پیشه کنید. پس زبانهای خود را حفظ کنید و دستهایتان را باز دارید و بر شما باد شکیبایی و نماز که خداوند، با شکیبایان است.

تفسیر العیاشی : ۱ / ۶۸ / ۱۲۳ ، دعائم الإسلام : ۱ / ۱۳۳ / ۱ ، مستطرفات السرائر : ۱۷ / ۷۴ ، مشکاة الأنوار : ۴۴ ، و ذکره أيضًا فی : ۴۶ کلاهما عن الفضیل عن الإمام الصادق علیه السلام .

حدیث ۲۱۸

امام باقر علیه السلام :

- فِي وَصِيَّتِهِ لِجَابِرِ بْنِ يَزِيدَ الْجُعْفِيِّ - : اِعْلَمْ بِأَنَّكَ لَا تَكُونُ لَنَا وَوَلِيًّا حَتَّىٰ لَوْ اجْتَمَعَ عَلَيْكَ أَهْلُ مِصْرِكَ وَقَالُوا : «إِنَّكَ رَجُلٌ سَوِيٌّ» لَمْ يَحْزَنْكَ ذَلِكَ ، وَلَوْ قَالُوا : «إِنَّكَ رَجُلٌ صَالِحٌ» لَمْ يَسِرَّكَ ذَلِكَ ، وَلَكِنْ اِعْرِضْ نَفْسَكَ عَلَىٰ كِتَابِ اللَّهِ ، فَإِنْ كُنْتَ سَالِكًا سَبِيلَهُ ، زَاهِدًا فِي تَرْهِيدِهِ ، رَاغِبًا فِي تَرْغِيْبِهِ ، خَائِفًا مِنْ تَخْوِيفِهِ فَاتَّبِعْ وَأَبْشِرْ ، فَإِنَّهُ لَا يَضُرُّكَ مَا قِيلَ فِيكَ ، وَإِنْ كُنْتَ مُبَايِنًا لِلْقُرْآنِ فَمَاذَا الَّذِي يَعْزُّكَ مِنْ نَفْسِكَ ؟ !

امام باقر علیه السلام - در سفارش خود به جابر بن یزید جعفی - : بدان که تو دوستدار ما نخواهی بود، مگر آن گاه که اگر همه همشهریانت علیه تو هم داستان شوند و [یک زبان] بگویند: «تو آدم بدی هستی» این، اندوهگینت نسازد و اگر بگویند: «تو آدم خوبی هستی» این [نیز] شادمانت نکند. بلکه خود را با کتاب خدا بسنج، اگر دیدی پوینده راه آنان هستی و از آن چه قرآن به اعراض از آن فرا خوانده روی گردانی و به آن چه ترغیب کرده، راغبی و از آن چه بیم داده است، بیمناکی، پس ثابت قدم باش و مژده ات باد که آن چه درباره تو گفته شود، زیانت نرساند، اما اگر دیدی از قرآن جدایی، پس چرا باید خود را بفریبی؟!

تحف العقول : ۲۸۴ .

حدیث ۲۱۹

امام باقر علیه السلام :

«فِي وَصِيَّتِهِ لِبَعْضِ شِيعَتِهِ - : يَا مَعْشَرَ شِيعَتِنَا ؛ اِسْمَعُوا وَافْهَمُوا وَصَايَانَا وَعَهْدَنَا إِلَىٰ أَوْلِيَانِنَا ، اُصْدُقُوا فِي قَوْلِكُمْ ، وَبَرُّوا فِي أَيْمَانِكُمْ لِأَوْلِيَانِكُمْ وَأَعْدَائِكُمْ ، وَتَوَاسَوْا بِأَمْوَالِكُمْ ، وَتَحَابُّوا بِقُلُوبِكُمْ ، وَتَصَيَّدُوا عَلَىٰ فُقَرَائِكُمْ ، وَاجْتَمِعُوا عَلَىٰ أَمْرِكُمْ ، وَلَا تَدْخُلُوا غِشًّا وَلَا خِيَانَةً عَلَىٰ أَحَدٍ ، وَلَا تَشْكُوا بَعْدَ الْيَقِينِ ، وَلَا تَرْجِعُوا بَعْدَ الْإِقْدَامِ جُبْنًا ، وَلَا يُؤَلِّ أَحَدٌ مِنْكُمْ أَهْلَ مَوَدَّتِهِ قَفَاهُ ، وَلَا تَكُونَنَّ شَهْوَتُكُمْ فِي مَوَدَّةٍ غَيْرِكُمْ ، وَلَا مَوَدَّتُكُمْ فِيمَا سِوَاكُمْ ، وَلَا عَمَلُكُمْ لِغَيْرِ رَبِّكُمْ ، وَلَا إِيْمَانُكُمْ وَقَصْدُكُمْ لِغَيْرِ نَبِيِّكُمْ ، وَاسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَاصْبِرُوا ، «إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ»

امام باقر علیه السلام - در سفارش به برخی شیعیان خود - : ای گروه شیعیان ما، توصیه‌ها و سفارش ما به دوستانمان را بشنوید و نیک دریابید. راست گفتار باشید، به سوغندتان با دوستان و دشمنانتان وفادار باشید، با اموالتان به مدد یکدیگر بشتابید، قلباً یکدیگر را دوست بدارید، به درویشانان صدقه دهید، در کار خود متحد باشید، به هیچ کس دغلی و خیانت روا مدارید، بعد از یقین [در

عقیده به حقایق ما] دچار شک و تردید نشوید، بعد از پیشروی، از ترس، گام واپس ننهید، هیچ یک از شما به دوستدار خود پشت نکنند، زنهار به دوستی با غیر خود میل نکنید و به اغیار دست مودت ندهید و کارتان جز برای پروردگارتان نباشد و ایمان و عقیده‌تان به کسی جز پیامبران نباشد و از خدا یاری طلبید و شکیا باشید که «زمین از آن خداست و آن را به هر کس از بندگانش که بخواهد به ارث می‌دهد و فرجام، از آن پرهیزگاران است». زمین از آن خداوند است و او آن را به بندگان شایسته اش، به ارث می‌دهد.

سپس فرمود: از شیعیان ما، آن کسی دوستدار خدا و دوستدار رسول اوست که هرگاه سخن گوید، راست گوید و هرگاه وعده ای دهد، بدان وفا کند و هرگاه امانتی بدو سپرده شود، آن را برگرداند و هرگاه در راه حق باری بر دوش او نهند، آن را به دوش کشد و هرگاه حق واجبی از او خواسته شود، عطا کند و هرگاه به کار حقی فرمان داده شود، انجامش دهد. شیعه ما کسی است که علم او از گوشش فراتر نرود [اسرار ما را که می‌شنود حفظ کند]؛ شیعه ما کسی است که عیب جوی ما را مدح نمی‌گوید، با کسی که به ما بغض می‌ورزد، پیوند برقرار نمی‌سازد، با کینه جوی ما، همنشینی نمی‌کند، اگر به مؤمنی برسد، به او احترام می‌گذارد، اگر به نادانی برخورد، از او دوری می‌کند؛ شیعه ما کسی است که [از سختیها و گرفتاریها] چونان سگ، زوزه نمی‌کشد و مانند کلاغ، طماع نیست و به سوی احدی جز برادران خود، دست نیاز دراز نمی‌کند، حتی اگر از گرسنگی بمیرد؛ شیعه ما کسی است که به عقیده ما معتقد باشد، به خاطر ما، دوستان خود را ترک می‌گوید، کسانی را که از او دور و بیگانه اند، اما دوستدار مايند، به خود نزدیک می‌کند و نزدیکان خود را که با ما دشمن اند از خود دور می‌گرداند.

الأعراف : ۱۲۸ .

حدیث ۲۲۰

امام باقر علیه السلام :

«قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ» قَالَ : هُمْ الْأَيْمَةُ عَلَيْهِمُ السَّلَام

عبدالله بن عجلان از حضرت باقر علیه السلام روایت می‌کند که آن حضرت درباره آیه «بگو: من به ازای این از شما مزدی نمی

خواهم مگر دوستی خویشاوندانم» فرمود: [مقصود] خویشاوندان ائمه علیهم السلام هستند.

الکافی: ۱ / ۴۱۳ / ۷، المحاسن: ۱ / ۲۴۱ / ۴۴۳.

حدیث ۲۲۱

امام باقر علیه السلام:

- فی قوله تعالى: «قُلْ مَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرِ فَهَوْ لَكُمْ» - الأجر الذي هو المودة في القربى التي لم أسألكم غيرها فهو لكم، تهتدون بها وتسعدون بها، وتنجون من عذاب الله يوم القيامة

امام باقر علیه السلام - درباره آیه «بگو: هر مزدی که از شما خواستم آن برای شماست» - [یعنی] این مزدی که عبارت از دوستی خویشاوندان است و من جز آن چیزی از شما نمی خواهم در حقیقت برای خود شماست؛ زیرا شما به واسطه آن هدایت می شوید و به خوشبختی می رسید و در روز قیامت از عذاب خدا رهایی می یابید.

ینابیع المودة: ۱ / ۳۱۶ / ۵.

حدیث ۲۲۲

امام باقر علیه السلام:

لَمَّا قُبِضَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بَاتَ آلُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِأَطْوَلِ لَيْلَةٍ - إِلَى أَنْ قَالَ: - فَبَيْنَا هُمْ كَذَلِكَ إِذْ أَتَاهُمْ آتٍ لَا يَرُونَهُ وَيَسْمَعُونَ كَلَامَهُ فَقَالَ: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ... فَأَنْتُمْ الْأَمَانَةُ الْمُسْتَوْدَعَةُ، وَلَكُمْ الْمَوَدَّةُ الْوَاجِبَةُ وَالطَّاعَةُ الْمَفْرُوضَةُ

امام باقر علیه السلام: چون رسول خدا صلی الله علیه و آله درگذشت آل محمد صلی الله علیه و آله [از شدت تأثر و اندوه] طولانی ترین شب را گذراندند - تا آن جا که فرمود: - در یک چنان حال و هوایی ناگهان یکی بر آنان وارد شد که خودش را نمی دیدند اما سخنش را می شنیدند. او گفت: درود و رحمت و برکات خدا بر شما اهل بیت باد... شما امانت سپرده شده، دوستی شما [بر مردم] واجب است و اطاعت از شما فریضه.

الکافی: ۱ / ۴۴۵ / ۱۹ عن يعقوب بن سالم عن رجل.

حدیث ۲۲۳

امام باقر علیه السلام:

آلُ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ حَبْلُ اللَّهِ الَّذِي أَمَرْنَا بِالْإِعْتِصَامِ بِهِ، فَقَالَ: «وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا»

جابر از امام باقر علیه السلام: آل محمد علیهم السلام همان ریسمان خدایند که ما را به چنگ زدن بدان فرمان داده و فرموده است: «و همگی به ریسمان خدا چنگ زیند و پراکنده مشوید».

تفسیر العیاشی: ۱ / ۱۹۴ / ۱۲۳، و ذکر أيضًا فی: ۱ / ۱۰۲ / ۲۹۸، والآیه ۱۰۳ من سورة آل عمران.

حدیث ۲۲۴

امام باقر علیه السلام:

بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسِ دَعَائِمٍ: إِقَامِ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَصَوْمِ شَهْرِ رَمَضَانَ، وَحَجِّ الْبَيْتِ، وَالْوَلَايَةِ لَنَا أَهْلِ الْبَيْتِ

امام باقر علیه السلام: اسلام بر پنج پایه استوار شده است: نماز خواندن، زکات دادن، روزه ماه رمضان، حج خانه خدا و (پذیرش) ولایت ما اهل بیت.

أمالی الطوسی: ۱۲۴ / ۱۹۲، الخصال: ۲۷۸ / ۲۱، أمالی المفید: ۳۵۳ / ۴، بشاره المصطفی: ۶۹ کلها عن أبی حمزه الثمالی، وراجع الکافی: ۱۸ / ۲ باب دعائم الإسلام، التهذیب: ۴ / ۱۵۱ / ۴۱۸.

حدیث ۲۲۵

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ جَلَّ وَعَزَّ طَهَّرَ أَهْلَ بَيْتِ نَبِيِّهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَسَأَلَهُمْ

امام باقر علیه السلام: خداوند عز و جل اهل بیت پیامبر خود را پاک گردانید و مزد رسالت را دوستی با ایشان قرار داد و ولایت را برای آنان مقرر داشت و ایشان را اوصیاء و دوستان او قرار داد که پس از وی در میان امتش پایدارند. پس، ای مردم! در آن چه گفتم بیندیشید که خداوند عز و جل ولایت و طاعت و دوستی خود را در او نهاده و وی را استنباط کننده علمش و دلایل و حجت هایش گردانیده است. بنابراین، فقط او را بپذیرید و تنها به او تمسک جوئید تا به واسطه او نجات یابید و در روز قیامت حجت داشته باشید، راه پروردگارتان عز و جل، جز به واسطه آنان پیموده نمی شود و هیچ ولایتی جز به واسطه آنان به خدای عز و جل نمی پیوندد. هر که چنین کند بر خداوند است که او را گرامی بدارد و عذابش نکند و هر کس با چیزی جز آن چه خداوند عز و جل بدان فرمان داده بر او وارد شود بر خدای عزوجل است که او را خوار گرداند و عذابش کند.

فی بحار الأنوار نقلاً عن الکافی: «وَجَعَلَ لَهُمْ أَجْرًا...» وهو الأنسب.

حدیث ۲۲۶

امام باقر علیه السلام:

مَنْ دَخَلَ فِي وَلايَةِ آلِ مُحَمَّدٍ دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَمَنْ دَخَلَ فِي وَلايَةِ عَدُوِّهِمْ دَخَلَ النَّارَ

امام باقر علیه السلام: هر که به ولایت آل محمد درآید، به بهشت رود و هر که به ولایت دشمنان آنان درآید، به دوزخ رود.

تفسیر العیاشی: ۲ / ۱۶۰ / ۶۶.

حدیث ۲۲۷

امام باقر علیه السلام:

دَعَا رَسُولُ اللَّهِ أَصْحَابَهُ بِمِنَى فَقَالَ: ... يَا أَيُّهَا النَّاسُ، إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ حُرْمَاتِ اللَّهِ: كِتَابِ اللَّهِ، وَعِترَتِي، وَالْكَعْبَةَ الْبَيْتِ الْحَرَامِ

امام باقر علیه السلام: رسول خدا صلی الله علیه و آله در منی اصحاب خود را فرا خواند و فرمود: ... ای مردم! من حرمت های خدا را در میان شما بر جای می گذارم: کتاب خدا، عترتم و کعبه؛ بیت الحرام را.

بصائر الدرجات: ۴۱۳ / ۳ عن جابر، مختصر بصائر الدرجات: ۹۰ عن جابر بن یزید الجعفی.

حدیث ۲۲۸

امام باقر علیه السلام:

- فی قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: «وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمْسَهُ وَلِلرَّسُولِ» - : هُمْ قَرَابَةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، وَالْخُمْسُ لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلَنَا

امام باقر علیه السلام - درباره آیه «و بدانید که هر چیزی را به غنیمت گرفتید یک پنجم آن برای خدا و رسول و... است» - مقصود خویشاوندان رسول خداست. خمس، از آن خدا و پیامبر و ماست.

الکافی : ۱ / ۵۳۹ / ۲ عن محمد بن مسلم

حدیث ۲۲۹

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ ذِكْرَنَا مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ ، وَذِكْرُ عَدُوِّنَا مِنْ ذِكْرِ الشَّيْطَانِ

امام باقر علیه السلام: همانا یاد کردن از ما، یاد کردن از خداست و یاد کردن از دشمن ما، یاد کردن از شیطان است.

الکافی : ۲ / ۴۹۶ / ۲ عن أبي بصير عن الإمام الصادق عليه السلام .

حدیث ۲۳۰

امام باقر علیه السلام :

- عَنْ أَبِيهِ عَنِ جَدِّهِ - : لَمَّا قَضَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَنَاسِكَهُ مِنْ حَجَّةِ الْوُدَاعِ رَكِبَ راحِلَتَهُ وَأَنْشَأَ يَقُولُ : لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلَّا

مَنْ كَانَ مُسْلِمًا . فَقَامَ إِلَيْهِ أَبُو ذَرٍّ الْغِفَارِيُّ رَحِمَهُ اللَّهُ فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، وَمَا الْإِسْلَامُ ؟ فَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : الْإِسْلَامُ عُرْيَانٌ ، لِيَأْسُهُ التَّقْوَى ، وَزِينَتُهُ الْحَيَاءُ ، وَمِلَاكُهُ الْوَرَعُ ، وَجَمَالُهُ الدِّينُ (كَمَالُهُ - خ ل) ، وَثَمَرُهُ الْعَمَلُ الصَّالِحُ ، وَلِكُلِّ شَيْءٍ أَسَاسٌ وَأَسَاسُ الْإِسْلَامِ حُبُّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ

امام باقر علیه السلام - از پدرش از جدش - : چون رسول خدا صلی الله علیه و آله مناسک حجه الوداع را به پایان برد، بر اشتهر خود سوار شد و شروع به گفتن این جمله کرد: به بهشت

نرود مگر کسی که مسلمان باشد. ابوذر غفاری رحمه الله برخواست و عرض کرد: ای رسول خدا، اسلام چیست؟ حضرت فرمود:

اسلام برهنه است و جامه اش، پرهیزگاری است و زیورش، حیا و قوامش، پارسایی و جمالش [کمالش]

دینداری و میوه اش، کردار نیک است. هر چیزی بنیادی دارد و بنیاد اسلام، دوست داشتن ما اهل بیت است.

أمالی الطوسی : ۸۴/۱۲۶ عن جابر بن یزید ، تحف العقول : ۵۲ ، الفقیه : ۴ / ۳۶۴ / ۵۷۶۲ .

حدیث ۲۳۱

امام باقر علیه السلام :

حُبُّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ نِظَامُ الدِّينِ

امام باقر علیه السلام: دوست داشتن ما اهل بیت، نظام دین است.

أمالی الطوسی : ۲۹۶ / ۵۸۲ عن جابر بن یزید الجعفی .

حدیث ۲۳۲

امام باقر علیه السلام :

بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ : عَلَى الصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَالصَّوْمِ وَالْحَجِّ وَالْوَلَايَةِ ، وَلَمْ يُنَادَ بِشَيْءٍ كَمَا نُوْدِي بِالْوَلَايَةِ

امام باقر علیه السلام: اسلام بر پنج چیز بنا شده است: بر نماز و زکات و روزه و حج و ولایت و به هیچ چیزی به اندازه ولایت فرا خوانده نشده است.

الکافی : ۲ / ۱۸ / ۳ عن فضیل بن یسار و ح ۱ ، المحاسن : ۱ / ۴۴۵ / ۱۰۳۳ کلاهما عن أبی حمزه ، وراجع البحار : ۶۸ / ۳۲۹ / باب ۲۷ .

حدیث ۲۳۳

امام باقر علیه السلام :

أَحِبُّوا اللَّهَ وَأَحِبُّوا رَسُولَ اللَّهِ لِحُبِّ اللَّهِ ، وَأَحِبُّونا لِحُبِّ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ

امام باقر علیه السلام: خدا را دوست بدارید و رسول خدا را به خاطر خدا دوست بدارید و ما را به خاطر رسول خدا صلی الله علیه و آله دوست بدارید.

مناقب الإمام أمير المؤمنين عليه السلام للكوفي : ۲ / ۱۶۰ / ۶۳۷ عن عبيدالله بن محمد بن عمر بن علي بن أبي طالب .

حدیث ۲۳۴

امام باقر علیه السلام :

إِنِّي لَأَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْحَبِّ الَّذِي تُحِبُّونَا لَيْسَ بِشَيْءٍ صَنَعْتُمُوهُ ، وَلَكِنَّ اللَّهَ صَنَعَهُ

امام باقر علیه السلام: من می دانم که این محبت شما نسبت به ما چیزی نیست که خود شما آن را ساخته باشید، بلکه کار خداست. المحاسن : ۱ / ۲۴۶ / ۴۵۷ عن أبی بصیر .

حدیث ۲۳۵

امام باقر علیه السلام :

مَنْ أَصْبَحَ يَجِدُ بَرْدَ حُبِّنَا عَلَى قَلْبِهِ فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ عَلَى بَادِيِ النِّعَمِ . قِيلَ : وَمَا بَادِيُ النِّعَمِ ؟ فَقَالَ : طَيْبُ الْمَوْلِدِ

امام باقر علیه السلام: هر که صبح کند و خنکای محبت ما را در دلش احساس کند پس خداوند را بر نخستین نعمت سپاس گوید: عرض شد: نخستین نعمت کدام است؟ فرمود: حلال زادگی.

أمالی الصدوق : ۳۸۴ / ۱۳ ، علل الشرائع : ۱۴۱ / ۲ ، معانی الأخبار : ۱۶۱ / ۲ کلها عن أبی محمد الأنصاری عن غیر واحد .

حدیث ۲۳۶

امام باقر علیه السلام :

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ لِعَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ : إِنَّ اللَّهَ أَخَذَ مِيثَاقَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى

حُبِّكَ ، وَأَخَذَ مِيثَاقَ الْمُنَافِقِينَ عَلَى بُغْضِكَ . وَلَوْ صَرَبَتْ حَيْشُومَ الْمُؤْمِنِ مَا أَبْغَضَكَ ، وَلَوْ نَثَرَتْ الدَّنَانِيرَ عَلَى الْمُنَافِقِ مَا أَحَبَّكَ . يَا عَلِيُّ ، لَا يُحِبُّكَ إِلَّا مُؤْمِنٌ ، وَلَا يُبْغِضُكَ إِلَّا مُنَافِقٌ

ابوذر: شنیدم رسول خدا صلی الله علیه و آله به علی علیه السلام می فرماید: خداوند از مؤمنان بر محبت تو پیمان گرفته است و از منافقان بر بغض نسبت به تو. اگر بینی مؤمن

را قطع کنی، باز تو را دشمن نخواهد داشت و اگر دینارها به پای منافقان بریزی، باز هم دوست نخواهند داشت. ای علی، تو را دوست ندارد، مگر مؤمن و تو را دشمن نمی دارد، مگر منافق.

تاریخ دمشق «ترجمه الإمام علی علیه السلام»: ۲/۲۰۴/۶۹۵، الغارات: ۲/۵۲۰ عن حبه العرنی، من دون ذیله .

حدیث ۲۳۷

امام باقر علیه السلام :

لَوْ ضَرَبْتُ حَيْشُومَ الْمُؤْمِنِ بِسَيْفِي هَذَا عَلَى أَنْ يُبَغِّضَنِي مَا أَبْغَضَنِي ، وَلَوْ صَبَبْتُ الدُّنْيَا بِجَمَاتِهَا عَلَى الْمُنَافِقِ عَلَى أَنْ يُحِبَّنِي مَا أَحَبَّنِي ، وَذَلِكَ أَنَّهُ قُضِيَ فَأَنْقَضَى عَلَى لِسَانِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَنَّهُ قَالَ : يَا عَلِيُّ ، لَا يُبَغِّضُكَ مُؤْمِنٌ ، وَلَا يُحِبُّكَ مُنَافِقٌ

امام علی علیه السلام - در حکمتی از حکمت هایشان - : اگر با همین شمشیرم بر بینی مؤمن کوبم که با من دشمن شود، دشمن نشود و اگر همه دنیا را به پای منافق ریزم که مرا دوست بدارد، باز هم دوست نخواهد داشت و این از آن روست که حکم خدا بر زبان پیامبر امی صلی الله علیه و آله گذشت که فرمود: ای علی، هیچ مؤمنی با تو دشمنی نکند و هیچ منافقی دوستدار تو نشود.

نهج البلاغه: الحکمه ۴۵ ، أمالی الطوسی: ۲۰۶ / ۳۵۳ نحوه عن سوید بن غفله ، روضه الواعظین: ۳۲۳ ، وراجع الکافی: ۸ / ۲۶۸ / ۳۹۶ .

حدیث ۲۳۸

امام باقر علیه السلام :

حُبَّنَا إِيْمَانٌ ، وَبُغْضُنَا كُفْرٌ

امام باقر علیه السلام: دوست داشتن ما، ایمان است و دشمن داشتنمان، کفر.

الکافی: ۱ / ۱۸۸ / ۱۲ ، المحاسن: ۱ / ۲۴۷ / ۴۶۳ کلاهما عن محمد بن الفضیل ، تفسیر فرات الکوفی: ۴۲۸ / ۵۶۶ عن زیاد بن المنذر .

حدیث ۲۳۹

امام باقر علیه السلام :

مَنْ تَوَلَّى مُحِبَّنَا فَقَدْ أَحَبَّنَا

امام صادق علیه السلام: هر که دوستدار ما را دوست بدارد، هر آینه ما را دوست داشته است.

البحار: ۱۰۰ / ۱۲۴ / ۳۴ نقلاً عن المزار الكبير عن عبد الرحمن بن مسلم .

حدیث ۲۴۰

امام باقر علیه السلام :

وَاللَّهِ ، لَا يُحِبُّنَا عَبْدٌ أَبَدًا وَلَوْ كَانَ أَسِيرًا بِالْدَّيْلَمِ إِلَّا نَفَعَهُ اللَّهُ بِحُبِّنَا ، وَإِنَّ حُبَّنَا لَيَسَاقِطُ الذُّنُوبَ مِنْ ابْنِ آدَمَ كَمَا يُسَاقِطُ الزَّيْحُ الْوَرَقَ مِنَ الشَّجَرِ

امام حسن علیه السلام: به خدا قسم، هیچ بنده ای نیست که ما را دوست بدارد، حتی اگر در دیلم اسیر باشد، مگر این که خداوند به واسطه این محبت ما، او را سود بخشد. همانا دوست داشتن ما، گناهان را از آدمی فرو می ریزاند، همچنان که باد، برگهای درختان

را می ریزد.

الاختصاص: ۸۲، رجال الکشی: ۱ / ۳۲۹ / ۱۷۸ کلاهما عن أبي حمزة الثمالي عن الإمام الباقر عليه السلام.

حدیث ۲۴۱

امام باقر علیه السلام:

إِنْ حُبْنَا أَهْلَ الْبَيْتِ لِيُحِطَ الذُّنُوبُ عَنِ الْعِبَادِ كَمَا تَحُطُّ الرِّيحُ الشَّدِيدَةُ الْوَرَقَ عَنِ الشَّجَرِ

امام صادق علیه السلام: دوست داشتن ما اهل بیت، گناهان بندگان را می ریزد، همان گونه که باد شدید، برگهای درختان را می ریزد.

ثواب الأعمال: ۲۲۳ / ۱، قرب الإسناد: ۳۹ / ۱۲۶، بشارة المصطفى: ۲۷۰ کلها عن بكر بن محمد الأزدي.

حدیث ۲۴۲

امام باقر علیه السلام:

- عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ -: أَقْبَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ حَتَّى صَعِدَ الْمِنْبَرَ، وَاجْتَمَعَ الْمُهَاجِرُونَ وَالْأَنْصَارُ فِي الصَّلَاةِ، فَقَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ، مَنْ أَبْغَضَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ بَعَثَهُ اللَّهُ يَهُودِيًّا. قَالَ جَابِرٌ: فَقُمْتُ إِلَيْهِ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَإِنْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّكَ رَسُولُ اللَّهِ؟ قَالَ: نَعَمْ

وَإِنْ شَهِدَ، إِنَّمَا احْتَجَزَ بِذَلِكَ مِنْ أَنْ يُسْفِكَ دَمَهُ أَوْ يُؤَدِّيَ الْجِزْيَةَ عَنِ يَدٍ وَهُوَ صَاغِرٌ.

ثُمَّ قَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ، مَنْ أَبْغَضَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ بَعَثَهُ اللَّهُ يَهُودِيًّا، وَإِنْ أَدْرَكَكَ الدَّجَالُ آمَنَ بِهِ، وَإِنْ لَمْ يُدْرِكْهُ بُعِثَ مِنْ قَبْرِهِ حَتَّى يُؤْمِنَ بِهِ، إِنَّ رَبِّي عَزَّوَجَلَّ مَثَلٌ لِي أُمَّتِي فِي الطَّيْنِ، وَعَلَّمَنِي أَسْمَاءَ أُمَّتِي كَمَا عَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا، فَمَرَّ بِي أَصْحَابُ الرِّيَاةِ، فَاسْتَغْفَرْتُ لِعَلِّيَّ وَشِيعَتِهِ.

قَالَ حَنَاؤُنْ [بْنُ سَيْدِيرٍ رَاوَى هَذَا الْحَبْرَ]: وَقَالَ لِي أَبِي: أَكْتُبُ هَذَا الْحَدِيثَ فَكُتِبَتْهُ، وَخَرَجْنَا مِنْ عَدِ إِلَى الْمَدِينَةِ فَقَدِمْنَا فَدَخَلْنَا عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَقُلْتُ لَهُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ، إِنَّ رَجُلًا مِنَ الْمَكِّيِّينَ يُقَالُ لَهُ سُذَيْفٌ حَدَّثَنِي عَنْ أَبِيكَ بِحَدِيثٍ، فَقَالَ: وَتَحْفَظُهُ؟ فَقُلْتُ: كُتِبَتْهُ، قَالَ: فَهَاتِهِ، فَعَرَضْتُهُ عَلَيْهِ، فَلَمَّا انْتَهَى إِلَيَّ «مَثَلٌ لِي أُمَّتِي فِي الطَّيْنِ، وَعَلَّمَنِي أَسْمَاءَ أُمَّتِي كَمَا عَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا» قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا سَيْدِيرُ، مَتَى حَدَّثَكَ بِهَذَا عَنْ أَبِي؟ قُلْتُ: الْيَوْمَ السَّابِعُ مُنْذُ سَمِعْنَاهُ مِنْهُ يَرُويهِ عَنْ أَبِيكَ، فَقَالَ: قَدْ كُنْتُ أَرَى أَنَّ هَذَا الْحَدِيثَ لَا يَخْرُجُ عَنْ أَبِي إِلَى أَحَدٍ

امام باقر علیه السلام - به نقل از جابر بن عبدالله انصاری - : رسول خدا صلی الله علیه و آله تشریف آورد و منبر رفت و مهاجران و انصار برای نماز جمع شدند. حضرت فرمود: ای مردم! هر که ما اهل بیت را دشمن بدارد، خداوند او را یهودی محشور کند. جابر می گوید: من برخاستم و عرض کردم: ای رسول خدا، اگر چه شهادت به

لا اله الا الله و به پیامبری شما دهد؟ فرمود: آری، اگر چه شهادت دهد. او با شهادت دادن [به یگانگی خدا و رسالت من] فقط سبب می شود که خونس ریخته نشود و یا با دست خود و ذلیلانه، جزیه ندهد.

سپس فرمود: ای مردم، هر کس ما اهل بیت را دشمن بدارد خداوند در روز قیامت او را یهودی محشور کند و اگر به زمان دجال برسد به او ایمان آورد و اگر آن زمان را درک نکند، از گورش برانگیخته گردد، تا به او ایمان بیاورد. همانا پروردگرم عز و جل، در ابتدای خلقت که گل آدمیان را می سرشتند، امت مرا بر ایم مجسم نمود و نامهای همه افراد امت مرا به من آموخت، همان گونه

که تمام اسماء را به آدم تعلیم داد. پس پرچمداران از برابر من گذشتند و من برای علی و شیعیان او آمرزش طلبیدم.

حنان (بن سدیر راوی این خبر) گوید: پدرم به من گفت: این حدیث را بنویس و من نوشتم. فردا به جانب مدینه حرکت کردیم و وارد آن شدیم و خدمت ابی عبدالله (الصادق) علیه السلام رسیدیم. من به آن حضرت عرض کردم: فدایت شوم، مردی از مکیان به نام سدیف، حدیثی از پدرتان به من گفته است، حضرت فرمود: آن را حفظ داری؟ عرض کردم: مکتوبش کرده ام. فرمود: بده بینم. من آن را به حضرت نشان دادم. چون به جمله «در آن هنگام که گل آدیان را می سرشتند خداوند اَمّت مرا برایم مجسم نمود و نامهای همه افراد اَمّت را به من آموخت، همان گونه که تمام اسماء را به آدم تعلیم داد» رسید فرمود: ای سدیر، چه هنگام این حدیث را از قول پدرم برایت نقل کرد؟ عرض کردم: هفت روز است که روایت او را از پدرتان شنیده ام. فرمود: من فکر می کردم که این حدیث، از دهان پدرم برای احدی خارج نخواهد شد.

أمالی الطوسی: ۶۴۹ / ۱۳۴۷، وراجع أمالی المفید: ۱۲۶ / ۴ کلاهما عن حنان بن سدیر عن سدیف المکی، المحاسن: ۱ / ۱۷۳ / ۲۶۶، ثواب الأعمال: ۲۴۳ / ۱، دعائم الإسلام: ۱ / ۷۵.

حدیث ۲۴۳

امام باقر علیه السلام:

جاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ، أَكُلُّ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ مُؤْمِنٌ؟ قَالَ: إِنَّ عِدَاؤَنَا تُلْحِقُ بِالْيَهُودِ وَالنَّصَارَى، إِنَّكُمْ لَا تَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى تُحِبُّونِي، وَكَذَبَ مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ يُحِبُّنِي وَيُبْغِضُ هَذَا - يَعْنِي عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ -
 امام باقر علیه السلام: مردی خدمت پیامبر صلی الله علیه و آله آمد و عرض کرد: ای رسول خدا! آیا هر کس بگوید: لا اله الا الله، مؤمن است؟ فرمود: دشمنی با ما، باعث ملحق شدن به جرگه یهود و نصاری می شود. شما به بهشت نخواهید رفت مگر این که مرا دوست بدارید؛ و دروغ می گوید، کسی که گمان می کند مرا دوست دارد اما این - یعنی علی علیه السلام - را دشمن می دارد.
 أمالی الصدوق: ۲۲۱ / ۱۷ عن جابر بن یزید الجعفی، بشارة المصطفی: ۱۲۰ عن جابر.

حدیث ۲۴۴

امام باقر علیه السلام:

لَوْ أَنَّ كُلَّ مَلَكٍ خَلَقَهُ اللهُ عَزَّوَجَلَّ وَكُلَّ نَبِيٍّ بَعَثَهُ اللهُ وَكُلَّ صِدِّيقٍ وَكُلَّ شَهِيدٍ شَفَعُوا فِي نَاصِبٍ لَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ أَنْ يُخْرِجَهُ اللهُ عَزَّوَجَلَّ مِنَ النَّارِ مَا أَخْرَجَهُ اللهُ أَبَدًا، وَاللَّهُ عَزَّوَجَلَّ يَقُولُ فِي كِتَابِهِ: «مَا كَثُرَ فِيهِ أَبَدًا».

امام باقر علیه السلام: اگر حتی همه فرشتگانی که خداوند عز و جل آفریده و همه پیامبرانی که خدا برانگیخته و همه صدیقان و شهیدان، در حق دشمن کینه توز ما اهل بیت، شفاعت کنند که خدای عز و جل او را از آتش دوزخ بیرون آورد، هرگز خداوند او را بیرون نخواهد آورد. خداوند عز و جلدر کتاب خود می فرماید: «برای همیشه در آن ماندگارند».

ثواب الأعمال: ۲۴۷ / ۵ عن حمزان بن أعين، والآية ۳ من سورة الكهف.

حدیث ۲۴۵

امام باقر علیه السلام:

لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ: «يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمَامِهِمْ

امام باقر علیه السلام: وقتی آیه «روزی که هر گروهی را با پیشوایشان فرا می خوانیم» نازل شد، مسلمانان عرض کردند: ای رسول خدا، مگر شما پیشوای همه مردم نیستید؟ رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: من فرستاده خدا به سوی همه مردم هستم ولی بعد از من برای مردم، پیشوایانی الهی از اهل بیتم خواهد بود که در میان مردم (به رهبری) بر می خیزند لیکن [از سوی آنان] تکذیب می شوند و

پیشوایان کفر و ضلالت و پیروانشان بر ایشان ستم روا می دارند. هر که آنان را دوست بدارد و از ایشان پیروی کند و تصدیقشان نماید، از من است و با من است و مرا ملاقات خواهد کرد؛ و آگاه باشید هر که به ایشان ستم روا دارد و تکذیبشان کند، از من نیست و با من نیست و من از او بیزارم.
الإسراء: ۷۱.

حدیث ۲۴۶

امام باقر علیه السلام:

مَنْ لَمْ يَعْرِفْ سَوْءَ مَا أُوتِيَ إِلَيْنَا مِنْ ظُلْمِنَا وَذَهَابِ حَقِّنَا وَمَا نُكَبِّنَا بِهِ فَهُوَ شَرِيكٌ مَنْ أَتَى إِلَيْنَا فِيمَا وَلَيْنَا بِهِ
امام باقر علیه السلام: هر کس به بد و ناروا بودن ستمها و حق کشیها و رنجهایی که به ما رسیده معترف نباشد، با کسی که این کارها را در حق ما کرده شریک است.
ثواب الأعمال: ۲۴۸ / ۶ عن جابر.

حدیث ۲۴۷

امام باقر علیه السلام:

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ» - : نَحْنُ هُمْ
امام باقر علیه السلام - درباره آیه شریفه «و در حقیقت، در زبور پس از تورات نوشتیم که زمین را بندگان شایسته ما به ارث خواهند برد» - : آن بندگان شایسته ما هستیم.
تأویل الآيات الظاهرة: ۳۲۶ عن أبي صادق.

حدیث ۲۴۸

امام باقر علیه السلام:

- فِي تَفْسِيرِ الْآيَةِ - : هُمْ آلُ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ
امام باقر علیه السلام - در تفسیر همین آیه - : آن بندگان شایسته، خاندان محمد صلوات الله علیهم هستند.
تأویل الآيات الظاهرة: ۳۲۶ عن أبي الورد.

حدیث ۲۴۹

امام باقر علیه السلام:

- أَيْضًا - : هُمْ أَصْحَابُ الْمَهْدِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ

امام باقر علیه السلام - نیز در تفسیر همین آیه - : آنان، یاران مهدی علیه السلام در آخر الزمان هستند.

مجمع البیان : ۱۰۶ / ۷ عن ابن عباس ، تأویل الآیات الظاهره : ۳۲۷ عن محمد بن عبدالله بن الحسن ، راجع ینابیع المودّه : ۳ / ۲۴۳ / ۲۸ ، تفسیر القمی : ۷۷ / ۲ .

حدیث ۲۵۰

امام باقر علیه السلام :

- أَيْضًا - : إِنَّ ذَلِكَ وَعْدٌ لِلْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّهُمْ يَرِثُونَ جَمِيعَ الْأَرْضِ

امام باقر علیه السلام - نیز در تفسیر همین آیه - : این وعده ای است به مؤمنان که وارث سراسر زمین خواهند شد.
التیان : ۷ / ۲۸۴ .

حدیث ۲۵۱

امام باقر علیه السلام :

وَجَدْنَا فِي كِتَابِ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ : «إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يورثها مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ

امام باقر علیه السلام: در کتاب علی (که به املاى رسول خدا صلى الله عليه و آله و خط على عليه السلام است) آمده است: «همانا زمین از آن خداست و آن را به هر کس از بندگانش که بخواهد، به ارث می دهد و عاقبت، از آن پرهیزگاران است». من و اهل بیت همان کسانی هستیم که خداوند زمین را به ما به ارث می دهد و ماییم، پرهیزگاران و زمین، تماماً از آن ماست. پس هر یک از مسلمانان زمینی را احیا کند، باید آبادش سازد و مالیات آن را به امام از اهل بیت من بپردازد و هر چه از آن زمین استفاده کند و بخورد، حق اوست و اگر زمین را رها سازد یا خرابش کند و بعد از او، مرد دیگری از مسلمانان آن را بگیرد و آباد و احیایش کند، او نسبت به آن زمین از کسی که آن را رها کرده سزاوارتر است و باید مالیاتش را به امام از خاندان من بپردازد و هر چه از آن زمین استفاده کند، حق اوست، تا زمانی که قائم از خاندان من، با شمشیر ظهور کند. در این زمان، او آن اراضی را تصرف کند و جلو آنها را بگیرد و تصرف کنندگان را از آنها اخراج کند - همان گونه که رسول خدا صلى الله عليه و آله زمینها را تصرف کرد و آنها را حفظ کرد - مگر زمینهایی که در دست شیعیان ما باشد که حضرت قائم نسبت به آن اراضی با آنان مقاطعه می بندد و زمین را در دست ایشان باقی می گذارد.

الأعراف : ۱۲۸ .

حدیث ۲۵۲

امام باقر علیه السلام :

إِعْلَمُ أَنَّ لِي أُمَّيَّةً مُلْكًا لَا يَسْتَطِيعُ النَّاسُ أَنْ تَرُدَّعَهُ ، وَأَنَّ لِأَهْلِ الْحَقِّ دَوْلَةً إِذَا جَاءَتْ وَلَاهَا اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ ، فَمَنْ أَدْرَكَهَا مِنْكُمْ كَانَ عِنْدَنَا فِي السَّنَامِ الْأَعْلَى ، وَإِنْ قَبَضَهُ اللَّهُ قَبْلَ ذَلِكَ خَارَ لَهُ

امام باقر علیه السلام: بدان که برای بنی امیه سلطنتی است که مردم نمی توانند مانع آن شوند و برای اهل حق دولتی است که چون (زمانش) فرا رسد، خداوند آن را به هر یک از ما اهل بیت که بخواهد می سپارد. پس هر یک از شما آن دولت را درک کند، نزد ما مقامی بالا و رفیع داشته باشد و هر که پیش از آن، خداوند جانش را بستاند، اجرش با خدا باشد.

الغیبة للنعمانی : ۱۹۵ / ۲ عن أبي الجارود .

حدیث ۲۵۳

امام باقر علیه السلام :

- فی قَوْلِهِ عَزَّوَجَلَّ : «وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ

امام باقر علیه السلام: درباره آیه «و بگو: حق آمد و باطل نابود شد» - : هرگاه قائم علیه السلام قیام کند، دولت باطل از بین برود.
الإسراء : ۸۱ .

حدیث ۲۵۴

امام باقر علیه السلام :

كَأَنِّي بِقَوْمٍ قَدْ خَرَجُوا بِالْمَشْرِقِ يَطْلُبُونَ الْحَقَّ فَلَا يُعْطَوْنَهُ ، ثُمَّ يَطْلُبُونَهُ فَلَا يُعْطَوْنَهُ ، فَمَاذَا رَأَوْا ذَلِكَ وَضَعُوا سُيُوفَهُمْ عَلَى عَوَاتِقِهِمْ ، فَيُعْطُونَ مَا سَأَلُوهُ فَلَا يَقْبَلُونَهُ حَتَّى يَقُومُوا ، وَلَا يَدْفَعُونَهَا إِلَّا إِلَى صَاحِبِكُمْ . قَتَلَاهُمْ شُهَدَاءً ، أَمَا إِنِّي لَوِ أَدْرَكْتُ ذَلِكَ لَأَسْتَبَقِيَتْ نَفْسِي لِصَاحِبِ هَذَا الْأَمْرِ

امام باقر علیه السلام: گویی مردمی را می بینم که در مشرق زمین قیام کرده اند و حق را مطالبه می کنند اما به آنان داده نمی شود و باز مطالبه می کنند، ولی باز هم به آنان نمی دهند و چون وضع را این گونه دیدند، شمشیرهای خود را از نیام می کشند و در این زمان، آن چه را طلب کرده اند به آنان می دهند، اما آن را نمی پذیرند تا این که برخیزند و آن را به صاحب (و امام زمان) شما دهند. کشتگان آنان شهیدند. بدانید که اگر من آن زمان را درک کنم، جانم را برای صاحب این امر نگه می دارم.
الغیبه للنعمانی : ۲۷۳ / ۵۰ عن أبی خالد الکابلی .

حدیث ۲۵۵

امام باقر علیه السلام :

دَوْلَتَنَا آخِرُ الدُّوَلِ ، وَلَمْ يَبْقَ أَهْلُ بَيْتِ لَهْمٍ دَوْلَةٌ إِلَّا مَلَكُوا قَبْلَنَا ، لِيَأْتِيَ قَوْلُوا إِذَا رَأَوْا سَيْرَتَنَا : إِذَا مَلَكْنَا سِرْنَا مِثْلَ سِيرَةِ هَؤُلَاءِ ! وَهُوَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ : «وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ

امام باقر علیه السلام: دولت ما آخرین دولست و هیچ خاندان دارای حکومتی باقی نمی ماند، مگر این که قبل از ما، به حکومت می رسد تا این که وقتی شیوه (حکومت) ما را دیدند نگویند: اگر ما به حکومت می رسیدیم، به همین شیوه اینان رفتار می کردیم! و این فرموده خدای عز و جل است که: «و عاقبت، از آن پرهیزگاران است» .
الأعراف : ۱۲۸ ، القصص : ۸۳ .

حدیث ۲۵۶

امام باقر علیه السلام :

الْعَارِفُ مِنْكُمْ هَذَا الْأَمْرَ الْمُنْتَظَرُ لَهُ الْمُحْتَسِبُ فِيهِ الْخَيْرَ كَمَنْ جَاهَدَ وَاللَّهُ مَعَ قَائِمِ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِسَيْفِهِ

امام باقر علیه السلام: آن کس از شما که این امر را بشناسد [و بدان معتقد باشد] و منتظر آن باشد و خیر و خوبی را در آن بداند، به خدا قسم همچون کسی است که در کنار قائم آل محمد صلی الله علیه و آله با شمشیر او جهاد کند.
مجمع البيان : ۹ / ۳۵۹ عن الحارث بن المغيرة ، تأويل الآيات الظاهرة : ۶۴۰ .

حدیث ۲۵۷

امام باقر علیه السلام :

لَيْقُوْا شَدِيْدُكُمْ ضَعِيْفُكُمْ ، وَلْيَعُدْ غَيْبُكُمْ عَلَى فَقِيْرِكُمْ ، وَلَا تَبْشُرُوا سِتْرَنَا ، وَلَا تُذَيْعُوا أَمْرَنَا ، وَإِذَا جَاءَكُمْ عَنَّا حَدِيْثٌ فَوَجِدْتُمْ عَلَيْهِ شَاهِدًا أَوْ شَاهِدَيْنِ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ فَخُذُوا بِهِ ، وَإِلَّا فَخَفُوا عِنْدَهُ ثُمَّ رُدُّوهُ إِلَيْنَا حَتَّى يَسْتَبِيْنَ لَكُمْ .
وَاعْلَمُوا أَنَّ الْمُنْتَظَرَ لِهَذَا الْأَمْرِ لَهُ مِثْلُ أَجْرِ الصَّائِمِ الْقَائِمِ ، وَمَنْ أَدْرَكَ قَائِمًا فَخَرَجَ مَعَهُ فَقَتَلَ عِدُوْنَا كَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِ عِشْرِيْنَ شَهِيدًا ، وَمَنْ قَتَلَ مَعَ قَائِمِنَا كَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِ خَمْسَةِ وَعِشْرِيْنَ شَهِيدًا

امام باقر علیه السلام: توانای شما به ناتوانان یاری رساند و دارای شما به نادارتان کمک کند و راز ما را فاش نسازید و امر [امامت] ما را آشکار نکنید و هرگاه حدیثی از ما به شما رسید و یک یا دو دلیل از کتاب خدا برایش پیدا کردید، آن را بپذیرید و گرنه درباره آن درنگ کنید و سپس آن را به ما ارجاع دهید (و از ما بپرسید) تا [حقیقت امر] برایتان روشن شود.

بدانید که انتظار کشنده این امر [ظهور قائم علیه السلام] پاداشی همانند شخص روزه دار شب زنده دار دارد. و هرکس قائم ما را درک کند و همراهیش کند و دشمن ما را بکشد، اجر بیست شهید دارد و هرکس در رکاب قائم ما کشته شود، اجر بیست و پنج شهید دارد.

الکافی : ۲ / ۲۲۲ / ۴ عن عبدالله بن بكير عن رجل ، وراجع أُمالي الطوسي : ۲۳۲ / ۴۱۰ ، بشارة المصطفى : ۱۱۳ كلاهما عن جابر .

حدیث ۲۵۸

امام باقر علیه السلام :

مَا ضَرَّ مَنْ مَاتَ مُنْتَظِرًا لِأَمْرِنَا أَنْ لَا يَمُوتَ فِي وَسْطِ فِسْطَاطِ الْمَهْدِيِّ وَعَسْكَرِهِ ؟ !

امام باقر علیه السلام: کسی که در انتظار امر (فرج و ظهور ما) از دنیا رود، او را چه زیان که در میان خیمه مهدی و سپاه او نمیرد؟!
الکافی : ۱ / ۳۷۲ / ۶ عن هاشم .

حدیث ۲۵۹

امام باقر علیه السلام :

- فِي بَيَانِ كَيْفِيَّةِ الْخُطْبَةِ الثَّانِيَةِ مِنْ صَلَاةِ الْجُمُعَةِ - : اللَّهُمَّ إِنَّا نَرْغُبُ إِلَيْكَ فِي دَوْلَةِ كَرِيْمِهِ ، تُعَزِّبُ بِهَا الْإِسْلَامَ وَأَهْلَهُ ، وَتُدِلُّ بِهَا النِّفَاقَ وَأَهْلَهُ ، وَتَجْعَلُنَا فِيهَا مِنَ الدُّعَاةِ إِلَى طَاعَتِكَ وَالْقَادَةِ إِلَى سَبِيلِكَ ، وَتَرْزُقُنَا بِهَا كَرَامَةَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ

امام باقر علیه السلام - در بیان کیفیت خطبه دوم نماز جمعه - : بار خدایا! ملتسمانه از تو می خواهیم دولت با شکوهی را برپا داری که به وسیله آن اسلام و مسلمانان را عزت بخشی و نفاق و منافقان را به ذلت کشانی و در آن، ما را از دعوتگران به سوی طاعتت و پیش آهنگان راهت قرار دهی و به واسطه آن، کرامت دنیا و آخرت را نصیبمان فرمایی.

الکافی : ۳ / ۴۲۴ / ۶ عن محمد بن مسلم .

حدیث ۲۶۰

امام باقر علیه السلام :

مَنْ أَحْبَبَنَا فَهُوَ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ . قُلْتُ : جَعَلْتُ فِدَاكَ ، مِنْكُمْ ؟ ! قَالَ : مِنَّا وَاللَّهِ ، أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : «فَمَنْ تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي»

ابو عبیده از امام باقر علیه السلام: هر که ما را دوست بدارد، او از ما اهل بیت است. به ایشان عرض شد: یابن رسول الله از شماست؟ فرمود: به خدا قسم، از ماست؛ آیا نشنیده‌ای این سخن ابراهیم را که: «پس هر که از من پیروی کند، او از من است»؟! تفسیر العیاشی: ۲ / ۲۳۱ / ۳۲.

حدیث ۲۶۱

امام باقر علیه السلام:

دَخَلَ أَبُو ذَرٍّ عَلَى سَلْمَانَ وَهُوَ يَطْبِخُ قَدْرًا لَهُ ، فَبَيْنَا هُمَا يَتَحَدَّثَانِ إِذِ انْكَبَتِ الْقِدْرُ عَلَى وَجْهِهَا عَلَى الْأَرْضِ ، فَلَمْ يَسْقُطْ مِنْ مَرَقِهَا وَلَا وَدَكِهَا

امام باقر علیه السلام: ابوذر بر سلمان وارد شد، دید دیگری را بر روی آتش گذاشته و چیزی می‌پزد. باهم مشغول صحبت شدند که ناگهان دیگ بر روی زمین واژگون شد اما چیزی از خورشت و چربی آن بر زمین نریخت. ابوذر سخت تعجب کرد. سلمان دیگ را برداشت و دوباره به حالت اول برگرداند و به صحبت‌های خود ادامه دادند که بار دیگر دیگ چپه شد و این بار نیز چیزی از خورشت و چربی آن به زمین نریخت.

ابوذر وحشت زده از نزد سلمان خارج شد و در حال فکر کردن بود که به امیرالمؤمنین علیه السلام برخورد. حضرت فرمود: ای ابوذر، چه شد که از خانه سلمان بیرون آمدی؟ و چرا هراسان هستی؟ ابوذر عرض کرد: ای امیرالمؤمنین، سلمان را دیدم که چنین و چنان کرد و من از کارهای او شگفت زده شدم. امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود: ای ابوذر، اگر سلمان از چیزهایی که می‌داند برایت بگوید، خواهی گفت: خدا رحمت کند قاتل سلمان را!... براستی که سلمان از ما اهل بیت است. الودك: الدسم. (لسان العرب: ۱۰ / ۵۰۹).

حدیث ۲۶۲

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ الدُّنْيَا عِنْدَ الْعُلَمَاءِ مِثْلُ الظِّلِّ .

امام باقر علیه السلام: دنیا، در نظر عالمان، به سان سایه است.

الزهد للحسين بن سعيد: ص ۵۰ ح ۱۳۳، الأمالی للطوسی: ص ۲۹۶ ح ۵۸۲، بشارة المصطفی: ص ۱۸۹، الفضائل: ص ۷ کله‌ها عن جابر وفي الثلاثة الأخيرة «عند ذوی الألباب كفىء الظلال» بدل «عند العلماء مثل الظل»، بحار الأنوار: ج ۷۳ ص ۱۲۶ ح ۱۲۳.

حدیث ۲۶۳

امام باقر علیه السلام:

أَهْلُ الدُّنْيَا سَفَرٌ يَحْلُونَ عَقْدَ رِحَالِهِمْ فِي غَيْرِهَا .

امام باقر علیه السلام: مردم دنیا، مسافرانی هستند که در غیر دنیا بار می‌کشایند (بارانداز نهایی شان آخرت است).

تحف العقول: ص ۲۹۹، الأمالی للمفید: ص ۱۸ ح ۵ عن محمد بن الحنفیة من دون إسناد إلى المعصوم، بحار الأنوار: ج ۷۸ ص

۱۷۹ ح ۵۹؛ البداية والنهاية: ج ۹ ص ۲۸۲ من دون إسنادٍ إلى المعصوم .

حدیث ۲۶۴

امام باقر علیه السلام:

:- فَأَمَّا الْحُسْنَى الْجَنَّةُ

امام باقر علیه السلام: - درباره این سخن خدای متعال «برای آنان که نیکی کنند، نیکی است و افزونی» - : نیکی، بهشت است و افزونی، دنیا. آنچه خداوند در دنیا عطایشان کند، در آخرت برای آن حسابرسی نمی کند و پاداش دنیا و آخرت را برایشان فراهم می آورد و در برابر بهترین کارهایشان، در دنیا و آخرت، پاداششان می دهد.
فی بحار الأنوار: «فالجَنَّة» .

حدیث ۲۶۵

امام باقر علیه السلام:

: يَا عُمَرُ، إِنَّمَا الدُّنْيَا سَوْقٌ مِنَ الْأَسْوَاقِ؛ مِنْهَا خَرَجَ قَوْمٌ بِمَا يَنْفَعُهُمْ، وَمِنْهَا خَرَجُوا بِمَا يَضُرُّهُمْ .

امام باقر علیه السلام - به عمر بن عبد العزیز - : ای عمر! دنیا، در حقیقت، بازاری از بازارهاست . گروهی از این دنیا، چیزی را بردند که سودشان رساند، و گروهی، کالایی را که زیانشان داد.

الخصال: ص ۱۰۴ ح ۶۴ عن هشام بن معاذ، المسترشد: ص ۵۰۴، بحار الأنوار: ج ۷۸ ص ۱۸۱ ح ۶ وراجع المناقب لابن شهر آشوب: ج ۴ ص ۲۰۷ .

حدیث ۲۶۶

امام باقر علیه السلام:

نِعَمَ الْعَوْنُ الدُّنْيَا عَلَى طَلَبِ الْآخِرَةِ .

امام باقر علیه السلام: چه خوب کمکی است دنیا برای به دست آوردن آخرت!

الکافی: ج ۵ ص ۷۳ ح ۱۴ .

حدیث ۲۶۷

امام باقر علیه السلام:

مَنْ طَلَبَ الرِّزْقَ فِي الدُّنْيَا اسْتِعْفَا عَنِ النَّاسِ، وَتَوَسَّعًا عَلَى أَهْلِهِ، وَتَعَطُّفًا عَلَى جَارِهِ، لَقِيَ اللَّهَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَوَجْهُهُ مِثْلُ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ .

امام باقر علیه السلام: هرکس در دنیا به دنبال روزی رود تا دست نیاز سوی مردم دراز نکند و خانواده اش را در آسایش قرار دهد و به همسایه اش کمک کند، روز قیامت، با صورتی چون ماه شب چهارده، خداوند را دیدار می کند.

الکافی: ج ۵ ص ۷۸ ح ۵، تهذیب الأحکام: ج ۶ ص ۳۲۴ ح ۸۹۰ و «سعی» بدل «توسیع» و کلاهما عن أبي حمزة، ثواب الأعمال: ص ۲۱۵ ح ۱ عن عمرو بن جمیع عن الإمام الصادق علیه السلام، مسند زید: ص ۲۵۵ عن الإمام زین العابدین عن أبيه عن جدّه عليهم السلام و کلاهما نحوه، بحار الأنوار: ج ۱۰۳ ص ۸ ح ۳۱ .

حدیث ۲۶۸

امام باقر علیه السلام :

مَنْ أُعْطِيَ الْخُلُقَ وَالرَّفْقَ فَقَدْ أُعْطِيَ الْخَيْرَ كُلَّهُ وَالرَّاحَةَ ، وَحَسَنَ حَالَهُ فِي دُنْيَاهُ وَآخِرَتِهِ ، وَمَنْ حُرِمَ الرَّفْقَ وَالْخُلُقَ كَانَ ذَلِكَ لَهُ سَبِيلًا إِلَى كُلِّ شَرٍّ وَيَلْتَهُ إِلَّا مَنْ عَصَمَهُ اللَّهُ تَعَالَى .

امام باقر علیه السلام : به هر کس خوش خویی و مدارا داده شود ، تمام خیر و آسایش به او داده شده است و در دنیا و آخرت ، حال و روزش خوش باشد و هر کس از مدارا و خوش خویی محروم گردد ، این برای او راهی به سوی هر بدی و بلایی باشد ، مگر کسی که خدای متعال نگاهش بدارد.

حلیة الأولیاء : ج ۳ ص ۱۸۶ ، البدایة والنهایة : ج ۹ ص ۳۱۱ ؛ كشف الغمّة : ج ۲ ص ۳۴۵ کلها عن عبد الله بن المبارك ، بحار الأنوار : ج ۷۸ ص ۱۸۶ ح ۲۳ .

حدیث ۲۶۹

امام باقر علیه السلام :

وَجَدْنَا فِي كِتَابِ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ وَهُوَ عَلِيٌّ مِثْرَهُ :
وَالَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ، مَا أُعْطِيَ مُؤْمِنٌ قَطُّ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِلَّا - بِحُسْنِ ظَنِّهِ بِاللَّهِ - ، وَرَجَائِهِ لَهُ ، وَحُسْنِ خُلُقِهِ ، وَالْكَفِّ عَنِ اغْتِيَابِ الْمُؤْمِنِينَ .

امام باقر علیه السلام : در کتاب علی علیه السلام دیدیم که پیامبر صلی الله علیه و آله روی منبر فرمود: «سوگند به آن که معبودی جز او نیست ، هرگز به هیچ مؤمنی خیر دنیا و آخرت داده نشد ، مگر به سبب خوش گمانی اش به خدا و امیدش به او، و خوش خویی اش، و خودداری از غیبت کردن از مؤمنان.

الکافی : ج ۲ ص ۷۱ ح ۲ عن برید بن معاویة ، الاختصاص : ص ۲۲۷ و لیس فیہ «ورجائه له وحسن خلقه» ، عدّة الداعی : ص ۱۳۵ عن الإمام الكاظم عليه السلام و لیس فیہ صدره ، مشکاة الأنوار : ص ۷۷ ح ۱۴۷ ، بحار الأنوار : ج ۶ ص ۲۸ ح ۲۹ .

حدیث ۲۷۰

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ - تَبَارَكَ وَتَعَالَى - أَنْزَلَ كِتَابًا مِنْ كُتُبِهِ عَلَى نَبِيٍِّّ مِنْ أَنْبِيَائِهِ ، وَفِيهِ :
إِنَّهُ سَيَكُونُ خَلْقٌ مِنْ خَلْقِي يَلْحَسُونَ الدُّنْيَا بِاللِّدِينِ ، يَلْبَسُونَ مُسْوَكًا

امام باقر علیه السلام : خداوند - تبارک و تعالی - کتابی از کتاب هایش را بر پیامبری از پیامبرانش فرو فرستاد و در آن آمده بود: «به زودی ، بندگانی از مخلوقات من خواهند آمد که دنیا را به واسطه دین می خورند، لباس می پوشند که چون دل های گرگ هاست و

تلخ تر از صبر زرد . زبان هایشان شیرین تر از عسل است و کردارهای باطنی شان متعفن تر از مُردار.

آیا به من غره می شوند، یا مرا می فریبنند، یا بر من بزرگی می نمایند؟! به عزّتم سوگند ، فتنه ای بر آنان انگیزم که افسار گسیخته پیش می رود تا آن که همه جای زمین را فرا می گیرد و خردمند را در خود ، حیران می کند».

المسك : الجلد ، الجمع : مُسوك (تاج العروس : ج ۱۳ ص ۶۴۰ «مسك»).

حدیث ۲۷۱

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَمَّا انْقَضَتِ الْقِصَّةُ فِيمَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ طَلْحَةَ وَالزُّبَيْرِ وَعَائِشَةَ بِالْبَصْرَةِ ، صَعِدَ الْمِئْبَرَ فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ وَصَلَّى عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ثُمَّ قَالَ :

يَا أَيُّهَا النَّاسُ ، إِنَّ الدُّنْيَا حُلُوهٌ خَضِرَةٌ ، تَفْتِنُ النَّاسَ بِالشَّهَوَاتِ وَتُزِينُنَّ لَهُمْ بِعَاجِلِهَا ، وَإِيمَ اللَّهِ إِنَّهَا لَتَعُزُّ مَنْ أَمَلَهَا وَتُخْلِفُ مَنْ رَجَاهَا ، وَسَيَتَوَرَّثُ أَقْوَامًا النَّدَامِيَّةَ وَالْحَسْرَةَ بِإِقْبَالِهِمْ عَلَيْهَا وَتَنَافَسَتِ بِهِمْ فِيهَا ، وَحَسَدِ يَدِهِمْ وَبَغْيِهِمْ عَلَى أَهْلِ الدِّينِ وَالْفَضْلِ فِيهَا ظُلْمًا وَعُدْوَانًا وَبَغْيًا وَأَشْرًا

امام باقر علیه السلام : امیر مؤمنان علیه السلام ، چون ماجرای میان او و طلحه و زبیر و عایشه در بصره پایان یافت، بر منبر رفت و حمد و ثنای خداوند به جای آورد و بر پیامبر خدا درود فرستاد و آن گاه فرمود: «ای مردم! دنیا شیرین و دل پذیر است، مردم را با خواست ها می فریبد و زرق و برق گذرای خود را در نگاه آنان می آراید. سوگند به خدا که دنیا، هر که را آرزومند آن شود، می فریبد و هر که را بدان امید بندد ، نومید می سازد و به زودی ، مردمانی را که به آن روی آورده اند و در آن به رقابت برخاسته اند و بر سر آن بر یکدیگر حسادت می ورزند و بر اهل دین و فضیلت ستم و تعدی و زورگویی و سرکشی و گستاخی می کنند، دچار پشیمانی و افسوس خواهد کرد.

الأشْرُ: البَطْرُ، وقيل: أشدُّ البَطْرُ (النهاية: ج ۱ ص ۵۱ «أشْر»).

حدیث ۲۷۲

امام باقر علیه السلام :

أَوْصِيكُمْ عِبَادَ اللَّهِ بِتَقْوَى اللَّهِ . . . فَلَا تَعْرَنُّكُمْ الدُّنْيَا وَلَا تَرَكُنَا إِلَيْهَا ؛ فَإِنَّهَا دَارُ غُرُورٍ ، كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهَا وَعَلَى أَهْلِهَا الْفَنَاءَ ، فَتَزَوَّدُوا مِنْهَا الَّذِي أَكْرَمَكُمْ اللَّهُ بِهِ مِنَ التَّقْوَى وَالْعَمَلِ الصَّالِحِ ، فَإِنَّهُ لَا يَصِلُ إِلَى اللَّهِ مِنْ أَعْمَالِ الْعِبَادِ إِلَّا مَا خَلَصَ مِنْهَا ، وَلَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ إِلَّا مِنَ الْمُتَّقِينَ .

امام باقر علیه السلام : ای بندگان خدا! شما را به تقوای الهی سفارش می کنم... زندهار ، دنیا شما را نفریبد و به آن دل مبنید که دنیا ، فریبکده ای بیش نیست و خداوند ، برای آن و اهلش نابودی رقم زده است. پس، از دنیا توشه تقوا و کار نیک برگیرید ، که خداوند ، ارجمندی شما را در آنها نهاده است؛ زیرا از اعمال بندگان ، تنها آن عملی به درگاه خداوند می رسد که پاک و خالص باشد، و خدا فقط از پرهیزگاران می پذیرد.

الكافي : ج ۳ ص ۴۲۲ ح ۶ عن محمد بن مسلم .

حدیث ۲۷۳

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ فِيمَا نَاجَى اللَّهُ بِهِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنْ قَالَ : إِنَّ الدُّنْيَا لَيْسَتْ بِثَوَابٍ لِلْمُؤْمِنِ بِعَمَلِهِ ، وَلَا نِقْمَةٍ لِلْفَاجِرِ [بِقَدْرِ]

امام باقر علیه السلام : از جمله مناجات های خداوند با موسی علیه السلام این بود که فرمود: «دنیا ، نه پاداشی است برای عمل مؤمن، و نه کیفر گناه گنهکار است. دنیا ، سرای ستمکاران است ، مگر این که کسی در آن ، کار نیک کند که در این صورت ، برای او

نیکوسرایی است».

ما بین المعقوفین سقط من المصدر ، وأثبتناه من بحار الأنوار .

حدیث ۲۷۴

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَمَّا انْقَضَتِ الْقِصَّةُ فِيمَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ طَلْحَةَ وَالزُّبَيْرِ وَعَائِشَةَ بِالْبَصْرَةِ ، صَعِدَ الْمِئْبَرِ فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ وَصَلَّى عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، ثُمَّ قَالَ :
يَا أَيُّهَا النَّاسُ ، إِنَّ الدُّنْيَا حُلُوهٌ حَضْرَةٌ ، تَفْتِنُ النَّاسَ بِالشَّهَوَاتِ وَتُرِيئُنْ لَهُمْ بِعَاجِلِهَا ... .

امام باقر علیه السلام : امیر مؤمنان علیه السلام پس از آن که ماجرای میان او و میان طلحه و زبیر و عایشه در بصره [در جنگ جمل] خاتمه یافت ، بر منبر رفت و حمد و ثنای الهی گفت و بر پیامبر خدا درود فرستاد . آن گاه فرمود: «ای مردم! دنیا شیرین و خوش است. مردم را با خواست‌ها [ای دنیوی] می فریبد، و ظاهر خویش را برای آنان می آراید.
الکافی : ج ۸ ص ۲۵۶ ح ۳۶۸ عن سلام بن المستنیر ، بحار الأنوار : ج ۳۲ ص ۲۳۳ ح ۱۸۶ .

حدیث ۲۷۵

امام باقر علیه السلام :

كَانَ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مُؤْمِنٌ فَقِيْرٌ شَدِيْدُ الْحَاجَةِ مِنْ أَهْلِ الصُّفَّةِ

امام باقر علیه السلام : در زمان پیامبر خدا ، مؤمنی نادار و سخت نیازمند از اهل صُفّه بود که در همه اوقات نماز ، ملازم پیامبر خدا بود و در هیچ نمازی غیبت نداشت. پیامبر خدا ، ناداری و غربت او را می دید و دلش به حال وی می سوخت و می فرمود: «ای سعد! اگر چیزی دستم بیاید ، نیازت را برطرف می کنم».

مدّت ها گذشت و به پیامبر خدا چیزی نرسید. غم ایشان برای سعد ، شدّت گرفت. خداوند سبحان که می دانست پیامبر خدا برای سعد ، غم بسیار می خورد ، جبرئیل علیه السلام را با دو درهم فرستاد. جبرئیل به ایشان گفت:

ای محمّد! خدا می داند که تو برای سعد ، غم می خوری. آیا دوست داری که او را بی نیاز گردانی؟
پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود : «آری».

جبرئیل گفت: این دو درهم را بگیر و به او بده و بگو با آنها کاسبی کند.

پیامبر خدا [آن دو را] گرفت و سپس برای نماز ظهر ، بیرون رفت . سعد بر درِ اتاق های پیامبر خدا ، منتظر ایشان ایستاده بود.
پیامبر خدا چون او را دید ، فرمود: «ای سعد! کاسبی می دانی؟» .

سعد گفت: به خدا سوگند ، هیچ گاه پولی نداشته ام که با آن کاسبی کنم!

پیامبر صلی الله علیه و آله آن دو درهم را به او داد و فرمود: «با اینها کاسبی کن و برای به دست آوردن روزی خدا ، تلاش نما».

سعد ، آن دو درهم را گرفت و همراه پیامبر صلی الله علیه و آله رفت و نماز ظهر و عصر را با ایشان خواند. آن گاه ، پیامبر صلی الله علیه و آله به او فرمود: «برخیز و در پی روزی برو، که من از حال و روز تو - ای سعد - ناراحت بوده ام».

از آن پس ، سعد اگر چیزی با یک درهم می خرید ، با دو درهم می فروخت، و اگر با دو درهم می خرید ، به چهار درهم می فروخت . بدین ترتیب ، دنیا به سعد رو کرد و سرمایه و ثروتش زیاد شد و تجارتش رونق گرفت. پس ، بر در مسجد ، جایی گرفت

و در آن جا نشست و به کسب پرداخت. هر گاه بلال برای نماز اقامه می گفت، پیامبر صلی الله علیه و آله بیرون می آمد و می دید که سعد همچنان سرگرم دنیاست و نه - آن چنان که پیش از پرداختن به دنیا می کرد - وضو گرفته و نه آماده نماز شده است. پیامبر صلی الله علیه و آله می فرمود: «ای سعد! دنیا تو را از نماز باز داشته است!» و او می گفت: چه کنم؟ مالم را ضایع کنم؟ به این یکی فروخته ام و می خواهم پولش را از او بگیرم و از آن یکی خریده ام و می خواهم پولش را بدهم. این وضع سعد، پیامبر خدا را ناراحت تر از زمانی کرد که برای ناداری اش غصه می خورد. پس، جبرئیل علیه السلام بر او فرود آمد و گفت: ای محمد! خداوند

از این غم تو برای سعد، آگاه است. کدام یک را دوست تر داری: حالت نخست را، یا این حالت را؟ پیامبر صلی الله علیه و آله به او فرمود: «ای جبرئیل! حالت نخست را. دنیای او آخرتش را از بین برده است!». جبرئیل علیه السلام به او گفت: علاقه مندی به دنیا و ثروت، گرفتاری و مایه باز ماندن از آخرت است. به سعد بگو آن دو دره می را که به او داده ای، به تو برگرداند. با این کار، به همان حال اولش باز می گردد. پیامبر صلی الله علیه و آله بیرون رفت و به سعد برخورد. به او فرمود: «ای سعد! نمی خواهی آن دو دره می را که به تو داده ام، به من برگردانی؟».

سعد گفت: چرا! [به جای آن،] دو بیست دره می دهم.

پیامبر صلی الله علیه و آله به او فرمود: «نه، ای سعد! من بیشتر از دو دره می، از تو نمی خواهم» و سعد دو دره می به ایشان داد. از آن پس، دنیا به سعد پشت کرد، تا جایی که هر چه جمع کرده بود، از دست رفت و سعد، دوباره مثل اولش شد. **أهل الصُّفَّة: هم فقراء المهاجرین، و من لم یکن له منهم منزل یسکنه، فکانوا یاوون إلی موضع مُظَلَّل فی مسجد المدینة یسکنونه (النهاية: ج ۳ ص ۳۷ «صف»).**

حدیث ۲۷۶

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ تَقَلَّ الْحَيْرَ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا كَتَقْلِهِ فِي مَيَّوَزِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَإِنَّ اللَّهَ خَفَّفَ الشَّرَّ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا كَخَفَّتِهِ فِي مَيَّوَزِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

امام باقر علیه السلام: خداوند، خوبی را بر اهل دنیا سنگین ساخت، همچنان که روز قیامت در ترازوهایشان سنگین است، و خداوند بدی را بر اهل دنیا سبک ساخت، همچنان که روز قیامت در ترازوهایشان سبک است.

الكافی: ج ۲ ص ۱۴۳ ح ۱۰، الخصال: ص ۱۷ ح ۶۱ كلاهما عن محمد بن مسلم، بحار الأنوار: ج ۷۱ ص ۲۲۵ ح ۳۹.

حدیث ۲۷۷

امام باقر علیه السلام:

لَا زُهْدَ كَقَصْرِ الْأَمَلِ.

امام باقر علیه السلام: زهدی چون کوتاهی آرزو نیست.

تحف العقول: ص ۲۸۶ عن جابر بن یزید الجعفی، بحار الأنوار: ج ۷۸ ص ۱۶۵ ح ۱.

حدیث ۲۷۸

امام باقر علیه السلام :

كَانَ فِيمَا نَاجَى اللَّهَ بِهِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : ... مَا تَزَيَّنَ لِي الْمُتَزَيِّنُونَ بِمِثْلِ الزُّهْدِ فِي الدُّنْيَا عَمَّا بِهِمُ الْغِنَى مِنْهُ .

امام باقر علیه السلام : از جمله مناجات های خدا با موسی علیه السلام این بود که : «... خود آریان ، خویشان را به چیزی مانند زهد به دنیا و چشم پوشیدن از آنچه بدان نیازی ندارند ، نیاراستند».

ثواب الأعمال : ص ۲۰۶ عن الوصّافی ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۳۴۹ ح ۳۷ و ج ۷۰ ص ۳۱۳ ح ۷ وراجع المعجم الکبیر : ج ۱۲ ص ۹۴ ح ۱۲۶۵۰ والمعجم الأوسط : ج ۴ ص ۱۸۸ ح ۳۹۳۷ و شعب الإیمان : ج ۷ ص ۳۴۵ ح ۱۰۵۲۷ و کنز العمال : ج ۳ ص ۷۲۳ ح ۸۵۷۸ .

حدیث ۲۷۹

امام باقر علیه السلام :

كَانَ فِيمَا نَاجَى بِهِ اللَّهَ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى الطُّورِ : أَنْ يَا مُوسَى ... أَمَا الْمُتَقَرَّبُونَ إِلَيَّ بِالزُّهْدِ فِي الدُّنْيَا ، فَإِنِّي أَمْنَحُهُمُ الْجَنَّةَ بِحَدَافِيرِهَا يَتَبَوَّؤُونَ مِنْهَا حَيْثُ يَشَاؤُونَ .

امام باقر علیه السلام : از نجوای خداوند با موسی علیه السلام بر فراز کوه طور ، این بود که : «ای موسی!... به آنان که با زهدورزی در دنیا خود را مقرب من می سازند ، همه بهشت را عطا می کنم و در هر کجای آن که بخواهند ، جای می گیرند».

ثواب الأعمال : ص ۲۰۵ ح ۱ عن الوصّافی ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۳۴۹ ح ۳۷ .

حدیث ۲۸۰

امام باقر علیه السلام :

لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ : «وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهَا أَزْوَاجًا مِنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا» اسْتَوَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ جَالِسًا ، ثُمَّ قَالَ : مَنْ لَمْ يَتَعَزَّ بِعِزَاءِ اللَّهِ تَقَطَّعَتْ نَفْسُهُ حَسْرَاتٍ عَلَى الدُّنْيَا .

امام باقر علیه السلام : چون این آیه نازل شد که : «و دیدگان را به سوی آنچه اصنافی از آنان را از آن برخوردار کرده ایم ، مدوز که [فقط] زیور زندگی دنیاست» ، پیامبر خدا راست نشست و سپس فرمود : «هر که به دلداری خدا آرام نگیرد ، جانش از حسرت های دنیا متلاشی می شود».

الزهد للحسين بن سعيد : ص ۴۶ ح ۱۲۵ عن میسر ، تفسیر القمی : ج ۲ ص ۶۶ عن الإمام الصادق علیه السلام و ج ۱ ص ۳۸۱ عن المفضل بن عمیر عن الإمام الصادق علیه السلام ، تحف العقول : ص ۵۱ کلاهما نحوه ، بحار الأنوار : ج ۷۰ ص ۳۱۷ ح ۲۵ وراجع الکافی : ج ۲ ص ۳۱۵ ح ۵ والخصال : ص ۶۴ ح ۹۵ ومشكاة الأنوار : ص ۱۴۱ ح ۳۳۷ .

حدیث ۲۸۱

امام باقر علیه السلام :

: يَا جَابِرُ ... أَنْزَلَ الدُّنْيَا كَمَنْزِلِ نَزَلَتْهُ ثُمَّ ارْتَحَلَتْ عَنْهُ ، أَوْ كَمَالٍ وَجِدَتْهُ فِي مَنْامِكَ فَاسْتَيْقَظْتَ وَلَيْسَ مَعَكَ مِنْهُ شَيْءٌ . إِنِّي إِنَّمَا صَرَبْتُ لَكَ هَذَا مَثَلًا ؛ لِإِنَّهَا عِنْدَ أَهْلِ اللَّبِّ وَالْعِلْمِ بِاللَّهِ كَفَى الظَّلَالِ .

امام باقر علیه السلام - به جابر - : ای جابر!... دنیا را چون منزلگاهی بدان که در آن فرود آمده ای و سپس از آن می کوچی ، یا مانند

مالی بدان که در عالم خواب یافته ای و چون بیدار می شوی ، خبری از آن نیست. من این را تنها از این رو برای تو مثال آوردم که دنیا در نزد خردمندان و خداشناسان همانند ، جا به جا شدن سایه هاست.

الکافی : ج ۲ ص ۱۳۳ ح ۱۶ عن جابر ، تنبيه الخواطر : ج ۲ ص ۱۹۴ ، بحار الأنوار : ج ۷۳ ص ۳۶ ح ۱۷ ؛ حلیة الأولیاء : ج ۳ ص ۱۸۷ عن جابر وراجع الأمالی للطوسی : ص ۲۹۶ ح ۵۸۲ والزهد للحسین بن سعید : ص ۵۰ ح ۱۳۳ ومشکاة الأنوار : ص ۴۷۰ ح ۱۵۷۴ وبشارة المصطفی : ص ۱۸۹ والفضائل : ص ۷ وكشف الغمّة : ج ۲ ص ۳۳۴ .

حدیث ۲۸۲

امام باقر علیه السلام :

كَتَبَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى مُحَمَّدٍ

امام باقر علیه السلام : حسین بن علی علیهما السلام از کربلا به محمد بن علی نوشت: «به نام خداوند رحمتگر مهربان. از حسین بن علی به محمد بن علی و دیگر فرزندان هاشم. اما بعد : دنیا چنان است که گویی هرگز نبوده است و آخرت ، چنان است که گویی همواره بوده است! بدرود».

یعنی محمد بن الحنفیه .

حدیث ۲۸۳

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ أُتِيَ بِخَبِيصٍ

امام باقر علیه السلام : مقداری افروشه برای امیر مؤمنان علی بن ابی طالب علیه السلام آوردند؛ اما ایشان از خوردن آن امتناع ورزید. گفتند: حرامش می دانی؟

فرمود: «نه؛ اما می ترسم بدان علاقه مند شوم و خواهان آن گردم». سپس این آیه را خواند: «نعمت های پاکیزه خود را در زندگی دنیایتان صرف کردید و از آنها برخوردار شدید» .

الْخَبِيصُ : المعمول من التمر والسمن ؛ خلواء معروف يُخْبِصُ [أى يُخلط] بعضه فى بعض (تاج العروس : ج ۹ ص ۲۶۵ «خبص»).

حدیث ۲۸۴

امام باقر علیه السلام :

الْآخِرَةُ دَارُ قَرَارٍ وَالْدُّنْيَا دَارُ فَنَاءٍ وَزَوَالٍ ، وَلِكِنَّ أَهْلَ الدُّنْيَا أَهْلَ غَفْلَةٍ .

امام باقر علیه السلام : آخرت ، سرای ماندن است و دنیا سرای رفتن و نیست شدن ؛ اما اهل دنیا اهل غفلت اند .

الکافی : ج ۲ ص ۱۳۳ ح ۱۶ ، تنبيه الخواطر : ج ۲ ص ۱۹۳ كلاهما عن جابر ، تحف العقول : ص ۳۷۷ عن سفیان الثوری عن الإمام الصادق علیه السلام ، بحار الأنوار : ج ۷۳ ص ۳۶ ح ۱۷ .

حدیث ۲۸۵

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ يُعْطِي الدُّنْيَا مَنْ يُحِبُّ وَيُبْغِضُ ، وَلَا يُعْطِي الْآخِرَةَ إِلَّا مَنْ أَحَبَّ .

امام باقر علیه السلام: خداوند، دنیا را به دوست و دشمنش می دهد؛ اما آخرت را جز به کسی که دوستش می دارد، نمی دهد. فضائل الشیعة: ص ۷۱ ح ۳۲، التمهیص: ص ۵۱ ح ۹۲ کلاهما عن محمد بن مسلم، المؤمن: ص ۲۷ ح ۴۷، بحار الأنوار: ج ۹۳ ص ۳۶۸ ح ۲.

حدیث ۲۸۶

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ أَبْنَاءَ الْآخِرَةِ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ الْعَامِلُونَ الرَّاهِدُونَ، أَهْلُ الْعِلْمِ وَالْفِقْهِ، وَأَهْلُ فِكْرَةٍ وَعَيْتَابٍ وَاحْتِبَارٍ، لَا يَمْلُونَ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ. امام باقر علیه السلام: فرزندان آخرت، آنان اند که ایمان دارند و عمل می کنند و زهد پیشه اند، [و] اهل دانش و فقه اند و مرد اندیشه و عبرت آموزی و آزمون اند و از یاد خدا خسته نمی شوند. تحف العقول: ص ۲۸۷، بحار الأنوار: ج ۷۸ ص ۱۶۵ ح ۲.

حدیث ۲۸۷

امام باقر علیه السلام:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مَفَاتِيحَ الْخَيْرِ وَخَوَاتِيمَهُ ... اللَّهُمَّ انْهَجْ إِلَيَّ أَسْبَابَ مَعْرِفَتِهِ، وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَهُ، وَعَشِّنِي بِبَرَكَاتِ رَحْمَتِكَ، وَمُنَّ عَلَيَّ بِعِصْمَةٍ عَنِ الْإِزَالَةِ عَن دِينِكَ، وَطَهِّرْ قَلْبِي مِنَ الشَّكِّ، وَلَا تَشْغَلْ قَلْبِي بِدُنْيَايَ، وَعَاجِلِ مَعَاشِي عَن آجَلِ ثَوَابِ آخِرَتِي. امام باقر علیه السلام: بارخدا! من از تو آنچه را نیکی با آن آغاز می شود و پایان می یابد، درخواست می کنم ... بارخدا! اسباب شناخت خیر (خوبی) را برایم روشن بگردان و درهای آن را به رویم بگشای و مرا غریق برکات رحمت بگردان و با مصون داشتنم از انحراف از دینت، مرا رهین منتت ساز و قلبم را از تردید، پاک بگردان و دلم را با مشغول کردن به دنیا و معاش این جهان گذرا، از پاداش آینده آخرتم باز مدار. الکافی: ج ۲ ص ۵۸۸ ح ۲۶، تهذیب الأحکام: ج ۳ ص ۷۶ ح ۲۳۴، مهج الدعوات: ص ۲۱۷ کلها عن أبي حمزة الثمالي، المقنعة: ص ۱۷۸ من دون إسنادٍ إلى المعصوم، بحار الأنوار: ج ۹۴ ص ۲۶۹ ح ۳.

حدیث ۲۸۸

امام باقر علیه السلام:

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ تَجْرَةٍ تُنَجِّيْكُمْ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ» - فَقَالُوا: لَوْ نَعْلَمُ مَا هِيَ لَدَلْنَا فِيهَا الْأَمْوَالَ وَالْأَنْفُسَ وَالْأَوْلَادَ، فَقَالَ اللَّهُ: «تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ - إِلَىٰ قَوْلِهِ - ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ». امام باقر علیه السلام: - درباره آیه شریف «ای کسانی که ایمان آورده اید! آیا شما را رهنمون شوم به تجارتي که شما را از عذابي دردناک می رهند؟» - : [مؤمنان] گفتند: اگر بدانیم که آن تجارت چیست، جان و مال و فرزندانمان را در راه آن می بخشیم. پس خداوند فرمود: «به خدا و رسول او ایمان آورید و در راه خدا با اموال و جان هایتان جهاد کنید ... این است رستگاری بزرگ» .

تفسیر القمی: ج ۲ ص ۳۶۵ عن أبي الجارود .

حدیث ۲۸۹

امام باقر علیه السلام :

إِعْلَمَنَّ أَنَّ الْإِلْفَ مِنَ اللَّهِ وَالْفِرْكَ مِنَ الشَّيْطَانِ .

امام باقر علیه السلام : بدان که انس گرفتن [با مردم] ، کاری خدایی و دشمنی ، کاری شیطانی است .
الکافی : ۳ / ۴۸۱ / ۱ و ج ۵ / ۵۰۰ / ۱ ، تهذیب الأحکام : ۷ / ۴۱۰ / ۱۶۳۶ کلها عن أبي بصير .

حدیث ۲۹۰

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ الشَّيْطَانَ يُغْرِى بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ مَا لَمْ يَرْجِعْ أَحَدُهُمْ عَنْ دِينِهِ ، فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ اسْتَلْقَى عَلَى قَفَاهُ وَتَمَدَّدَ ، ثُمَّ قَالَ : فُرْتُ . فَرَحِمَ اللَّهُ أَمْرًا أَلْفَ بَيْنٍ وَبَيْنٍ لَنَا ، يَا مَعْشَرَ الْمُؤْمِنِينَ ، تَأَلَّفُوا وَتَعَاطَفُوا .

امام باقر علیه السلام : شیطان ، همچنان به ایجاد دشمنی میان مؤمنان می پردازد تا آن که یکی از آنان از دین خود بازگردد و چون [افسونس کارگر گشت و] چنین کردند ، به پشت می افتد و دراز می کشد و سپس می گوید : «پیروز شدم». پس خداوند ، رحمت کند کسی را که میان دو تن از دوستان ما الفت برقرار کند . ای گروه مؤمنان ! با یکدیگر الفت بگیرید و به هم مهربانی کنید .
الکافی : ۲ / ۳۴۵ / ۶ ، منیة المرید : ۳۲۶ کلاهما عن زرارة ، عوالی اللالی : ۲ / ۱۱۵ / ۳۱۶ و فیه «قررت» بدل «فرت» ، بحار الأنوار : ۶ / ۱۸۷ / ۷۵ .

حدیث ۲۹۱

امام باقر علیه السلام :

الآ- وَإِنَّ الْأَرْوَاحَ جُنُودَ مُجَنَّدَةً ، فَمَا تَعَارَفَ مِنْهَا ائْتَلَفَ ، وَمَا تَنَافَرَ مِنْهَا اِخْتَلَفَ . فَإِذَا كَانَتْ الرُّوحُ فِي السَّمَاءِ تَعَارَفَتْ وَتَبَاعَضَتْ ، فَإِذَا تَعَارَفَتْ فِي السَّمَاءِ تَعَارَفَتْ فِي الْأَرْضِ ، وَإِذَا تَبَاعَضَتْ فِي السَّمَاءِ تَبَاعَضَتْ فِي الْأَرْضِ .

امام باقر علیه السلام : هان ! جان ها [همچون] سپاهیان فراهم آمده اند . پس آنها که یکدیگر را بشناسند ، با یکدیگر الفت خواهند گرفت و آنها که یکدیگر را نشناسند ، با یکدیگر اختلاف خواهند یافت . چون جان در همان آسمان ، دوستی و دشمنی می کند . پس اگر در آسمان دوستی کرد ، در زمین نیز دوستی می کند و اگر در آسمان دشمنی کرد ، در زمین نیز دشمنی می کند .
الأمالی للصدوق : ۲۰۹ / ۲۳۲ عن معاوية بن عمار ، روضة الواعظین : ۵۴۰ ، بحار الأنوار : ۶۱ / ۳۱ / ۴ .

حدیث ۲۹۲

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ أَعْرَابِيًّا مِنْ بَنِي تَمِيمٍ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالَ لَهُ : أَوْصِنِي . فَكَانَ مِمَّا أَوْصَاهُ : تَحَبَّبَ إِلَى النَّاسِ يُجْبِوَكُ .

امام باقر علیه السلام : یکی از اعراب قبیله بنی تمیم ، نزد پیامبر صلی الله علیه و آله آمد و به ایشان گفت : مرا سفارشی کن . از جمله سفارش های حضرت به او این بود : «با مردم ، اظهار دوستی کن ، تا دوستت بدارند» .
الکافی : ۲ / ۶۴۲ / ۱ عن أبي بصير ، مشكاة الأنوار : ۱۷۷ و ص ۷۵ عن أبي بصير نحوه .

حدیث ۲۹۳

امام باقر علیه السلام :

صِلَةُ الْأَرْحَامِ تُرَكَّى الْأَعْمَالِ... وَتُحَبَّبُ فِي أَهْلِ بَيْتِهِ .

امام باقر علیه السلام: صله رحم، کارها [ی انسان] را بارور می کند... و [شخص را] محبوب خاندانش می سازد.
الکافی: ۲ / ۱۵۲ / ۱۳ عن أبي حمزة، بحار الأنوار: ۷۴ / ۱۱۸ / ۸۱.

حدیث ۲۹۴

امام باقر علیه السلام:

دَخَلَ مُحَمَّدُ بْنُ شَهَابِ الزُّهْرِيُّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ زَيْنِ الْعَابِدِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ هُوَ كَثِيبٌ حَزِينٌ، فَقَالَ لَهُ زَيْنُ الْعَابِدِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَا بِالْكَ مَغْمُومًا مَهْمُومًا؟

قال: يَا بِنَ رَسُولِ اللَّهِ، غُمُومٌ وَهَمُومٌ تَتَوَالَى عَلَيَّ؛ لِمَا امْتَحَنْتُ بِهِ مِنْ حُسَادِ نَعْمَى وَالطَّامِعِينَ فِيَّ وَمَنْ أَرْجُوهُ وَمِمَّنْ أَحْسِنْتُ إِلَيْهِ، فَتَخَلَّفَ ظَنِّي .

فَقَالَ لَهُ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: احْفَظْ عَلَيْكَ لِسَانَكَ؛ تَمْلِكُ بِهِ إِخْوَانَكَ .

قال الزُّهْرِيُّ: يَا بِنَ رَسُولِ اللَّهِ، إِنِّي أَحْسِنُ إِلَيْهِمْ بِمَا يُبَدِّرُ مِنْ كَلَامِي .

قال عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: هِيَاهُ، إِيَّاكَ أَنْ تُعْجَبَ مِنْ نَفْسِكَ بِذَلِكَ، وَإِيَّاكَ أَنْ تَتَكَلَّمَ بِمَا يَسْبِقُ إِلَى الْقُلُوبِ إِنْكَارُهُ وَإِنْ كَانَ عِنْدَكَ اعْتِدَارُهُ؛ فَلَيْسَ كُلُّ مَنْ تُسَمِعُهُ نَكْرًا يُمَكِّنُكَ أَنْ تَوْسِعَهُ عُدْرًا .

ثُمَّ قَالَ: يَا زُهْرِيُّ، مَنْ لَمْ يَكُنْ عَقْلُهُ مِنْ أَكْمَلِ مَا فِيهِ كَانَ هَلَاكُهُ مِنْ أَيْسَرِ مَا فِيهِ .

ثُمَّ قَالَ: يَا زُهْرِيُّ، أَمَا عَلَيْكَ أَنْ تَجْعَلَ الْمُسْلِمِينَ مِنْكَ بِمَنْزِلَةِ أَهْلِ بَيْتِكَ؛ فَتَجْعَلَ كَبِيرَهُمْ بِمَنْزِلَةِ وَالِدِكَ، وَتَجْعَلَ صَغِيرَهُمْ بِمَنْزِلَةِ وَلَدِكَ، وَتَجْعَلَ تَرِيكَ مِنْهُمْ بِمَنْزِلَةِ أَخِيكَ! فَأَيُّ هَوْلًا تُحِبُّ أَنْ تَظْلِمَ؟! وَأَيُّ هَوْلًا تُحِبُّ أَنْ تَدْعُوَ عَلَيْهِ؟! وَأَيُّ هَوْلًا تُحِبُّ أَنْ تَهْتِكَ سِتْرَهُ؟! فَإِنْ عَرَضَ لَكَ إِبْلِيسُ لَعْنَهُ اللَّهُ بِأَنَّ لَكَ فَضْلًا عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَهْلِ الْقِبْلَةِ، فَانظُرْ؛ إِنْ كَانَ أَكْبَرَ مِنْكَ فَقُلْ: قَدْ سَبَقَنِي

إِلَى الْإِيمَانِ وَالْعَمَلِ الصَّالِحِ فَهُوَ خَيْرٌ مِنِّي، وَإِنْ كَانَ أَصْغَرَ مِنْكَ فَقُلْ: سَبَقْتَهُ إِلَى الْمَعَاصِي وَالذُّنُوبِ فَهُوَ خَيْرٌ مِنِّي، وَإِنْ كَانَ تَرِيكَ فَقُلْ: أَنَا عَلَى يَقِينٍ مِنْ ذَنْبِي وَفِي شَكٍّ مِنْ أَمْرِهِ فَمَا لِي أَدْعُ يَقِينِي لِشَكِّي، وَإِنْ رَأَيْتَ الْمُسْلِمِينَ يُعْظَمُونَكَ وَيُوقِّرُونَكَ وَيُجَلِّونَكَ فَقُلْ: هَذَا فَضْلٌ أَخَذُوا بِهِ، وَإِنْ رَأَيْتَ مِنْهُمْ جَفَاءً وَانْقِبَاضًا عَنْكَ فَقُلْ: هَذَا ذَنْبٌ أَحْدَثْتَهُ؛ فَإِنَّكَ إِذَا فَعَلْتَ ذَلِكَ سَهَّلَ

عَلَيْكَ عَيْشُكَ، وَكَثُرَ أَصْدِقَاؤُكَ، وَقَلَّ أَعْدَاؤُكَ، وَفَرِحْتَ بِمَا يَكُونُ مِنْ بَرِّهِمْ، وَلَمْ تَأْسَفْ عَلَى مَا يَكُونُ مِنْ جَفَائِهِمْ .

وَاعْلَمْ أَنَّ أَكْرَمَ النَّاسِ عَلَى النَّاسِ مَنْ كَانَ خَيْرُهُ عَلَيْهِمْ فَائِضًا، وَكَانَ عَنْهُمْ مُسْتَعِينًا مُتَعَفِّفًا . وَأَكْرَمَ النَّاسِ بَعْدَهُ عَلَيْهِمْ مَنْ كَانَ مُتَعَفِّفًا

وَإِنْ كَانَ إِلَيْهِمْ مُحْتَاجًا؛ فَإِنَّمَا أَهْلُ الدُّنْيَا يَتَعَقَّبُونَ الْأَمْوَالَ، فَمَنْ لَمْ يَزِدْ حِمْمُهُمْ فِيمَا يَتَعَقَّبُونَهُ كَرَمَ عَلَيْهِمْ، وَمَنْ لَمْ يَزِدْ حِمْمُهُمْ فِيهَا وَكَانَتْ مِنْهُمْ مَكْنَهُمْ مِنْ

بَعْضِهَا كَانَ أَعَزَّ وَأَكْرَمَ .

امام باقر علیه السلام: محمد بن شهاب زهری، افسرده و اندوهگین بر امام سجاد (زین العابدین) علیه السلام وارد شد. حضرت به او فرمود: «چرا غمناک و اندوهگینی؟» .

گفت: ای پسر پیامبر خدا! به محنت حسودان بر نعمت هایم و آزمندان به موقعیتم گرفتار آمده ام و نیز این [محنت] که به کسی خوبی کرده و به خیرش امیدوار بودم و پندارم خطا بود، و از این همه، غم و اندوه پیاپی به سراغم می آید .

حضرت سجاد علیه السلام فرمود: «زبان را از زیان زدن به خودت نگه دار تا مالک برادرانت شوی» .

زهری گفت: ای پسر پیامبر خدا! من با سخنانی که می پراکنم، به آنان خوبی می کنم [و بر دانش آنان می افزایم] .

امام سجاد علیه السلام فرمود: «هیاهت! مبادا برای این کار، دچار خودبینی شوی. مبادا چیزی بر زبان آوری که نادرستی آن زودتر

بر دل‌ها نشیند، گرچه عذر (توجیه) آن را داشته باشی؛ زیرا هر آن کس که سخن نادرستی را به او می‌شنوایی، چنین نیست که بتوانی عذرت را نیز به او بقبولانی».

سپس فرمود: «ای زهری! هر که عقلش کامل‌ترین صفتش نباشد، تباہ شدنش آسان‌ترین ویژگی‌اش خواهد بود».

سپس فرمود: «ای زهری! چه اشکالی دارد که مسلمانان را چون خانواده‌ات بشماری و بزرگشان را به منزلت پدر بدانی و کوچکشان را به منزلت فرزندت و همسالت را به منزلت برادرت؟ حال به کدام یک از اینان دوست داری ستم کنی؟ کدام یک از اینان را دوست داری نفرین کنی؟ آبروی کدام یک از اینان را دوست داری بریزی؟

اگر هم ابلیس - که نفرین خدا بر او باد - در تو این پندار را پدید آورد که تو بر یکی از اهل قبله برتری داری، [اندکی درنگ کن و] بنگر. اگر آن شخص، بزرگ‌تر از تو بود، [با خودت] بگو: پیش از من ایمان آورده و به عمل صالح پرداخته است. پس بهتر از من است. اگر کوچک‌تر از تو بود، بگو: من پیش از او به گناهان و معصیت‌ها روی آوردم. پس او بهتر از من است. و اگر همسالت بود، بگو: من نسبت به گناه خود، یقین دارم و درباره او تنها شک دارم. پس چرا یقینم را بر اثر شک خود، رها کنم؟

اگر دیدی مسلمانان به تو حرمت می‌نهند، بزرگ‌تر می‌شمارند و گرامی‌ات می‌دارند، بگو: این فضیلتی است که آنان به چنگ آورده‌اند و اگر از آنان درستی و رویگردانی از خودت را دیدی، بگو: این به سبب گناهی است که از من سر زده است. در واقع، اگر تو چنین کنی، زندگی‌ات آسان می‌شود، دوستان فراوان می‌گردند، دشمنانت اندک می‌شوند و از نیکی مردم، شادمان می‌گرددی و از درستی و جفایشان اندوهگین نمی‌شوی.

این را بدان که گرامی‌ترین مردم نزد آنان، کسی است که خیرش به آنان برسد و خود از آنان بی‌نیاز باشد و از درخواست چیزی خودداری کند. پس از او، گرامی‌ترین مردم نزدشان، کسی است که از درخواست کردن خودداری کند، گرچه بدانها نیازمند باشد. در حقیقت، اهل دنیا اموال خود را به شدت حفظ می‌کنند و هر که مزاحم آنچه نگاهش می‌دارند، نشود، نزدشان گرامی است و اگر مزاحم اموالشان نشود و حتی بدانان چیزی از اموالش ببخشد، عزیزتر و گرامی‌تر خواهد بود».

تنبيه الخواطر: ۲ / ۹۳، التفسیر المنسوب إلى الإمام العسکری عليه السلام: ۲۵ / ۸، بحار الأنوار: ۷۱ / ۲۲۹ / ۶.

حدیث ۲۹۵

امام باقر علیه السلام:

قَامَ رَجُلٌ بِالْبَصْرَةِ إِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، أَخْبِرْنَا عَنِ الْإِخْوَانِ؟
فَقَالَ: الْإِخْوَانُ صِنْفَانِ: إِخْوَانُ الثَّقَةِ، وَإِخْوَانُ الْمُكَاشَرَةِ. فَأَمَّا إِخْوَانُ الثَّقَةِ فَهُمْ الْكُفُّ، وَالْجَنَاحُ، وَالْأَهْلُ، وَالْمَالُ. فَإِذَا كُنْتَ مِنْ أَخِيكَ عَلَى حَدِّ الثَّقَةِ فَاذِلْ لَهُ مَالَكَ وَبَدَنَكَ، وَصَافٍ مِنْ صَافِيٍّ، وَعَادٍ مِنْ عَادِيٍّ، وَآكُتْمَ سِرِّهِ وَعَيْبِهِ، وَأَظْهَرَ مِنْهُ الْحُسْنَ. وَاعْلَمْ أَيُّهَا السَّائِلُ أَنَّهُمْ أَقَلُّ مِنَ الْكِبْرِيَةِ الْأَحْمَرِ.

وَأَمَّا إِخْوَانُ الْمُكَاشَرَةِ فَإِنَّكَ تُصِيبُ لَدَّتَكَ مِنْهُمْ، فَلَا تَقْطَعَنَّ ذَلِكَ مِنْهُمْ، وَلَا تَطْلُبَنَّ مَا وَرَاءَ ذَلِكَ مِنْ ضَمِيرِهِمْ، وَابْذِلْ لَهُمْ مَا بَدَلُوا لَكَ مِنْ طَلَاقِهِ الْوَجْهِ وَحَلَاوَةِ اللِّسَانِ.

امام باقر علیه السلام: در بصره مردی بر پا خاست و گفت: ای امیر مؤمنان! ما را از [حال] برادران خبر ده.

حضرت فرمود: «برادران، دو گونه‌اند: برادران قابل اعتماد و برادران [مفید تنها برای] شوخی و شادمانی. اما برادران قابل اعتماد، دست و بال و خانواده و دارایی [شخص] هستند. پس اگر نسبت به برادرت اعتماد داشتی، مال و تنت را بدو ببخش و با دوستش

دوستی و با دشمنش دشمنی کن و رازش را پنهان دار و خوبی اش را آشکار ساز. ای پرسشگر! بدان که این گونه برادران، کمیاب تر از گوگرد سرخ هستند.

امّیا برادران شوخی و شادمانی، پس [بدان که] تو از آنان لذت خود را می بری. پس آن را از آنان مبر و... بیش از آن، از درونشان مخواه و به همان میزان که روی گشاده و زبان شیرین خود را به تو ارزانی می دارند، تو نیز چنین کن.

الکافی: ۲ / ۲۴۸ / ۳، الاختصاص: ۲۵۱، وفيه «کالف» بدل «الف» کلاهما عن أبي مریم الأنصاری، الخصال: ۴۹ / ۵۶ عن جابر، مصادقه الإخوان: ۱۳۱ / ۱ عن یونس بن عبد الرحمن عن أبي جعفر الثاني عليه السلام وفيه «کالف» ... سرّه وأعنه» بدل «الف» ... سرّه وعیبه»، تحف العقول: ۲۰۴ من دون نقل عن الإمام الباقر عليه السلام، بحار الأنوار: ۶۷ / ۱۹۳ / ۳ و ج ۷۴ / ۲۸۱ / ۲.

حدیث ۲۹۶

امام باقر علیه السلام:

كَانَ لِي أَخٌ فِي عَيْنِي عَظِيمٌ، وَكَانَ الَّذِي عَظَّمَهُ فِي عَيْنِي صِغَرَ الدُّنْيَا فِي عَيْنِهِ.

امام باقر علیه السلام: مرا برادری بود که در چشمم بزرگ می نمود. آنچه او را در چشمم بزرگ می کرد، کوچکی دنیا در چشم او بود.

حلیه الأولیاء: ۳ / ۱۸۶ عن أحمد بن محمد، تذکره الخواص: ۳۳۹ عن أحمد بن یحیی، البدایه والنهایه: ۹ / ۳۱۱ عن عبدالله بن عطاء.

حدیث ۲۹۷

امام باقر علیه السلام:

أَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَوْصِنِي. فَكَانَ فِيهَا أَوْصَاءُ أَنْ قَالَ: لِقَى أَخَاكَ بِوَجْهِ مُبْسِطٍ.

امام باقر علیه السلام: مردی نزد پیامبر خدا آمد و گفت: ای پیامبر خدا! مرا سفارشی کن.

از جمله سفارش های حضرت به او این بود که: «با روی گشاده، با برادرت دیدار کن».

الکافی: ۲ / ۱۰۳ / ۳ عن أبي بصير، تحف العقول: ۴۱ من دون إسناد إلى الإمام الباقر عليه السلام، بحار الأنوار: ۷۴ / ۱۷۱ / ۳۸.

حدیث ۲۹۸

امام باقر علیه السلام:

تَبَسُّمُ الرَّجُلِ فِي وَجْهِ أَخِيهِ حَسَنَةٌ، وَصَرْفُ الْقَدَى عَنْهُ حَسَنَةٌ. وَمَا عُبِدَ اللَّهُ بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ اللَّهُ مِنْ إِدْخَالِ السُّرُورِ عَلَى الْمُؤْمِنِ.

امام باقر علیه السلام: لبخند انسان به روی چهره برادرش، نیکی است و برطرف ساختن خاشاک از سر راهش نیکی است. خداوند به چیزی بالاتر از شاد ساختن مؤمنان، پرستیده نشده است.

الکافی: ۲ / ۱۸۸ / ۲، مصادقه الإخوان: ۱۵۸ / ۲ کلاهما عن جابر بن یزید وفيه: «المؤمن» بدل «الرجل»، وراجع مشکاة الأنوار: ۱۸۰.

حدیث ۲۹۹

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ الْمُؤْمِنَ أَخُو الْمُؤْمِنِ ؛ لَا يَشْتُمُهُ ، وَلَا يَحْرِمُهُ ، وَلَا يُسِيءُ بِهِ الظَّنَّ .

امام باقر علیه السلام : مؤمن ، برادر مؤمن است ؛ به او دشنام نمی دهد ، او را محروم نمی سازد و به او بدگمان نمی شود .
تحف العقول : ۲۹۶ ، بحار الأنوار : ۷۸ / ۱۷۶ / ۳۵ .

حدیث ۳۰۰

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ نَفَرًا مِنَ الْمُسْلِمِينَ خَرَجُوا إِلَى سَفَرٍ لَهُمْ فَضَلُّوا الطَّرِيقَ ، فَأَصَابَهُمْ عَطَشٌ شَدِيدٌ ، فَتَكَفَّنُوا وَلَزِمُوا أَصُولَ الشَّجَرِ ، فَجَاءَهُمْ شَيْخٌ وَعَلَيْهِ ثِيَابٌ بَيْضٌ ، فَقَالَ : قَوْمُوا فَلَا بَأْسَ عَلَيْكُمْ فَهَذَا الْمَاءُ . فَقَامُوا وَشَرِبُوا وَارْتَوَوْا ، فَقَالُوا : مَنْ أَنْتَ يَرْحَمُكَ اللَّهُ ؟ فَقَالَ : أَنَا مِنَ الْجِنِّ الَّذِينَ بَايَعُوا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ : «الْمُؤْمِنُ أَخُو الْمُؤْمِنِ ، عَيْنُهُ وَدَلِيلُهُ» ، فَلَمْ تَكُونُوا تَضَيِّعُوا بِحَضْرَتِي .

امام باقر علیه السلام : گروهی از مسلمانان برای سفری ، راهی شدند ؛ لیکن راه را گم کردند و دچار تشنگی شدیدی گشتند . پس [تن به مرگ دادند و] کفن پوشیدند و کنار تنه های درختان ، ماندگار شدند . آن گاه پیری با جامه های سفید ، نزدشان آمد و گفت : «برخیزید که مشکلی برایتان پیش نمی آید و این آب است» . آنان برخاستند و نوشیدند و سیراب گشتند .

پس از آن گفتند : خداوند ، رحمتش را شامل حالت کند . کیستی ؟

پاسخ داد : «من از جنیانی هستم که با پیامبر خدا بیعت کردند . شنیدم پیامبر خدا می فرمود : مؤمن ، برادر مؤمن است ؛ دیده بان و راهنمای اوست . پس نمی شد که با حضور من تباه شوید» .

الکافی : ۲ / ۱۶۷ / ۱۰ عن فضیل بن یسار ، المؤمن : ۴۳ / ۱۰۰ ، بحار الأنوار : ۷۴ / ۲۷۲ / ۱۳ .

حدیث ۳۰۱

امام باقر علیه السلام :

حُبْنَا أَهْلَ الْبَيْتِ نِظَامُ الدِّينِ .

امام باقر علیه السلام : دوستی ما اهل بیت ، [مایه] انتظام دین است .

الأمالی للطوسی : ۲۹۶ / ۵۸۲ عن جابر بن یزید الجعفی ، بحار الأنوار : ۷۸ / ۱۸۳ / ۸ .

حدیث ۳۰۲

امام باقر علیه السلام :

الْعِلْمُ خَزَائِنٌ ، وَالْمَفَاتِيحُ السُّؤَالُ ، فَاسْأَلُوا يَرْحَمَكُمُ اللَّهُ ؛ فَإِنَّهُ يُؤَجِّرُ فِي الْعِلْمِ أَرْبَعَةً : السَّائِلُ ، وَ الْمُتَكَلِّمُ ، وَ الْمُسْتَمِعُ ، وَ الْمُحِبُّ لَهُمْ .
امام باقر علیه السلام : دانش ، گنجینه ای است که پرسش ، کلید آن است . پس - خدایتان رحمت کند - پرسید ، که در راه دانش به چهار تن پاداش داده می شود : پرسنده ، گوینده ، شنونده و دوستدار آنان .

الخصال : ۲۴۵ / ۱۰۱ عن السکونی ، روضة الواعظین : ۱۱ و لیس فیہ «فی العلم» و کلاهما عن الإمام الصادق علیه السلام ، بحار الأنوار : ۱ / ۱۹۶ / ۱ .

حدیث ۳۰۳

امام باقر علیه السلام :

قَالَ لِي عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا : يَا بَنِيَّ ، أَنْظِرْ حَمْسَةً فَلَا تُصَاحِبَهُمْ ، وَلَا تُحَادِثُهُمْ ، وَلَا تُرَافِقُهُمْ فِي طَرِيقٍ .
فَقُلْتُ : يَا أَبَتِ مَنْ هُمْ ؟

قَالَ : إِيَّاكَ وَمُصَاحِبَةَ الْكَذَّابِ ؛ فَإِنَّهُ بِمَنْزِلَةِ السَّرَابِ ؛ يُقَرَّبُ لِمَكَ الْبَعِيدَ ، وَيُبَاعِدُ لَكَ الْقَرِيبَ . وَإِيَّاكَ وَمُصَاحِبَةَ الْفَاسِقِ ؛ فَإِنَّهُ بَائِعُكَ بِأَكْبَهٍ أَوْ أَقَلِّ مِنْ ذَلِكَ . وَإِيَّاكَ وَمُصَاحِبَةَ الْبَخِيلِ ؛ فَإِنَّهُ يَخْذُلُكَ فِي مَالِهِ أَحْوَجَ مَا تَكُونُ إِلَيْهِ . وَإِيَّاكَ وَمُصَاحِبَةَ الْأَحْمَقِ ؛ فَإِنَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَنْفَعَكَ فَيَضُرَّكَ . وَإِيَّاكَ وَمُصَاحِبَةَ الْقَاطِعِ لِرَحِمِهِ ؛ فَإِنِّي وَجَدْتُهُ مَلْعُونًا فِي كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فِي ثَلَاثِ مَوَاضِعَ : قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ : «فَقَوْلُ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتَقَطَّعُوا أَرْحَامَكُمْ * أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَرَهُمْ»

امام باقر علیه السلام : [پدرم] علی بن الحسین - صلوات الله علیهما - به من فرمود : «پسرکم ! بنگر که با پنج تن ، نه دوستی کن ، نه هم سخن شو و در هیچ راهی [نیز] با آنان همراه مشو» .
گفتم : پدر! آنان کیان اند ؟

فرمود : «از مصاحبت با دروغگو پرهیز ، که چونان سراب است . دور را برایت نزدیک می نماید و نزدیک را برایت دور نشان می دهد . از مصاحبت با فاسق پرهیز ، که تو را به لقمه ای - و حتی کمتر از آن - می فروشد . از مصاحبت با بخیل پرهیز ، که تو را آن هنگام که بیشترین نیاز را به مال او داری ، رها می کند . از مصاحبت با احمق پرهیز ، که می خواهد به تو سودی برساند ، اما به تو زیان می زند . از مصاحبت با بُرنده پیوند خویشان پرهیز ، که در سه جای کتاب خدای عز و جل دیده ام که لعنت (نفرین) شده است : «آیا اگر به قدرت رسیدید ، می خواهید در زمین ، فساد کنید و پیوند خویشاوندی تان را بپرید ؟ اینان اند که خدا لعنتشان کرده است و گوش هایشان را کر و چشمانشان را کور ساخته است» . نیز می فرماید : «و آنان که پیمان خدا را پس از استوار کردنش می شکنند و آنچه را که خدا به پیوستن آن فرمان داده ، می گسلند و در زمین ، فساد می کنند . لعنت بر آنهاست و بدفرجامی در آن سرا ، بهره ایشان» . همچنین در سوره بقره می فرماید : «کسانی که پیمان خدا را پس از استوار کردنش می شکنند و آنچه را خداوند فرمان به پیوستن آن داده ، می گسلند و در زمین ، فساد می کنند ، آنان ، خود ، زیانکارند» .
محمد : ۲۲ و ۲۳ .

حدیث ۳۰۴

امام باقر علیه السلام :

مَنْ بَخَلَ بِمَعُونَةِ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ وَالْقِيَامِ لَهُ فِي حَاجَتِهِ ابْتُلِيَ بِمَعُونَةِ مَنْ يَأْتُمُّ عَلَيْهِ وَلَا يُوجِرُ .

امام باقر علیه السلام : هر که از کمک کردن به برادر مسلمانش و برآوردن نیازهایش کوتاهی کند ، ناگزیر از کمک کردن به کسی می شود که کمک به او گناه است و پاداشی نمی برد .

ثواب الأعمال : ۲۹۸ / ۲ عن الحسين بن أبان ، الكافي : ۳۶۵ / ۱ عن حسين بن أمين ، المحاسن : ۱ / ۱۸۴ / ۲۹۹ عن الحسين بن أنس ، بحار الأنوار : ۷۵ / ۱۷۵ / ۹ وراجع الكافي : ۳۶۶ / ۲ / ۳ .

حدیث ۳۰۵

امام باقر علیه السلام :

قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ : أَيُّجِيءُ أَحَدُكُمْ إِلَى أَخِيهِ فَيَدْخُلُ يَدَهُ فِي كَيْسِهِ فَيَأْخُذُ حَاجَتَهُ فَلَا يَدْفَعُهُ ؟

فَقُلْتُ : مَا أَعْرِفُ ذَلِكَ فِينَا .

فَقَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ : فَلَا شَيْءَ إِذَا .

قُلْتُ : فَالْهَلَاكُ إِذَا !

فَقَالَ : إِنَّ الْقَوْمَ لَمْ يُعْطُوا أَحْلَامَهُمْ بَعْدُ .

الکافی - به نقل از سعید بن حسن - : امام باقر علیه السلام فرمود : « آیا شده است که یکی از شما بیاید و دست در جیب برادرش کند و آنچه نیاز دارد ، از آن بردارد و کسی مانعش نشود ؟ » .

گفتم : چنین چیزی در میان خودمان ندیده ام .

امام باقر علیه السلام فرمود : « پس هنوز به هیچ چیزی نرسیده اید » .

گفتم : در این صورت ، همه هلاک شده ایم ؟!

فرمود : « هنوز این مردم ، خردهایشان کامل نشده است » .

الکافی : ۲ / ۱۷۴ / ۱۳ ، المؤمن : ۴۴ / ۱۰۳ ، بحار الأنوار : ۷۴ / ۲۵۴ / ۵۱ .

حدیث ۳۰۶

امام باقر علیه السلام :

إِعْرِفِ الْمَوَدَّةَ فِي قَلْبِ أَخِيكَ بِمَا لَهُ فِي قَلْبِكَ .

امام باقر علیه السلام : میزان دوستی [خود] را در دل برادرت ، از دوستی ای که در دلت نسبت به او داری ، بشناس .

تحف العقول : ۲۹۵ ، كشف الغمّة : ۲ / ۳۳۱ ، بحار الأنوار : ۴۶ / ۲۹۱ / ۱۵ ؛ الإخوان : ۱۴۶ / ۸۰ ، حلیة الأولیاء : ۳ / ۱۸۷ کلاهما عن القاسم بن الفضل .

حدیث ۳۰۷

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَحِبُّ الْمُصَلِّينَ وَلَا أُصَلِّي ، وَأَحِبُّ الصَّوْمِينَ وَلَا أَصُومُ ؟

فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : أَنْتَ مَعَ مَنْ أَحْبَبْتَ ، وَلَكَ مَا اِكْتَسَبْتَ .

امام باقر علیه السلام : مردی نزد پیامبر خدا آمد و گفت : ای پیامبر خدا ! نمازگزاران را دوست دارم ؛ اما خود نماز نمی خوانم . روزه گیران را دوست دارم ؛ اما خود روزه نمی گیرم .

پیامبر خدا به او فرمود : « تو همراه کسی هستی که دوستش داری و بهره ات همان است که به دست آورده ای » .

الکافی : ۸ / ۸۰ / ۳۵ ، تنبیه الخواطر : ۲ / ۵۱ کلاهما عن برید بن معاویة ، تفسیر فرات الکوفی : ۴۳۰ / ۵۶۷ عن برید بن معاویة العجلی و ابراهیم الأحمری ، دعائم الإسلام : ۱ / ۷۲ و فيه قبل قول النبي صلى الله عليه وآله « قال أبو جعفر عليه السلام : یعنی لا أُصَلِّي وَلَا أَصُومُ التَطَوُّعَ لَيْسَ الْفَرِيضَةَ » وليس فيه « ولك ما اكتسبت » ، بحار الأنوار : ۶۸ / ۶۳ / ۱۱۴ .

حدیث ۳۰۸

امام باقر علیه السلام :

إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَعْلَمَ أَنَّ فَيْكَ خَيْرًا فَاَنْظُرْ إِلَى قَلْبِكَ ؛ فَإِنْ كَانَ يُحِبُّ أَهْلَ طَاعِيَةِ اللَّهِ وَيُبْغِضُ أَهْلَ مَعْصِيَةِ بَيْتِهِ فَفَيْكَ خَيْرٌ وَاللَّهُ يُجِبُّكَ ،

وَإِنْ كَانَ يُبْغِضُ أَهْلَ طَاعَةِ اللَّهِ وَيُحِبُّ أَهْلَ مَعْصِيَتِهِ فَلَيْسَ فَيْكَ خَيْرٌ وَاللَّهُ يُبْغِضُكَ ، وَالْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ .

امام باقر علیه السلام: هرگاه خواستی بدانی که در تو خیری هست، به قلبت بنگر. اگر فرمانبران خدا را دوست و معصیت کاران را دشمن می‌داشت، پس در تو خیر هست و خداوند دوستت می‌دارد، و اگر پیروان خدا را دشمن می‌داشت و معصیت کاران را دوست می‌داشت، پس در تو خیری نیست و خداوند، دشمنت می‌دارد؛ چون انسان، همراه کسی است که دوستش می‌دارد.

الکافی: ۲ / ۱۲۶ / ۱۱، مصادقه الإخوان: ۳ / ۱۵۶، علل الشرایع: ۱۶ / ۱۱۷، تنبیه الخواطر: ۲ / ۱۹۱، المحاسن: ۱ / ۴۱۰ / ۹۳۵ و فیه «فیک شَرٌّ» بدل «فیک خیر»، و کلها عن جابر الجعفی، مشکاه الأنوار: ۱۲۱، بحار الأنوار: ۶۹ / ۲۴۷ / ۲۲.

حدیث ۳۰۹

امام باقر علیه السلام:

عن أبي جعفرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ: أَنْ قَوْمًا أَتَوْهُ مِنْ خُرَاسَانَ ،

فَنَظَرُوا إِلَى رَجُلٍ مِنْهُمْ قَدْ تَشَقَّقَتَا رِجْلَاهُ ، فَقَالَ لَهُ : مَا هَذَا ؟

فَقَالَ : بُعِدَ الْمَسَافَةَ يَابْنَ رَسُولِ اللَّهِ ، وَوَاللَّهِ مَا جَاءَ بِي مِنْ حَيْثُ جِئْتُ إِلَّا مَحَبَّتُكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ .

قَالَ لَهُ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ : أَبَشِّرْ ، فَأَنْتَ وَاللَّهِ مَعَنَا تُحَشِّرُ .

قَالَ : مَعَكُمْ يَابْنَ رَسُولِ اللَّهِ ؟

قَالَ : نَعَمْ ، مَا أَحَبَّنَا عَبْدٌ إِلَّا حَشَرَهُ اللَّهُ مَعَنَا ، وَهَلِ الدِّينُ إِلَّا الْحُبُّ ، قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ : «قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ»

دعائم الإسلام - درباره امام باقر علیه السلام - : گروهی از خراسان، نزد امام باقر علیه السلام

آمدند. حضرت به مردی از آنان که پاهایش [بر اثر پیاده روی بسیار،] چاک چاک شده بود، نگریست و به او فرمود: «این چیست؟»

پاسخ داد: «ای پسر پیامبر خدا! بر اثر مسافت بسیار است. به خدا سوگند، مرا از آن جا که آمده‌ام، جز دوستی شما اهل بیت، بدین جا نیاورد.»

امام باقر علیه السلام به او فرمود: «مژده باد بر تو که به خدا سوگند، با ما محشور می‌شوی.»

آن مرد گفت: «ای پسر پیامبر خدا! با شما؟»

فرمود: «آری! هیچ بنده‌ای ما را دوست نمی‌دارد، جز آن که خداوند، او را با ما محشور خواهد کرد. مگر دین، چیزی جز دوستی است؟»

خداوند عز و جلمی فرماید: بگو: اگر شما خداوند را دوست دارید، پس از من پیروی کنید تا خداوند، شما را دوست بدارد»

آل عمران: ۳۱.

حدیث ۳۱۰

امام باقر علیه السلام:

- فِي قَوْلِهِ: «قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا» - : قَدْ حَجَّهَا حُبُّهُ عَنِ النَّاسِ فَلَا تَعْقِلُ غَيْرَهُ .

امام باقر علیه السلام - در تفسیر «شيفته او شده است» - : عشق به يوسف، آن زن را از مردم، محجوب ساخت و در نتیجه، جز به او

(یوسف) نمی اندیشید .

تفسیر القمی : ۱ / ۳۵۷ عن أبي الجارود ، بحار الأنوار : ۱۲ / ۲۵۳ / ۱۷ .

حدیث ۳۱۱

امام باقر علیه السلام :

خَرَجَ عَلَيَّ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَسِيرُ بِالنَّاسِ ، حَتَّى إِذَا كَانَ بِكَرْبَلَاءَ عَلَى مِيلَيْنِ أَوْ مِيلٍ تَقَدَّمَ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ حَتَّى طَافَ بِمَكَانٍ يُقَالُ لَهَا الْمَقْدَفَانُ ، فَقَالَ : قُتِلَ فِيهَا مَائَتَا نَبِيٍّ وَمَائَتَا سَبِطٍ ، كُلُّهُمْ شُهَدَاءٌ ، وَمُنَاحُ رِكَابٍ ، وَمَصَارِعُ عُشَاقٍ شُهَدَاءَ ، لَا يَسْبِقُهُمْ مَنْ كَانَ قَبْلَهُمْ ، وَلَا يَلْحَقُهُمْ مَنْ بَعْدَهُمْ .

امام باقر علیه السلام : علی علیه السلام همراه مردم از شهر خارج شد ، تا آن که به یک میلی یا دو میلی کربلا رسید . آن گاه از آنان جلو افتاد ، تا آن که جایی را که «مقدفان» نامیده می شد ، طواف کرد و فرمود : «در این جا ، دوستان پیامبر و دوستان سبط (پیامبرزاده) کشته شدند که همه شان شهیدند و این جا ، محل فرو نشستن شتران و قتلگاه های عاشقان شهیدی است که نه پیش از آنان کسی بر آنان پیشی گرفته است و نه پس از آنان کسی به مرتبت آنان خواهد رسید» .

بحار الأنوار : ۴۱ / ۲۹۵ / ۱۸ نقلاً عن الخرائج والجرائح .

حدیث ۳۱۲

امام باقر علیه السلام :

أَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَى مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : أَحِبِّنِي وَحَبِّبْنِي إِلَى خَلْقِي . قَالَ مُوسَى : يَا رَبِّ ، إِنَّكَ لَتَعْلَمُ أَنَّهُ لَيْسَ أَحَدٌ أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْكَ ، فَكَيْفَ لِي رَبِّي بِقُلُوبِ الْعِبَادِ ؟ فَأَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَيْهِ : فَذَكَّرَهُمْ نِعْمَتِي وَآلَائِي ، فَإِنَّهُمْ لَا يَذْكُرُونَ مِنِّي إِلَّا خَيْرًا ،

امام باقر علیه السلام : خدای تعالی به موسی علیه السلام فرمود: «مرا دوست بدار و محبوب بندگانم گردان» .

موسی عرض کرد : پروردگارا! تو می دانی که هیچ کس را بیشتر از تو دوست نمی دارم ؛ اما - پروردگارا! - بادل های بندگان چه کنم ؟

خدای تعالی به او وحی فرمود : «نعمت ها و نیکی هایم را به آنان یادآور شو؛ زیرا که آنان جز خوبی از من ندیده اند و به یاد ندارند» .

قصص الأنبياء : ۱۶۱ / ۱۷۹ .

حدیث ۳۱۳

امام باقر علیه السلام :

: إِعْلَمْ يَا جَابِرُ ، أَنَّ أَهْلَ التَّقْوَى أَيْسُرُ أَهْلَ الدُّنْيَا مَوْوَنَةً ، وَأَكْثَرُهُمْ لَكَ مَعُونَةً ، تَذَكَّرُ فَيَعِينُونَكَ ، وَإِنْ نَسِيتَ ذَكَرُوكَ ، قَوْلُونَ بِأَمْرِ اللَّهِ ، قَوَامُونَ عَلَى أَمْرِ اللَّهِ ، قَطَعُوا مَحَبَّتَهُمْ بِمَحَبَّةِ رَبِّهِمْ ، وَوَحَّشُوا الدُّنْيَا لِبِطَائِعِهِ مَلِكِهِمْ ، وَنَظَرُوا إِلَى اللَّهِ عِزٍّ وَجَلٍّ وَإِلَى مَحَبَّتِهِ بِقُلُوبِهِمْ ، وَعَلِمُوا أَنَّ ذَلِكَ هُوَ الْمَنْظُورُ إِلَيْهِ لِعَظِيمِ شَأْنِهِ .

امام باقر علیه السلام - خطاب به جابر - : ای جابر ! بدان که باتقویان ، کم هزینه ترین مردم دنیا و بیشترین یاری رسانندگان به تو هستند ؛ [خدا را] یاد می کنی و آنان ، یاری ات می کنند و اگر فراموش کنی ، به یادت می آورند؛ فرمان خدا را همواره بر زبان می آورند و پایبند به فرمان خدا و اجرا کننده آن هستند ؛ محبت خود [به غیر خدا] را برای دوستی پروردگارشان بریده اند و از دنیا

برای پیروی از فرمانروایشان، روی گردانده اند و با دل های خود، به خداوند عز و جل و دوستی اش نگریسته اند و دانسته اند که همو به سبب جایگاه بزرگش شایسته نگریستن است .
 الکافی : ۲ / ۱۳۳ / ۱۶ عن جابر ، بحار الأنوار : ۷۳ / ۳۶ / ۱۷ .

حدیث ۳۱۴

امام باقر علیه السلام :
 : إِعْلَمَ رَحِمَكَ اللَّهُ ، أَنَّهُ لَا تُنَالُ مَحَبَّةُ اللَّهِ إِلَّا بِبُغْضِ كَثِيرٍ مِنَ النَّاسِ ، وَلَا وِلَايَتُهُ إِلَّا بِمُعَادَاتِهِمْ ، وَفَوْتُ ذَلِكَ قَلِيلٌ يَسِيرٌ لِتَدْرِكَ ذَلِكَ مِنَ اللَّهِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ .
 الکافی - امام باقر علیه السلام در نامه اش به سعد الخیر - : رحمت خدا بر تو باد ! بدان که دوستی خدا ، جز با دشمنی بسیاری از مردم ، و ولایت حق ، جز با عداوتشان به دست نمی آید؛ اما از دست دادن دوستی مردم ، در برابر دست یافتن به ولایت و دوستی خدا ، برای مردمی که می دانند ، آسان و سبک است .
 الکافی : ۸ / ۵۶ / ۱۷ عن حمزة بن بزيع ، بحار الأنوار : ۷۸ / ۳۶۳ / ۳ .

حدیث ۳۱۵

امام باقر علیه السلام :
 إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ إِرَاقَةَ الدَّمَاءِ ، وَإِطْعَامَ الطَّعَامِ ، وَإِغَاثَةَ اللَّهْفَانِ .
 امام باقر علیه السلام : خداوند ، ریختن خون (قربانی کردن) و غذا دادن به مردم و یاری کردن دادخواهان را دوست دارد .
 المحاسن : ۲ / ۱۴۳ / ۱۳۷۴ عن عبيدالله بن الوليد الوصافي ، بحار الأنوار : ۷۵ / ۲۲ / ۲۷ .

حدیث ۳۱۶

امام باقر علیه السلام :
 إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يُحِبُّ إِبْرَادَ الْكَيْدِ الْحَرِيِّ ، وَمَنْ سَقَى كَيْدًا حَرِيًّا مِنْ بَهِيمَةٍ أَوْ غَيْرِهَا أَظْلَهُ اللَّهُ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ .
 امام باقر علیه السلام : خداوند متعال ، خنک کردن جگر تفته را دوست دارد . هر که جگری تفته را آب بنوشاند ، چه [متعلق به] چارپایان باشد یا جز آن ، خداوند ، در آن روزی که سایه ای جز سایه او نیست ، بر او سایه می افکند .
 الکافی : ۶ / ۵۸ / ۴ عن ضريس بن عبدالملك ، كتاب من لا يحضره الفقيه : ۱۷۲۳ / ۲ / ۶۴ ، مكارم الأخلاق : ۱ / ۲۹۳ / ۹۰۶ وفيهما زيادة «في ظلّ عرشه» بعد «أظله الله» ، بحار الأنوار : ۹۶ / ۱۷۰ / ۱ .

حدیث ۳۱۷

امام باقر علیه السلام :
 إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ إِفْشَاءَ السَّلَامِ .
 امام باقر علیه السلام : خداوند عز و جل ، به همه سلام کردن و ترویج آن را دوست دارد .
 الکافی : ۲ / ۶۴۵ / ۵ عن محمد بن قيس ، تحف العقول : ۳۰۰ ، بحار الأنوار : ۷۸ / ۱۸۱ / ۶۸ .

حدیث ۳۱۸

امام باقر علیه السلام :

سُئِلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : أَيُّ الْأَعْمَالِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ؟

قَالَ : إِتْبَاعُ سُورِ الْمُسْلِمِ .

قِيلَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، وَمَا إِتْبَاعُ سُورِ الْمُسْلِمِ ؟

قَالَ : شَبِيعُ جَوْعَتِهِ ، وَتَنْفِيسُ كُرْبَتِهِ ، وَقَضَاءُ دِينِهِ .

امام باقر علیه السلام : از پیامبر خدا پرسیدند : چه کاری نزد خداوند عز و جلمحبوب تر است ؟

فرمود : «پی در پی شادمان کردن مسلمان» .

پرسیدند : مقصود از پی در پی شادمان کردن مسلمان چیست ؟

فرمود : «برطرف ساختن گرسنگی اش، زدودن اندوهش و پرداخت بدهی اش» .

قرب الإسناد : ۱۴۵ / ۵۲۲ عن أبي البختری عن الإمام الصادق علیه السلام .

حدیث ۳۱۹

امام باقر علیه السلام :

مَا عُبِدَ اللَّهُ بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ اللَّهُ مِنْ إِدْخَالِ السُّورِ عَلَى الْمُؤْمِنِ .

امام باقر علیه السلام : خداوند به چیزی که نزدش محبوب تر از شادمان ساختن مسلمان باشد ، پرستیده نشده است .

الكافی : ۲ / ۱۸۸ / ۲ عن جابر .

حدیث ۳۲۰

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يُحِبُّ الْمُدَاعِبَ فِي الْجَمَاعَةِ بِلا رَفَثٍ ، الْمُتَوَحِّدَ بِالْفِكْرِ ، الْمُتَخَلِّيَ بِالْعَبْرِ ، السَّاهِرَ بِالصَّلَاةِ .

امام باقر علیه السلام : خداوند متعال ، شخصی را دوست دارد که در میان جمع ، بی آن که هرزه درایی کند و ناسزایی گوید ،

شوخ باشد ، با تفکرش تنها شود ، با عبرت ها خلوت گیرند ، و با نماز ، شب زنده داری کند .

کتاب من لا یحضره الفقیه : ۱ / ۴۷۴ / ۱۳۷۲ ، المحاسن : ۱ / ۴۵۶ / ۱۰۵۶ عن عبد الله بن محمّد الجعفی وفيه «المتحلّي بالصبر ،

المتباهی بالصلاة» بدل «المتخلّي بالعبر ، الساهر بالصلاة» ، مشکاة الأنوار : ۱۴۷ نحوه ، بحار الأنوار : ۷۱ / ۳۲۵ / ۱۸ .

حدیث ۳۲۱

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ مِنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ كُلَّ (عَبْدٍ) دَعَاءٍ .

امام باقر علیه السلام : خداوند عز و جل از میان بندگان مؤمنش ، هر [بنده] بسیار دعاکننده را دوست دارد .

الكافی : ۲ / ۴۷۸ / ۹ ، ثواب الأعمال : ۱۹۳ / ۱ ، مکارم الأخلاق : ۲ / ۱۴ / ۲۰۲۲ کلّها عن أبي الصباح الكناني ، عوالی اللآلی : ۴ /

۲۱ / ۶۳ ، بحار الأنوار : ۸۷ / ۱۶۵ / ۶ .

حدیث ۳۲۲

امام باقر علیه السلام :

ما (مِنْ) شَيْءٍ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنْ أَنْ يُسْأَلَ .

امام باقر علیه السلام : هیچ چیز نزد خداوند ، محبوب تر از آن نیست که از او درخواست کنند .

المحاسن : ۱ / ۴۵۵ / ۱۰۵۱ ، الاختصاص : ۲۲۸ وفيه «ليس» بدل «ما مِنْ» عن الإمام الباقر والإمام زين العابدين عليهما السلام وكلاهما عن أبي حمزة الثمالي ، بحار الأنوار : ۶۹ / ۳۹۳ / ۷۲ .

حدیث ۳۲۳

امام باقر علیه السلام :

لَا تُحَقِّرُوا صَغِيرًا مِنْ حَوَائِجِكُمْ ؛ فَإِنَّ أَحَبَّ الْمُؤْمِنِينَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى أَسْأَلُهُمْ .

امام باقر علیه السلام : هیچ یک از نیازهای کوچک خود را حقیر مشمارید [و آنها را نیز از خدا بخواهید] ؛ زیرا محبوب ترین مؤمنان در نزد خداوند متعال ، کسی است که بیشتر از همه از او درخواست می کند .

مکارم الأخلاق : ۲ / ۹۷ / ۲۲۷۶ ، بحار الأنوار : ۹۳ / ۳۴۶ / ۹ .

حدیث ۳۲۴

امام باقر علیه السلام :

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُبْغِضُ أَوْ يَلْعَنُ كُلَّ ذَوَّاقٍ مِنَ الرِّجَالِ ، وَكُلَّ ذَوَّاقَةٍ مِنَ النِّسَاءِ .

امام باقر علیه السلام : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود : «خداوند عز و جل هر مردی را که زود ازدواج می کند و زود طلاق می دهد ، و هر زنی را که زود ازدواج می کند و زود طلاق می گیرد ، دشمن می دارد» یا «لعنت می کند» .

الکافی : ۱ / ۵۴ / ۶ ، عوالی اللآلی : ۳ / ۳۷۲ / ۶ کلاهما عن سعد بن طریف عن الإمام الباقر علیه السلام .

حدیث ۳۲۵

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُبْغِضُ كُلَّ مُطَلَّقٍ ذَوَّاقٍ .

امام باقر علیه السلام : خداوند عز و جل هر کس را که زود به زود طلاق می دهد و همسر عوض می کند ، دشمن می دارد .

الکافی : ۶ / ۵۵ / ۴ عن طلحة بن زيد عن الإمام الصادق علیه السلام .

حدیث ۳۲۶

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ يُبْغِضُ اللَّعَانَ ، السَّبَّابَ الطَّعَانَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ، الْفَاحِشَ ، الْمُتَفَحِّشَ ، السَّائِلَ الْمُلْحِفَ .

امام باقر علیه السلام : خداوند ، شخص لعنت کننده دشنام دهنده ، طعنه زن به مؤمنان ، بدزبان ناسزاگویی و گدای سمج را دشمن می دارد .

تحف العقول: ۳۰۰، تفسیر العیاشی: ۱/۴۸/۶۳ و لیس فیہ «الفاحش»، تفسیر مجمع البیان: ۱/۲۹۸ کلاهما عن جابر، مشکاه الأنوار: ۱۸۹، روضه الواعظین: ۴۰۵، بحار الأنوار: ۷۸ / ۱۸۱ / ۶۷.

حدیث ۳۲۷

امام باقر علیه السلام:

قَالَ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَيُّ عِبَادِكَ أَبْغَضُ إِلَيْكَ؟

قَالَ: جِيفَةٌ بِاللَّيْلِ بَطَّالٌ بِالنَّهَارِ.

امام باقر علیه السلام: موسی علیه السلام گفت: دشمن ترین بندگانت نزدت کیست؟

فرمود: «آن که در شب، مرداری بد بوست و در روز، بیکاره».

قصص الأنبياء: ۱۶۳ / ۱۸۵، جامع الأحادیث للقمی: ۲۰۱ عن الإمام علي عليه السلام وفيه «أبغض الخلق إلى الله جيفة بالليل، بطال

بالنهار»، بحار الأنوار: ۱۳ / ۳۵۴ / ۵۲.

حدیث ۳۲۸

امام باقر علیه السلام:

مَا أَحَدٌ أَبْغَضَ إِلَى اللَّهِ عِزَّ وَجَلَّ مِمَّنْ يَسْتَكْبِرُ عَنْ عِبَادَتِهِ، وَلَا يَسْأَلُ مَا عِنْدَهُ.

امام باقر علیه السلام: هیچ کس در نزد خداوند عز و جل ممانست که نسبت به عبادت خدا تکبر می ورزد و از

درخواست آنچه نزد خداست، تن می زند (دعا نمی کند).

الكافي: ۲ / ۴۶۶ / ۲، مكارم الأخلاق: ۲ / ۷ / ۱۹۷۶، عوالي اللآلی: ۴ / ۱۹ / ۴۹ کلها عن سدير الصيرفي، بحار الأنوار: ۹۳ /

۲۳ / ۲۹۴.

حدیث ۳۲۹

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُعْطِي الدُّنْيَا مَنْ يُحِبُّ وَيُبْغِضُ، وَلَا يُعْطِي الْآخِرَةَ إِلَّا مَنْ أَحَبَّ.

امام باقر علیه السلام: خداوند عز و جل دنیا را هم به کسی که [خود] دوستش دارد و هم به کسی که دشمنش می دارد، می

بخشد؛ اما آخرت را جز به کسی که دوستش دارد، نمی بخشد.

فضائل الشيعة: ۷۱/۳۲، التمهيص: ۵۱/۹۲ کلاهما عن محمد بن مسلم، المؤمن: ۲۷/۴۷، مشکاه الأنوار: ۲۹۰.

حدیث ۳۳۰

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا عَنَّتْهُ بِالْبَلَاءِ عَنَّا، وَتَجَّهُ بِالْبَلَاءِ تَجًّا. فَإِذَا دَعَا، قَالَ: لِيَيْكَ عَبْدِي، لِيْنِ عَجَلْتُ لَكَ مَا سَأَلْتَ إِنِّي

عَلَى ذَلِكِ لِقَادِرٌ، وَلِيْنِ ادَّخَرْتُ لَكَ فَمَا ادَّخَرْتُ لَكَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ.

امام باقر علیه السلام: خداوند متعال، هرگاه بنده ای را دوست بدارد، او را در بلا، نیک فرو می برد و بلا را سخت بر او سرازیر

می کند. پس چون آن بنده دعا کند، خداوند می گوید: «بنده ام، لئیک! اگر [بخوادم] آنچه را از من درخواست کرده ای، به

سرعت برایت فراهم آورم، بر این کار قادرم و اگر آن را برایت ذخیره کنم، آنچه ذخیره کرده ام، برایت بهتر است». .
 الکافی : ۲ / ۲۵۳ / ۷ عن حماد عن أبيه ، المؤمن : ۲۵ / ۳۹ ، التمهیص : ۳۴ / ۲۵ عن سدير ، جامع الأخبار : ۳۱۲ / ۸۶۸ وفيه «عنه
 بالبلاء عتًا» بدل «عته بالبلاء عتًا» و «بجه بالبلاء بجا» بدل «تجه بالبلاء تجا» ، بحار الأنوار : ۶۷ / ۲۰۸ / ۱۰ .

حدیث ۳۳۱

امام باقر علیه السلام :

رَوَا عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ [فِي تَفْسِيرِ قَوْلِهِ تَعَالَى : «وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا»

امام باقر علیه السلام : - در تفسیر گفته خداوند متعال «و پروردگارشان به آنان شرابی پاک نوشاند» - : از هر چیزی جز خدا پاکشان
 می کند ؛ زیرا جز خدا چیزی نیست که از آلودگی های هستی (ممکن) پاک باشد .
 الإنسان : ۲۱ .

حدیث ۳۳۲

امام باقر علیه السلام :

الإيمان حُبٌّ و بُغْضٌ .

امام باقر علیه السلام : ایمان ، دوستی و دشمنی است .

تحف العقول : ۲۹۵ ، بحار الأنوار : ۷۸ / ۱۷۵ / ۲۷ .

حدیث ۳۳۳

امام باقر علیه السلام :

لَوْ صُمْتُ النَّهَارَ لَا أَفْطِرُ ، وَ صَيَّيْتُ اللَّيْلَ لَا أَفْتِرُ ، وَ أَنْفَقْتُ مَالِي فِي سَبِيلِ اللَّهِ عِلْقًا عِلْقًا ، ثُمَّ لَمْ تُكُنْ فِي قَلْبِي مَحَبَّةٌ لِأَوْلِيَائِهِ وَ لَا بَغْضَةٌ
 لِأَعْدَائِهِ مَا نَفَعَنِي ذَلِكَ شَيْئًا .

امام باقر علیه السلام : اگر روزها را روزه بگیرم و شب ها را یکسره نماز بخوانم و همه اموال گران بهایم را در راه خدا ببخشم ، اما
 محبت دوستان خدا و دشمنی دشمنان خدا در قلبم نباشد ، این کارها کمترین سودی برایم نخواهد داشت .
 تاریخ یعقوبی : ۲ / ۳۲۱ .

حدیث ۳۳۴

امام باقر علیه السلام :

لَوْ أَنَّ رَجُلًا أَحَبَّ رَجُلًا لِلَّهِ لَأَثَابَهُ اللَّهُ عَلَى حُبِّهِ إِيَّاهُ وَ إِنْ كَانَ الْمَحْبُوبُ فِي عِلْمِ اللَّهِ مِنْ أَهْلِ النَّارِ . وَ لَوْ أَنَّ رَجُلًا أَبْغَضَ رَجُلًا لِلَّهِ
 لَأَثَابَهُ اللَّهُ عَلَى بُغْضِهِ إِيَّاهُ وَ إِنْ كَانَ الْمُبْغُضُ فِي عِلْمِ اللَّهِ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ .

امام باقر علیه السلام : اگر کسی دیگری را برای خدا دوست بدارد ، خداوند به سبب این دوستی ، به او پاداش خواهد داد ، گرچه
 آن شخص مورد دوستی ، نزد خدا دوزخی باشد ، و اگر کسی دیگری را برای خدا دشمن بدارد ، خداوند به سبب این دشمنی به او
 پاداش خواهد داد ، گرچه آن شخص مورد دشمنی ، نزد خدا از بهشتیان باشد .

الکافی : ۲ / ۱۲۷ / ۱۲ ، المحاسن : ۱ / ۴۱۳ / ۹۴۶ کلاهما عن الحسين بن أبان عمّن ذكره ، مصادقه الإخوان : ۱۵۵ / ۲ ، مشكاة

الأَنْوَارِ : ۱۲۲ ، الأَمَالِي لِلطُّوسِي : ۶۲۲ / ۱۲۸۲ عن الحسن بن أبان عن بعض أصحابنا وليس فيه من «لو أن رجلاً أبغض . . .» ، بحار الأنوار : ۶۹ / ۲۴۸ / ۲۳ .
أقول : هذا إذا لم يكن مقصراً في ذلك .

حدیث ۳۳۵

امام باقر علیه السلام :
المُؤْمِنُ أَحْوُ الْمُؤْمِنِ لِأَبِيهِ وَأُمِّهِ ؛ لِأَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ خَلَقَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ طِينَةِ الْجَنَانِ ، وَأَجْرَى فِي صُورِهِمْ مِنْ رِيحِ الْجَنَّةِ ، فَلِذَلِكَ هُمْ إِخْوَةٌ لِأَبٍ وَأُمٍّ .
امام باقر علیه السلام : مؤمن ، برادرِ تنی مؤمن است ؛ زیرا خداوند عز و جلمؤمنان را از سرشتِ بهشت آفرید و در کالبدهایشان ، از نسیم آن دمید . از این رو ، آنان برادرِ تنی اند .
الكافي : ۲ / ۱۶۶ / ۷ ، المحاسن : ۱ / ۲۲۷ / ۴۰۷ نحوه و كلاهما عن أبي حمزة الثمالي ، المؤمن : ۳۹ / ۸۸ ، بحار الأنوار : ۷۴ / ۲۷۱ / ۱۱ و ص ۲۷۶ / ۸ .

حدیث ۳۳۶

امام باقر علیه السلام :
عَلَيْكُمْ بِالْحُبِّ فِي اللَّهِ وَالتَّوَدُّدِ وَالمُؤَاوَزَةِ عَلَى الْعَمَلِ الصَّالِحِ ؛ فَإِنَّهُ يَقَطِّعُ دَابِرَهُمَا - يَعْنِي السُّلْطَانَ وَالشَّيْطَانَ - .
امام باقر علیه السلام : بر شما باد دوستی در راه خدا ، ابراز محبت ، و همیاری بر کردار شایسته ؛ چرا که این [سه] کار ، دنباله [سلطه] آن دو - یعنی شیطان و سلطان - را می بُرد .
تحف العقول : ۲۹۸ ، بحار الأنوار : ۷۸ / ۱۷۸ / ۵۳ .

حدیث ۳۳۷

امام باقر علیه السلام :
لَمَّا كَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى بْنَ عِمْرَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ مُوسَى : ... إِلَهِي ، فَمَا جَزَاءُ مَنْ أَحَبَّ أَهْلَ طَاعَتِكَ لِجُبِّكَ ؟
قَالَ : يَا مُوسَى ، أَحْرَمُهُ عَلَى نَارِي .
امام باقر علیه السلام : چون خداوند با موسی بن عمران علیه السلام سخن راند ، موسی گفت : بارالها ! پاداش آن که به سبب دوستی تو ، فرمانبرانت را دوست بدارد ، چیست ؟
فرمود : «ای موسی ! پیکرش را بر آتشم حرام می سازم» .
فضائل الأشهر الثلاثة : ۸۹ / ۶۸ عن زياد بن المنذر ، بحار الأنوار : ۶۹ / ۴۱۳ / ۱۳۱ .

حدیث ۳۳۸

امام باقر علیه السلام :
عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ جَمَعَ اللَّهُ الْخَلَائِقَ فِي صَعِيدٍ وَاحِدٍ... ثُمَّ يُنَادِي مُنَادٍ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ يُسْمِعُ آخِرَهُمْ كَمَا يُسْمِعُ أَوَّلَهُمْ ، فَيَقُولُ : أَيْنَ جِيرَانُ اللَّهِ جَلَّ جَلَالُهُ فِي دَارِهِ ؟ فَيَقُومُ عُنُقُ مِنَ النَّاسِ ، فَتَسْتَقْبِلُهُمْ زُمْرَةٌ مِنَ الْمَلَائِكَةِ ، فَيَقُولُونَ

لَهُمْ : مَاذَا كَانَ عَمَلِكُمْ فِي دَارِ الدُّنْيَا فَصِّرْتُمْ بِهِ الْيَوْمَ جِيرَانَ اللَّهِ تَعَالَى فِي دَارِهِ ؟ فَيَقُولُونَ : كُنَّا نَتَحَابُّ فِي اللَّهِ عِزَّ وَجَلَّ ، وَتَبَادَلْنَا فِي اللَّهِ ، وَتَوَازَرْنَا فِي اللَّهِ .

فَيُنَادِي مُنَادٍ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ : صِدَقَ عِبَادِي ، خَلُّوا سَبِيلَهُمْ لِيُنْطَلِقُوا إِلَى جِوَارِ اللَّهِ فِي الْجَنَّةِ بِغَيْرِ حِسَابٍ ، قَالَ : فَيَنْطَلِقُونَ إِلَى الْجَنَّةِ بِغَيْرِ حِسَابٍ .

ثُمَّ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ : فَهَؤُلَاءِ جِيرَانُ اللَّهِ فِي دَارِهِ ، يَخَافُ النَّاسُ وَلَا يَخَافُونَ ، وَيُحَاسِبُ النَّاسُ وَلَا يُحَاسِبُونَ .

الأمالی طوسی - به نقل از ابو حمزه ثمالی ، از امام باقر علیه السلام ، از پدران ایشان علیهم السلام ، از پیامبر خدا - : «چون روز قیامت شود ، خداوند ، همه خلایق را در یک عرصه گرد می آورد ... آن گاه مُنادی ای از سوی خداوند عز و جل بانگ می زند و آخرینشان را چنان می شنواید که اولینشان را می شنواید و می گوید : همسایگان خداوند - جلّ جلاله - در خانه اش کجایند ؟ گروهی از مردم ، از جای برمی خیزند و جمعی از فرشتگان به استقبالشان می روند و به آنان می گویند : در دنیا چه می کردید که به سبب آن ، امروز همسایگان خداوند متعال در خانه اش هستید ؟

آنان پاسخ می دهند : ما در راه خداوند عز و جلیکدیگر را دوست می داشتیم ، در راه خدا به یکدیگر می بخشیدیم و در راه خدا یکدیگر را یاری می دادیم .

پس از آن ، مُنادی ای از سوی خداوند بانگ می زند " : بندگانم راست می گویند . رهیشان کنید تا بی حسابرسی به بهشت در آیند و در جوار

خداوند ، جای گیرند . " پس بی حسابرسی به بهشت در می آیند .

آن گاه امام باقر علیه السلام فرمود : «اینان ، همسایگان خداوند در خانه اش هستند . مردم می ترسند ؛ اما آنان نمی ترسند . از مردم حسابرسی می شود ؛ اما از آنان حسابرسی نمی شود» .

الأمالی للطوسی : ۱۰۳ / ۱۵۸ ، بحار الأنوار : ۷ / ۱۷۱ / ۱ و ج ۷۴ / ۳۹۳ / ۱۴ و راجع الزهد للحسین بن سعید : ۹۳ / ۲۵۰ ؛ و راجع المطالب العالیة : ۴ / ۳۹۴ / ۴۶۶۳ ، تنبیه الغافلین : ۵۲۲ / ۸۳۰ .

حدیث ۳۳۹

امام باقر علیه السلام :

كَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ : إِنَّ لِأَهْلِ التَّقْوَى عِلَامَاتٍ يُعْرَفُونَ بِهَا : صِدَقَ الْحَدِيثِ ، وَأَدَاءَ الْأَمَانَةِ ، وَالْوَفَاءَ بِالْعَهْدِ ... وَقِلَّةَ الْمُؤَاتَاةِ لِلنِّسَاءِ ، وَبَدَلَ الْمَعْرُوفِ ، وَحُسْنَ الْخُلُقِ ، وَسَعَةَ الْحِلْمِ ، وَاتِّبَاعَ الْعِلْمِ فِيمَا يُقَرِّبُ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ .

امام باقر علیه السلام : امیر المؤمنین علیه السلام می فرمود: تقوا پیشگان نشانه هایی دارند که با آنها شناخته می شوند: راستگویی، امانتداری، وفای به عهد... کم آمیختن با زنان، احسان کردن بیدریغ، خوش خویی، بردباری زیاد و پیروی از علمی که به خداوند عز و جل نزدیک می کند.

الخصال : ۴۸۳/۵۶.

حدیث ۳۴۰

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ أَهْلَ التَّقْوَى أَيْسَرُ أَهْلِ الدُّنْيَا مَوْتَهُ ، وَأَكْثَرُهُمْ لَكَ مَعُونَةً ، تَذَكَّرُ فَيَعِينُونَكَ ، وَإِنْ نَسِيتَ ذَكَرُوكَ ، قَوْلُونَ بِأَمْرِ اللَّهِ ، قَوَامُونَ عَلَى أَمْرِ اللَّهِ ، قَطَعُوا مَحَبَّتَهُمْ بِمَحَبَّةِ رَبِّهِمْ ، وَوَحَّشُوا الدُّنْيَا لِبِطَاعَةِ مَلِكِهِمْ ، وَنَظَرُوا إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ وَإِلَى مَحَبَّتِهِ بِقُلُوبِهِمْ ، وَعَلِمُوا أَنَّ ذَلِكَ

هُوَ الْمَنْظُورُ إِلَيْهِ ، لِعَظِيمِ شَأْنِهِ .

امام باقر علیه السلام: تقوایندگان کم خرج ترین مردم دنیا و کمک کارترین آنان به تو هستند. به یاد داشته باشی، یاریت می دهند، فراموش کنی، به یادت می آورند، پیوسته گوینده امر خدایند و همواره برپا دارنده آن . برای دوستی خدا، از هر دوستی و محبتی دل کنده اند و به خاطر طاعت پادشاه خویش از دنیا گریخته اند و از صمیم دل به خداوند عز و جل و دوستی و محبت او رو کرده اند و دانسته اند تنها به همو باید چشم داشت که شأن و مرتبی عظیم دارد.

الکافی : ۲/۱۳۳/۱۶.

حدیث ۳۴۱

امام باقر علیه السلام :

- فِيمَا كَتَبَ إِلَى سَعْدِ الْخَيْرِ - : إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يَقِي بِالتَّقْوَى عَنِ الْعَبْدِ مَا عَزَبَ عَنْهُ عَقْلُهُ ، وَيُجَلِّي بِالتَّقْوَى عَنْهُ عَمَاءُ وَجَهْلُهُ ، وَبِالتَّقْوَى نَجَا نُوحٌ وَمَنْ مَعَهُ فِيالسَّفِينَةِ ، وَصَالِحٌ وَمَنْ مَعَهُ مِنَ الصَّاعِقَةِ ، وَبِالتَّقْوَى فَازَ الصَّابِرُونَ ، وَنَجَتْ تِلْكَ الْعُصْبُ مِنَ الْمَهَالِكِ .

امام باقر علیه السلام - در نامه خود به سعد الخیر - نوشت : خداوند عز و جل به واسطه تقوا آنچه را که عقل بنده به آن نمی رسد، از وی دور می گرداند و به وسیله تقوا کوری و نادانی او را برطرف می سازد. به کمک تقوا بود که نوح و کسانی که با او در کشتی بودند نجات یافتند و صالح و پیروانش از صاعقه رستند و با تقواست که شکیبایان کامیاب شدند و آن گروه ها از مهلکه ها رهایی یافتند.

الکافی : ۸/۵۲/۱۶.

حدیث ۳۴۲

امام باقر علیه السلام :

- لِسَعْدِ الْخَيْرِ - : أَوْصِيكَ بِتَقْوَى اللَّهِ ؛ فَإِنَّ فِيهَا السَّلَامَةَ مِنَ التَّلَفِ ، وَالْغَنِيمَةَ فِي الْمُنْقَلَبِ .

امام باقر علیه السلام - به سعد الخیر - فرمود : تو را به تقوای خدا سفارش می کنم؛ زیرا که آن باعث رستن از نابودی و سود بردن در بازگشتگاه (آخرت) است.

الکافی : ۸/۵۲/۱۶.

حدیث ۳۴۳

امام باقر علیه السلام :

لَا نِعْمَةَ كَالْعَافِيَةِ ، وَلَا عَافِيَةَ كُمُسَاعَدَةِ التَّوْفِيقِ .

امام باقر علیه السلام : نعمتی چون عافیت نیست، و عافیتی چون یاری توفیق .

تحف العقول : ۲۸۶.

حدیث ۳۴۴

امام باقر علیه السلام :

لَمَّا سُئِلَ عَنْ «لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ» : مَعْنَاهُ لَا حَوْلَ لَنَا عَنِ مَعْصِيَةِ اللَّهِ إِلَّا بِعَوْنِ اللَّهِ ، وَلَا قُوَّةَ لَنَا عَلَى طَاعَتِهِ إِلَّا بِتَوْفِيقِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ .

امام باقر علیه السلام - در پاسخ به سؤال از معنای جمله «لا حول و لا قوه الا بالله» - فرمود : معنایش این است که ما حول و قدرت روی گرداندن از معصیت خدا نداریم ، مگر به یاری خدا، و قوت و توانایی بر طاعت خدا نداریم، مگر با توفیق خداوند عز و جل .
التوحید : ۲۴۲/۳.

حدیث ۳۴۵

امام باقر علیه السلام :

مَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ مِنْ نَفْسِهِ وَاِعْظًا ، فَإِنَّ مَوَاعِظَ النَّاسِ لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُ شَيْئًا .

امام باقر علیه السلام : کسی که خداوند برای او واعظی درونی قرار ندهد، موعظه های مردم هرگز در او سودمند نمی افتد.
تحف العقول : ۲۹۴.

حدیث ۳۴۶

امام باقر علیه السلام :

إِنَّمَا الْوُضُوءُ حَدٌّ مِنْ حُدُودِ اللَّهِ ؛ لِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يُطِيعُهُ وَمَنْ يَعْصِيهِ .

امام باقر علیه السلام : وضو در حقیقت حدی از حدود خداست تا اینکه خداوند بداند چه کسی از او فرمان می برد و چه کسی نافرمانیش می کند.
علل الشرائع : ۲۷۹/۱

حدیث ۳۴۷

امام باقر علیه السلام :

لَا صَلَاةَ إِلَّا بِطَهْوَرٍ .

امام باقر علیه السلام : نماز جز با طهارت درست نیست.

کتاب من لا يحضره الفقيه : ۱/۵۸/۱۲۹.

حدیث ۳۴۸

امام باقر علیه السلام :

مَنْ لَمْ يُوصِ عِنْدَ مَوْتِهِ لِذَوِي قَرَابَتِهِ مِمَّنْ لَا يَرِيئُهُ فَقَدْ خَتَمَ عَمَلَهُ بِمَعْصِيَةٍ .

امام باقر علیه السلام : هرکس هنگام مرگ خود برای خویشاوندانش که از او ارث نمی برند وصیت نکند عمل خود را به معصیتی ختم کرده است.

تهذیب الأحکام: ۹/۱۷۴/۷۰۸.

حدیث ۳۴۹

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ ثَقَلَ الْخَيْرَ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا كَثْفَهُ فِي مَوَازِينِهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، وَإِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ خَفَّفَ الشَّرَّ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا كَخِفَّتِهِ فِي مَوَازِينِهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

امام باقر علیه السلام : خداوند کار نیک را بر مردم دنیا سنگین ساخته است، چنان که در ترازوهای روز قیامت آنان سنگین است و خداوند عز و جلدی را بر مردم دنیا سبک ساخته است، چنان که در ترازوهای روز قیامت ایشان سبک است.
الکافی : ۲/۱۴۳/۱۰.

حدیث ۳۵۰

امام باقر علیه السلام :

قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ : يَا بَنَ آدَمَ ، اجْتَنِبْ مَا حَرَّمَتُ عَلَيْكَ تَكُنْ مِنْ أَوْرَعِ النَّاسِ .

امام باقر علیه السلام : خداوند عز و جل فرمود: ای فرزند آدم! از آنچه بر تو حرام کرده ام دوری کن، تا از پارساترین مردم باشی.
الکافی : ۲/۷۷/۷.

حدیث ۳۵۱

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ أَشَدَّ الْعِبَادَةِ الْوَرَعَ .

امام باقر علیه السلام : سخت ترین عبادت، پارسایی است.
الکافی : ۲/۷۷/۵.

حدیث ۳۵۲

امام باقر علیه السلام :

قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ : وَعِزَّتِي وَجَلَالِي وَعَظَمَتِي وَبِهَائِي وَعُلُوُّ ارْتِفَاعِي ، لَا- يُؤَثِّرُ عَبْدٌ مُؤْمِنٌ هَوَايَ عَلَى هَوَاهُ فِي شَيْءٍ مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا إِلَّا جَعَلْتُ غِنَاهُ فِي نَفْسِهِ ، وَهَمَّتَهُ فِي آخِرَتِهِ ، وَصَمَمْتُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ رِزْقَهُ ، وَكُنْتُ لَهُ مِنْ وَرَاءِ تِجَارَةٍ كُلِّ تَاجِرٍ .

امام باقر علیه السلام : خداوند عز و جل می فرماید: به عزت و جلال و عظمت و شکوه و بلندی جایگاهم سوگند که هیچ بنده مؤمنی در چیزی از امور دنیا خواست مرا بر خواست خودش مقدم ندارد، مگر اینکه به او غنای نفس بخشم و هم و غمش را مصروف آخرت سازم و آسمان ها و زمین را ضامن روزی او قرار دهم و از پس تجارت هر تاجری هوای او را داشته باشم.
. الکافی : ۲/۱۳۷/۲.

حدیث ۳۵۳

امام باقر علیه السلام :

اسْتَجَلِبْ عِزَّ الْيَأْسِ بِبُعْدِ الْهَمَّةِ .

امام باقر علیه السلام : عزت طمع نداشتن را با بلندی همت به دست آر.
بحار الأنوار: ۷۸/۱۶۴/۱.

حدیث ۳۵۴

امام باقر علیه السلام :

لَا شَرَفَ كِبَعِدِ الْهَمَّةِ .

امام باقر علیه السلام : هیچ شرافتی (افتخاری) چون بلندهمتتی نیست.

بحار الأنوار : ۷۸/۱۶۵/۱.

حدیث ۳۵۵

امام باقر علیه السلام :

- فِي كِتَابِهِ إِلَى سَعْدِ الْخَيْرِ - : إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى الْحَلِيمُ الْعَلِيمُ ، إِنَّمَا عَظَبُهُ عَلَى مَنْ لَمْ يَقْبَلْ مِنْهُ رِضَاءَهُ ، وَإِنَّمَا يَمْنَعُ مَنْ لَمْ يَقْبَلْ مِنْهُ عَطَاؤُهُ ، وَإِنَّمَا يُضِلُّ مَنْ لَمْ يَقْبَلْ مِنْهُ هُدَاؤُهُ .

امام باقر علیه السلام - در نامه خود به سعد الخیر - نوشت : خداوند تبارک و تعالی بردبار و داناست. در حقیقت بر کسی خشم می گیرد که خشنودی او را نپذیرد و از کسی دریغ می کند که عطای او را نپذیرد و کسی را بی راه می گذارد که هدایتش را نپذیرد.

الکافی : ۱۶ / ۵۲ / ۸.

حدیث ۳۵۶

امام باقر علیه السلام :

مَنْ دَخَلَ فِي الْإِسْلَامِ طَوْعًا فَهُوَ مُهَاجِرٌ .

امام باقر علیه السلام : هر که داوطلبانه به اسلام در آید، او مهاجر است.

الکافی : ۱۶۸ / ۸ / ۱۲۶.

حدیث ۳۵۷

امام باقر علیه السلام :

يَتَّبِعُ الْمُؤْمِنُ أَفْضَلَ مِنْ عَمَلِهِ ؛ وَذَلِكَ لِأَنَّهُ يَنْوِي مِنَ الْخَيْرِ مَا لَا يُدْرِكُهُ ، وَيَتَّبِعُ الْكَافِرُ شَرًّا مِنْ عَمَلِهِ ؛ وَذَلِكَ لِأَنَّ الْكَافِرَ يَنْوِي الشَّرَّ وَيَأْمَلُ مِنَ الشَّرِّ مَا لَا يُدْرِكُهُ .

امام باقر علیه السلام : نیت مؤمن برتر از عمل اوست؛ چون گناه نیت کارهای خیر می کند، اما موفق به انجام آنها نمی شود و نیت کافر بدتر از عمل اوست؛ زیرا کافر نیت بد در سر می پروراند و به انجام بدی هایی امید می بندد لیکن امکان به کار بستن آنها را نمی یابد.

علل الشرائع : ۲ / ۵۲۴.

حدیث ۳۵۸

امام باقر علیه السلام :

إِذَا عَلِمَ اللَّهُ تَعَالَى حُسْنَ نِيَّتِهِ مِنْ أَحَدٍ ، اِكْتَتَفَهُ بِالْعِصْمَةِ .

امام باقر علیه السلام: هرگاه خداوند متعال در کسی حسن نیتی ببیند، او را با عصمت پوشش می دهد .
 أعلام الدین : ۳۰۱.

حدیث ۳۵۹

امام باقر علیه السلام :
 قَالَ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : أَيُّ عِبَادِكَ أْبْغَضُ إِلَيْكَ ؟ قَالَ : حَيْفَةُ بِاللَّيْلِ ، بَطَالُ بِالنَّهَارِ .
 امام باقر علیه السلام : موسی علیه السلام [به خداوند متعال] عرض کرد : کدام بنده ات نزد تو منفورتر است؟ فرمود : مردارِ شب و بیکارِ روز.
 قصص الأنبياء : ۱۶۳ / ۱۸۵.

حدیث ۳۶۰

امام باقر علیه السلام :
 - لَمَّا سُئِلَ عَنْ قَوْلِهِ تَعَالَى : «وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ»
 امام باقر علیه السلام - در پاسخ به سؤال از آیه «وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ» -
 فرمود : مردم زمانی که اسلام آوردند درآمدهایی از ربا و اموال حرام در اختیار داشتند و افراد به سراغ این درآمدها در بین دارایی های خود می رفتند و آنها را صدقه می دادند، اما خداوند آنان را از این کار نهی فرمود؛ چرا که صدقه دادن جز از درآمد پاک و حلال درست نیست.
 البقرة : ۲۶۷ .

حدیث ۳۶۱

امام باقر علیه السلام :
 كَسَسَ الْبُيُوتِ يَنْفَى الْفَقْرَ .
 امام باقر علیه السلام : جارو کردن اتاق ها فقر را از بین می برد.
 وسائل الشیعة : ۳ / ۵۷۱ / ۲.

حدیث ۳۶۲

امام باقر علیه السلام :
 إِنَّ لِلَّهِ جَنَّةً لَا يَدْخُلُهَا إِلَّا ثَلَاثَةٌ ، أَحَدُهُمْ مَنْ حَكَمَ فِي نَفْسِهِ بِالْحَقِّ .
 امام باقر علیه السلام : خداوند را بهشتی است که جز سه گروه کسی وارد آن نشود : یکی از آنها کسی است که درباره خودش به حق داوری کند (به کسی که حق با اوست حق بدهد) .
 الکافی : ۲/۱۴۸/۱۹.

حدیث ۳۶۳

امام باقر علیه السلام :

لَا عَدَلَ كَالْإِنصَافِ .

امام باقر علیه السلام : هیچ عدالتی چون انصاف نیست.

بحار الأنوار : ۷۸ / ۱۶۵ / ۱.

حدیث ۳۶۴

امام باقر علیه السلام :

إِتَّبِعْ مَنْ يُبْكِيكَ وَهُوَ لَكَ نَاصِحٌ ، وَلَا تَتَّبِعْ مَنْ يُضْحِكُكَ وَهُوَ لَكَ غَاشٌّ .

امام باقر علیه السلام : از کسی که تو را می‌گریاند اما خیرخواه توست پیروی کن و از کسی که تو را می‌خنداند اما با تو روراست نیست پیروی مکن.

المحاسن : ۲ / ۴۴۰ / ۲۵۲۶.

حدیث ۳۶۵

امام باقر علیه السلام :

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : «يُوفُونَ بِالنَّذْرِ» - : مَرَضَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَهُمَا صَبِيَّانِ صَيَّغِيْرَانِ ، فَعَادَهُمَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَمَعَهُ رَجُلَانِ ، فَقَالَ أَحَدُهُمَا : يَا أَبَا الْحَسَنِ ، لَوْ نَذَرْتَ فِي ابْنَيْكَ نَذْرًا إِنْ عَافَاهُمَا اللَّهُ ، فَقَالَ : أَصَوْمٌ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ شُكْرًا لِلَّهِ عَزَّوَجَلَّ ، وَكَذَلِكَ قَالَتْ فَاطِمَةُ ، وَكَذَلِكَ قَالَتْ جَارِيَتُهُمْ فَضَّةٌ ، فَأَلْبَسَهُمَا اللَّهُ عَافِيَةً فَأَصْبَحُوا صِيَامًا .

امام باقر علیه السلام - درباره آیه «به نذر خود وفا می‌کنند» - فرمود : حسن و حسین علیهما السلام در خردسالی بیمار شدند. رسول خدا صلی الله علیه و آله به همراه دو نفر دیگر به عیادت آنان رفت. یکی از آن دو مرد گفت : ای ابا الحسن! کاش برای این دو طفل خود نذری می‌کردی تا خداوند شفایشان دهد. علی علیه السلام فرمود : برای سپاسگزاری از خداوند عز و جلسه روز روزه می‌گیرم. فاطمه علیها السلامو کنیز آنها فضّه نیز همین حرف را زدند. پس، خداوند بر آن دو لباس عافیت پوشاند و آنان روزه گرفتند. وسائل الشیعه : ۱۶ / ۱۹۰ / ۵.

حدیث ۳۶۶

امام باقر علیه السلام :

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عِنْدَ عَائِشَةَ لَيْلَتَهَا ، فَقَالَتْ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، لِمَ تُتَعَبُ نَفْسَكَ وَقَدْ غَفَرَ اللَّهُ لَكَ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ ؟ فَقَالَ : يَا عَائِشَةُ ، أَلَا أَكُونُ عَبْدًا شَكُورًا !؟

امام باقر علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله ، در شب نوبتی عایشه، نزد او بود. به پیامبر عرض کرد : ای رسول خدا! چرا خودت را به رنج می‌اندازی، حال آنکه خداوند گناهان گذشته و آینده تو را آمرزیده است؟ حضرت فرمود : ای عایشه! آیا بنده ای سپاسگزار نباشم!؟

الكافی : ۲ / ۹۵ / ۶.

حدیث ۳۶۷

امام باقر علیه السلام :

- لمحمّد بن مُسلم - : یا محمّد،

لَعَلَّكَ تَرَى أَنَّهُ [يَعْنِي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ] شَبَّعَ مِنْ خُبْزِ الْبُرِّ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ مُتَوَالِيَةٍ مِنْ أَنْ بَعَثَهُ اللَّهُ إِلَى أَنْ قَبَضَهُ؟! لَا وَاللَّهِ ، مَا شَبَّعَ مِنْ خُبْزِ الْبُرِّ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ مُتَوَالِيَةٍ مُنْذُ بَعَثَهُ اللَّهُ إِلَى أَنْ قَبَضَهُ . أَمَا إِنِّي لَا أَقُولُ : إِنَّهُ كَانَ لَا يَجِدُ ، لَقَدْ كَانَ يُجِيزُ الرَّجُلَ الْوَاحِدَ بِالْمِائَةِ مِنَ الْإِبِلِ ، فَلَوْ أَرَادَ أَنْ يَأْكُلَ لَأَكَلَ .

امام باقر علیه السلام - به محمّد بن مسلم - فرمود : ای محمّد! آیا فکر می کنی رسول خدا صلی الله علیه و آله ، از زمانی که خداوند او را برانگیخت تا وقتی جاننش را گرفت، سه روز پیاپی از نان گندم سیر خورد؟! نه به خدا قسم! آن حضرت از زمانی که خداوند او را برانگیخت تا وقتی جاننش را گرفت، هیچ گاه سه روز پیاپی از نان گندم سیر نخورد.
هان! من نمی گویم که چیزی پیدا نمی کرد [تا بخورد]. آن حضرت گاهی اوقات به یک نفر صد شتر جایزه می داد. بنابراین، اگر می خواست بخورد، می توانست.
الکافی : ۱۰۰ / ۱۳۰ / ۸ .

حدیث ۳۶۸

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لَمْ يُورَثْ دِينَارًا وَلَا دِرْهَمًا وَلَا عَبْدًا وَلَا وَلِيدَةً وَلَا شَاءَ وَلَا بَعِيرًا ، وَلَقَدْ قُبِضَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَإِنَّ دِرْعَهُ مَرْهُونَةٌ عِنْدَ يَهُودِيٍّ مِنْ يَهُودِ الْمَدِينَةِ بَعَشْرِينَ صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ اسْتَسَلَفَهَا نَفَقَةً لِأَهْلِهِ .

امام باقر علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله نه دیناری به ارث گذاشت و نه درهمی و نه بنده ای و نه کنیزی و نه گوسفندی و نه شتری. زمانی که درگذشت زره او در گرو یکی از یهودیان مدینه بود که در قبال قرض کردن بیست صاع جو برای خرجی خانواده اش، آن را نزد وی به گرو گذاشته بود.
قرب الإسناد: ۹۱/۳۰۴.

حدیث ۳۶۹

امام باقر علیه السلام :

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَأْكُلُ أَكْلَ الْعَبْدِ ، وَيَجْلِسُ جَلْسَةَ الْعَبْدِ ، وَكَانَ يَأْكُلُ عَلَى الْحَضِيضِ ، وَيَنَامُ عَلَى الْحَضِيضِ .

امام باقر علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله مانند عبد غذا می خورد و مانند عبد می نشست و روی زمین چیز می خورد و روی زمین می خوابید.
المحاسن : ۲ / ۲۴۴ / ۱۷۵۹ .

حدیث ۳۷۰

امام باقر علیه السلام :

وَلَقَدْ أَتَاهُ جَبْرَيْلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِمَفَاتِيحِ خَزَائِنِ الْأَرْضِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ يُخَيِّرُهُ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَهُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى مِمَّا أَعَدَّ اللَّهُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ شَيْئًا ، فَيَخْتَارُ التَّوَاضُعَ لِرَبِّهِ جَلَّ وَعَزَّ .

امام باقر علیه السلام : جبرئیل علیه السلام کلیدهای گنجینه های زمین را سه بار نزد پیامبر آورد و او را در انتخاب آنها آزاد

گذاشت، بدون آنکه خدای تبارک و تعالی از آنچه در روز قیامت برایش آماده کرده است، چیزی بکاهد. اما هر بار پیامبر فروتنی در برابر خداوند عز و جلرا برگزید.

الکافی: ۸/۱۳۰/۱۰۰.

حدیث ۳۷۱

امام باقر علیه السلام:

- لَمَّا سَأَلَهُ عَالِمٌ نَصْرَانِيٌّ عَنْ رَجُلٍ دَنَا مِنْ أَمْرَاتِهِ فَحَمَلَتْ بَاثْنَيْنِ ، حَمَلَتْهُمَا جَمِيعًا فِي سَاعَةٍ وَاحِدَةٍ ، وَوَلَدَتْهُمَا فِي سَاعَةٍ وَاحِدَةٍ ، وَمَاتَا فِي سَاعَةٍ وَاحِدَةٍ ، وَدُفِنَا فِي قَبْرِ وَاحِدٍ ، عَاشَ أَحَدُهُمَا خَمْسِينَ وَمِائَةً سَنَةً وَعَاشَ الْآخَرُ خَمْسِينَ سَنَةً ، مَنْ هُمَا ؟ - : عَزِيْرٌ وَعُزْرَةٌ ، كَانَا حَمَلْتِ أُمَّهُمَا بِهِمَا عَلَى مَا وَصَفْتِ وَوَضَعْتَهُمَا عَلَى مَا وَصَفْتِ وَعَاشَ عَزِيْرٌ وَعُزْرَةٌ كَذَا وَكَذَا سَنَةً ، ثُمَّ أَمَاتَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى عَزِيْرًا مِائَةً سَنَةً ، ثُمَّ بَعَثَ وَعَاشَ مَعَ عُزْرَةَ هَذِهِ الْخَمْسِينَ سَنَةً ، وَمَاتَا كِلَاهُمَا فِي سَاعَةٍ وَاحِدَةٍ .

امام باقر علیه السلام - در پاسخ به عالمی نصرانی که از ایشان پرسید: مردی با زنش مقاربت کرد و زن دو قلو حامله شد. هر دوی آنها را همزمان باردار شد و همزمان زایید و آن دو همزمان مردند و هر دو در یک قبر دفن شدند. اما یکی از آنها صد و پنجاه سال عمر کرد و دیگری پنجاه سال. این دو چه کسانی بودند؟ - فرمود: عزیرو و عزیره. مادرشان، همان طور که تو گفتی، آن دو را همزمان حامله شد و همان طور که گفتی همزمان زاییدشان و عزیرو و عزیره چندین و چند سال زندگی کردند. سپس خداوند تبارک و تعالی عزیرو را به مدت صد سال میراند و آن گاه دوباره زنده شد و پنجاه سال با عزیره زندگی کرد و هر دو در یک ساعت مردند.

الکافی: ۸/۱۲۳/۹۴.

حدیث ۳۷۲

امام باقر علیه السلام:

قَالَ سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَوْتِينَا مَا أُوتِيَ النَّاسُ وَمَا لَمْ يُؤْتُوا ، وَعَلِمْنَا مَا عَلِمَ النَّاسُ وَمَا لَمْ يَعْلَمُوا ، فَلَمْ نَجِدْ شَيْئًا أَفْضَلَ مِنْ حَسْبِيهِ اللَّهُ فِي الْغَيْبِ وَالْمَشْهَدِ ، وَالْقَصْدِ فِي الْغِنَى وَالْفَقْرِ ، وَكَلِمَةِ الْحَقِّ فِي الرِّضَا وَالْغَضَبِ ، وَالتَّضَرُّعِ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ عَلَى كُلِّ حَالٍ .

امام باقر علیه السلام: سلیمان بن داوود گفت: آنچه به مردم داده شده و نشده، به ما داده شد و آنچه به مردم آموخته شده و نشده، به ما آموخته شد. امی چیزی برتر از خداترسی در نهان و آشکار و میانه روی در توانگری و ناداری و حق گویی در حال خشم و خشنودی و دعا و زاری در همه حال به درگاه خداوند عز و جل، نیافتیم.

الخصال: ۲۴۱/۹۱.

حدیث ۳۷۳

امام باقر علیه السلام:

وَأَمَّا دَاوُدُ فَمَلِكُ مَا بَيْنَ الشَّامَاتِ إِلَى بِلَادِ إِصْطَخَرَ ، وَكَذَلِكَ كَانَ مُلْكُ سُلَيْمَانَ .

امام باقر علیه السلام: داوود بر سرزمین های میان شامات تا بلاد اِصطخر پادشاهی کرد و قلمرو پادشاهی سلیمان نیز چنین بود.

الخصال: ۲۴۸/۱۱۰.

حدیث ۳۷۴

امام باقر علیه السلام :

وَأَمَّا الْقَرْيَةُ الَّتِي أَمْطَرَتْ مَطَرَ السَّوِّءِ فَهِيَ سُدُومُ قَرْيَةُ قَوْمِ لُوطٍ ، أَمْطَرَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِنْ سِجِّيلٍ ، يَقُولُ : مِنْ طِينٍ .

امام باقر علیه السلام : آن آبادی ای که باران عذاب برایشان بارید، سدوم، آبادی قوم لوط است که خداوند سنگ‌هایی از سِجیل، یعنی گِل، بر آنها باراند.

بحار الأنوار : ۱۲/۱۵۲/۵

حدیث ۳۷۵

امام باقر علیه السلام :

اتَّخَذَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا لِأَنَّهُ لَمْ يَزِدْ أَحَدًا ، وَلَمْ يَسْأَلْ أَحَدًا غَيْرَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ .

امام باقر علیه السلام : خداوند عز و جل ابراهیم را خلیل (خود) قرار داد ، چون دست ردّ به سینه هیچ کس نزد و از هیچ کس هم جز خداوند عز و جل چیزی نخواست .

علل الشرائع : ۳۴/۲ .

حدیث ۳۷۶

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ نُوحًا عَلَيْهِ السَّلَامُ لَمَّا انْقَضَتْ نُبُوتُهُ وَاسْتَكْمَلَتْ أَيَّامُهُ أَوْحَى اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ إِلَيْهِ أَنْ : يَا نُوحُ قَدْ قَضَيْتَ نُبُوتَكَ وَاسْتَكْمَلْتَ أَيَّامَكَ ، فَاجْعَلِ الْعِلْمَ الَّذِي عِنْدَكَ وَالْإِيمَانَ وَالْإِسْمَ الْأَكْبَرَ وَمِيرَاثَ الْعِلْمِ وَآثَارَ عِلْمِ النُّبُوَّةِ فِي الْعَقَبِ مِنْ ذُرِّيَّتِكَ ...
وَبَشَّرَ نُوحٌ سَامًا بِهُودٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، وَكَانَ فِيمَا بَيْنَ نُوحٍ وَهُودٍ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ . وَقَالَ نُوحٌ : إِنَّ اللَّهَ بَاعَثَ نَبِيًّا يُقَالُ لَهُ : هُودٌ ، وَإِنَّهُ يَدْعُو قَوْمَهُ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ فَيَكْذِبُونَهُ وَاللَّهُ عَزَّوَجَلَّ مُهْلِكُهُمْ بِالرِّيْحِ ، فَمَنْ أَدْرَكَهُ مِنْكُمْ فَلْيُؤْمِنْ بِهِ وَلْيَتَّبِعْهُ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يُنَجِّيهِ مِنْ عَذَابِ الرِّيْحِ .

امام باقر علیه السلام : چون نبوت نوح به پایان رسید و دوره عمرش به سر آمد، خداوند عز و جل به او وحی فرمود که ای نوح! نبوت تو به پایان رسیده و دوره عمرت به سر آمده است. پس، علمی را که نزد توست و ایمان و نام بزرگ و میراث دانش و آثار علم نبوت را در میان بازماندگان از نسل خود قرار ده...

نوح آمدن هود علیه السلام را به سام بشارت داد و در فاصله میان نوح تا هود انبیاپی بودند.

نوح گفت : خداوند پیامبری به نام هود بر خواهد انگیخت و او قوم خود را به سوی خداوند عز و جل فرا می خواند. اما قومش او را تکذیب می کنند و خداوند عز و جل آنان را به وسیله باد نابود خواهد کرد. پس، هر یک از شما او را درک کرد، به وی ایمان آورد و پیرویش کند تا خداوند عزوجل او را از عذاب باد نجات دهد.
الکافی : ۸/۱۱۵/۹۲ .

حدیث ۳۷۷

امام باقر علیه السلام :

كَانَ بَيْنَ آدَمَ وَبَيْنَ نُوحٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ عَشْرَةُ آبَاءٍ كُلُّهُمْ أَنْبِيَاءُ اللَّهِ .

امام باقر علیه السلام : میان آدم و نوح علیهما السلام ده پدر فاصله بود که همگی پیامبر خدا بودند .

کمال الدین : ۲/۲۱۴ .

حدیث ۳۷۸

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ نُوحًا عَلَيْهِ السَّلَامُ لَمَّا غَرَسَ النَّوَى مَرَّ عَلَيْهِ قَوْمُهُ فَجَعَلُوا يَضْحَكُونَ وَيَسْخَرُونَ وَيَقُولُونَ : قَدْ قَعَدَ غَرَّاسَا ! حَتَّى إِذَا طَالَ النَّخْلُ وَكَانَ جَبَّارًا طَوَّالًا قَطَعَهُ ثُمَّ نَحْتَهُ فَقَالُوا : قَدْ قَعَدَ نَجَّارًا ! ثُمَّ أَلْفَهُ فَجَعَلَهُ سَيْفِينَةً فَمَرُّوا عَلَيْهِ فَجَعَلُوا يَضْحَكُونَ وَيَسْخَرُونَ وَيَقُولُونَ : قَدْ قَعَدَ مَلَّاحًا فِي فَلَاةٍ مِنَ الْأَرْضِ ! حَتَّى فَرَغَ مِنْهَا .

امام باقر علیه السلام : هنگامی که نوح علیه السلام هسته [خرما] را می کاشت، قومش بر او گذشتند و شروع به خندیدن و تمسخر او کردند و می گفتند : کارش به درختکاری کشیده است! تا آنکه درخت بزرگ شد و به نخلی ستبر و بلند تبدیل گشت و نوح آن را برید و تراشید. قومش گفتند : کارش به نجاری کشیده است! نوح الوارهای نخل را باهم ترکیب کرد و کشتی ای ساخت. باز قومش بر او گذشتند و شروع به خندیدن و تمسخر او کردند و می گفتند : کارش به کشتیرانی در یک دشت انجامیده است! تا آنکه نوح کار ساختن کشتی را به پایان برد.

الکافی : ۸/۲۸۳/۴۲۵ .

حدیث ۳۷۹

امام باقر علیه السلام :

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : «وَمَا آمَنَ مَعَهُ إِلَّا قَلِيلٌ»

امام باقر علیه السلام - درباره آیه «و با او جز اندکی ایمان نیاوردند» - فرمود : آنها هشت نفر بودند.

هود : ۴۰ .

حدیث ۳۸۰

امام باقر علیه السلام :

أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ رَجُلٌ فَقَالَ : مَالِي لَا أُحِبُّ الْمَوْتَ ؟ فَقَالَ لَهُ : أَلَكِ مَالٌ ؟ قَالَ : نَعَمْ . قَالَ : فَقَدِّمْتَهُ ؟ قَالَ : لَا ، قَالَ : فَمِنْ تَمَّ لَا تُحِبُّ الْمَوْتَ .

امام باقر علیه السلام : مردی خدمت پیامبر خدا صلی الله علیه و آله رسید و پرسید : علت ناخوش داشتن مرگ چیست؟ حضرت فرمود : آیا ثروتی داری؟ عرض کرد : آری. فرمود : آیا آن را [برای آخرت] پیش فرستاده ای؟ عرض کرد : خیر. فرمود : از این جاست که مرگ را دوست نداری.

الخصال : ۱۳/۴۷ .

حدیث ۳۸۱

امام باقر علیه السلام :

قَالَ جَبْرِئِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنَّا لَا نَدْخُلُ بَيْتًا فِيهِ صُورَةٌ إِنْسَانٍ ، وَلَا بَيْتًا يُبَالُ فِيهِ ، وَلَا بَيْتًا فِيهِ كَلْبٌ .

امام باقر علیه السلام : جبرئیل علیه السلام گفت : ای رسول خدا! ما به اتاقی که در آن تصویر انسانی باشد، یا اتاقی که در آن ادرار

شود، یا اتاقی که در آن سگ باشد، وارد نمی شویم.

الکافی : ۳/۳۹۳/۲۶ .

حدیث ۳۸۲

امام باقر علیه السلام :

« فِی قَوْلِهِ تَعَالَى : «لَهُ مَعْقَبَاتٌ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ»

امام باقر علیه السلام - درباره آیه «له معقبات من بین یدیه و من خلفه یحفظونه من امر الله» - فرمود : به فرمان خدا او را از اینکه در چاهی بیفتد یا دیواری بر سرش خراب شود یا آسیبی به او برسد، حفظ می کنند و همین که اجلش رسید او را با آن تنها می گذارند و به سوی مقدراتش می رانند. این معقبات عبارتند از دو فرشته که در شب از او مراقبت می کنند و دو فرشته که در روز محافظتش می نمایند و این کار را به نوبت انجام می دهند.

الرعد : ۱۱ .

حدیث ۳۸۳

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يُحِبُّ الْمُدَاعِبَ فِي الْجَمَاعَةِ بِلَا رَفَثٍ .

امام باقر علیه السلام : خداوند عز و جل کسی را که در میان جمعی شوخی و بذله گویی کند دوست دارد، به شرط آن که ناسزاگویی نباشد.

الکافی : ۲/۶۶۳/۴ ، الرَّفَثُ : الفحش من القول (مجمع البحرين : ۲/۷۱۶) ، وفي بعض النسخ «يحب المداعبة» . (كما في هامشه).

حدیث ۳۸۴

امام باقر علیه السلام :

الْجَسَدُ إِذَا لَمْ يَمْرَضْ أَشْرَ ، وَلَا خَيْرَ فِي جَسَدٍ يَأْشُرُ .

امام باقر علیه السلام : جسم اگر بیمار نشود، سرمست می شود و در بدنی که [به بیماری دچار نشود و] سرمست شود، خیری نیست. مشكاة الأنوار : ۴۸۷/۱۶۲۶ .

حدیث ۳۸۵

امام باقر علیه السلام :

- لجابر بن یزید الجعفی - : وَاَعْلَمُ بِأَنَّكَ لَا تَكُونُ لَنَا وَوَلِيًّا حَتَّى لَوْ اجْتَمَعَ عَلَيْكَ أَهْلُ مِصْرِكَ وَقَالُوا : إِنَّكَ رَجُلٌ سَوِيٌّ لَمْ يَحْزُنْكَ ذَلِكَ ، وَلَوْ قَالُوا : إِنَّكَ رَجُلٌ صَالِحٌ لَمْ يَسِرَّكَ ذَلِكَ ، وَلَكِنْ اعْرِضْ نَفْسَكَ عَلَى كِتَابِ اللَّهِ ؛ فَإِنْ كُنْتَ سَالِكًا سَبِيلَهُ ، زَاهِدًا فِي تَزْهِيدِهِ ، رَاغِبًا فِي تَرْغِيبِهِ ، خَائِفًا مِنْ تَخْوِيفِهِ ، فَاتَّبَتْ وَأَبْتَرَتْ ، فَإِنَّهُ لَا يَضُرُّكَ مَا قِيلَ فِيكَ ، وَإِنْ كُنْتَ مُبَائِنًا لِلْقُرْآنِ فَمَاذَا الَّذِي يَعْزُكَ مِنْ نَفْسِكَ ؟ !

امام باقر علیه السلام - به جابر بن یزید جعفی - فرمود : و بدان که تو دوست [و پیرو] ما نیستی مگر آن گاه که اگر همه همشهریانت بر ضد تو همداستان شوند و بگویند: تو مرد بدی هستی، این سخن تو را اندوهگین نسازد و اگر بگویند: تو مرد خوبی هستی، این

سخن شادمانت نگرداند. بلکه خودت را با قرآن بسنج، اگر پوینده راه آن بودی و به آنچه به بی اعتنایی بدان فراخوانده است بی اعتنا و به آنچه بدان ترغیب کرده است راغب بودی، پس پایداری کن و خوش باش؛ زیرا که آنچه درباره تو گفته شده به تو زبانی نرساند و اما اگر از قرآن جدا بودی، چرا باید فریب نفست را بخوری.

تحف العقول: ۲۸۴.

حدیث ۳۸۶

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ هَذَا اللِّسَانَ مِفْتَاحُ كُلِّ خَيْرٍ وَشَرٍّ، فَيَتَّبِعِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَخْتِمَ عَلَى لِسَانِهِ كَمَا يَخْتِمُ عَلَى ذَهَبِهِ وَفِضَّتِهِ.

امام باقر علیه السلام: راستی که این زبان، کلید هر خوبی و بدی است. پس، سزاوار است که مؤمن بر زبان خود مهر زند، همان گونه که بر [کیسه] زر و سیم خویش مهر می زند.

تحف العقول: ۲۹۸.

حدیث ۳۸۷

امام باقر علیه السلام:

الْكَامِلُ كُلُّ الْكَامِلِ التَّفَقُّهُ فِي الدِّينِ، وَالصَّبْرُ عَلَى النَّائِبَةِ، وَتَقْدِيرُ الْمَعِيشَةِ.

امام باقر علیه السلام: کمال حقیقی، همان فهم در دین و شکیبایی در برابر بلای سخت و اندازه نگه داشتن در معیشت است.

بحار الأنوار: ۷۸/۱۷۲/۳.

حدیث ۳۸۸

امام باقر علیه السلام:

- فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ: «وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا»

امام باقر علیه السلام - درباره آیه «و با مردم [به زبان] خوش سخن بگویید» - فرمود: بهترین سخنی را که دوست دارید درباره شما گفته شود، به مردم بگویید.

البقره: ۸۳.

حدیث ۳۸۹

امام باقر علیه السلام:

- لِرَجُلٍ وَقَدْ كَلَّمَهُ بِكَلَامٍ كَثِيرٍ -: أَيُّهَا الرَّجُلُ، تَحْتَقِرُ الْكَلَامَ وَتَسْتَصْغِرُهُ؟ ! إِعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ لَمْ يَبْعَثْ رُسُلَهُ حَيْثُ بَعَثَهَا وَمَعَهَا ذَهَبٌ وَلَا فِضَّةٌ، وَلَكِنْ بَعَثَهَا بِالْكَلامِ، وَإِنَّمَا عَرَفَ اللَّهُ جَلَّ وَعَزَّ نَفْسَهُ إِلَى خَلْقِهِ بِالْكَلامِ وَالذَّلَالَاتِ عَلَيْهِ وَالْأَعْلَامِ.

امام باقر علیه السلام - خطاب به مردی که در حضور ایشان زیاد سخن گفت - فرمود: ای مرد! سخن را دست کم و کوچک می شماری! بدان که خداوند عزوجل، وقتی پیامبران خود را فرستاد، آنان را با زر و سیم نفرستاد، بلکه با سخن فرستاد. خداوند عزوجل، از طریق سخن و دیگر دلایل و نشانه ها، خود را به آفریدگانش شناساند.

الکافی: ۸/۱۴۸/۱۲۸.

حدیث ۳۹۰

امام باقر علیه السلام :

إِنِّي لَأَكْرَهُ أَنْ يَكُونَ مِقْدَارُ لِسَانِ الرَّجُلِ فَاضِلاً عَلَى مِقْدَارِ عِلْمِهِ ، كَمَا أَكْرَهُ أَنْ يَكُونَ مِقْدَارُ عِلْمِهِ فَاضِلاً عَلَى مِقْدَارِ عَقْلِهِ .

امام باقر علیه السلام : من خوش ندارم که اندازه زبان مرد، فزونتر از اندازه دانش او باشد؛ چنان که خوش ندارم اندازه دانش او، فزونتر از اندازه خرد او باشد.

شرح نهج البلاغه : ۷/۹۲.

حدیث ۳۹۱

امام باقر علیه السلام :

إِنِّي لِلْبَغِضِ الرَّجُلِ - أَوْ أُبْغِضَ لِلرَّجُلِ أَنْ يَكُونَ كَسْلَانَ عَنْ أَمْرِ دُنْيَاهُ ، وَمَنْ كَسِلَ عَنْ أَمْرِ دُنْيَاهُ فَهُوَ عَنْ أَمْرِ آخِرَتِهِ أَكْسَلُ .

امام باقر علیه السلام : من نفرت دارم از مرد - یا برای مرد - که در کار دنیایش تنبل باشد. هر که در کار دنیایش تنبل باشد، در کار آخرتش تنبل تر است.

الکافی : ۵/۸۵/۴

حدیث ۳۹۲

امام باقر علیه السلام :

الْكَسَلُ يُضِرُّ بِالْدِّينِ وَالْدُّنْيَا .

امام باقر علیه السلام : تنبلی به دین و دنیا زیان می زند.

بحار الأنوار : ۷۸/۱۸۰/۶۴.

حدیث ۳۹۳

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ جَعَلَ لِلشَّرِّ أَقْفَالاً ، وَجَعَلَ مَفَاتِيحَ تِلْكَ الْأَقْفَالِ الشَّرَابَ ، وَالْكَذِبُ شَرٌّ مِنَ الشَّرَابِ .

امام باقر علیه السلام : خداوند عز و جل برای بدی قفلهایی قرار داده و کلیدهای آن قفلها را شراب قرار داده است و دروغ، بدتر از شراب است.

بحار الأنوار : ۷۲/۲۳۶/۳.

حدیث ۳۹۴

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ الْكَذِبَ هُوَ خَرَابُ الْإِيمَانِ .

امام باقر علیه السلام : دروغ، ویران کننده ایمان است.

بحار الأنوار : ۷۲/۲۴۷/۸

حدیث ۳۹۵

امام باقر علیه السلام :

وَاللَّهِ ، إِنَّ أَحَبَّ أَصْحَابِي إِلَيَّ أَوْرَعُهُمْ وَأَفْقَهُهُمْ وَأَكْتَمُهُمْ لِحَدِيثِنَا .

امام باقر علیه السلام : به خدا قسم محبوبترین یارانم نزد من، پرهیزگارتین و فقیه ترین آنها و کسی است که نسبت به سخنان ما رازدارتر باشد.

الکافی : ۲/۲۲۳/۷

حدیث ۳۹۶

امام باقر علیه السلام :

مَا دَخَلَ قَلْبَ امْرِئٍ شَيْءٌ مِنَ الْكِبَرِ إِلَّا نَقَصَ مِنْ عَقْلِهِ مِثْلَ مَا دَخَلَهُ مِنْ ذَلِكَ ، قَلَّ ذَلِكَ أَوْ كَثُرَ .

امام باقر علیه السلام : هیچ مقداری از تکبر به دل آدمی راه نیابد، مگر این که به همان اندازه، کم باشد یا زیاد، از خردش کاسته شود .

بحار الأنوار : ۷۸/۱۸۶/۱۶

حدیث ۳۹۷

امام باقر علیه السلام :

أَنَّهُ [الإمامَ زَيْنَ العَابِدِينَ عَلَيْهِ السَّلَامَ] كَانَ يَنْهَى عَنِ الْجَوْزِ الَّذِي يَجِيءُ بِهِ الصَّبِيَانُ مِنَ الْقِمَارِ أَنْ يُؤَكَّلَ ، وَقَالَ : هُوَ السُّحْتُ .

امام باقر علیه السلام : او (امام زین العابدین علیه السلام) از خوردن گردویی که کودکان با بُرد و باخت به دست آورند، نهی می کرد و می فرمود: آن حرام است.

تفسیر العیناشی : ۱/۳۲۲/۱۱۶ .

حدیث ۳۹۸

امام باقر علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ عَنِ اللَّعِبِ

بِالشَّطْرَنْجِ - : إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَمَشْغُولٌ عَنِ اللَّعِبِ .

امام باقر علیه السلام - در پاسخ به سؤال از شطرنج بازی -

فرمود : مؤمن به بازی کردن، نمی پردازد.

الخصال : ۲۶/۹۲ .

حدیث ۳۹۹

امام باقر علیه السلام :

لَمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : «أَنَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ» قِيلَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، مَا الْمَيْسِرُ؟ قَالَ : كُلُّ مَا تُقَوْمَرُ بِهِ

حَتَّى الْكِعَابِ وَالْجَوْزُ .

قِيلَ : فَمَا الْأَنْصَابُ ؟ قَالَ : مَا ذَبَّحُوهُ لِآلِهَتِهِمْ . قِيلَ : فَمَا الْأَزْلَامُ ؟ قَالَ : قِدَاحُهُمُ الَّتِي يَسْتَقْسِمُونَ بِهَا .

امام باقر علیه السلام : هنگامی که خداوند عز و جل آیه «أَتَمَّا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ» را بر پیامبر خدا صلی الله علیه و آله نازل کرد از ایشان درباره میسر پرسیدند، حضرت فرمود: هر چیزی، حتی تاسهای تخته نرد و گردو، که با آن برد و باخت شود. عرض شد: «انصاب» چیست؟ فرمود: آنچه برای خدایانشان ذبح می کردند. عرض شد: «ازلام» چیست؟ فرمود: تیرهایی که به وسیله آنها، قرعه می انداختند.

الکافی : ۵/۱۲۳/۲ .

حدیث ۴۰۰

امام باقر علیه السلام :

تَعَرَّضُ لِرِقَّةِ الْقَلْبِ بِكَثْرَةِ الذِّكْرِ فِي الْخَلَوَاتِ .

امام باقر علیه السلام : رِقَّتْ قَلْبٌ رَا بَا ذِكْرٍ بَسِيَارٍ [خدا] در خلوتها، بجوی.

تحف العقول : ۲۸۵ .

از ۴۰۱ تا ۶۰۰

حدیث ۴۰۱

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ لِلَّهِ عُقُوبَاتٍ فِي الْقُلُوبِ وَالْأَبْدَانِ : ضَنْكُكَ فِي الْمَعِيشَةِ وَوَهْنٌ فِي الْعِبَادَةِ، وَمَا ضُرِبَ عَبْدٌ بِعُقُوبَتِهِ أَعْظَمَ مِنْ قَسْوَةِ الْقَلْبِ .

امام باقر علیه السلام : خداوند را برای دلها و بدنها کیفرهایی است؛ تنگی در معیشت و سستی در عبادت و به هیچ بنده ای کیفری بزرگتر از سختدلی چشاندن نشده است.

تحف العقول : ۲۹۶ .

حدیث ۴۰۲

امام باقر علیه السلام :

لَا عِلْمَ كَطَلَبِ السَّلَامَةِ ، وَلَا سَلَامَةَ كَسَلَامَةِ الْقَلْبِ .

امام باقر علیه السلام : هیچ دانشی چون سلامت جویی نیست و هیچ سلامتی چون سلامت دل نیست.

بحار الأنوار : ۷۸/۱۶۴/۱ .

حدیث ۴۰۳

امام باقر علیه السلام :

- أَيْضًا - : ثُمَّ يُوحَى اللَّهُ إِلَى الْمَلَائِكِينَ : أَكْتُبَا عَلَيْهِ قَضَائِي وَقَدْرِي وَنَافِذَ أَمْرِي وَاشْتَرِطَا لِي الْبَدَاءَ فِيمَا تَكْتَبَانِ .

امام باقر علیه السلام - در همین باره - فرمود : آن گاه خداوند به دو فرشته وحی می کند: قضا و قدر و جاری شدن امر مرا درباره او

بنویسید و در آنچه می نویسد شرط بدا برای من را قید کنید.

الکافی: ۶/۱۴/۴.

حدیث ۴۰۴

امام باقر علیه السلام:

- فِي خَلْقِهِ الْإِنْسَانَ فِي الرَّحِمِ -:

إِذَا كَمَلَ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ بَعَثَ اللَّهُ مَلَكَينِ خَلَاقِينَ، فَيَقُولَانِ: يَا رَبُّ مَا تَخَلَّقُ، ذَكَرًا أَوْ أُنْثَى؟ فَيُؤْمَرَانِ، فَيَقُولَانِ: يَا رَبُّ، شَقِيئًا أَوْ سَعِيدًا؟ فَيُؤْمَرَانِ، فَيَقُولَانِ: يَا رَبُّ، مَا أَجَلُهُ وَمَا رِزْقُهُ وَكُلُّ شَيْءٍ مِنْ حَالِهِ - وَعَدَدٌ مِنْ ذَلِكَ أَشْيَاءَ -؟ وَيَكْتُبَانِ الْمِيثَاقَ بَيْنَ عَيْنَيْهِ .

امام باقر علیه السلام - درباره خلقت انسان در رحم -

فرمود: چون چهار ماه کامل شود، خداوند دو فرشته آفریننده می فرستد و آن دو عرض می کنند: پروردگارا! چه می آفرینی، پسر یا دختر؟ دستور لازم به آن دو داده می شود. سپس عرض می کنند: پروردگارا! بدبخت است یا خوشبخت؟ در این باره هم دستور لازم داده می شود. آن گاه عرض می کنند: پروردگارا! مدت عمر و روزیش چه مقدار؟ همه احوال او - که حضرت شماری از آنها را نام برد - نوشته می شود و آن دو فرشته این میثاق را مابین دو چشمش (در پیشانی او) می نویسند.

الکافی: ۶/۱۳/۳.

حدیث ۴۰۵

امام باقر علیه السلام:

كَانَ فِيمَا نَاجَى بِهِ اللَّهُ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى الطُّورِ أَنْ: يَا مُوسَى، أُبَلِّغُ قَوْمَكَ أَنَّهُ مَا يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ الْمُتَقَرِّبُونَ بِمِثْلِ الْبُكَاءِ مِنْ خَشْيَتِي، وَمَا تَعَبَّدَ لِي الْمُتَعَبِّدُونَ بِمِثْلِ الْوَرَعِ مِنْ مَحَارِمِي، وَلَا تَزَيْنَ لِي الْمُتَزَيِّنُونَ بِمِثْلِ الزُّهْدِ فِي الدُّنْيَا عَمَّا بِهِمُ الْغِنَى عَنْهُ .
فَقَالَ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا أَكْرَمَ الْأَكْرَمِينَ، فَمَاذَا أَتَبَّهْتُمْ عَلَى ذَلِكَ؟ فَقَالَ: يَا مُوسَى، أَمَا الْمُتَقَرِّبُونَ إِلَيَّ بِالْبُكَاءِ مِنْ خَشْيَتِي فَهَمُّ فِي الرَّفِيقِ الْأَعْلَى لَا يَشْرَكُهُمْ فِيهِ أَحَدٌ .

امام باقر علیه السلام: از نجوای خداوند متعال با موسی علیه السلام در کوه طور این بود که: ای موسی! به قوم خود برسان که تقرب جویان، با چیزی مانند گریستن از ترس من، به من نزدیک نشدند و متعبدان به چیزی مانند پرهیز از حرامهای من مرا عبادت نکردند و زینت گران، به چیزی مانند بی اعتنایی به چیزهایی از دنیا که بدان نیاز ندارند، خویشان را نیاراستند.

موسی عرض کرد: ای گرامیترین گرامیان! چه چیز آنان را در این راه، استوار گرداند؟ فرمود: ای موسی! اما آنان که با گریستن از ترس من جویای تقرب به من هستند، در ملاءاعلایند و هیچ کس در این [مرتب] با آنان شریک نیست.

ثواب الأعمال: ۲۰۵/۱.

حدیث ۴۰۶

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ الْمُؤْمِنَ يُتَلَى بِكُلِّ بَلِيَّةٍ وَيَمُوتُ بِكُلِّ مَيْتَةٍ إِلَّا أَنَّهُ لَا يَقْتُلُ نَفْسَهُ .

امام باقر علیه السلام: مؤمن به هر بلایی گرفتار می شود و با هر مرگی می میرد، اما خودکشی نمی کند.

الکافی: ۳/۱۱۲/۸.

حدیث ۴۰۷

امام باقر علیه السلام :

مَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا أَثَبَتَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ جَمِيعَ الذُّنُوبِ ، وَبَرِيءٌ الْمَقْتُولُ مِنْهَا ، وَذَلِكَ قَوْلُ اللَّهِ تَعَالَى : «أُرِيدُ أَنْ تَبْأُوا بِإِثْمِي وَإِثْمِكَ فَتَكُونَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ»

امام باقر علیه السلام : هر کس عمداً مؤمنی را بکشد، خداوند متعال همه گناهان را برای او ثبت کند و مقتول از گناهان پاک شود و این سخن خداوند متعال است [، آن جا که به نقل از یکی از فرزندان آدم به برادرش می فرماید]: «می خواهم گناه من و گناه خودت را به دوش کشی و از دوزخیان باشی».

المائدة : ۲۹ .

حدیث ۴۰۸

امام باقر علیه السلام :

مَنْ أَتَمَّ رُكُوعَهُ لَمْ تَدْخُلْهُ وَحْشَةٌ فِي قَبْرِهِ .

امام باقر علیه السلام : هر که رکوع نمازش را کامل انجام دهد، هیچ ترس و وحشتی در قبر به سراغش نمی آید.

ثواب الأعمال : ۵۵/۱ .

حدیث ۴۰۹

امام باقر علیه السلام :

مُتَّفَقَةٌ فِي الدِّينِ أَشَدُّ عَلَى الشَّيْطَانِ مِنْ عِبَادَةِ أَلْفِ عَابِدٍ .

امام زین العابدین علیه السلام یا امام باقر علیه السلام : وجود یک فقیه در دین، از وجود هزار عابد برای شیطان گرانتر است.

بحار الأنوار : ۱/۲۱۳/۱۰ .

حدیث ۴۱۰

امام باقر علیه السلام :

- وَقَدْ سَأَلَهُ رَجُلٌ فَأَجَابَهُ ، فَقَالَ الرَّجُلُ : إِنَّ الْفُقَهَاءَ لَا يَقُولُونَ هَذَا ! - : يَا وَيْحَكَ ! وَهَلْ رَأَيْتَ فَقِيهَا قَطُّ ؟ ! إِنَّ الْفَقِيهَ حَقَّ الْفَقِيهِ : الزَاهِدُ فِي الدُّنْيَا ، الرَّاعِبُ فِي الْآخِرَةِ ، الْمُتَمَسِّكُ بِسُنَّةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ .

امام باقر علیه السلام - در پاسخ به مردی که پرسش کرد و حضرت پاسخ او را داد و او گفت: فقها این را نمی گویند - فرمود : وای بر تو! آیا هرگز فقیهی دیده ای؟! فقیه حقیقی، کسی است که به دنیا بی اعتنا و به آخرت مشتاق باشد و به سنت پیامبر صلی الله علیه و آله ، چنگ در زند.

الکافی : ۱/۷۰/۸ .

حدیث ۴۱۱

امام باقر علیه السلام :

- لأبي النعمان - : لا تَسْتَأْكِلْ بِنَا النَّاسِ ، فلا يَزِيدَكَ اللهُ بِذَلِكَ إِلَّا فَقْرًا .

امام باقر علیه السلام - به ابو نعمان - فرمود: ما را وسیله سرکیسه کردن مردم قرار مده؛ زیرا با این کار، خداوند بر فقر تو می افزاید.

بحار الأنوار : ۷۸ / ۱۸۴ / ۱۱

حدیث ۴۱۲

امام باقر علیه السلام :

الْبِرُّ وَصَدَقَةُ السَّرِّ يَنْفِيَانِ الْفَقْرَ .

امام باقر علیه السلام : نیکی کردن و صدقه نهانی، فقر را از بین می برند.

بحار الأنوار : ۷۴/۸۱/۸۳ .

حدیث ۴۱۳

امام باقر علیه السلام :

سِلَاحُ اللَّئَامِ قَبِيحُ الْكَلَامِ .

امام باقر علیه السلام : حربه فرومایگان، زشتگویی است.

بحار الأنوار : ۷۸/۱۸۵/۱۴

حدیث ۴۱۴

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ يُبْغِضُ الْفَاحِشَ الْمُتَفَحِّشَ .

امام باقر علیه السلام : خداوند شخص ناسزاگوی بد دهن را دشمن دارد.

الکافی : ۲/۳۲۴/۴ .

حدیث ۴۱۵

امام باقر علیه السلام :

قُولُوا لِلنَّاسِ أَحْسَنَ مَا تُحِبُّونَ أَنْ يُقَالَ لَكُمْ ؛ فَإِنَّ اللَّهَ يُبْغِضُ اللَّعِيَانَ السَّيِّبَابَ الطَّعِيَانَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ، الْفَاحِشَ الْمُتَفَحِّشَ ، السَّائِلَ الْمُلْحِفَ .

امام باقر علیه السلام : بهترین چیزی را که دوست دارید به شما گفته شود، به مردم بگویید؛ زیرا خداوند از شخص لعنتگر دشنام ده بدگوی مؤمنان و ناسزاگوی بد دهن و گدای سمج نفرت دارد.

بحار الأنوار : ۷۸/۱۸۱/۶۷

حدیث ۴۱۶

امام باقر علیه السلام :

- لِأَبَانَ بْنِ تَغْلِبَ - : اجلس في مجلس

امام باقر علیه السلام - به ابان بن تغلب - فرمود: در مدینه بنشین و برای مردم فتوا بده؛ زیرا من دوست دارم که در میان شیعیان من کسانی مانند تو مشاهده شوند.

فی مستدرک الوسائل ۱۷/۳۱۵/۲۱۴۵۲: «مسجد» بدل «مجلس» .

حدیث ۴۱۷

امام باقر علیه السلام :

لَوْ كُنَّا نُفْتِي النَّاسَ بِرَأْيِنَا وَهَوَانَا لَكُنَّا مِنَ الْهَالِكِينَ ، وَلَكُنَّا نُفْتِيهِمْ بِآثَارٍ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَأُصُولِ عِلْمٍ عِنْدَنَا ، نَتَوَارَتْهَا كَابِرًا عَنْ كَابِرٍ ...

امام باقر علیه السلام : ما اگر بر اساس رأی و هوس خود به مردم فتوا می دادیم، هر آینه از هلاک شدگان بودیم. لیکن ما بر پایه قول و سنت پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و اصول علمی که خود داریم و از پدران بزرگوار خود به ارث می بریم، برای مردم فتوا می دهیم... .

بحار الأنوار: ۲/۱۷۲/۳

حدیث ۴۱۸

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ أَهْلَ التَّقْوَى هُمُ الْأَغْنِيَاءُ، أَغْنَاهُمُ الْقَلِيلُ مِنَ الدُّنْيَا فَمَوْتُهُمْ يَسِيرَةٌ .

امام باقر علیه السلام : براستی که پرهیزگاران، همان توانگرانند، اندکی از دنیا آنان را بی نیاز کرده و از این رو مخارجشان سبک و اندک است.

تحف العقول: ۲۸۷.

حدیث ۴۱۹

امام باقر علیه السلام :

أَيُّمَا مُؤْمِنٍ حَافِظٌ عَلَى الصَّلَاةِ الْمَفْرُوضَةِ فَصَلَّاهَا لَوْ قَتَلَهَا فَلَيْسَ هَذَا مِنَ الْغَافِلِينَ .

امام باقر علیه السلام : هر مؤمنی که به نمازهای واجب اهمیت دهد و آنها را به وقتش بخواند، از غافلان نیست.

الکافی: ۳/۲۷۰/۱۴.

حدیث ۴۲۰

امام باقر علیه السلام :

مَنْ كَظَمَ غَيْظًا وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَى إِمْضَائِهِ حَشَا اللَّهُ قَلْبَهُ أَمْنَا وَإِيمَانًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

امام باقر علیه السلام : کسی که خشمی را فرو خورد در حالی که می تواند آن را اعمال کند، خداوند در روز قیامت دلش را از ایمنی و ایمان بیاکند.

الکافی: ۲/۱۱۰/۷

حدیث ۴۲۱

امام باقر علیه السلام :

لَا قُوَّةَ كَرَدِّ الْعَصَبِ .

امام باقر علیه السلام : هیچ قدرتی مانند جلوگیری از خشم نیست.

تحف العقول : ۲۸۶.

حدیث ۴۲۲

امام باقر علیه السلام :

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : «يَقُولُ أَهْلَكْتُ مَا لَأُتَدَا»

امام باقر علیه السلام - درباره آیه «می گوید مال فراوانی را تباه کردم» - فرمود : منظور عمرو بن عبدود است که علی بن ابی طالب

در روز خندق پذیرفتن اسلام را به او پیشنهاد کرد و او گفت : پس آن همه مالی که در راه مبارزه با شما خرج کردم چه می شود؟

او برای مبارزه با راه خدا مالی را خرج کرده بود. در این هنگام علی علیه السلام او را کشت.

البلد : ۶ .

حدیث ۴۲۳

امام باقر علیه السلام :

مَا مِنْ إِنْسَانٍ يَطْعَنُ فِي عَيْنِ مُؤْمِنٍ إِلَّا مَاتَ بِشَرِّ مِيتَةٍ ، وَكَانَ قَمِينًا أَنْ لَا يَرْجِعَ إِلَى خَيْرٍ

امام باقر علیه السلام : هیچ انسانی نیست که پیش روی مؤمنی از او بد گوید و طعنه زند، مگر این که به بدترین شکل بمیرد و

سزاوار است که روی خیر و سعادت را نیند.

الکافی : ۲/۳۶۱/۹.

حدیث ۴۲۴

امام باقر علیه السلام :

يَجِبُ لِلْمُؤْمِنِ عَلَى الْمُؤْمِنِ أَنْ يَسْتُرَ عَلَيْهِ سَبْعِينَ كَبِيرَةً !

امام باقر علیه السلام : مؤمن در برابر مؤمن وظیفه دارد که هفتاد گناه بزرگ او را بپوشاند!

الکافی : ۲/۲۰۷/۸.

حدیث ۴۲۵

امام باقر علیه السلام :

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : «وَكُلَّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ» - : يَقُولُ : خَيْرُهُ وَشَرُّهُ مَعَهُ حَيْثُ كَانَ ، لَا يَسْتَطِيعُ فِرَاقَهُ حَتَّى يُعْطَى كِتَابَهُ يَوْمَ

الْقِيَامَةِ بِمَا عَمِلَ .

امام باقر علیه السلام - درباره آیه «کردار نیک و بد هر کس به گردن او آویخته شده است» - فرمود : هر جا که باشد نیک و بد او

نیز با اوست و نمی تواند از آنها جدا شود، تا آن که در روز قیامت نامه اعمالش به او داده می شود.

تفسیر القمی : ۲/۱۷.

حدیث ۴۲۶

امام باقر علیه السلام :

«فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : «وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِي نَقَصَتْ غَزْلَهَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ»

امام باقر علیه السلام - درباره آیه «مانند آن زنی مباشید که رشته خود را پنبه کرد پس از محکم بافتن» - فرمود : آن زنی که رشته های خود را پنبه کرد، زنی از بنی تیم بن مره بود به نام رابطه (ریطه) دختر کعب بن سعد بن تیم بن کعب بن لوی بن غالب. او زن احمقی بود که پشم می ریسید و آنچه رشته بود پنبه می کرد و دوباره می ریسید. پس، خداوند فرمود : «مباشید مانند آن زنی که رشته خود را پس از محکم بافتن پنبه می کرد...». خدای تبارک و تعالی به وفاداری فرمان داد و از پیمان شکنی نهی فرمود و این مثل را برای آنان زد.

النحل : ۹۲ .

حدیث ۴۲۷

امام باقر علیه السلام :

ثَلَاثٌ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لِأَحَدٍ فِيهِنَّ رُخْصَةً : ... الْوَفَاءُ بِالْعَهْدِ لِلْبَرِّ وَالْفَاجِرِ .

امام باقر علیه السلام : سه چیز است که خداوند عز و جلدرباره آنها به هیچ کس اجازه مخالفت نداده است : ... و رعایت پیمان نسبت به نیک و بد.

الکافی : ۲/۱۶۲/۱۵.

حدیث ۴۲۸

امام باقر علیه السلام :

لَا يَنْفَعُ مَعَ الشَّكِّ وَالْجُحُودِ عَمَلٌ .

امام باقر علیه السلام : با وجود شک و انکار، هیچ عملی سودمند نیست.

الکافی : ۲/۴۰۰/۷.

حدیث ۴۲۹

امام باقر علیه السلام :

مَا مِنْ شَيْءٍ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ مِنْ عَمَلٍ يُدَاوِمُ عَلَيْهِ ، وَإِنْ قَلَّ .

امام باقر علیه السلام : هیچ چیز نزد خداوند عز و جل محبوبتر از عملی نیست که بر آن مداومت شود، هر چند اندک باشد.

الکافی : ۳ / ۸۲ / ۲

حدیث ۴۳۰

امام باقر علیه السلام :

مُرُوا شِيعَتَنَا بِزِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ ؛ فَإِنَّ إِيْتَانَهُ يَزِيدُ فِي الرِّزْقِ ، وَيَمُدُّ فِي الْعُمْرِ ، وَيُدْفَعُ مَدَافِعَ الشُّوْءِ .

امام باقر علیه السلام : شیعیان ما را به زیارت قبر حسین بن علی علیه السلام فرمان دهید؛ زیرا زیارت آن، روزی را زیاد می کند، عمر را دراز می گرداند و بدیها را دور می سازد.

بحار الأنوار : ۱۰۱/۴/۱۲

حدیث ۴۳۱

امام باقر علیه السلام :

إِذَا أَتَى عَلَى الْعَبْدِ أَرْبَعُونَ سَنَةً قِيلَ لَهُ : خُذْ حِذْرَكَ ؛ فَإِنَّكَ غَيْرُ مَعْدُورٍ ، وَلَيْسَ ابْنُ أَرْبَعِينَ سَنَةً أَحَقَّ بِالْعُذْرِ مِنْ ابْنِ عَشْرِينَ سَنَةً .

امام باقر علیه السلام : هر گاه چهل سال بر بنده بگذرد، به او گفته شود: به هوش باش که عذری از تو پذیرفته نیست؛ و شخص چهل ساله از فرد بیست ساله سزامنتر در عذر آوردن نیست.

الخصال : ۵۴۵/۲۴

حدیث ۴۳۲

امام باقر علیه السلام :

- لَسَلَمَةُ بْنُ كَهَيْلٍ وَالْحَكَمُ بْنُ عَتِيْبَةَ - : شَرِّقًا وَغَرْبًا لَنْ تَجِدَا عِلْمًا صَحِيحًا إِلَّا شَيْئًا يَخْرُجُ مِنْ عِنْدِنَا أَهْلَ الْبَيْتِ .

امام باقر علیه السلام - به سلمه بن کهیل و حکم بن عتیبه - فرمود : اگر به شرق و غرب بروید، هرگز دانش درستی را نخواهید یافت، مگر همان چیزی که از ما خاندان صادر شود.

بحار الأنوار : ۲/۹۲/۲۰

حدیث ۴۳۳

امام باقر علیه السلام :

مَنْ عَمِلَ بِمَا يَعْلَمُ عِلْمَهُ اللَّهُ مَا لَا يَعْلَمُ .

امام باقر علیه السلام : هر که به آنچه می داند عمل کند، خداوند به او آن بیاموزد که نمی داند.

أعلام الدین : ۳۰۱

حدیث ۴۳۴

امام باقر علیه السلام :

إِعْلَمُ أَنَّهُ لَا عِلْمَ كَطَلَبِ السَّلَامَةِ ، وَلَا سَلَامَةَ كَسَلَامَةِ الْقَلْبِ .

امام باقر علیه السلام : بدان که هیچ دانشی چون طلب سلامتی نیست و هیچ سلامتی ای مانند سلامت دل نمی باشد.

تحف العقول : ۲۸۶

حدیث ۴۳۵

امام باقر علیه السلام :

مُعَلِّمُ الْخَيْرِ يَسْتَغْفِرُ لَهُ دَوَابُّ الْأَرْضِ ، وَحَيْتَانُ الْبُحُورِ ، وَكُلُّ صَغِيرَةٍ وَكَبِيرَةٍ فِي أَرْضِ اللَّهِ وَسَمَائِهِ .

امام باقر علیه السلام : جنبندگان زمین و ماهیان دریاها و هر موجود ریز و درشتی در زمین و آسمان خدا، برای آموزگار خوبیها آمرزش می طلبند.

ثواب الأعمال : ۱۵۹/۱.

حدیث ۴۳۶

امام باقر علیه السلام :

مَنْ عَلَّمَ بَابَ هُدًى فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِ مَنْ عَمَلَ بِهِ ، وَلَا يُنْقَصُ أَوْلَئِكَ مِنْ أَجْوَرِهِمْ شَيْئًا .

امام باقر علیه السلام : هر که یک باب هدایت آموزش دهد، برای او همانند پاداش کسی باشد که به آن عمل کند و از پاداش عمل کنندگان به آن نیز چیزی کاسته نمی شود.

تحف العقول : ۲۹۷

حدیث ۴۳۷

امام باقر علیه السلام :

تَذَاكَرُ الْعِلْمِ سَاعَةً خَيْرٌ مِنْ قِيَامِ لَيْلَةٍ .

امام باقر علیه السلام : یک ساعت مذاکره علمی، بهتر از یک شب عبادت است.

الاختصاص : ۲۴۵.

حدیث ۴۳۸

امام باقر علیه السلام :

عَالِمٌ يُنْتَفَعُ بِعِلْمِهِ ، أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ أَلْفِ عَابِدٍ .

امام باقر علیه السلام : عالمی که از علمش بهره برد، برتر از هفتاد هزار عابد است.

الدعوات : ۶۲/۱۵۳.

حدیث ۴۳۹

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ قَلْبًا لَيْسَ فِيهِ شَيْءٌ مِنَ الْعِلْمِ كَالْبَيْتِ الْخَرَابِ الَّذِي لَا عَامِرَ لَهُ .

امام باقر علیه السلام : دلی که در آن چیزی از دانش نباشد، مانند خانه ویرانه ای است که آباد کننده ای ندارد.

الأمالی للطوسی : ۵۴۳/۱۱۶۵.

حدیث ۴۴۰

امام باقر علیه السلام :

مَا دَخَلَ قَلْبَ امْرِئٍ شَيْءٌ مِنَ الْكِبَرِ إِلَّا نَقَصَ مِنْ عَقْلِهِ .

امام باقر علیه السلام : در دل آدمی چیزی از کبر واردنشود، مگر این که از خرد او کاسته شود.

بحار الأنوار : ۷۸/۱۸۶/۱۶.

حدیث ۴۴۱

امام باقر علیه السلام :

- مِمَّا أُوحِيَ إِلَى مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ - : أَنَا أُؤَاخِذُ عِبَادِي عَلَى قَدْرِ مَا أُعْطِيْتُهُمْ مِنَ الْعَقْلِ .

امام باقر علیه السلام : از جمله چیزهایی که به موسی علیه السلام وحی شد، این بود: من بندگان خود را به اندازه خردی که به آنها داده ام بازخواست می کنم.

المحاسن : ۱/۳۰۸/۶۰۸.

حدیث ۴۴۲

امام باقر علیه السلام :

وَجِدْتُ فِي الْكِتَابِ [يَعْنِي كِتَابًا لِعَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ] أَنَّ قِيمَةَ كُلِّ امْرِئٍ وَقَدْرَهُ مَعْرِفَتُهُ ، إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يُحَاسِبُ النَّاسَ عَلَى قَدْرِ مَا آتَاهُمْ مِنَ الْعُقُولِ فِي دَارِ الدُّنْيَا .

امام باقر علیه السلام : در کتاب - مقصود کتابی از علی علیه السلام است - خواندم که ارزش هر کس به اندازه شناخت اوست. همانا خداوند تبارک و تعالی مردم را به اندازه عقل و فهمی که در دنیا به آنها داده است حسابرسی می کند.

معانی الأخبار : ۱/۲.

حدیث ۴۴۳

امام باقر علیه السلام :

لَمَّا خَلَقَ اللَّهُ الْعَقْلَ قَالَ لَهُ : أَقْبِلْ فَأَقْبَلَ ، ثُمَّ قَالَ لَهُ : أَدْبِرْ فَأَدْبَرَ ، فَقَالَ : وَعِزَّتِي وَجَلَالِي مَا خَلَقْتُ خَلْقًا أَحْسَنَ مِنْكَ

امام باقر علیه السلام : چون خداوند عقل را آفرید به او فرمود: رو کن و او رو کرد؛ سپس فرمود: برگرد و او برگشت. آن گاه فرمود: به عزت و جلالم سوگند که من آفریده ای نیکوتر از تو نیافریده ام. تو را فرمان می دهم و تو را نهی می کنم (مخاطب امر و نهی من تو هستی)، تو را پاداش می دهم و تو را به کیفر می رسانم.

فی نقل : أعز منک . وفى نقل أكرم علی منک . وفى نقل : ما خلقت خلقا هو أحب إلي منک . وفى نقل : ما خلقت خلقا أحسن منک ، ولا أطوع لی منک ، ولا أرفع منک ، ولا أشرف منک ولا أعز منک . وفى نقل : فقال جل وعز : خلقتك خلقا عظيما وكرمتك على جميع خلقى . وفى نقل : ما خلقت خلقا أعظم منک ، ولا أطوع منک.

حدیث ۴۴۴

امام باقر علیه السلام :

لَا مُصِيبَةَ كَعَدَمِ الْعَقْلِ .

امام باقر علیه السلام: مصیبتی، چون بی خردی نیست.

تحف العقول: ۲۸۶.

حدیث ۴۴۵

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ لِلَّهِ عَزَّوَجَلَّ ضَمَانًا يَضُنُّ بِهِمَ عَنِ الْبَلَاءِ، فَيُحْيِيهِمْ فِي عَافِيَةٍ، وَيَرْزُقُهُمْ فِي عَافِيَةٍ، وَيُمِيتُهُمْ فِي عَافِيَةٍ، وَيَبْعَثُهُمْ فِي عَافِيَةٍ، وَيُسْكِنُهُمُ الْجَنَّةَ فِي عَافِيَةٍ.

امام باقر علیه السلام: خداوند عز و جل را خاصگانی است که آنان را از بلا ننگه می دارد، زندگیشان را قرین عافیت می سازد، با عافیت روزیشان می دهد، در عافیت می راندشان، در عافیت مبعوثشان می کند و با عافیت در بهشت جایشان می دهد.
الکافی: ۲/۴۶۲/۱.

حدیث ۴۴۶

امام باقر علیه السلام:

النَّدَامَةُ عَلَى الْعَفْوِ أَفْضَلُ وَأَيْسَرُ مِنَ النَّدَامَةِ عَلَى الْعُقُوبَةِ.

امام باقر علیه السلام: پشیمانی از گذشت، برتر و آسانتر از پشیمانی حاصل از کیفر دادن است.
الکافی: ۲/۱۰۸/۶.

حدیث ۴۴۷

امام باقر علیه السلام:

مَا عُبِدَ اللَّهُ بِشَيْءٍ أَفْضَلَ مِنْ عَفْوِ بَطْنٍ وَفَرَجٍ.

امام باقر علیه السلام: خداوند به چیزی برتر از عفت شکم و شرمگاه، عبادت نشده است.
الکافی: ۲/۷۹/۱.

حدیث ۴۴۸

امام باقر علیه السلام:

إِذَا عَلِمَ اللَّهُ تَعَالَى حُسْنَ نِيَّتِهِ مِنْ أَحَدٍ اِكْتَنَفَهُ بِالْعِصْمَةِ.

امام باقر علیه السلام: هر گاه خداوند متعال بداند کسی حسن نیت دارد، او را در پناه خود حفظ کند.
بحار الأنوار: ۷۸/۱۸۸/۴۱.

حدیث ۴۴۹

امام باقر علیه السلام:

- فِي حَدِيثِ زِيَارَةِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَوْمَ عَاشُورَاءَ مِنْ بَعْدِ - : ثُمَّ لِيُنْدَبَ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَيَبْكِيهِ ، وَيَأْمُرُ مَنْ فِي دَارِهِ مِمَّنْ لَا يَتَّقِيهِ بِالْبُكَاةِ عَلَيْهِ ... وَلِيُعَزَّزَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا بِمُصَابِهِمْ بِالْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ... قُلْتُ : فَكَيْفَ يُعَزَّى بَعْضُهُ نَا بَعْضًا ؟ قَالَ : تَقُولُونَ : أَعْظَمَ اللَّهُ

أَجْرَنَا بِمُصَابِنَا بِالْحُسَيْنِ ، وَجَعَلْنَا وَإِيَّاكُمْ مِنَ الطَّالِبِينَ بِثَارِهِ مَعَ وَلِيِّهِ الْإِمَامِ الْمَهْدِيِّ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ .
 امام باقر علیه السلام - در حدیث زیارت حسین علیه السلام در روز عاشورا از مسافت دور - فرمود : سپس، برای حسین علیه السلام گریه و زاری کند و به کسانی که در خانه اش هستند و از آنها تقیه نمی کند دستور دهد که برای او بگریند... و در سوگ حسین علیه السلام به یکدیگر تسلیت گویند... عرض کردم: چگونه به همدیگر تسلیت بگوییم؟ حضرت فرمود: بگویند: خداوند اجر ما را به سبب مصیبتی که از حسین به ما رسیده بزرگ گرداند و ما و شما را از کسانی قرار دهد که در کنار ولی دم او، امام مهدی از خاندان محمد علیهم السلام ، به خونخواهی او بر می خیزند.
 مصباح المتهجد : ۷۷۲.

حدیث ۴۵۰

امام باقر علیه السلام :
 صَلَاحُ شَأْنِ النَّاسِ التَّعَايُشُوَالْتَعَاشُرُ مِلَّاءَ مِكَيَالٍ : ثَلَاثَةٌ فِطْنٌ ، وَثَلَاثٌ تَغَافُلٌ .
 امام باقر علیه السلام : سامان یافتن کار مردم به این است که طوری با هم همزیستی و معاشرت کنند که مانند پیمان‌ه ای باشند که دو سومش هوشیاری و یک سومش نادیده گرفتن و چشم پوشی است .
 بحار الأنوار : ۷۴/۱۶۷/۳۴.

حدیث ۴۵۱

امام باقر علیه السلام :
 أُطْلِبَ بَقَاءَ الْعِزِّ بِإِمَاتَةِ الطَّمَعِ .
 امام باقر علیه السلام : پایداری عزت را با میراندن طمع بجوی .
 تحف العقول : ۲۸۶.

حدیث ۴۵۲

امام باقر علیه السلام :
 الْيَأْسُ مِمَّا فِي أَيْدِي النَّاسِ عِزٌّ لِلْمُؤْمِنِ فِي دِينِهِ .
 امام باقر علیه السلام : چشم نداشتن به دست مردم موجب عزت دینی مؤمن است.
 الکافی : ۶ / ۱۴۹ / ۲

حدیث ۴۵۳

امام باقر علیه السلام :
 ثَلَاثٌ لَا يَزِيدُ اللَّهُ بِهِنَّ الْمَرْءَ الْمُسْلِمَ إِلَّا عِزًّا : الصَّفْحُ عَمَّنْ ظَلَمَهُ ، وَإِعْطَاءُ مَنْ حَرَمَهُ ، وَالصَّلَةُ لِمَنْ قَطَعَهُ .
 امام باقر علیه السلام : سه چیز است که خداوند به واسطه آنها جز بر عزت انسان مسلمان نمی افزاید: گذشت کردن از کسی که به او ستم کرده است، بخشیدن به کسی که از [دادن چیزی به] او دریغ کرده است و پیوستن به کسی که از او بریده است.
 الکافی : ۲/۱۰۹/۱۰.

حدیث ۴۵۴

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ الْأَمْرَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ سَبِيلُ الْأَنْبِيَاءِ ، وَمِنْهَا جُ الصُّلْحَاءِ ، فَرِيضَةٌ عَظِيمَةٌ بِهَا تُقَامُ الْفَرَائِضُ ، وَتَأْمَنُ الْمِذَاهِبُ ، وَتَحُلُّ الْمَكَاسِبُ ، وَتُرَدُّ الْمَطَالِمُ ، وَتَعْمُرُ الْأَرْضُ ، وَيُنْتَصَفُ مِنَ الْأَعْدَاءِ ، وَيَسْتَقِيمُ الْأَمْرُ .

امام باقر علیه السلام : امر به معروف و نهی از منکر راه پیامبران است و شیوه نیکوکاران. فریضه بزرگی است که دیگر فرایض به واسطه آن برپا می شود و راه و روشها امن می گردد و درآمدها حلال می شود و حقوق و اموال به زور گرفته شده به صاحبانش بر می گردد و زمین آبادان می شود و از دشمنان انتقام گرفته می شود و کارها سامان می پذیرد.

الکافی : ۵/۵۶/۱.

حدیث ۴۵۵

امام باقر علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ : وَكَيْفَ لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ ؟ - : لِأَنَّهُ لَا يَفْعَلُ إِلَّا مَا كَانَ حِكْمَةً وَصَوَابًا .

امام باقر علیه السلام - در پاسخ به این پرسش که چرا خدا از کاری که می کند سؤال نمی شود؟ - فرمود : چون هر کاری که می کند، حکیمانه و درست است.

التوحيد : ۳۹۷/۱۳ .

حدیث ۴۵۶

امام باقر علیه السلام :

إِنَّهُ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ، يَسْمَعُ بِمَا يُبْصِرُ ، وَيُبْصِرُ بِمَا يَسْمَعُ .

امام باقر علیه السلام : خداوند شنوا و بیناست؛ با همان چیزی که می بیند می شنود و با همان چیزی که می شنود می بیند.

التوحيد : ۱۴۴/۹ .

حدیث ۴۵۷

امام باقر علیه السلام :

لَمْ يَزَلْ عَالِمًا بِمَا يَكُونُ ، فَعِلْمُهُ بِهِ قَبْلَ كَوْنِهِ كَعِلْمِهِ بِهِ بَعْدَ كَوْنِهِ .

امام باقر علیه السلام : خدا به آنچه پدید می آید، همیشه عالم بوده است. پس، علم او به اشیاء پیش از بود شدنشان، مانند علم اوست به آنها بعد از پدید آمدنشان.

الکافی : ۱/۱۰۷/۲ .

حدیث ۴۵۸

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى كَانَ وَلَا شَيْءَ غَيْرُهُ ، نورا لا ظلامَ فِيهِ ، وَصَادِقًا لا كِذْبَ فِيهِ ، وَعَالِمًا لا جَهْلَ فِيهِ ، وَحَيًّا لا مَوْتَ فِيهِ ، وَكَذَلِكَ

هُوَ الْيَوْمُ ، وَكَذَلِكَ لَا يَزَالُ أَبَدًا .

امام باقر علیه السلام : خداوند تبارک و تعالی بود و چیزی جز او نبود، نوری بود تهی از تاریکی، راستگو بود و دروغ در او راه نداشت، دانا بود و نادانی همراهش نبود، زنده بود و مرگ با او نبود؛ هم اینک نیز چنین است و همواره چنین خواهد بود.
التوحید : ۱۴۱/۵ .

حدیث ۴۵۹

امام باقر علیه السلام :

أَحَقُّ خَلْقِ اللَّهِ أَنْ يُسَلَّمَ لِمَا قَضَى اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ : مَنْ عَرَفَ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ .

امام باقر علیه السلام : سزاوارترین خلق خدا به گردن نهادن در برابر قضای الهی کسی است که خداوند عز و جل را شناخت.
الکافی : ۲/۶۲/۹ .

حدیث ۴۶۰

امام باقر علیه السلام :

- فِي وَصِيَّتِهِ لِجَابِرِ الْجَعْفِيِّ - : لَا مَعْرِفَةَ كَمَعْرِفَتِكَ بِنَفْسِكَ .

امام باقر علیه السلام - در سفارش خود به جابر جعفی - فرمود : هیچ شناختی چون شناخت تو از نفست نیست.
تحف العقول : ۲۸۶ .

حدیث ۴۶۱

امام باقر علیه السلام :

إِيَّاكُمْ وَالْخُصُومَةَ ؛ فَإِنَّهَا تُفْسِدُ الْقَلْبَ وَتُورِثُ النِّفَاقَ .

امام باقر علیه السلام : از ستیزه گری دوری کنید؛ زیرا این کار دل را تباه می کند و نفاق به بار می آورد.
حلیه الأولیاء : ۳/۱۸۴/۲۳۵ .

حدیث ۴۶۲

امام باقر علیه السلام :

سُدَّ سَبِيلَ الْعُجْبِ بِمَعْرِفَةِ النَّفْسِ .

امام باقر علیه السلام : راه خودپسندی را با خودشناسی ببند.
تحف العقول : ۲۸۵ .

حدیث ۴۶۳

امام باقر علیه السلام :

إِسْتَقْلِيلٌ مِنْ نَفْسِكَ كَثِيرِ الطَّاعَةِ لِلَّهِ ؛ إِزْرَاءً عَلَى النَّفْسِ وَتَعَرُّضًا لِلْعَفْوِ .

امام باقر علیه السلام : هر چند نفست بسیار طاعت خدا کند، باز آن را کم شمار تا بدین وسیله نفس را زبون سازی و خود را در

معرض عفو [خدا] اقرار دهی.

تحف العقول: ۲۸۵.

حدیث ۴۶۴

امام باقر علیه السلام:

مَا يَأْخُذُ الْمَظْلُومَ مِنْ دِينِ الظَّالِمِ أَكْثَرَ مِمَّا يَأْخُذُ الظَّالِمُ مِنْ دُنْيَا الْمَظْلُومِ .

امام باقر علیه السلام: آنچه ستم‌دیده از دین ستمگر می‌گیرد بیشتر است از آنچه ستمگر از دنیای ستم‌دیده می‌ستاند.

بحار الأنوار: ۷۵/۳۱۱/۱۵.

حدیث ۴۶۵

امام باقر علیه السلام:

لَمَّا خَصَرَ عَلِيٌّ بَنَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ الْوَفَاءُ ضَمَنِي إِلَى صِدْرِهِ، ثُمَّ قَالَ: يَا بَنِيَّ، أَوْصِيكَ بِمَا أَوْصَانِي بِهِ أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ حِينَ خَصَرْتَهُ الْوَفَاءُ وَبِمَا ذَكَرَ أَنَّ أَبَاهُ أَوْصَاهُ بِهِ، قَالَ: يَا بَنِيَّ، إِيَّاكَ وَظُلْمَ مَنْ لَا يَجِدُ عَلَيْكَ نَاصِرًا إِلَّا اللَّهَ .

امام باقر علیه السلام: هنگامی که وفات علی بن الحسین علیه السلام فرا رسید، مرا به سینه خود چسبانید و سپس فرمود: فرزندم! تو را به همان چیزی سفارش می‌کنم که پدرم هنگام وفاتش به من سفارش کرد و فرمود که پدر او نیز همان را به ایشان سفارش کرده است. فرمود: فرزندم! زنه‌ار از ستم کردن به کسی که در برابر تو یاوری جز خدا نمی‌یابد.

الکافی: ۲/۳۳۱/۵.

حدیث ۴۶۶

امام باقر علیه السلام:

إِنَّمَا قَصُّ الْأَطْفَارِ لِأَنَّهَا مَقِيلُ الشَّيْطَانِ، وَمِنْهُ يَكُونُ النَّسْيَانُ .

امام باقر علیه السلام: ناخن‌ها را به این دلیل باید گرفت که لانه شیطان و منشأ فراموشی هستند.

الکافی: ۶/۴۹۰/۶.

حدیث ۴۶۷

امام باقر علیه السلام:

كُلُّ مَا أَشْرَقَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ فَهُوَ طَاهِرٌ .

امام باقر علیه السلام: هر چیزی (غیر منقول) که آفتاب بر آن بتابد، پاک می‌شود.

وسائل الشیعة: ۲/۱۰۴۳/۶.

حدیث ۴۶۸

امام باقر علیه السلام:

بَسَّسَ الْعَبْدُ عَبْدًا لَهُ طَمَعٌ يَقْوَدُهُ .

امام باقر علیه السلام: بد بنده ای است بنده ای که طمع، زمام او را به پیش کشد .

الکافی : ۲/۳۲۰/۲ .

حدیث ۴۶۹

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يُبْغِضُ كُلَّ مِطْلَاقٍ ذَوَّاقٍ .

امام باقر علیه السلام : خداوند عز و جل از مردانی که زن زیاد طلاق می دهند و هر از چند گاهی زنی اختیار می کنند ، نفرت دارد .

الکافی : ۶/۵۵/۴ ،

حدیث ۴۷۰

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ إِطْعَامَ الطَّعَامِ وَهِرَاقَةَ الدَّمَاءِ .

امام باقر علیه السلام : همانا خداوند اطعام کردن و قربانی کردن را دوست دارد .

المحاسن : ۲/۱۴۲/۱۳۷۰

حدیث ۴۷۱

امام باقر علیه السلام :

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ عَلَى أَخِيهِ فِيرَحِلْهُ فَلْيَقْعُدْ حَيْثُ يَأْمُرُ صَاحِبُ الرَّحْلِ؛ فَإِنَّ صَاحِبَ الرَّحْلِ أَعْرَفُ بِعَوْرَةِ بَيْتِهِ مِنَ الدَّخِيلِ عَلَيْهِ .

امام باقر علیه السلام : هر گاه یکی از شما به خانه برادرش وارد شد ، هر جا صاحب خانه گفت همان جا بنشینید ؛ زیرا صاحب خانه

به وضع اتاق خود آشناتر از میهمان است .

بحار الأنوار: ۷۵/۴۵۱/۲ .

حدیث ۴۷۲

امام باقر علیه السلام :

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ...» - هُوَ الَّذِي لَا يَسْتَطِيعُ الْكُفْرَ فَيَكْفُرُ وَلَا يَهْتَدِي سَبِيلَ الْإِيمَانِ فَيُؤْمِنُ، وَ الصَّبِيَّانُ ، وَمَنْ كَانَ مِنَ

الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ عَلَى مِثْلِ عُقُولِ الصَّبِيَّانِ مَرْفُوعٍ عَنْهُمْ الْقَلَمُ .

امام باقر علیه السلام - درباره آیه: «جز آن مردان و زنان و کودکان مستضعف ...» - فرمود : مستضعف کسی است که نه توان کافر

شدن را دارد تا کافر شود و نه راه ایمان را پیدا می کند تا مؤمن شود و کودکان و مردان و زنانی که عقل و فکرشان به اندازه

کودکان است ، تکلیف از آنها برداشته شده است .

معانی الأخبار : ۲۰۱/۴ .

حدیث ۴۷۳

امام باقر علیه السلام :

إِذَا قَهَقَهْتَ فَقُلْ حِينَ تَفْرُغُ : اللَّهُمَّ لَا تَمَقُّتْنِي .

امام باقر علیه السلام : هرگاه قهقهه زدی ، در پی آن بگو : خدایا! بر من خشم مگیر .

الکافی : ۲/۶۶۴/۱۳

حدیث ۴۷۴

امام باقر علیه السلام :

الصَّيَامُ وَالْحَجُّ تَسْكِينُ الْقُلُوبِ .

امام باقر علیه السلام : روزه و حج ، آرام بخش دلهاست .

الأمالی للطوسی : ۲۹۶/۵۸۲ .

حدیث ۴۷۵

امام باقر علیه السلام :

صَلَاةُ الْجُمُعَةِ فَرِيضَةٌ، وَالاجْتِمَاعُ إِلَيْهَا فَرِيضَةٌ مَعَ الْإِمَامِ، فَإِنْ تَرَكَ رَجُلٌ مِنْ غَيْرِ عَلَيْهِ ثَلَاثٌ جُمِعَ فَقَدْ تَرَكَ ثَلَاثَ فَرَائِضَ، وَلَا يَدْعُ ثَلَاثَ فَرَائِضَ مِنْ غَيْرِ عَلَيْهِ إِلَّا مُنَافِقٌ .

امام باقر علیه السلام : نماز جمعه واجب است و جمع شدن برای آن ، با وجود امام ، واجب می باشد . پس هر مردی که ، بدون عذری ، سه نماز جمعه را ترک گوید ، سه فریضه را ترک کرده است و کسی جز منافق سه فریضه را بدون علت ترک نمی کند .

بحار الأنوار : ۸۹/۱۸۴/۲۱ .

حدیث ۴۷۶

امام باقر علیه السلام :

لَا تَتَهَاوَنُ بِصَلَاتِكَ؛ فَإِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ عِنْدَ مَوْتِهِ : لَيْسَ مِنِّي مَنْ اسْتَحَفَّ بِصَلَاتِهِ .

امام باقر علیه السلام : نمازت را سبک مشمار ؛ زیرا پیامبر صلی الله علیه و آله هنگام رحلتش فرمود : از من نیست کسی که نمازش را سبک بشمارد .

الکافی : ۳/۲۶۹/۷ .

حدیث ۴۷۷

امام باقر علیه السلام :

إِعْلَمَنَّ أَنَّ أَوَّلَ الْوَقْتِ أَبْدَأُ فَضَّلْ، فَعَجِّلْ بِالْخَيْرِ مَا اسْتَطَعْتَ، وَأَحْبِبُّ الْأَعْمَالَ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ مَا دَاوَمَ الْعَبْدُ عَلَيْهِ وَإِنْ قَلَّ .

امام باقر علیه السلام : بدان که اول وقت همیشه بهتر است ؛ پس تا جایی که می توانی به کار خیر بشتاب ، محبوبترین کارها نزد خداوند عز و جل کاری است که بنده بر آن مداومت ورزد گرچه اندک باشد .

الکافی : ۳/۲۷۴/۸ .

حدیث ۴۷۸

امام باقر علیه السلام :

لَا تَقُمْ إِلَى الصَّلَاةِ مُتَكَاسِبًا وَلَا مُتَنَاعِسًا وَلَا مُتَنَاقِلًا؛ فَإِنَّهَا مِنْ حَلَلِ النَّفَاقِ، وَإِنَّ اللَّهَ نَهَى الْمُؤْمِنِينَ أَنْ يَقُومُوا إِلَى الصَّلَاةِ وَهُمْ سِيَّكَارَى يَعْنِي مِنَ النَّوْمِ .

امام باقر علیه السلام : با حالت کسل و خواب آلود و سنگین به نماز نایست ؛ زیرا اینها از خصلتهای نفاق است و خداوند مؤمنان را از این که در حالت مستی ؛ یعنی مستی خواب ، به نماز ایستند نهی کرده است .

تفسیر العیاشی : ۱/۲۴۲/۱۳۴ .

حدیث ۴۷۹

امام باقر علیه السلام :

كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا إِذَا قَامَ فِي الصَّلَاةِ كَأَنَّهُ سَاقُ شَجَرَةٍ لَا يَتَحَرَّكُ مِنْهُ شَيْءٌ إِلَّا مَاحَرَكَهُ الرِّيحُ مِنْهُ .

امام باقر علیه السلام : امام زین العابدین - صلوات الله علیه - هر گاه به نماز می ایستاد گویی تنه درختی است، که هیچ چیزی از آن تکان نمی خورد ، مگر آنچه که وزش باد به حرکت درمی آورد .

الکافی : ۳/۳۰۰/۴ .

حدیث ۴۸۰

امام باقر علیه السلام :

الصَّلَاةُ تَثْبِيتٌ لِلْإِخْلَاصِ وَتَنْزِيهٌ عَنِ الْكِبْرِ .

امام باقر علیه السلام : نماز ، موجب تثبیت اخلاص و دوری از کبر است .

الأمالی للطوسی : ۲۹۶/۵۸۲ .

حدیث ۴۸۱

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ أَوَّلَ مَا يُحَاسَبُ بِهِ الْعَبْدُ الصَّلَاةَ ، فَإِنْ قُبِلَتْ قُبِلَ مَا سِوَاهَا .

امام باقر علیه السلام : نخستین چیزی که بنده برای آن حسابرسی می شود نماز است ؛ اگر پذیرفته شد سایر اعمالش هم پذیرفته می شود .

الکافی : ۳/۲۶۸/۴ .

حدیث ۴۸۲

امام باقر علیه السلام :

الصَّلَاةُ عَمُودُ الدِّينِ، مَثَلُهَا كَمَثَلِ عَمُودِ الْفُسْطَاطِ؛ إِذَا ثَبَّتَ الْعَمُودَ يَثْبُتُ الْأُوتَادُ وَالْأُتُنَابُ، وَإِذَا مَالَ الْعَمُودَ وَانْكَسِرَ لَمْ يَثْبُتْ وَتَبَدُّ وَلَا طُنْبٌ .

امام باقر علیه السلام: نماز ستون دین است، مثل آن مثل تیرک خیمه است، اگر تیرک محکم باشد میخها و طنابها محکم می ماند و اگر تیرک کج شود و بشکند، نه میخی استوار می ماند و نه طنابی.

المحاسن: ۱/۱۱۶/۱۱۷.

حدیث ۴۸۳

امام باقر علیه السلام:

إِذَا صَافَحَ الرَّجُلُ صَاحِبَهُ فَالَّذِي يَلْزَمُ التَّصَافِحَ أَعْظَمُ أَجْرًا مِنَ الَّذِي يَدْعُ، أَلَا وَإِنَّ الدُّنُوبَ لَيَتَّحَاتُّ فِيهَا بَيْنَهُمْ حَتَّى لَا يَبْقَى ذَنْبٌ.

امام باقر علیه السلام: هرگاه مردی با رفیقش دست دهد، آن که دستش را نگه دارد اجرش بیشتر از کسی است که رها می کند. بدانید که گناهان آنها می ریزد تا جایی که گناهی باقی نمی ماند.

الکافی: ۲/۱۸۱/۱۳.

حدیث ۴۸۴

امام باقر علیه السلام:

- فِي الْإِمَامِ زَيْنِ الْعَابِدِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ - : إِنَّهُ كَانَ يَخْرُجُ فِي اللَّيْلَةِ الظُّلْمَاءِ، فَيَحْمِلُ الْجِرَابَ عَلَى ظَهْرِهِ حَتَّى يَأْتِيَ أَبَا بَابَا، فَيَقْرَعُهُ ثُمَّ يُنَاوِلُ مَنْ كَانَ يَخْرُجُ إِلَيْهِ، وَكَانَ يُعْطَى وَجْهَهُ إِذَا نَاوَلَ فَقِيرًا لئَلَّا يَعْرِفَهُ.

امام باقر علیه السلام - درباره امام زین العابدین علیه السلام - فرمود: آن حضرت در دل شب تار از خانه بیرون می رفت و انبان را بر پشت خود حمل می کرد و به در یکایک خانه ها می رفت و آنها را می کوبید و به هر که در را باز می کرد چیزی می داد. آن حضرت هرگاه به فقیری چیزی می داد، صورت خود را می پوشاند که او را نشناسد.

بحار الأنوار: ۴۶/۸۹/۷۷.

حدیث ۴۸۵

امام باقر علیه السلام:

تَعَلَّمُوا الصَّدَقَ قَبْلَ الْحَدِيثِ.

امام باقر علیه السلام: پیش از گفتار (آموختن حدیث)، راستگویی را بیاموزید.

الکافی: ۲/۱۰۴/۴.

حدیث ۴۸۶

امام باقر علیه السلام:

- لَمَّا سُئِلَ عَنِ الصَّبْرِ الْجَمِيلِ - : ذَلِكَ صَبْرٌ لَيْسَ فِيهِ شَكْوَى إِلَى النَّاسِ.

امام باقر علیه السلام - در پاسخ به سؤال از شکیب نیکو - فرمود: شکیبی که در آن نزد مردم شکوه نمی کند.

الکافی: ۲/۹۳/۲۳.

حدیث ۴۸۷

امام باقر علیه السلام :

شِيعَتُنَا ثَلَاثَةٌ أَصْنَافٍ : صِنْفٌ يَأْكُلُونَ النَّاسَ بِنَا ، وَصِنْفٌ كَالزُّجَاجِ يَنْتُمُّ

امام باقر علیه السلام : شیعیان ما سه دسته اند : دسته ای به نام ما مردم را می چابند، دسته ای مانند آبگینه اند که [هرچه را درونش هست] نمایان می سازند، و دسته ای مانند زر سرخ هستند که هرچه بیشتر در آتش گداخته شود نابتر می شود .
یعنی: لا یکتُم السِّرَّ ویذیع ما فی باطنه من الأسرار .

حدیث ۴۸۸

امام باقر علیه السلام :

ما شِيعَتُنَا إِلَّا مَنْ اتَّقَى اللَّهَ وَأَطَاعَهُ، وَمَا كَانُوا يُعْرِفُونَ إِلَّا بِالتَّوَّاضِعِ وَالتَّخَشُّعِ وَأَدَاءِ الْأَمَانَةِ وَكَثْرَةِ ذِكْرِ اللَّهِ .

امام باقر علیه السلام : شیعه ما نیست مگر کسی که از خدا بترسد و او را فرمان برد ؛ آنان جز با فروتنی و خاکساری و امانتداری و بسیاری یاد خدا شناخته نمی شوند .
تحف العقول : ۲۹۵ .

حدیث ۴۸۹

امام باقر علیه السلام :

سُئِلْتُ أُمُّ سَلَمَةَ زَوْجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، فَقَالَتْ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ : إِنَّ عَلِيًّا وَشِيعَتَهُ هُمُ الْفَائِزُونَ .

امام باقر علیه السلام : از ام سلمه ، همسر پیامبر صلی الله علیه و آله ، درباره علی بن ابی طالب علیه السلام سؤال شد ، گفت : از رسول خدا صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرماید : علی و شیعیان او همان رستگارانند .
الإرشاد : ۱/۴۱ .

حدیث ۴۹۰

امام باقر علیه السلام :

أَصْبَحَ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَرَأَى فِی لِحْيَتِهِ شَيْبًا شَعْرَةً بَيْضَاءَ ، فَقَالَ : الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الَّذِي بَلَّغَنِي هَذَا الْمَبْلَغَ وَلَمْ أَعْصِ اللَّهَ طَرَفَةً عَيْنٍ .

امام باقر علیه السلام : ابراهیم علیه السلام صبحگاه ، موی سفیدی در محاسن خود دید ، گفت : خداوند پروردگار جهانیان را سپاس که مرا به این سن رساند و لحظه ای معصیت او نکردم .
علل الشرائع : ۱۰۴/۲ .

حدیث ۴۹۱

امام باقر علیه السلام :

إِسْتَكْبَرْتُ لِنَفْسِكَ مِنَ اللَّهِ قَلِيلَ الرِّزْقِ تَخَلُّصًا إِلَى الشُّكْرِ .

امام باقر علیه السلام : روزی اندک خدا را برای خود ، فراوان شمار تا بدین وسیله شکرش را گزارده باشی .

تحف العقول : ۲۸۵ .

حدیث ۴۹۲

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ أَدْنَى الْمُؤْمِنِينَ شَفَاعَةً لِيَشْفَعَ لِثَلَاثِينَ إِنْسَانًا ، فَعِنْدَ ذَلِكَ يَقُولُ أَهْلُ النَّارِ : «فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ * وَلَا صَدِيقٍ حَمِيمٍ»
 امام باقر علیه السلام : مؤمنی که از همه کمتر می تواند شفاعت کند ، تا سی نفر را شفاعت می کند . در این هنگام دوزخیان می گویند : «ما را نه شفاعت کنندگانی است و نه دوستی مهربان» .
 الشعراء : ۱۰۰ و ۱۰۱ .

حدیث ۴۹۳

امام باقر علیه السلام :

يَشْفَعُ الرَّجُلُ فِي الْقَبِيلَةِ ، وَيَشْفَعُ الرَّجُلُ لِأَهْلِ الْبَيْتِ ، وَيَشْفَعُ الرَّجُلُ لِلرَّجُلَيْنِ عَلَى قَدْرِ عَمَلِهِ ، فَذَلِكَ الْمَقَامُ الْمَحْمُودُ .
 امام باقر علیه السلام : انسان برای قبیله خود شفاعت می کند ؛ انسان برای خانواده خود شفاعت می کند ؛ انسان به اندازه عمل خود در حق دو نفر شفاعت می کند ؛ این است آن مقام پسندیده .
 بحار الأنوار : ۸/۴۳/۴۱

حدیث ۴۹۴

امام باقر علیه السلام :

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : «وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى» - : الشَّفَاعَةُ ، وَاللَّهُ الشَّفَاعَةُ ، وَاللَّهُ الشَّفَاعَةُ .
 امام باقر علیه السلام - درباره آیه : «و بزودی پروردگارت تو را عطا می کند تا خشنود شوی» - فرمود : آن ، شفاعت است . به خدا سوگند ، شفاعت است ؛ به خدا سوگند ، شفاعت است .
 بحار الأنوار : ۸/۵۷/۷۲

حدیث ۴۹۵

امام باقر علیه السلام :

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : «وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ» - : هل رَأَيْتَ شَاعِرًا يَتَّبِعُهُ أَحَدٌ؟! إِنَّمَا هُمْ قَوْمٌ تَفَقَّهُوا لِغَيْرِ الدِّينِ فَضَلُّوا وَأَضَلُّوا .
 امام باقر علیه السلام - درباره آیه : «و شاعران را گمراهان پیروی می کنند» - فرمود : آیا شاعری را دیده ای که کسی از او پیروی کند؟ اینان ، در حقیقت ، جماعتی هستند که برای غیر دین ، دانش آموختند و در نتیجه ، هم خود گمراه شدند و هم دیگران را گمراه کردند .
 معانیا الأخبار : ۳۸۵/۱۹

حدیث ۴۹۶

امام باقر علیه السلام :

تَحَرَّزْ مِنْ إِبْلِيسَ بِالْخَوْفِ الصَّادِقِ .

امام باقر علیه السلام : با ترس واقعی ، خود را از ابلیس مصون دار .

بحار الأنوار : ۷۸/۱۶۴/۱ .

حدیث ۴۹۷

امام باقر علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ عَنْ أَدْنَى الشَّرِكِ - :

مَنْ قَالَ لِلنَّوَاهِ : إِنَّهَا حَصَاةٌ ، وَلِلْحَصَاةِ : إِنَّهَا نَوَاهٌ ، ثُمَّ دَانَ بِهِ .

امام باقر علیه السلام - در پاسخ به پرسش از کمترین شرک

- فرمود : [کمترین شرک این است که کسی به هسته میوه بگوید : این یک ریگ است ، و به ریگ بگوید : این یک هسته است ،

و به این حرف خود هم معتقد و پایبند باشد .

الکافی : ۲/۳۹۷/۱

حدیث ۴۹۸

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ جَعَلَ لِلشَّرِّ أَقْفَالًا وَجَعَلَ مَفَاتِيحَ تِلْكَ الْأَقْفَالِ الشَّرَابَ ، وَالْكَذِبُ شَرٌّ مِنَ الشَّرَابِ .

امام باقر علیه السلام : خداوند عز و جل برای بدی قفلهایی نهاده و کلید همه این قفلها را شراب قرار داده است ، و دروغ بدتر از

شراب است .

بحار الأنوار : ۷۲/۲۳۶/۳

حدیث ۴۹۹

امام باقر علیه السلام :

الْوُقُوفُ عِنْدَ الشُّبْهَةِ خَيْرٌ مِنَ الْإِقْتِحَامِ فِي الْهَلَكَةِ وَتَرَكُوكَ حَدِيثًا لَمْ تَرَوْهُ خَيْرٌ مِنْ رِوَايَتِكَ حَدِيثًا لَمْ تُحْصِهِ .

امام باقر علیه السلام : درنگ کردن هنگام پیش آمدن شبهه، بهتر از فرو رفتن در گرداب هلاکت است. و حدیثی را روایت نکنی ،

بهتر است از این که حدیثی را نفهمیده روایت کنی .

أعلام الدین : ۳۰۱ .

حدیث ۵۰۰

امام باقر علیه السلام :

لَوْ أُتِيَتْ بِشَابٍّ مِنْ شَبَابِ الشُّعْبَةِ لَا يَتَفَقَّهُهُ (فِي الدِّينِ) لِأَدْبَتِهِ .

امام باقر علیه السلام : اگر جوان شیعه ای را نزد من بیاورند که علم [دین] نمی آموزد ، او را تنبیه می کنم .

المحاسن : ۱/۳۵۷/۷۶۰ .

حدیث ۵۰۱

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ السُّوَكَ فِي السَّحْرِ قَبْلَ الْوُضُوءِ مِنَ السُّنَّةِ .

امام باقر علیه السلام : مسواک زدن در سحرگاه پیش از وضو گرفتن ، سنت (پیامبر) است .

کتاب من لا یحضره الفقیه : ۱/۴۸۰/۱۳۹۰ .

حدیث ۵۰۲

امام باقر علیه السلام :

شَرُّ بَقَاعِ الْأَرْضِ الْأَسْوَاقُ ، وَهُوَ مِیدَانُ إِبْلِيسَ ، يَغْدُو بِرَأْيَتِهِ ، وَيَضَعُ كُرْسِيَّهُ ، وَيَبِثُّ ذُرِّيَّتَهُ ، فَيَبِينُ مُطَفِّفٍ فِي قَفِيضٍ ، أَوْ طَائِشٍ فِي مِيزَانٍ ، أَوْ سَارِقٍ فِي ذِرَاعٍ ، أَوْ كَاذِبٍ فِي سِلْعَتِهِ ، يَقُولُ : عَلَيْكُمْ بِرَجُلٍ مَاتَ أَبُوهُ وَأَبُوكُمْ حَيٌّ ، فَلَا يَرَالُ مَعَ أَوَّلٍ مَن يَدْخُلُ وَآخِرٍ مَن يَرْجِعُ .

امام باقر علیه السلام : بدترین جای زمین بازارهاست ؛ بازار میدان ابلیس است ، بامدادان پرچم خود را در آن جا نصب می کند و کرسیش را می گذارد و فرزندانش را همه سو می پراکند : از کسی که پیمانۀ را کم می دهد تا کسی که ترازو را سبک می گیرد و کسی که در گز کردن دزدی می کند یا کسی که برای فروش کالایش به دروغ متوسل می شود . او به فرزندانش می گوید : بر شما باد [فریفتن] مردی که پدرش (حضرت آدم) مرده در حالی که پدر شما هنوز زنده است . ابلیس با اولین کسی که به بازار می آید وارد می شود و با آخرین نفری که بازار را ترک می کند بر می گردد .

بحار الأنوار : ۸۴/۱۱/۸۷

حدیث ۵۰۳

امام باقر علیه السلام :

إِيَّاكَ وَالتَّسْوِيفَ ؛ فَإِنَّهُ بَحْرٌ يَغْرُقُ فِيهِ الْهَلَكِيُّ .

امام باقر علیه السلام : زنهار از افکندن کار امروز به فردا ؛ زیرا این کار دریایی است که مردمان در آن غرق و نابود می شوند .

بحار الأنوار : ۷۸/۱۶۴/۱

حدیث ۵۰۴

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اسْمَ اللَّهِ الْأَعْظَمَ عَلَى ثَلَاثَةِ وَسَبْعِينَ حَرْفًا ، وَإِنَّمَا كَانَ عِنْدَ آصَفٍ مِنْهَا حَرْفٌ وَاحِدٌ فَتَكَلَّمَ بِهِ فَخَسَفَ بِالْأَرْضِ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ سَرِيرِ بَلْقِيسَ حَتَّى تَنَاوَلَ السَّرِيرَ بِيَدِهِ ، ثُمَّ عَادَتِ الْأَرْضُ كَمَا كَانَتْ أَسْرَعَ مِنْ طَرْفَةِ الْعَيْنِ ، وَنَحْنُ عِنْدَنَا مِنَ الْأَسْمِ الْأَعْظَمِ اثْنَانِ وَسَبْعُونَ حَرْفًا ، وَحَرْفٌ عِنْدَ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى اسْتَأْتَرَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَهُ ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ .

امام باقر علیه السلام : نام اعظم خدا هفتاد و سه حرف است که آصف یک حرف آن را می دانست و آن را به زبان آورد ؛ پس ، هر آنچه میان آصف و تخت بلقیس بود در کام زمین فرو رفت و آصف دست دراز کرد و تخت را برداشت و سپس زمین به حال نخست برگشت و این همه سریع تر از یک چشم بر هم زدن رخ داد . و هفتاد و دو حرف از اسم اعظم نزد ماست و یک حرف نزد خداوند تبارک و تعالی می باشد و آن رابه علم غیب خود ویژه گردانیده است و هیچ قدرت و توانی جز از خدای بلند مرتبه بزرگ

نیست .

بحار الأنوار: ۱۴/۱۱۳/۵.

حدیث ۵۰۵

امام باقر علیه السلام :

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يُعَيِّرُ الْأَسْمَاءَ الْقَبِيحَةَ فِي الرَّجَالِ وَالْبُلْدَانِ .

امام باقر علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله ، نامهای زشت مردها و شهرها را تغییر می داد .

بحار الأنوار : ۱۰۴/۱۲۷/۴ .

حدیث ۵۰۶

امام باقر علیه السلام :

أَحَقُّ مَنْ خَلَقَ اللَّهُ بِالتَّسْلِيمِ لِمَا قَضَى اللَّهُ ، مَنْ عَرَفَ اللَّهَ .

امام باقر علیه السلام : سزاوارترین خلق خدا به تسلیم در برابر قضای او ، کسی است که خداشناس باشد .

بحار الأنوار : ۷۱/۱۵۳/۶۳

حدیث ۵۰۷

امام باقر علیه السلام :

إِنَّا لَنُحِبُّ أَنْ نُعَافِيَ فِيْمَنْ نُحِبُّ ، فَإِذَا جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ سَلَّمْنَا فِيْمَا يُحِبُّ

امام باقر علیه السلام : البته ما دوست داریم درباره کسی که دوستش می داریم رنج و مصیبتی به ما نرسد ، اما چون فرمان خدا در

رسد تسلیم چیزی هستیم که او دوست دارد .

بحار الأنوار : ۴۶/۳۰۱/۴۴ .

حدیث ۵۰۸

امام باقر علیه السلام :

لَا تَسِيءُوا عَلَى الْيَهُودِ ، وَلَا عَلَى النَّصَارَى ، وَلَا عَلَى الْمَجُوسِ ، وَلَا عَيْدَةَ الْأَوْثَانِ ، وَلَا عَلَى مَوَائِدِ سُرَابِ الْخَمْرِ ، وَلَا عَلَى صَاحِبِ الشَّطْرَنْجِ وَالْتَرْدِ ، وَلَا عَلَى الْمُخَنَّثِ ، وَلَا عَلَى الشَّاعِرِ الَّذِي يَقْدِفُ الْمُحْصِنَاتِ ، وَلَا عَلَى الْمُصَيَّلِي ؛ وَذَلِكَ لِأَنَّ الْمُصَيَّلِي لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يَزِدَّ السَّلَامَ ، لِأَنَّ التَّسْلِيمَ مِنَ الْمَسِيئَةِ تَطَوُّعٌ وَالرَّدُّ عَلَيْهِ فَرِيضَةٌ ، وَلَا عَلَى آكِلِ الرِّبَا ، وَلَا عَلَى رَجُلٍ جَالِسٍ عَلَى غَائِطٍ ، وَلَا عَلَى الَّذِي فِي الْحَمَامِ ، وَلَا عَلَى الْفَاسِقِ الْمُعْلَنِ بِفِسْقِهِ .

امام باقر علیه السلام : نه به یهودیان سلام کنید ، نه به نصرانیان ، نه به مجوسیان ، نه به بت پرستان ، نه به کسانی که بر سفره شرابخواران می نشینند و نه به شطرنج بازان و نردبازان و نه به مأبون و نه به شاعری که به زنان پاکدامن تهمت می زند و نه به کسی که در حال نماز است ؛ زیرا نماز گزار نمی تواند جواب سلام را بدهد ، در حالی که سلام کردن برای مسلمان مستحب است و جواب سلام او را دادن واجب و نه به رباخوار و نه به کسی که در حال قضای حاجت است و نه به کسی که در حمام است و نه به فاسقی که آشکارا فسق و گناه می کند .

بحار الأنوار : ۷۶/۹/۳۵ .

حدیث ۵۰۹

امام باقر علیه السلام :
 إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ إِطْعَامَ الطَّعَامِ ، وَإِفْشَاءَ السَّلَامِ .
 امام باقر علیه السلام : همانا خداوند اطعام کردن مردم و به همه سلام دادن را دوست دارد .
 المحاسن : ۲/۱۴۳/۱۳۷۱ .

حدیث ۵۱۰

امام باقر علیه السلام :
 بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسَةِ دَعَائِمَ : إِقَامِ الصَّلَاةِ ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ ، وَصَوْمِ شَهْرِ رَمَضَانَ ، وَحَجِّ الْبَيْتِ الْحَرَامِ ، وَالْوَلَايَةِ لَنَا أَهْلِ الْبَيْتِ .
 امام باقر علیه السلام : اسلام بر پنج پایه بنا شده است : برپا داشتن نماز ، پرداخت زکات ، روزه ماه رمضان ، حج بیت الله الحرام ، و ولایت ما اهل بیت .
 الأمالی للمفید : ۳۵۳/۴ .

حدیث ۵۱۱

امام باقر علیه السلام :
 مِنْ شَقَاءِ الْعَيْشِ ضَيْقُ الْمَنْزِلِ .
 امام باقر علیه السلام : از سختی زندگی ، تنگی منزل است .
 الکافی : ۶ / ۵۲۶ / ۶ .

حدیث ۵۱۲

امام باقر علیه السلام :
 مَا أَسْكَرَ كَثِيرُهُ فَقَلِيلُهُ حَرَامٌ .
 امام باقر علیه السلام : هر چه زیادش مستی آورد ، کم آن نیز حرام است .
 بحار الأنوار : ۲۰ / ۱۳۱ / ۷۹ .

حدیث ۵۱۳

امام باقر علیه السلام :
 إِنَّ أَوَّلَ مَا يُبَدَأُ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ صَدَقَةُ الْمَاءِ .
 امام باقر علیه السلام : نخستین چیزی که در روز قیامت به آن رسیدگی می شود [ثواب] صدقه آب [دادن به تشنه] است .
 بحار الأنوار : ۹۶/۱۷۳/۱۳ .

حدیث ۵۱۴

امام باقر علیه السلام :

مَنْ سَقَى ظَمَانًا مَاءً سَقَاهُ اللَّهُ مِنَ الرَّحِيقِ الْمَخْتومِ .

امام باقر علیه السلام : هر که به تشنه کامی آب بنوشاند خداوند او را از شراب سر به مهر بهشتی بنوشاند .

بحار الأنوار: ۹۶/۱۷۲/۸

حدیث ۵۱۵

امام باقر علیه السلام :

كَانَ لِأَبِي عَلَيْهِ السَّلَامِ فِي مَوْضِعِ سُجُودِهِ آثَارٌ نَاتِيَةٌ ، وَكَانَ يَقَطُّعُهَا فِي السَّنَةِ مَرَّتَيْنِ ، فِي كُلِّ مَرَّةٍ خَمْسَ ثِنْفَاتٍ فَسَمِيَتْ ذَا الثَّنْفَاتِ لِذَلِكَ .

امام باقر علیه السلام : در محل سجود پدرم آثاری بر آمده بود . سالی دوبار و هر بار پنج پینه می برید . از همین رو به آن حضرت «ذوالثنفات (صاحب پینه ها)» می گفتند .

علل الشرائع : ۲۳۳/۱

حدیث ۵۱۶

امام باقر علیه السلام :

لَوْ يَعْلَمُ السَّائِلُ مَا فِي الْمَسْأَلَةِ مَا سَأَلَ أَحَدًا أَحَدًا ، وَلَوْ يَعْلَمُ الْمَسْئُولُ مَا فِي الْمَنْعِ مَا مَنَعَ أَحَدًا أَحَدًا .

امام باقر علیه السلام : اگر سائل بداند که در سؤال و خواهش کردن چه نهفته است، هرگز کسی از کسی چیزی درخواست نمی کرد و اگر کسی که از وی خواهشی می شود بداند که در نومید کردن چه نهفته است ، هرگز کسی ، کسی را نومید بر نمی گرداند .

تحف العقول : ۳۰۰

حدیث ۵۱۷

امام باقر علیه السلام :

مَنْ سَأَلَ بظَهْرِ غِنَى لَقِيَ اللَّهَ مَخْمُوشًا وَجْهُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

امام باقر علیه السلام : هر کس با وجود بی نیازی ، سؤال (گدایی) کند در روز قیامت با چهره ای خراشیده خدا را دیدار نماید .

بحار الأنوار : ۹۶/۱۵۵/۲۶

حدیث ۵۱۸

امام باقر علیه السلام :

تَزَاوَرُوا فِي بِيوتِكُمْ فَإِنَّ ذَلِكَ حَيَاةٌ لَأَمْرِنَا ، رَحِمَ اللَّهُ عَبْدًا أَحْيَا أَمْرَنَا .

امام باقر علیه السلام : در خانه هایتان از یکدیگر دیدار کنید ؛ زیرا این کار امر ما را زنده می کند . رحمت خدا بر آن بنده ای که

امر ما را زنده کند .

بحار الأنوار : ۲/۱۴۴/۶

حدیث ۵۱۹

امام باقر علیه السلام :

لَا شَفِيعَ لِلْمَرْأَةِ أَنْجَحَ عِنْدَ رَبِّهَا مِنْ رِضَا زَوْجِهَا .

امام باقر علیه السلام : برای زن نزد پروردگارش شفیعی کارسازتر از خشنودی شوهرش نیست .

بحار الأنوار : ۱۰۳ / ۱ / ۲۵۶/۱

حدیث ۵۲۰

امام باقر علیه السلام :

أَكْثَرُ ذِكْرِ الْمَوْتِ ، فَإِنَّهُ لَمْ يُكْثِرْ إِنْسَانٌ ذِكْرَ الْمَوْتِ إِلَّا زَهَدَ فِي الدُّنْيَا .

امام باقر علیه السلام : زیاد به یاد مرگ باش ؛ زیرا هیچ انسانی مرگ را بسیار یاد نکند ، مگر آن که به دنیا بی رغبت شود .

بحار الأنوار : ۷۳/۶۴/۳۱

حدیث ۵۲۱

امام باقر علیه السلام :

كَانَ فِيمَا نَجَى اللَّهُ بِهِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : ... مَا تَزَيَّنَ لِي الْمُتَزَيِّنُونَ بِمِثْلِ الزُّهْدِ فِي الدُّنْيَا عَمَّا بِهِمُ الْغِنَى عَنْهُ .

امام باقر علیه السلام : از جمله نجوهای خداوند متعال با موسی علیه السلام این بود : ... آراستگان ، خود را برای من به زیوری

نیاراستند که همانند بی رغبتی به دنیا در آنچه بدان نیاز ندارند، باشد .

بحار الأنوار : ۱۳/۳۴۹/۳۷

حدیث ۵۲۲

امام باقر علیه السلام :

وَجَدْنَا فِي كِتَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : إِذَا ظَهَرَ الزُّنَا مِنْ بَعْدِي كَثُرَ مَوْتُ الْفَجْأَةِ .

امام باقر علیه السلام : در کتاب رسول خدا صلی الله علیه و آله یافتیم که : چون بعد از من زنا آشکار گردد ، مرگهای ناگهانی زیاد

شود .

الکافی : ۲/۳۷۴/۲ .

حدیث ۵۲۳

امام باقر علیه السلام :

الَّذِي يَمْنَعُ الزَّكَاةَ يُحَوَّلُ اللَّهُ مَالَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ شُجَاعًا مِنْ نَارٍ لَهُ رِيْمَتَانِ

امام باقر علیه السلام : کسی که زکات نپردازد خداوند در روز قیامت دارایی او را به صورت افعی آتشین و دو سر (نیش) در می

آورد و آن را طوق کردن او می کند و سپس به آن افعی گفته می شود: به او بچسب همچنان که او در دنیا به تو چسبیده بود. و این است سخن خداوند که: «بزودی روز قیامت آنچه را که در بخشیدنش بخل می ورزیدند، چون طوقی به گردنشان خواهند آویخت.»

کذا، ولعلَّ الصحيح «زَبِيتَان» (کما فی هامش المصدر).

حدیث ۵۲۴

امام باقر علیه السلام:

وَجَدْنَا فِي كِتَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ... إِذَا مَنَعُوا الزَّكَاةَ مَنَعَتِ الْأَرْضُ بَرَكَتَهَا مِنَ الزَّرْعِ وَالثَّمَارِ وَالْمَعَادِنِ كُلِّهَا.

امام باقر علیه السلام: در کتاب رسول خدا صلی الله علیه و آله دیدیم که... هرگاه مردم از دادن زکات خودداری کنند، زمین برکتهای خود را، از هر نوع زراعت و میوه ها و کانیها، دریغ دارد.

الکافی: ۲/۳۷۴/۲

حدیث ۵۲۵

امام باقر علیه السلام:

كَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ: مَنْ وَجَدَ مَاءً وَتُرَابًا ثُمَّ افْتَقَرَ فَأَبْعَدَهُ اللَّهُ.

امام باقر علیه السلام: امیر المؤمنین علیه السلام می فرمود: هر که با وجود داشتن آب و خاک نیازمند باشد، خدا [از رحمت خود] دورش گرداند.

قرب الإسناد: ۱۱۵/۴۰۴.

حدیث ۵۲۶

امام باقر علیه السلام:

كَانَ أَبِي يَقُولُ: خَيْرُ الْأَعْمَالِ الْحَرْتُ، تَزْرَعُهُ فَيَأْكُلُ مِنْهُ الْبُرُّ وَالْفَاجِرُ، أَمَا الْبُرُّ فَمَا أَكَلَ مِنْ شَيْءٍ اسْتَغْفَرَ لَكَ، وَأَمَا الْفَاجِرُ فَمَا أَكَلَ مِنْهُ مِنْ شَيْءٍ لَعَنَهُ، وَيَأْكُلُ مِنْهُ الْبَهَائِمُ وَالطَّيْرُ.

امام باقر علیه السلام: پدرم می فرمود: بهترین کارها کشاورزی است؛ چیزی را می کاری و نیک و بد از آن می خورند. نیکوکار می خورد و برایت از خدا آمرزش می طلبد و بدکار می خورد و آنچه خورده او را لعن و نفرین می کند و چرندگان و پرندگان نیز از آن بهره مند می شوند.

الکافی: ۵/۲۶۰/۵.

حدیث ۵۲۷

امام باقر علیه السلام:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لَمَّا حَضَرَ شَهْرُ رَمَضَانَ وَذَلِكَ لثَلَاثِ بَقِيْنَ مِنْ شَعْبَانَ، قَالَ لِبِلَالٍ: نَادِ فِي النَّاسِ، فَجَمَعَ النَّاسُ ثُمَّ صَعِدَ الْمِئْبَرِ، فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ، إِنَّ هَذَا الشَّهْرَ قَدْ حَضَرَ كُمْ وَهُوَ سَيِّدُ الشُّهُورِ، فِيهِ لَيْلَةٌ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ، تُغْلَقُ فِيهِ أَبْوَابُ النَّارِ، وَتُفْتَحُ فِيهِ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ، فَمَنْ أَدْرَكَهُ فَلَمْ يُغْفَرْ لَهُ فَأَبْعَدَهُ اللَّهُ.

امام باقر علیه السلام: رسول خدا صلی الله علیه و آله سه روز مانده از ماه شعبان، به بلال دستور داد در میان مردم جار بزند. پس مردم را جمع کرد و بر منبر رفت و حمد و ثنای خدا گفت و فرمود: ای مردم! همانا این ماه به شما روی آورده و آن سرور همه ماههاست. در آن شبی وجود دارد که از هزار ماه بهتر است. در این ماه درهای دوزخ بسته و درهای بهشت گشوده می شود. هر که این ماه را دریابد و آمرزیده نشود خداوند او را [از رحمت خود] دور گرداند.

الأمالی للصدوق: ۱۱۳/۹۲.

حدیث ۵۲۸

امام باقر علیه السلام:
 إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ قُفْلًا وَقُفْلُ الْإِيمَانِ الرَّفْقُ.
 امام باقر علیه السلام: همانا هر چیزی را قفلی باشد و قفل ایمان، ملایمت است.

الکافی: ۲/۱۱۸/۱

حدیث ۵۲۹

امام باقر علیه السلام:
 اسْتَرْضِعْ لَوْلَدِكَ بِلَبَنِ الْحَسَنِ، وَإِيَّاكَ وَالْقَبَاحَ؛ فَإِنَّ اللَّبْنَ قَدْ يُعَدِي.
 امام باقر علیه السلام: برای شیر دادن کودکت، دایه خوب روی بجوی و از دایه های زشت دوری کن؛ زیرا شیر [ویژگیهای مادر را به فرزند] سرایت می دهد.

الکافی: ۶/۴۴/۱۲

حدیث ۵۳۰

امام باقر علیه السلام:
 إِنَّ الْعَبْدَ لَيَذْنِبُ الذَّنْبَ فَيُزَوِّي عَنْهُ الرَّزْقُ.
 امام باقر علیه السلام: همانا بنده گناه می کند و به سبب آن روزی از او گرفته می شود.

الکافی: ۲/۲۷۰/۸

حدیث ۵۳۱

امام باقر علیه السلام:
 الزَّكَاةُ تَزِيدُ فِي الرِّزْقِ.
 امام باقر علیه السلام: زکات دادن، روزی را می افزاید.

بحار الأنوار: ۲۷ / ۱۴ / ۹۶

حدیث ۵۳۲

امام باقر علیه السلام:

عَلَيْكَ بِالِدَعَاءِ لِإِخْوَانِكَ بظَهْرِ الْغَيْبِ فَإِنَّهُ يَهِيلُ الرِّزْقَ .

امام باقر علیه السلام: پشت سر برادران دعا کن، که این کار روزی را [به طرف تو] سرازیر می کند.

بحار الأنوار: ۱۴ / ۶۰ / ۷۶

حدیث ۵۳۳

امام باقر علیه السلام:

صَلَةُ الأَرْحَامِ تُحَسِّنُ الخُلُقَ وَتُسَمِّحُ الكَفَّ وَتُطَيِّبُ النَّفْسَ ، وَتَزِيدُ فِي الرِّزْقِ وَتُنَسِّي فِي الأَجْلِ .

امام باقر علیه السلام: صله رحم، خلق و خوی را نیکو، دست را بخشنده، جان را پاکیزه و روزی را زیاد می کند و اجل را به تأخیر می اندازد.

الکافی: ۲/۱۵۲/۱۲.

حدیث ۵۳۴

امام باقر علیه السلام:

صِلَةُ الأَرْحَامِ تُزَكِّي الأَعْمَالَ وَتُتِمِّي الأَمْوَالَ ، وَتَدْفَعُ البَلْوَى ، وَتُيَسِّرُ الحِسَابَ وَتُنَسِّي فِي الأَجْلِ .

امام باقر علیه السلام: صله رحم، اعمال را پاک می کند، داراییها را فزونی می بخشد، بلا را می گرداند، کار حسابرسی [در قیامت] را آسان می کند، و مرگ را به تأخیر می اندازد.

الکافی: ۲/۱۵۰/۴.

حدیث ۵۳۵

امام باقر علیه السلام:

أَحَبُّ المَكاسبِ ، كَسْبُ الرِّبَا .

امام باقر علیه السلام: پلیدترین کسب ها، رباست.

الکافی: ۵/۱۴۷/۱۲.

حدیث ۵۳۶

امام باقر علیه السلام:

- لَمَّا سَأَلَهُ زرارَةُ عَنِ الرَّجُلِ يَعْمَلُ الشَّيْءَ مِنَ الخَيْرِ فَيَرَاهُ إنساناً فَيَسُرُّهُ ذَلِكَ - : لا بَأْسَ ، ما مِنْ أَحَدٍ إلَّا وَهُوَ يُحِبُّ أَنْ يَظْهَرَ لَهُ فِي الناسِ الخَيْرُ ، إِذا لَمْ يَكُنْ صَنَعَ ذَلِكَ لِذَلِكَ .

امام باقر علیه السلام - در پاسخ زراره که درباره شخصی پرسید که کار خوبی انجام می دهد و انسانی او را می بیند و او خوشحال می شود - فرمود: اشکالی ندارد. همه دوست دارند کار نیکشان در میان مردم نمایان شود، به شرط آن که کار خوب را به این منظور انجام نداده باشد.

الکافی: ۲/۲۹۷/۱۸.

حدیث ۵۳۷

امام باقر علیه السلام :

سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَنْ تَفْسِيرِ قَوْلِ اللَّهِ : «فَمَنْ كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا»
فَقَالَ : مَنْ صَلَّى مُرَاءَةً النَّاسِ فَهُوَ مُشْرِكٌ ... وَمَنْ عَمِلَ عَمَلًا مِمَّا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ مُرَاءَةً النَّاسِ فَهُوَ مُشْرِكٌ .

امام باقر علیه السلام : از رسول خدا صلی الله علیه و آله درباره آیه «پس هر که امید دیدار پروردگارش را دارد باید کاری شایسته کند و هیچ کس را شریک پروردگارش قرار ندهد» سؤال شد ، حضرت فرمود : هر که برای خودنمایی به مردم نماز گزارد مشرک است . . . و هر که یکی از فرمان های خدا را برای خودنمایی به مردم به جای آورد مشرک است .
تفسیر القمى : ۲/۴۷ .

حدیث ۵۳۸

امام باقر علیه السلام :

مَنْ كَانَ ظَاهِرُهُ أَرْجَحَ مِنْ بَاطِنِهِ خَفَّ مِيزَانُهُ .

امام باقر علیه السلام : هر که [کفه] ظاهرش سنگینتر از باطنش باشد، ترازوی [اعمال] او سبک است .
الأمالی للصدوق : ۵۸۰/۷۹۸ .

حدیث ۵۳۹

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ الْعِبَادَ إِذَا نَامُوا خَرَجَتْ أَرْوَاحُهُمْ إِلَى السَّمَاءِ ، فَمَا رَأَتْ الرُّوحَ فِي السَّمَاءِ فَهُوَ الْحَقُّ وَمَا رَأَتْ فِي الْهَوَاءِ فَهُوَ الْأَضْغَاثُ .

امام باقر علیه السلام : هر گاه بندگان بخوابند ، ارواحشان به آسمان پر می کشد . آنچه روح در آسمان ببیند حقیقی است و هر چه در فضا ببیند رؤیاهای آشفته است .
الأمالی للصدوق : ۲۰۹/۲۳۲ .

حدیث ۵۴۰

امام باقر علیه السلام :

لَا تَطْلُبَنَّ أَنْ تَكُونَ رَأْسًا فَتَكُونَ ذَنَابًا .

امام باقر علیه السلام : هرگز در پی سرکرده بودن مباش ، که دنباله رو می شوی .
الکافی : ۲/۳۳۸/۱

حدیث ۵۴۱

امام باقر علیه السلام :

فِي كِتَابِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : ثَلَاثُ خِصَالٍ لَا يَمُوتُ صَاحِبُهُنَّ حَتَّى يَرَى وَبِالْهَنْ : الْبَغْيُ ، وَقَطِيعَةُ الرَّحِمِ ، وَالْيَمِينُ الْكَاذِبَةُ .

امام باقر علیه السلام : در کتاب امیرالمؤمنین علیه السلام آمده است : سه گناه است که صاحب آنها در همین دنیا کیفرش را ببیند :

ستم ، بریدن پیوند خویشاوندی، و سوگند دروغ .

الأمالی للمفید : ۹۸/۸ .

حدیث ۵۴۲

امام باقر علیه السلام :

إِنَّهُ مَا مِنْ سَيِّئَةٍ أَقَلَّ مَطَرًا مِنْ سَنَةٍ، وَلَكِنَّ اللَّهَ يَضَعُهُ حَيْثُ يَشَاءُ، إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ إِذَا عَمِلَ قَوْمٌ بِالْمَعَاصِي صَرَفَ عَنْهُمْ مَا كَانَ قَدَّرَ لَهُمْ مِنَ الْمَطَرِ .

امام باقر علیه السلام : هیچ سالی کم بارش تر از سال دیگر نیست ، بلکه خداوند باران را هر جا که خواهد می باراند . [اما] هر گاه مردمی مرتکب گناهان شوند ، خداوند عز و جل بارانی را که برای آنان مقدر کرده بود، از ایشان باز دارد .

بحار الأنوار : ۷۳/۳۲۹/۱۲

حدیث ۵۴۳

امام باقر علیه السلام :

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : «...وَلَمْ يُصِرُّوا...» - : الإصرارُ أَنْ يُذِنَبَ الْعَبْدُ وَلَا يَسْتَغْفِرَ ، وَلَا يُحَدِّثَ نَفْسَهُ بِالتَّوْبَةِ فَذَلِكَ الإصرارُ .

امام باقر علیه السلام - درباره آیه «... بر آنچه می کردند پای نفسارند» - فرمود : اصرار بر گناه این است که بنده گناه کند و آموزش نطلبد و در فکر توبه هم نباشد . این است اصرار [بر گناه] .

بحار الأنوار : ۶/۳۲/۴۰ .

حدیث ۵۴۴

امام باقر علیه السلام :

لَا مُصِيبَةَ كَاسْتِهَانَتِكَ بِالذَّنْبِ وَرِضَاكَ بِالْحَالَةِ الَّتِي أَنْتَ عَلَيْهَا .

امام باقر علیه السلام : مصیبتی چون کوچک شمردن گناهت و رضایت دادن به وضعیت موجودت نیست .

تحف العقول : ۲۸۶ .

حدیث ۵۴۵

امام باقر علیه السلام :

مَنْ ارْتَكَبَ الذَّنْبَ فِي الْخَلَاءِ لَمْ يَعْبَأَ اللَّهُ بِهِ .

امام باقر علیه السلام : هر که در خلوت گناه کند، خداوند به او اعتنا نمی کند .

بحار الأنوار : ۴۶/۲۴۷/۳۵ .

حدیث ۵۴۶

امام باقر علیه السلام :

مَنْ الذُّنُوبِ الَّتِي لَا تُغْفَرُ قَوْلُ الرَّجُلِ : يَا لَيْتَنِي لَا أُؤَاخِذُ إِلَّا بِهَذَا !

امام باقر علیه السلام: از جمله گناهایی که آمرزیده نمی شود این سخن انسان است که بگوید: کاش جز به همین گناه باز خواست نشوم!
الخصال: ۲۴/۸۳.

حدیث ۵۴۷

امام باقر علیه السلام:
الذُّنُوبُ كُلُّهَا شَدِيدَةٌ وَأَشَدُّهَا مَا نَبَتَ عَلَيْهِ اللَّحْمُ وَالِدَمُّ.
امام باقر علیه السلام: همه گناهان بدند و بدترین آنها گناهی است که بر آن گوشت و خون برآید.
الکافی: ۲/۲۷۰/۷.

حدیث ۵۴۸

امام باقر علیه السلام:
لَا ذُلَّ كَذَلِّ الطَّمَعِ.
امام باقر علیه السلام: هیچ خواری ای چون خواری طمع نیست.
تحف العقول: ۲۸۶.

حدیث ۵۴۹

امام باقر علیه السلام:
فِي التَّوَرَةِ مَكْتُوبٌ: ... يَا مُوسَى ... أَذْكَرُنِي فِي خَلَوَاتِكَ وَعِنْدَ سُرُورِ لَذَّتِكَ أَذْكَرُكَ عِنْدَ غَفَلَاتِكَ.
امام باقر علیه السلام: در تورات نوشته شده است: ... ای موسی! ... در تنهایی ها و هنگام شادی لذتها و خوشی هایت مرا یاد کن تا در غفلت هایت به یاد تو باشم.
الأمالی للصدوق: ۳۲۷/۳۸۴.

حدیث ۵۵۰

امام باقر علیه السلام:
لَا يَزَالُ الْمُؤْمِنُ فِي صَلَاةٍ مَا كَانَ فِي ذِكْرِ اللَّهِ، قَائِمًا كَانَ أَوْ جَالِسًا أَوْ مُضْطَجِعًا، إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ «الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَى جُنُوبِهِمْ...»
امام باقر علیه السلام: مؤمن تا زمانی که به یاد خدا باشد، ایستاده یا نشسته یا خفته؛ پیوسته در نماز است؛ خداوند متعال می فرماید:
: «آنان که خدا را ایستاده و نشسته و به پهلو خفته، یاد می کنند».
آل عمران: ۱۹۱.

حدیث ۵۵۱

امام باقر علیه السلام:

لَا دِينَ لِمَنْ دَانَ بِطَاعَةِ مَنْ عَصَى اللَّهَ ، وَلَا دِينَ لِمَنْ دَانَ بِفِرْيَةِ بَاطِلٍ عَلَى اللَّهِ ، وَلَا دِينَ لِمَنْ دَانَ بِجُحُودِ شَيْءٍ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ .
 امام باقر علیه السلام : هر که ملتزم به اطاعت از معصیت کار شود ، دین ندارد ، هر که ملتزم به نسبت دروغ و باطلی به خدا شود ، دین ندارد و هر که ملتزم به انکار آیه ای از آیات خدا شود دین ندارد .
 الکافی : ۲/۳۷۳/۴ .

حدیث ۵۵۲

امام باقر علیه السلام :
 أَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَى شُعَيْبِ النَّبِيِّ : إِنِّي مُعَذِّبُ مِنْ قَوْمِكَ مِائَةَ أَلْفٍ : أَرْبَعِينَ أَلْفًا مِنْ شِرَارِهِمْ وَسِتِّينَ أَلْفًا مِنْ خِيَارِهِمْ ، فَقَالَ : يَا رَبِّ ، هَؤُلَاءِ الْأَشْرَارُ فَمَا بَالُ الْأَخْيَارِ ؟! فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ إِلَيْهِ : دَاهَنُوا أَهْلَ الْمَعَاصِي فَلَمْ يَغْضَبُوا لِعَظَمِي .
 امام باقر علیه السلام : خداوند متعال به شعیب پیامبر وحی فرمود که : من صد هزار نفر از مردم تو را عذاب خواهم کرد : چهل هزار نفر بدکار را ، شصت هزار نفر از نیکانشان را . شعیب عرض کرد : پروردگارا! بدکاران سزاوارند اما نیکان چرا؟ خداوند عز و جل به او وحی فرمود که : آنان با گنهکاران راه آمدند و به خاطر خشم من به خشم نیامدند .
 مشکاه الأنوار : ۱۰۴/۲۳۸ .

حدیث ۵۵۳

امام باقر علیه السلام :
 إِنَّ الدُّنْيَا عِنْدَ الْعُلَمَاءِ مِثْلُ الظِّلِّ .
 امام باقر علیه السلام : دنیا در نظر دانشمندان مانند سایه است .
 بحار الأنوار : ۱۲۶/۱۲۳/۷۳

حدیث ۵۵۴

امام باقر علیه السلام :
 أَنْزَلَ الدُّنْيَا كَمَنْزِلِ نَزَلَتْهُ ثُمَّ ارْتَحَلَتْ عَنْهُ ، أَوْ كَمَا لِ وَجَدْتُهُ فِي مَنَامِكَ فَاسْتَيْقِظْتَ وَلَيْسَ مَعَكَ مِنْهُ شَيْءٌ ، إِنِّي (إِنَّمَا) ضَرَبْتُ لَكَ هَذَا مَثَلًا لِأَنَّهَا عِنْدَ أَهْلِ اللَّبِّ وَالْعِلْمِ بِاللَّهِ كَفَيْءِ الظَّلَالِ .
 امام باقر علیه السلام : دنیا را چون منزلی بدان که در آن فرود آمده ای و سپس از آن می کوچی ؛ یا مانند مالی بدان که در عالم خواب یافته ای و چون بیدار شوی خبری از آن نیست . من این را به عنوان مثل برایت گفتم ؛ زیرا دنیا در نظر خردمندان و خداشناسان همانند جابه جا شدن سایه هاست .
 الکافی : ۲/۱۳۳/۱۶ .

حدیث ۵۵۵

امام باقر علیه السلام :
 نِعَمَ الْعَوْنُ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ .
 امام باقر علیه السلام : دنیا یاور خوبی برای آخرت است .

بحار الأنوار: ۷۳/۱۲۷/۱۲۶.

حدیث ۵۵۶

امام باقر علیه السلام:

وَاللَّهِ لَا يُلْحِقُ عَبْدًا مُؤْمِنًا عَلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ فِي حَاجَتِهِ إِلَّا قَضَاهَا لَهُ .

امام باقر علیه السلام: به خدا سوگند هیچ بنده مؤمنی در حاجت خود به درگاه خداوند عز و جل اصرار نرزد، مگر آن که حاجتش را بر آورد .
الکافی: ۲/۴۷۵/۳ .

حدیث ۵۵۷

امام باقر علیه السلام:

لَا تَسْتَكْبِرُوا شَيْئًا مِمَّا تَطْلُبُونَ، فَمَا عِنْدَ اللَّهِ أَكْثَرُ مِمَّا تُقَدِّرُونَ .

امام باقر علیه السلام: هیچ خواسته ای را زیاد مشمارید؛ زیرا آنچه نزد خداست بیش از آن است که می پندارید .
مکارم الأخلاق: ۲/۹۷/۲۲۷۵ .

حدیث ۵۵۸

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ الْعَبْدَ يَسْأَلُ اللَّهَ الْحَاجَةَ فَيَكُونُ مِنْ شَأْنِهِ قِضَاؤُهَا إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ أَوْ إِلَى وَقْتٍ بَطِيءٍ ، فَيُذِنُ الْعَبْدُ ذَنْبًا فَيَقُولُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لِلْمَلَكِ : لَا تَقْضِ حَاجَتَهُ وَاحْرِمُهُ إِيَّاهَا ، فَإِنَّهُ تَعَرَّضَ لِسَخَطِي وَاسْتَوْجَبَ الْحِرْمَانَ مِنِّي .

امام باقر علیه السلام: [گاه] بنده حاجتی را از خداوند می خواهد و از شأن خداست که آن را در آینده ای نزدیک یا با تأخیر بر آورده سازد؛ اما بنده بعدا مرتکب گناهی می شود . پس، خداوند تبارک و تعالی به فرشته می گوید: حاجت او را بر میاور و او را از آن محروم گردان؛ زیرا او خود را در معرض خشم من نهاد و مستوجب محرومیت از سوی من شد .
بحار الأنوار: ۷۳/۳۲۹/۱۱ .

حدیث ۵۵۹

امام باقر علیه السلام:

لَا تُحَقِّرُوا صَغِيرًا مِنْ حَوَائِجِكُمْ ؛ فَإِنَّ أَحَبَّ الْمُؤْمِنِينَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى أَسْأَلُهُمْ .

امام باقر علیه السلام: حاجتهای کوچک خود را خردو کم اهمیت مشمارید؛ زیرا محبوبترین مؤمنان نزد خداوند متعال کسی است که بیشترین درخواست را داشته باشد .
مکارم الأخلاق: ۲/۹۷/۲۲۷۵ .

حدیث ۵۶۰

امام باقر علیه السلام:

يَتَّبِعِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَكُونَ دُعَاؤُهُ فِي الرَّخَاءِ نَحْوًا مِنْ دُعَائِهِ فِي الشَّدَّةِ .

امام باقر علیه السلام: سزاوار است که مؤمن هنگام آسایش همان گونه دعا کند که هنگام گرفتاری .

الکافی: ۲/۴۸۸/۱ .

حدیث ۵۶۱

امام باقر علیه السلام:

- وَقَدْ سُئِلَ عَنْ أَفْضَلِ الْأَخْلَاقِ - : الصَّبْرُ وَالسَّمَاخَةُ .

امام باقر علیه السلام - در پاسخ به این پرسش که برترین خویها کدام است - فرمود: شکیبایی و بخشندگی .

بحار الأنوار: ۳۶/۳۵۸/۲۲۸ .

حدیث ۵۶۲

امام باقر علیه السلام:

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَى فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَى»

امام باقر علیه السلام - درباره آیه «کسی که در این دنیا کور باشد در آخرت نیز کور است» - فرمود: کسی که آفرینش آسمانها و

زمین و گردش شب و روز و چرخش خورشید و ماه و دیگر نشانه های شگفت آور او را به این نکته رهنمون نشود که در پس همه

اینها خبر بسیار بزرگتری هست «در آخرت نیز کور است»، یعنی خدا می گوید: از مشاهده آنچه ندیده، کور است و ره گم کرده

تر.

الإسراء: ۷۲ .

حدیث ۵۶۳

امام باقر علیه السلام:

- وَقَدْ سَأَلَهُ رَجُلٌ مِنْ عُلَمَاءِ أَهْلِ الشَّامِ : ... فَالْشَّيْءُ خَلَقَهُ مِنْ شَيْءٍ أَوْ مِنْ لَاشَيْءٍ ؟ - : خَلَقَ الشَّيْءَ لَا مِنْ شَيْءٍ كَانَ قَبْلَهُ . وَلَوْ خَلَقَ

الشَّيْءَ مِنْ شَيْءٍ ، إِذَا لَمْ يَكُنْ لَهُ انْقِطَاعٌ أَبَدًا ، وَلَمْ يَزَلِ اللَّهُ إِذَا وَمَعَهُ شَيْءٌ ، وَلَكِنْ كَانَ اللَّهُ وَلَا شَيْءَ مَعَهُ .

امام باقر علیه السلام - در پاسخ به یکی از علمای شام که از ایشان پرسید: ... پس اشیاء را از چیزی آفریده است یا از هیچ؟ - فرمود:

اشیاء را آفرید نه از چیزی که پیش از آن وجود داشته باشد. اگر شیء را از شیء آفریده باشد، هرگز میان او و اشیاء انقطاع نبوده

و همواره چیزی با خدا می باشد. حال آن که خدا بوده و چیزی با او نبوده است .

التوحيد: ۶۶/۲۰

حدیث ۵۶۴

امام باقر علیه السلام:

لَعَلَّكَ تَرَى أَنَّ اللَّهَ إِنَّمَا خَلَقَ هَذَا الْعَالَمَ الْوَاحِدَ ، وَتَرَى أَنَّ اللَّهَ لَمْ يَخْلُقْ بَشَرًا غَيْرَكُمْ ! بَلَى وَاللَّهِ ، لَقَدْ خَلَقَ اللَّهُ أَلْفَ أَلْفِ عَالَمٍ ،

وَأَلْفَ أَلْفِ آدَمَ ، أَنْتَ فِي آخِرِ تِلْكَ الْعَوَالِمِ وَأَوْلَيْكَ الْأَدَمِيِّينَ .

امام باقر علیه السلام: شاید فکر می کنی که خداوند فقط همین یک عالم را آفریده و بشری جز شما خلق نکرده است؛ به خدا

سوگند که خداوند هزار هزار عالم و هزار هزار آدم بیافریده که تو در آخرین آن عالمها و آن آدمیان هستی .
التوحید : ۲۷۷/۲ .

حدیث ۵۶۵

امام باقر علیه السلام :
إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى ... خَلَقَ الْأَشْيَاءَ لَا مِنْ شَيْءٍ ، وَمَنْ زَعَمَ أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى خَلَقَ الْأَشْيَاءَ مِنْ شَيْءٍ فَقَدْ كَفَرَ .
امام باقر علیه السلام : خداوند تبارک و تعالی ... موجودات را بیافرید اما نه از چیزی، و هر کس بگوید که خداوند متعال موجودات را از چیزی آفریده کافر است .
علل الشرائع : ۶۰۷ / ۸۱ .

حدیث ۵۶۶

امام باقر علیه السلام :
أَوَّلُ شَيْءٍ خَلَقَهُ مِنْ خَلْقِهِ الشَّيْءُ الَّذِي جَمِيعُ الْأَشْيَاءِ مِنْهُ ، وَهُوَ الْمَاءُ .
امام باقر علیه السلام : نخستین چیزی که خدا آفرید و همه چیزهای دیگر از او به وجود آمد، آب بود.
التوحید : ۶۷/۲۰ .

حدیث ۵۶۷

امام باقر علیه السلام :
كَانُوا قَبْلَ نُوحٍ أُمَّةً وَاحِدَةً عَلَى فِطْرَةِ اللَّهِ لَا مُهْتَدِينَ وَلَا ضَلَالًا ، فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ .
امام باقر علیه السلام : پیش از نوح، مردم یک امت بودند و بر سرشت خدایی ؛ نه رهیافته و نه گمراه . پس خداوند پیامبران را برانگیخت .
مجمع البيان : ۲/۵۴۳ .

حدیث ۵۶۸

امام باقر علیه السلام :
إِنَّمَا مَثَلُ الْحَاجِّهِ إِلَى مَنْ أَصَابَ مَالَهُ حَدِيثًا كَمَثَلِ الدَّرْهِمِ فِي فَمِ الْأَفْعَى : أَنْتَ إِلَيْهِ مُحَوِّجٌ وَأَنْتَ مِنْهَا عَلَى خَطَرٍ .
امام باقر علیه السلام : حکایت کسی که نیازمند نوکیسه باشد، حکایت درهمی است که در دهان افعی است، که هم به آن نیاز داری و هم از افعی در خطری .
تحف العقول : ۲۹۴ .

حدیث ۵۶۹

امام باقر علیه السلام :
أَيُّمَا مُسْلِمٍ أَتَى مُسْلِمًا - زَائِرًا أَوْ طَالِبًا حَاجَّهُ وَهُوَ فِي مَنْزِلِهِ - فَاسْتَأْذَنَ لَهُ وَلَمْ يَخْرُجْ إِلَيْهِ ، لَمْ يَزَلْ فِي لَعْنَةِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ حَتَّى يَلْتَقِيَا .

امام باقر علیه السلام: هرگاه مسلمانی برای دیدار مسلمانی دیگر یا حاجت خواهی از او به منزل وی رود و اجازه ورود بخواهد و او بیرون نیاید، تا زمانی که همدیگر را دیدار کنند، پیوسته در لعنت خداوند عز و جل باشد.
الکافی: ۲/۳۶۵/۴.

حدیث ۵۷۰

امام باقر علیه السلام:

- وقد سأله أبو بصير عن قول الله: «وَمَنْ يُؤْتِ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا» -: هِيَ طَاعَةُ اللَّهِ وَمَعْرِفَةُ الْإِمَامِ.

امام باقر علیه السلام - در پاسخ به سؤال ابوبصیر از آیه «و به هر کس حکمت عطا شود خوبی فراوان داده شده است» - : مراد از حکمت، فرمانبری از خدا و شناخت امام است .

بحار الأنوار: ۱/۲۱۵/۲۲

حدیث ۵۷۱

امام باقر علیه السلام:

مِنْ حَقِّ الْمُؤْمِنِ عَلَى أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ أَنْ يُشْبِعَ جُوعَهُ، وَيُؤَارِيَ عَوْرَتَهُ، وَيُفَرِّجَ عَنْهُ كَرْبَتَهُ، وَيَقْضِيَ دَيْنَهُ، فَإِذَا مَاتَ خَلَفَهُ فِي أَهْلِهِ وَوَلَدِهِ .

امام باقر علیه السلام: از حقوق مؤمن بر مؤمن این است که گرسنگی او را بزدايد، بدن برهنه اش را بپوشاند، اندوهش را برطرف سازد، قرضش را بپردازد و پس از مرگش به زن و فرزندان او رسیدگی کند .

الکافی: ۲/۱۶۹/۱.

حدیث ۵۷۲

امام باقر علیه السلام:

لَمَّا حَضَرَتْ أَبِي عَلِيَّ ابْنَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْوَفَاءُ ضَمَّنِي إِلَى صَدْرِهِ ثُمَّ قَالَ: أَيُّ بُنَى، أَوْ صَيْكٍ بِمَا أَوْصَانِي أَبِي حِينَ حَضَرَتْهُ الْوَفَاءُ - وَبِمَا ذَكَرَ أَنَّ أَبَاهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَوْصَاهُ بِهِ -: أَيُّ بُنَى، أَصْبِرُ عَلَى الْحَقِّ وَإِنْ كَانَ مُرًّا .

امام باقر علیه السلام: چون هنگام رحلت پدرم علی بن الحسین علیه السلام فرا رسید، مرا در آغوش گرفت و فرمود: فرزندم! من به تو همان سفارشی را می‌کنم که پدرم در هنگام فرا رسیدن رحلتش به من کرد و فرمود که پدر او نیز به وی همان سفارش را کرده است: فرزندم! حق را تحمل کن هر چند تلخ باشد .

بحار الأنوار: ۷۰/۱۸۴/۵۲.

حدیث ۵۷۳

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ الْحَسَدَ لِيَأْكُلُ الْإِيمَانَ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ .

امام باقر علیه السلام: هر آینه حسد ایمان را می‌خورد، همان گونه که آتش هیزم را می‌خورد .

الکافی: ۲/۳۰۶/۱

حدیث ۵۷۴

امام باقر علیه السلام :

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : كُلُّ مُحَاسِبٍ مُعَذَّبٌ ، فَقَالَ لَهُ قَائِلٌ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، فَأَيْنَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ : «فَسَوْفَ يُحَاسِبُ حِسَابًا يَسِيرًا» ؟ قَالَ : ذَلِكَ الْعَرَضُ ، يَعْنِي التَّصَفُّحَ .

امام باقر علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود : هر که حسابرسی شود عذاب شدنی است . کسی به آن حضرت عرض کرد : ای رسول خدا ! پس این سخن خداوند عز و جل چه می شود که : «آسان حسابرسی خواهد شد» ؟ پیامبر فرمود : آن ، یک دیدن و مرور است ، یعنی تورقی بیش نیست .

معانی الأخبار : ۲۶۲/۱ .

حدیث ۵۷۵

امام باقر علیه السلام :

قَرَأْتُ فِي كِتَابِ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ : إِنَّ الْمُؤْمِنَ يُمْسِي حَزِينًا وَيُصْبِحُ حَزِينًا ، وَلَا يَصْلُحُ لَهُ إِلَّا ذَلِكَ .

امام باقر علیه السلام : در کتاب علی علیه السلام خواندم که مؤمن بام و شامش را به اندوه می گذراند و جز این به صلاح او نیست .
التمحيص : ۴۴/۵۵ .

حدیث ۵۷۶

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا أَصَابَ مَالًا مِنْ حَرَامٍ لَمْ يَقْبَلْ مِنْهُ حَجٌّ وَلَا عُمْرَةٌ وَلَا صَلَةٌ رَحِمَ حَتَّىٰ أَنَّهُ يَفْسُدُ فِيهِ الْفَرْجُ .

امام باقر علیه السلام : هرگاه انسان مالی از حرام به دست آورد نه حجی از او پذیرفته شود ، نه عمره ای و نه صله رحمی و حتی در ازدواج و زناشویی او تأثیر سوء می گذارد .

الأمالی للطوسی : ۶۸۰/۱۴۴۷ .

حدیث ۵۷۷

امام باقر علیه السلام :

مَثَلُ الْحَرِيصِ عَلَى الدُّنْيَا مَثَلُ دُودَةِ الْقَرْزِ : كُلَّمَا أَزْدَادَتْ مِنَ الْقَرْزِ عَلَى نَفْسِهَا لَفًا كَانَ أَبْعَدَ لَهَا مِنَ الْخُرُوجِ ، حَتَّى تَمُوتَ عَمَّا .

امام باقر علیه السلام : حکایت آزمندی به دنیا ، حکایت کرم ابریشم است که هرچه بیشتر ابریشم بر خود می تند ، با بیرون آمدن از پیله بیشتر فاصله می گیرد تا آن که سرانجام دق مرگ می شود .

الکافی : ۲/۳۱۶/۷

حدیث ۵۷۸

امام باقر علیه السلام :

مَنْ حَمَلَ السَّلَاحَ بِاللَّيْلِ فَهُوَ مُحَارِبٌ ، إِلَّا أَنْ يَكُونَ رَجُلًا لَيْسَ مِنْ أَهْلِ الرَّبِيَّةِ .

امام باقر علیه السلام: هر کس شبانه با خود سلاح حمل کند محارب است مگر آن که کسی باشد که نتوان به او مشکوک شد.
الکافی: ۷/۲۴۶/۶، تهذیب الأحکام: ۱۰/۱۳۴/۵۳۰.

حدیث ۵۷۹

امام باقر علیه السلام:

إِذَا دَخَلَ عَلَيْكَ رَجُلٌ يُرِيدُ أَهْلَكَ وَمَا تَمْلِكُ فَابْدُرْهُ بِالضَّرْبِ إِنْ اسْتَطَعْتَ ، فَإِنَّ اللَّصَّ مُحَارِبٌ لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ فَاقْتُلْهُ فَمَا تَبِعَكَ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ عَلَيَّ

امام باقر علیه السلام: اگر مردی به خانه ات وارد شد و قصد تجاوز به زن و اموالت را داشت اگر توانستی، در ضربه زدن به او پیشدستی کن، زیرا چنین دزدی محارب با خدا و پیامبر اوست؛ پس او را بکش و اگر پیامدی برایت داشت به عهده من.
قرب الأسناد: ص ۱۵۸ ح ۵۷۷.

حدیث ۵۸۰

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ يَقُولُ: لَأَنْ يَخْطَفَنِي الطَّيْرُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَقُولَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَا لَمْ يَقُلْ ، سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ يَوْمَ الْخَنْدَقِ: الْحَرْبُ خُدْعَةٌ ، وَيَقُولُ: تَكَلَّمُوا بِمَا أَرَدْتُمْ .

امام باقر علیه السلام: علی علیه السلام می فرمود: اگر پرنده [شکاری] مرا برباید خوشتر دارم تا سخنی را به پیامبر نسبت دهم که نفرموده است. شنیدم پیامبر خدا صلی الله علیه و آله در جنگ خندق می فرمود: جنگ یعنی خدعه و نیرنگ و می فرمود: هر چه می خواهید بگوئید.

وسائل الشیعة: ۱۱/۱۰۲/۱.

حدیث ۵۸۱

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَمَرَ قَبْرَ أَنْ يَضْرِبَ رَجُلًا - حَدًّا ، فَعَلَّظَ قَبْرَ فَرَادَةَ ثَلَاثَةَ أَسْوَاطٍ ، فَأَقَادَهُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ قَبْرِ ثَلَاثَةِ أَسْوَاطٍ .

امام باقر علیه السلام: امیر المؤمنین علیه السلام به قبر دستور داد مردی را حد بزند. قبر از روی عصبانیت سه تازیانه بیشتر زد. علی علیه السلام قبر را با سه تازیانه قصاص کرد.

الکافی: ۷/۲۶۰/۱، تهذیب الأحکام: ۱۰/۱۴۸/۵۸۷ نحوه.

حدیث ۵۸۲

امام باقر علیه السلام:

فِي ثَلَاثَةِ شَهَادَاتٍ عَلَى رَجُلٍ بِالزَّوْنِيِّ ، فَقَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَيْنَ الرَّابِعُ؟ فَقَالُوا: الْآنَ يَجِيءُ ، فَقَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: حُدُّوهُمْ ، فَلَيْسَ فِي الْحُدُودِ نَظْرَةٌ سَاعَةً .

امام باقر علیه السلام: سه نفر شهادت دادند که مردی زنا کرده است. امیر المؤمنین علیه السلام فرمود: نفر چهارم کهجاست؟ گفتند

: الان می آید . امیر المؤمنین علیه السلام فرمود : این سه نفر را حدّ [قذف] بزنید ؛ زیرا در حدود حتی یک لحظه مهلت روا نیست .
الکافی : ۷/۲۱۰/۴ .

حدیث ۵۸۳

امام باقر علیه السلام :
إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى ... جَعَلَ لِكُلِّ شَيْءٍ حَدًّا ، وَجَعَلَ عَلَيْهِ دَلِيلًا يَدُلُّ عَلَيْهِ ، وَجَعَلَ عَلَى مَنْ تَعَدَّى ذَلِكَ الْحَدَّ حَدًّا .
امام باقر علیه السلام : خداوند تبارک و تعالی ... برای هر چیزی حدّ و مرزی قرار داده و برای نشان دادن آن مرز ، نشانه ای گذاشته است و برای کسی که از آن مرز فراتر رود ، حدّ [مجازات] معین کرده است .
الکافی : ۱/۵۹/۲ .

حدیث ۵۸۴

امام باقر علیه السلام :
مَا وَرَدَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَدِيثِ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ فَلَا تَنْتَهُ قُلُوبُكُمْ وَعَرَفْتُمُوهُ فَأَقْبَلُوهُ ، وَمَا أَشْمَأَزَّتْ مِنْهُ قُلُوبُكُمْ وَأَنْكَرْتُمُوهُ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَإِلَى الرَّسُولِ وَإِلَى الْعَالَمِ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ .
امام باقر علیه السلام : هر حدیثی که از قول آل محمد ، صلوات الله عليهم ، به شما رسید و دلهایتان در برابرش نرم شد و با آن احساس آشنایی کردید آن را بپذیرید و اگر دلهایتان از آن رمید و آن را بیگانه حس کردید [صحت و سقم] آن را به خدا و پیامبر و عالم از خاندان محمد صلی الله علیه و آله موکول کنید .
بصائر الدرجات : ۲۱/۱ .

حدیث ۵۸۵

امام باقر علیه السلام :
لِحَدِيثٍ وَاحِدٍ تَأْخُذُهُ عَنْ صَادِقٍ خَيْرٌ لَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا .
امام باقر علیه السلام : هر آینه یک حدیث که از فردی راستگو فراگیری ، برای تو بهتر از تمام دنیاست .
الأمالی للمفید : ۴۲/۱۰ .

حدیث ۵۸۶

امام باقر علیه السلام :
إِنَّ حَدِيثَنَا يُحْيِي الْقُلُوبَ .
امام باقر علیه السلام : همانا حدیث و سخن ما دلها را زنده می کند .
بحار الأنوار : ۲/۱۴۴/۵ .

حدیث ۵۸۷

امام باقر علیه السلام :

- وقد سُئِلَ عَنْ حُجَّةِ اللَّهِ عَلَى عِبَادِهِ - : أَنْ يَقُولُوا مَا يَعْلَمُونَ ، وَيَقِفُوا عِنْدَمَا لَا يَعْلَمُونَ .

امام باقر علیه السلام - در پاسخ به سؤال از حجت خدا بر بندگان - فرمود : این است که آنچه می دانند بگویند و از اظهار نظر پیرامون آنچه نمی دانند خودداری ورزند.

التوحيد : ۴۵۹/۲۷

حدیث ۵۸۸

امام باقر علیه السلام :

مَا يُعْبَأُ بِمَنْ يُؤْتَمُّ هَذَا الْبَيْتَ إِذَا لَمْ يَكُنْ فِيهِ ثَلَاثُ خِصَالٍ : وَرَعٌ يَحْجِزُهُ عَنِ مَعَاصِي اللَّهِ تَعَالَى ، وَحِلْمٌ يَمْلِكُ بِهِ غَضَبَهُ ، وَحُسْنُ الصَّحَابَةِ لِمَنْ صَحِبَهُ .

امام باقر علیه السلام : کسی که این خانه را زیارت کند، اگر سه خصلت در او نباشد، ارزش ندارد: ورعی که او را از معاصی خداوند متعال باز دارد، حلمی که با آن خشمش را مهار کند و حسن معاشرت با کسی که با وی همنشین دارد.

الخصال : ۱۴۸/۱۸۰ .

حدیث ۵۸۹

امام باقر علیه السلام :

إِنَّمَا أَمْرُ النَّاسِ : أَنْ يَأْتُوا هَذِهِ الْأَحْجَارَ فَيَتَطَوَّفُوا بِهَا ، ثُمَّ يَأْتُونَنَا فَيُخْبِرُونَا بِوَلَايَتِهِمْ ، وَيَعْرِضُوا عَلَيْنَا نُصْرَتَهُمْ .

امام باقر علیه السلام : مردم فرمان دارند که بیایند و بر گرد این سنگها بگردند و پس از آن نزد ما بیایند و نسبت به ما اظهار ولایت و دوستی کنند و هواداری شان را از ما اعلام نمایند.

عیون أخبار الرضا علیه السلام : ۲/۲۶۲/۳۰ .

حدیث ۵۹۰

امام باقر علیه السلام :

تَمَامُ الْحَجِّ لِقَاءِ الْإِمَامِ .

امام باقر علیه السلام : تمامیت حج به ملاقات کردن با امام است.

عیون أخبار الرضا علیه السلام : ۲/۲۶۲/۲۹

حدیث ۵۹۱

امام باقر علیه السلام :

الْحَجُّ تَسْكِينُ الْقُلُوبِ .

امام باقر علیه السلام : حج، آرامش بخش دلهاست.

الأمالی للطوسی : ۲۹۶/۵۸۲ .

حدیث ۵۹۲

امام باقر علیه السلام :

أَنَّه [عَلَيْنا] كَانَ يَعْزِضُ السَّجُونَ فِي كُلِّ يَوْمٍ جُمُعَةٍ؛ فَمَنْ كَانَ عَلَيْهِ حَدٌّ أَقَامَهُ، وَمَنْ لَمْ يَكُنْ عَلَيْهِ حَدٌّ خَلَى سَبِيلَهُ .

امام باقر علیه السلام : علی علیه السلام هر جمعه از زندانیان بازدید می کرد. اگر کسی محکوم به خوردن حد بود حد را بر او جاری می ساخت و اگر مستحق حد نبود آزادش می کرد.

دعائم الإسلام : ۲/۴۴۳/۱۵۴۴ .

حدیث ۵۹۳

امام باقر علیه السلام :

- فِي رَجُلٍ أَمَرَ رَجُلًا بِقَتْلِ رَجُلٍ فَقَتَلَهُ -: يُقْتَلُ بِهِ الَّذِي قَتَلَهُ ، وَيُحْبَسُ الْأَمْرُ بِقَتْلِهِ فِي السَّجَنِ حَتَّى يَمُوتَ .

امام باقر علیه السلام - درباره مردی که به کسی دستور قتل دیگری را داده و او وی را به قتل رسانیده باشد - فرمود : قاتل کشته می شود و آن که دستور قتل داده در زندان نگاه داشته می شود تا بمیرد.

الكافي : ۷/۲۸۵/۱ .

حدیث ۵۹۴

امام باقر علیه السلام :

وَاللَّهِ ، مَا مَعَنَا مِنَ اللَّهِ بَرَاءَةٌ ، وَلَا بَيْنَنَا وَبَيْنَ اللَّهِ قَرَابَةٌ ، وَلَا لَنَا عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ ، وَلَا نَتَقَرَّبُ إِلَى اللَّهِ إِلَّا بِالطَّاعَةِ ، فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مُطِيعًا لِلَّهِ تَتَفَعُّهُ وَلَا يَتْنَا ، وَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ عَاصِيًا لِلَّهِ لَمْ تَنْفَعُهُ وَلَا يَتْنَا . وَيَحْكُمُ لَا تَعْتَرُوا ! وَيَحْكُمُ لَا تَعْتَرُوا !

امام باقر علیه السلام : به خدا سوگند ما از جانب خدا مان نامه ای [برای شما] نداریم و میان ما و خداوند خویشی نیست و ما را بر خدا حجتی نباشد و جز با طاعت به خدا نزدیک نشویم. پس، هر کدام شما که فرمانبردار خدا باشد ولایت ما سودش رساند و هر

کدام شما که خدا را نافرمانی کند ولایت ما سودش نرساند. وای بر شما، غزه نشوید! وای بر شما، غزه نشوید!

وسائل الشيعة : ۱۱/۱۸۵/۴ .

حدیث ۵۹۵

امام باقر علیه السلام :

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : «فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى»

امام باقر علیه السلام - درباره آیه «هر آینه به دستاویز استوار چنگ زده است» - فرمود : آن دستاویز استوار، دوستی ما خاندان است.

البقرة : ۲۵۶ .

حدیث ۵۹۶

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُدَاعِبَ فِيالْجَمَاعَةِ بِلَا رَفَثٍ ، الْمَتَوَحِّدَ بِالْفِكْرَةِ ، الْمَتَحَلِّيَّ بِالصَّبْرِ ، الْمُتَبَاهِيَّ بِالصَّلَاةِ .

امام باقر علیه السلام : خداوند دوست دارد کسی را که با مردم مزاح کند اما سخن زشت به زبان نیاورد و نیز کسی را که اندیشه ای

یکتاپرست داشته باشد و کسی را که آراسته به خصلت شکیبایی باشد و کسی را که به نماز خواندن افتخار کند.

المحاسن : ۱/۴۵۶/۱۰۵۶ .

حدیث ۵۹۷

امام باقر علیه السلام :

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : مَا آمَنَ بِي مَنْ بَاتَ شَدْبَعَانَ وَجَارُهُ جَائِعٌ . قَالَ : وَمَا مِنْ أَهْلِ قَرِيْبِهِ يَبِيْتُ وَفِيهِمْ جَائِعٌ ، يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

امام باقر علیه السلام : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: به من ایمان نیاورده است آن که شب را با شکم سیر بخوابد و همسایه اش گرسنه باشد. فرمود: اهل هر آبادی که شب را بگذرانند و در میان ایشان گرسنه ای باشد ، روز قیامت خداوند به آنان نظر رحمت نمی افکند.

الکافی : ۲/۶۶۸/۱۴ .

حدیث ۵۹۸

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ قَوْمًا يُخْرَقُونَ فِي (ب)النَّارِ حَتَّى إِذَا صَارُوا حُمَمًا (حَمِيمًا) أَذْرَكَتْهُمْ الشَّفَاعَةُ .

امام باقر علیه السلام : گروهی از مردم در آتش می سوزند و خوب که گداختند (خالص شدند) شفاعت به سراغشان می آید. الزهد للحسين بن سعيد : ۹۶/۲۶۰ .

حدیث ۵۹۹

امام باقر علیه السلام :

- لَمَّا قَالَ لَهُ رَجُلٌ : إِنِّي ضَعِيفُ الْعَمَلِ قَلِيلُ الصِّيَاةِ قَلِيلُ الصَّوْمِ ، وَلَكِنْ أَرْجُو أَنْ لَا أَكُلَ إِلَّا حَلَالًا ، وَلَا أَنْكِحَ إِلَّا حَلَالًا - : وَأَيُّ جِهَادٍ أَفْضَلُ مِنْ عَفْءِ بَطْنٍ وَفَرْجٍ !؟

امام باقر علیه السلام - در پاسخ به کسی که عرض کرد: من در عمل ناتوانم و نماز و روزه کم به جا می آورم اما سعی می کنم جز حلال نخورم و جز با حلال نزدیکی نکنم - فرمود : چه جهادی برتر از پاک نگهداشتن شکم و شرمگاه؟! المحاسن : ۱/۴۵۵/۱۰۵۲ .

حدیث ۶۰۰

امام باقر علیه السلام :

لَا فَضِيلَةَ كَالْجِهَادِ ، وَلَا جِهَادَ كُمُجَاهِدَةِ الْهَوَى .

امام باقر علیه السلام : هیچ فضیلتی چون جهاد نیست و هیچ جهادی مانند مبارزه با هوای نفس نمی باشد . تحف العقول : ۲۸۶ .

از ۶۰۱ تا ۷۸۶

حدیث ۶۰۱

امام باقر علیه السلام :

أَوَّلُ أَهْلِ الْجَنَّةِ دُخُولًا إِلَى الْجَنَّةِ أَهْلُ الْمَعْرُوفِ .

امام باقر علیه السلام : نخستین وارد شوندگان به بهشت، نیکوکارانند.

الأمالی للصدوق : ۳۲۶/۳۸۳.

حدیث ۶۰۲

امام باقر علیه السلام :

الْجَنَّةُ مَحْفُوفَةٌ بِالْمَكَارِهِ وَالصَّبْرِ ، فَمَنْ صَبَرَ عَلَى الْمَكَارِهِ فِي الدُّنْيَا دَخَلَ الْجَنَّةَ . وَجَهَنَّمَ مَحْفُوفَةٌ بِاللَّذَاتِ وَالشَّهَوَاتِ ، فَمَنْ أَعْطَى نَفْسَهُ لَذَّتْهَا وَشَهَوَاتَهَا دَخَلَ النَّارَ .

امام باقر علیه السلام : بهشت در احاطه ناملايمات و بردباری است؛ پس، هر که در دنیا بر ناملايمات صبر کند به بهشت می رود؛ و دوزخ در احاطه لذتها و خواهشهای نفس است؛ پس هر که لذت و خواهش نفس را برآورده کند به دوزخ می رود.

الکافی : ۲/۸۹/۷.

قَالَ الْمَجْلِسِيُّ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ : مَضْمُونُ الْخَبْرِ مَتَّفَقٌ عَلَيْهِ بَيْنَ الْخَاصَّةِ وَالْعَامَّةِ . (مرآة العقول : ۸/۱۳۲) .

حدیث ۶۰۳

امام باقر علیه السلام :

الْجُبُّ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَأْكُلَ وَيَشْرَبَ ، غَسَلَ يَدَهُ وَتَمَضَّمَصَ وَغَسَلَ وَجْهَهُ ، وَأَكَلَ وَشَرِبَ .

امام باقر علیه السلام : انسان جنب هرگاه بخورد چیزی بخورد و بیاشامد، دست و صورت خود را بشوید و آب در دهان بگرداند، آن گاه بخورد و بیاشامد.

وسائل الشیعة: ۱/۴۹۵/۱ .

حدیث ۶۰۴

امام باقر علیه السلام :

الصَّدَقَةُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ تُضَاعَفُ ، لِفَضْلِ يَوْمِ الْجُمُعَةِ عَلَى غَيْرِهِ مِنَ الْأَيَّامِ .

امام باقر علیه السلام : در روز جمعه [ثواب] صدقه دو چندان می شود؛ زیرا روز جمعه بر دیگر روزها فضیلت دارد.

ثواب الأعمال : ۲۲۰/۱.

حدیث ۶۰۵

امام باقر علیه السلام :

الْخَيْرُ وَالشَّرُّ يُضَاعَفُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ .

امام باقر علیه السلام : خیر و شر ، در روز جمعه دوچندان می شود.

بحار الأنوار: ۸۹/۲۸۳/۲۸.

حدیث ۶۰۶

امام باقر علیه السلام :

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ عَلَى أَخِيهِ فِي رَحْلِهِ فَلْيَقْعُدْ حَيْثُ يَأْمُرُهُ صَاحِبُ الرَّحْلِ ،
فَإِنَّ صَاحِبَ الرَّحْلِ أَعْرَفُ بِعَوْرَةِ بَيْتِهِ مِنَ الدَّخْلِ عَلَيْهِ .

امام باقر علیه السلام : هر گاه یکی از شما به منزل برادر خود وارد می شود باید هر جا که صاحبخانه گفت همان جا بنشیند؛ چون صاحبخانه به موقعیت خانه خود آشناتر از میهمان است .

قرب الإسناد : ۶۹/۲۲۲.

حدیث ۶۰۷

امام باقر علیه السلام :

أَشَدُّ الْجَزَعِ الصُّرَاخُ بِالْوَيْلِ وَالْعَوِيلِ ، وَلَطْمُ الْوَجْهِ وَالصَّدْرِ ، وَجَزُّ الشَّعْرِ . وَمَنْ أَقَامَ النَّوَاحَةَ فَقَدْ تَرَكَ الصَّبْرَ .

امام باقر علیه السلام : بدترین نوع بیتابی سر دادن فغان و شیون و زدن بر سر و سینه و کندن موهاست. کسی که نوحه گری به راه اندازد، شکیبایی را ترک کرده است.

مسکن الفؤاد : ۹۹.

حدیث ۶۰۸

امام باقر علیه السلام :

أَصْحَابُ الْقَائِمِ ثَلَاثُمِائَةٍ وَثَلَاثَةٌ عَشَرَ رَجُلًا أَوْلَادُ الْعَجَمِ ، بَعْضُهُمْ يُحْمَلُ فِي السَّحَابِ نَهَارًا يُعْرَفُ بِاسْمِهِ وَأَسْمِ أَبِيهِ وَنَسَبِهِ وَحَلِيَّتِهِ ،
وَبَعْضُهُمْ نَائِمٌ عَلَى فِرَاشِهِ فَيُوفَايِهِ فِي مَكَّةَ عَلَى غَيْرِ مِيعَادٍ .

امام باقر علیه السلام : یاران قائم سیصد و سیزده نفر از فرزندان عجم اند . برخی از آنها در روز با ابرها این سو و آن سو برده می شوند و با نام و نام پدر ، نسب و زیوراتشان شناخته می شوند و شماری دیگر در رختخواب خود آرمیده اند و بدون تعیین وقت در کنار قائم در مکه حضور به هم می رسانند .

الغیبة للنعمانی : ص ۳۲۹ .

حدیث ۶۰۹

امام باقر علیه السلام :

مَنْ بَلَغَهُ ثَوَابٌ مِنَ اللَّهِ عَلَى عَمَلٍ ، فَعَمِلَ ذَلِكَ الْعَمَلَ التَّمَسَّ ذَلِكَ الثَّوَابِ أَوْ تَبَّهُ وَإِنْ لَمْ يَكُنِ الْحَدِيثُ كَمَا بَلَغَهُ .

امام باقر علیه السلام : هر کس شنیده باشد که خداوند برای انجام عملی پاداش می دهد و برای دست یافتن به آن پاداش، آن کار را بکند به او داده می شود، هر چند حدیث، آن گونه نباشد که به او رسیده است.

الکافی : ۲/۸۷/۲ .

حدیث ۶۱۰

امام باقر علیه السلام :

- وقد سأله شَيْخٌ مِنَ النَّحْعِ : إِنِّي لَمْ أَزَلْ وَالِيَا مُنْذُ زَمَنِ الْحَجَّاجِ إِلَى يَوْمِي هَذَا، فَهَلْ لِي مِنْ تَوْبَةٍ ؟ قَالَ : فَسَكَتَ، ثُمَّ أَعَدَّتْ عَلَيْهِ ، فَقَالَ : - لا ، حَتَّى تُؤَدِّيَ إِلَى كُلِّ ذِي حَقٍّ حَقَّهُ .

امام باقر علیه السلام - که ابتدا در پاسخ به یکی از بزرگان نخب که گفت: «من از زمان حجاج تا کنون والی هستم آیا توبه من پذیرفته می شود؟» خاموش ماند، پس از آنکه او سخنش را تکرار کرد - فرمود: نه، مگر آن که حق هر حقداری را به او برگردانی.
الکافی : ۲/۳۳۱/۳.

حدیث ۶۱۱

امام باقر علیه السلام :

لا وَاللَّهِ مَا أَرَادَ اللَّهُ تَعَالَى مِنَ النَّاسِ إِلَّا حَاصِلَتَيْنِ : أَنْ يُقْرَؤَا لَهُ بِالنُّعْمِ فَيَزِيدَهُمْ ، وَبِالذُّنُوبِ فَيَغْفِرَ لَهَا لَهُمْ .

امام باقر علیه السلام : سوگند به خدا که خداوند متعال از مردم جز دو کار نخواسته است: به نعمتهای او اعتراف کنند تا آنان را نعمت فزونتر دهد و به گناهان اقرار ورزند تا گناهانشان را بیامرزد.
الکافی : ۲/۴۲۶/۲.

حدیث ۶۱۲

امام باقر علیه السلام :

وَاللَّهِ ، مَا يَنْجُو مِنَ الذَّنْبِ إِلَّا مَنْ أَقْرَبَهُ .

امام باقر علیه السلام : به خدا سوگند تنها آن کس از گناه می رهد که به آن اعتراف کند.
بحار الأنوار : ۶/۳۶/۵۶.

حدیث ۶۱۳

امام باقر علیه السلام :

إِذَا بَلَغَتِ النَّفْسُ هَذِهِ - وَأَهْوَى بِيَدِهِ إِلَى حَلْقِهِ - لَمْ يَكُنْ لِلْعَالِمِ تَوْبَةً ، وَكَانَتْ لِلْجَاهِلِ تَوْبَةً .

امام باقر علیه السلام - پس از آنکه با دست خود به حلقش اشاره کرد - فرمود: هر گاه جان به این جا برسد عالم [راهی برای] توبه ندارد و جاهل دارد.
الکافی : ۲/۴۴۰/۳.

حدیث ۶۱۴

امام باقر علیه السلام :

تَقُولُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، إِذَا نَظَرْتَ إِلَى الْمُبْتَلَى مِنْ غَيْرِ أَنْ تُسْمِعَهُ : الْحَمْدُ لِلَّهِ الْمَذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ بِهِ وَلَوْ شَاءَ فَعَلَ . مَنْ قَالَ ذَلِكَ لَمْ يُصِْبْهُ ذَلِكَ الْبَلَاءُ أَبَدًا .

امام باقر علیه السلام: هرگاه بلازده ای را دیدی به گونه ای که او نشنود سه بار بگو: «سپاس و ستایش خدایی را که به بلای تو گرفتارم نکرد که اگر می خواست می توانست چنین کند». هر کس این جمله را بگوید هرگز به آن بلا دچار نمی گردد. بحار الأنوار: ۷۱/۳۴/۱۵.

حدیث ۶۱۵

امام باقر علیه السلام: کُلَّمَا أُرْدَا الْعَبْدُ إِيمَانًا أُرْدَا ضِيقًا فِي مَعِيشَتِهِ .
 امام باقر علیه السلام: هر چه بر ایمان بنده افزوده شود زندگی او سخت تر و تنگتر می شود.
 جامع الأخبار: ۳۱۴/۸۷۴.

حدیث ۶۱۶

امام باقر علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِذَا كَانَ مِنْ أَمْرِهِ أَنْ يُكْرِمَ عَبْدًا وَلَهُ عِنْدَهُ ذَنْبٌ ابْتِلَاهُ بِالسُّقْمِ ، فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ فَبِالْحَاجَةِ ، فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ شَدَّدَ عَلَيْهِ عِنْدَ الْمَوْتِ . وَإِذَا كَانَ مِنْ أَمْرِهِ أَنْ يُهَيِّنَ عَبْدًا وَلَهُ عِنْدَهُ حَسَنَةٌ أَصْحَحَ بَدَنَهُ ، فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ وَسَّعَ عَلَيْهِ فِي مَعِيشَتِهِ ، فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ هَوَّنَ عَلَيْهِ الْمَوْتَ .
 امام باقر علیه السلام: هرگاه خداوند تبارک و تعالی بنایش این باشد که بنده ای را گرامی بدارد و آن بنده گناهی کرده باشد او را به بیماری مبتلا می گرداند، اگر چنین نکرد به فقر و نیازمندی دچارش می سازد و اگر این را هم نکرد هنگام جان کندن بر او سخت می گیرد. و اگر بنایش این باشد که بنده ای را خوار و بیمقدار سازد و او کاری نیک نزد خدا داشته باشد، تن سالم به او می دهد، اگر چنین نکرد زندگی اش را فراخ می گرداند و اگر این را هم نکرد مرگ را بر او آسان می سازد.
 أعلام الدین: ۴۳۳.

حدیث ۶۱۷

امام باقر علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَيَتَعَاهَدُ الْمُؤْمِنَ بِالْبَلَاءِ كَمَا يَتَعَاهَدُ الرَّجُلُ أَهْلَهُ بِالْهَدِيَّةِ مِنَ الْغِيَّةِ ، وَيَحْمِيهِ الدُّنْيَا كَمَا يَحْمِيهِ الطَّبِيبُ الْمَرِيضَ .
 امام باقر علیه السلام: خداوند عز و جل مؤمن را با بلا و سختی می نوازد، همچنان که مرد خانه با آوردن هدیه از سفر، خانواده خود را می نوازد، و او را از دنیا پرهیز می دهد، همچنان که پزشک بیمار را پرهیز می دهد.
 الکافی: ۲/۲۵۵/۱۷.

حدیث ۶۱۸

امام باقر علیه السلام: إِنَّ الْمُؤْمِنَ يُتَلَى بِكُلِّ بَلِيَّةٍ وَيَمُوتُ بِكُلِّ مَيْتَةٍ إِلَّا أَنَّهُ لَا يَقْتُلُ نَفْسَهُ .
 امام باقر علیه السلام: مؤمن، هر نوع گرفتاری پیدا می کند و به هر گونه مرگی می میرد، اما خودکشی نمی کند.
 الکافی: ۲ / ۲۵۴ / ۱۲ .

حدیث ۶۱۹

امام باقر علیه السلام :

كُلُّ عَيْنٍ بَاكِيَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ غَيْرَ ثَلَاثٍ : عَيْنٌ سَهَرَتْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ، وَعَيْنٌ فَاضَتْ مِنْ حَشِيئَةِ اللَّهِ ، وَعَيْنٌ غَضَّتْ عَنْ مَحَارِمِ اللَّهِ .
 امام باقر علیه السلام : روز رستاخیز همه چشمها گریانند مگر سه چشم: چشمی که در راه خدا شب را نخفته باشد، و چشمی که از ترس خدا گریان شده باشد، و چشمی که از محرمات خدا فروهشته باشد.
 بحار الأنوار : ۷/۱۹۵/۶۲ .

حدیث ۶۲۰

امام باقر علیه السلام :

قَالَ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا رَبِّ ، أَيُّ عِبَادِكَ أَبْغَضُ إِلَيْكَ ؟ قَالَ : جِيفَةٌ بِاللَّيْلِ بَطَّالٌ بِالنَّهَارِ .
 امام باقر علیه السلام : موسی علیه السلام عرض کرد: پروردگار من! کدام یک از بندگانت نزد تو مبغوض تر است؟ فرمود: آن کس که در شب چون مرده می افتد و در روز بیکار می گردد.
 بحار الأنوار : ۸ / ۱۸۰ / ۷۶ .

حدیث ۶۲۱

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ يُبْغِضُ الْفَاحِشَ الْمُتَفَحِّشَ .
 امام باقر علیه السلام : همانا خداوند از آدم بد زبان دشنامگوی نفرت دارد.
 بحار الأنوار : ۳۳۸ / ۱۷۶ / ۷۸ .

حدیث ۶۲۲

امام باقر علیه السلام :

أَرْبَعٌ مِنْ كُنُوزِ الْبِرِّ : كِتْمَانُ الْحَاجَةِ ، وَكِتْمَانُ الصَّدَقَةِ ، وَكِتْمَانُ الْوَجَعِ ، وَكِتْمَانُ الْمُصِيبَةِ .
 امام باقر علیه السلام : چهار چیز از گنجهای نیکی است: نهان داشتن نیاز، نهان دادن صدقه، نهان داشتن درد، و نهان داشتن مصیبت.
 تحف العقول : ۲۹۵ .

حدیث ۶۲۳

امام باقر علیه السلام :

لَمْ يَخُنْكَ الْأَمِينُ ، وَلَكِنْ اتُّمِنْتَ الْخَائِنَ .
 امام باقر علیه السلام : انسان امین به تو خیانت نکرده بلکه تو به خائن امانت سپرده ای.
 تهذیب الأحكام : ۱۰۱۳ / ۲۳۲ / ۷ .

حدیث ۶۲۴

امام باقر علیه السلام :

ثَلَاثٌ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لِأَحَدٍ فِيهِنَّ رُخْصَةً: أداءُ الأمانَةِ إِلَى البرِّ والفاجرِ ، والوفاءُ بالعهدِ للبرِّ والفاجرِ ، وبرُّ الوالدَيْنِ بَرِّينِ كَانَا أَوْ فَاجِرَيْنِ

امام باقر علیه السلام : سه چیز است که خداوند عز و جل به هیچ کس در آنها اجازه ای نداده است: برگرداندن امانت به نیک و بد، وفا کردن به عهد و پیمان با نیک و بد، و نیکی کردن به پدر و مادر، خوب باشند یا بد.
الکافی : ۲ / ۱۶۲ / ۱۵ .

حدیث ۶۲۵

امام باقر علیه السلام :

المؤمنُ أَضَلُّ مِنَ الجبلِ ، الجبلُ يُسْتَقَلُّ مِنْهُ ، والمؤمنُ لا يُسْتَقَلُّ مِنْ دِينِهِ شَيْءٌ .

امام باقر علیه السلام : مؤمن از کوه سخت تر است. از کوه کم می شود اما از دین مؤمن چیزی کاسته نمی گردد.
الکافی : ۲ / ۲۴۱ / ۳۷ .

حدیث ۶۲۶

امام باقر علیه السلام :

الإيمانُ إقرارٌ وعملٌ ، والإسلامُ إقرارٌ بلا عملٍ .

امام باقر علیه السلام : ایمان، اقرار است و عمل؛ و اسلام، اقرار است بدون [شرط] عمل.
تحف العقول : ۲۹۷ .

حدیث ۶۲۷

امام باقر علیه السلام :

إذا قامَ القائمُ عَرَضَ الإيمانَ على كُلِّ ناصِبٍ ، فإنْ دَخَلَ فِيهِ بِحَقِيقَةٍ وإلَّا ضَرَبَ عُنُقَهُ أَوْ يُؤَدَّى الجِزْيَةَ كما يُؤَدِّيها اليومَ أهلُ الذَّمِّ ، وَيَشُدُّ على وَسَطِهِ الهِمِيانَ ، وَيُخْرِجُهُم مِنَ الأَمْصارِ إِلَى السَّوادِ .

امام باقر علیه السلام : زمانی که قائم قیام کند ایمان را بر هر دشمن کینه توزی عرضه می کند، اگر از جان و دل ایمان نیاورد گردنش زده می شود یا همچون ذمیان امروز جزیه می پردازد و به کمر او زنار می بندد و آنان را از شهرها به دشت ها می فرستد.
الکافی : ۸ / ۲۲۷ / ۲۸۸ .

حدیث ۶۲۸

امام باقر علیه السلام :

إذا وَقَعَ أمرنا وجاءَ مَهْدِينا كانَ الرَّجُلُ مِنَ شِيعَتِنا أَجراً مِنَ لَيْثٍ وأمضى مِنَ سِتنانٍ يَطأُ عَدُونا بِرِجْلِهِ وَيَضْرِبُهُ بِكَفِّهِ وَذَلِكَ عِنْدَ نُزُولِ رَحْمَةِ اللَّهِ وَفَرَجِهِ عَلَى العبادِ .

امام باقر علیه السلام: هر گاه زمام امور به دست ما بیفتد و مهدی ما بیاید، هر یک از شیعیان ما، کاری تر از شیر و برنده تر از شمشیر خواهند شد. دشمنان ما را به زیر پا می گذارند و با دست آنان را می کوبند. و این، هنگامی است رحمت خداوند فرود آید و بر بندگانش گشایش خدا نازل شود.

بصائر الدرجات: ص ۴۴، بحار الأنوار: ج ۵۲ ص ۳۱۸ ح ۱۷.

حدیث ۶۲۹

امام باقر علیه السلام:

- وقد سأله الفضيل: هل لهذا الأمر وقت؟ -: كَذَبَ الْوَقَاتُونَ، كَذَبَ الْوَقَاتُونَ، كَذَبَ الْوَقَاتُونَ.

امام باقر علیه السلام - در پاسخ به این پرسش فضیل که آیا زمان ظهور تعیین شده است؟ - فرمود: وقت گذاران دروغ می گویند، وقت گذاران دروغ می گویند، وقت گذاران دروغ می گویند.

الغیبه للطوسی: ۴۲۶ / ۴۱۱.

حدیث ۶۳۰

امام باقر علیه السلام:

فَإِذَا خَرَجَ أَشِدَّ ظَهْرُهُ إِلَى الْكَعْبَةِ، وَاجْتَمَعَ إِلَيْهِ ثَلَاثُمِائَةٍ وَثَلَاثَةٌ عَشَرَ رَجُلًا، فَأَوَّلُ مَا يَنْطِقُ بِهِ هَذِهِ الْآيَةُ: «بَقِيَّةُ اللَّهِ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ».

امام باقر علیه السلام: هرگاه قیام کند به کعبه تکیه می دهد و سیصد و سیزده مرد بر گردش حلقه می زنند. نخستین سخنی که می گوید این آیه است: «بَقِيَّةُ اللَّهِ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ». آن گاه می فرماید: من بقیة الله هستم و حجت و جانشین خدا بر شما. هیچ درود فرستنده ای به او درود نمی فرستد مگر چنین: درود بر تو ای باقیمانده خدا در زمین او.

هود: ۸۶.

حدیث ۶۳۱

امام باقر علیه السلام:

«وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيَهُ سُلْطَانًا... إِنَّهُ كَانَ مَنصُورًا»

امام باقر علیه السلام - درباره آیه «هر که به ستم کشته شود به ولی او قدرتی داده ایم... همانا او پیروزمند است» - فرمود: خداوند مهدی را «منصور (پیروزمند)» نامید، همچنان که [پیامبر را] احمد و محمد و محمود نامید و همچنان که عیسی را مسیح نامگذاری کرد.

الإسراء: ۳۳.

حدیث ۶۳۲

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ الْحَقَّ اسْتَصْرَحَنِي وَقَدْ حَوَاهُ الْبَاطِلُ فِي جَوْفِهِ، فَبَقَرْتُ عَنْ خَاصِرَتِهِ وَأَطَّلَعْتُ الْحَقَّ عَنْ حُجْبِهِ حَتَّى ظَهَرَ وَأَنْشَرْتُ، بَعْدَ مَا خَفَى وَاسْتَتَرَ.

امام باقر علیه السلام: حق، که باطل، آن را در شکم خود گرفته بود، از من فریاد طلبید، و من پهلوی باطل را شکافتم و حق را از میان پرده های شکم آن در آوردم و پس از آن حق که پوشیده و پنهان بود، آشکار و منتشر شد.
ربیع الأبرار: ۲ / ۶۰۳.

حدیث ۶۳۳

امام باقر علیه السلام:
إِنَّ عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامَ قَاسَمَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ مَالَهُ مَرَّتَيْنِ .
امام باقر علیه السلام: علی بن الحسین علیهما السلام اموال خود را دو بار با خداوند عز و جل تقسیم کرد .
حلیه الأولیاء: ۳ / ۱۴۰.

حدیث ۶۳۴

امام باقر علیه السلام:
إِنَّهُ كَانَ يَعْوَلُ مِائَةَ بَيْتٍ مِنْ فُقَرَاءِ الْمَدِينَةِ وَكَانَ يُعْجِبُهُ أَنْ يَحْضُرَ طَعَامَهُ الْيَتَامَى وَالْأَضْرَاءَ وَالزَّمْنَى وَالْمَسَاكِينَ الَّذِينَ لَا حِيلَةَ لَهُمْ وَكَانَ يُنَاوِلُهُمْ بِيَدِهِ وَمَنْ كَانَ مِنْهُمْ لَهُ عِيَالٌ حَمَلَهُ إِلَى عِيَالِهِ مِنْ طَعَامِهِ، وَكَانَ لَا يَأْكُلُ طَعَامًا حَتَّى يَبْدَأَ فَيَتَصَدَّقُ بِهِ .
امام باقر علیه السلام: او یکصد خانوار از فقرای مدینه را سرپرستی می کرد، و دوست داشت که یتیمان و تنگدستان و افراد عاجز و مستمندان بیچاره بر سر سفره او حاضر شوند. او با دست خود برای آنها غذا می آورد، و اگر کسی از آنها عائله ای داشت، حضرت از غذای خود برای خانواده او می برد. هیچ غذایی نمی خورد مگر این که ابتدا از آن صدقه می داد.
المناقب لابن شهر آشوب: ۴ / ۱۵۴.

حدیث ۶۳۵

امام باقر علیه السلام:
إِنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامَ لَمَّا حَضَرَهُ الَّذِي حَضَرَهُ، دَعَا ابْنَتَهُ الْكَبْرَى فَاطِمَةَ بِنْتَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامَ، فَدَفَعَتْ إِلَيْهَا كِتَابًا مَلْفُوفًا، وَوَصِيَّةً ظَاهِرَةً. وَكَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامَ مَمْبُطُونَ مَعَهُمْ لَا يَزُونَ إِلَّا أَنَّهُ لِمَا بِهِ، فَدَفَعَتْ فَاطِمَةُ الْكِتَابَ إِلَى عَلِيٍّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامَ ثُمَّ صَارَ وَاللَّهِ ذَلِكَ الْكِتَابُ إِلَيْنَا... فِيهِ وَاللَّهِ مَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ وَوُلْدُ آدَمَ مُنْذُ خَلَقَ اللَّهُ آدَمَ إِلَى أَنْ تَفَنَى الدُّنْيَا .
امام باقر علیه السلام: چون هنگام شهادت حسین بن علی علیهما السلام رسید دختر بزرگ خود، فاطمه بنت الحسین علیه السلام، را خواند و نامه ای سر بسته و وصیت نامه ای سرگشاده به او داد؛ [چون] علی بن حسین دچار چنان شکم دردی بود که گمان نمی کردند جان سالم به در برد. سپس فاطمه آن نوشته را به علی بن الحسین علیهما السلام داد و به خدا قسم این نامه به ما رسید ...
سوگند به خدا که آنچه از زمان خلقت آدم تا پایان دنیا مورد نیاز فرزندان آدم بوده و هست در این نوشته وجود دارد!
الکافی: ۱ / ۳۰۳ / ۱.

حدیث ۶۳۶

امام باقر علیه السلام:
إِنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ لَمَّا حَضَرَهُ الَّذِي حَضَرَهُ قَالَ لِابْنِهِ الْحَسَنِ: أَدْنُ مِنِّي حَتَّى أُسِرَّ إِلَيْكَ مَا أَسْرَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

علیه و آله اِلَیَّ، وَأَتَمِّنْكَ عَلٰی مَا اَتَمَّنٰی عَلَیْهِ، فَفَعَلَ .

امام باقر علیه السلام: چون وفات امیرالمؤمنین صلوات الله علیه فرا رسید، به فرزندش حسن فرمود: نزدیک من آی تا رازی را که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله به من گفت به تو بگویم و آنچه را به من امانت سپرد به تو بسپارم. سپس، این کار را کرد.
الکافی: ۱ / ۲۹۸ / ۲ .

حدیث ۶۳۷

امام باقر علیه السلام:

إِذَا اجْتَمَعَ لِلْإِمَامِ عِدَّةٌ أَهْلِ بَدْرِ «ثَلَاثُمِائَةٍ وَثَلَاثَةٌ عَشَرَ» وَجَبَ عَلَيْهِ الْقِيَامُ وَالتَّغْيِيرُ .

امام باقر علیه السلام: اگر برای یاری امام به شمار اهل بدر، سیصد و سیزده تن، گرد آیند، بر او واجب است که قیام کند و اوضاع را تغییر دهد.
بحار الأنوار: ۱۰۰ / ۴۹ / ۱۸ .

حدیث ۶۳۸

امام باقر علیه السلام:

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى اللَّهِ وُجُوهُهُم مُّسْوَدَّةٌ»

امام باقر علیه السلام - درباره آیه «در روز قیامت آنهایی را که به خدا دروغ بسته اند سیه روی می بینی» - فرمود: کسی است که بگوید: من امام هستم، در حالی که امام نیست.
الزمر: ۶۰ .

حدیث ۶۳۹

امام باقر علیه السلام:

قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: لِأَعْدَبِنَّ كُلَّ رَعِيَّةٍ فِي الْإِسْلَامِ دَانَتْ بِوَلَايَةِ كُلِّ إِمَامٍ جَائِرٍ لَيْسَ مِنَ اللَّهِ .

امام باقر علیه السلام: خداوند تبارک و تعالی فرموده است: بیگمان هر رعیتی از رعایای اسلام را که حکومت هر پیشوای ستمگر غیر خدایی را بپذیرد عذاب خواهم کرد.
الکافی: ۱ / ۳۷۶ / ۴

حدیث ۶۴۰

امام باقر علیه السلام:

- فِي تَبْيِينِ عِلْمِ الْإِمَامِ -: طَهَارَةُ الْوِلَادَةِ وَحُسْنُ الْمَنْشَأِ، وَلَا يَلْهُو وَلَا يَلْعَبُ .

امام باقر علیه السلام - در توضیح نشانه امام - فرمود: حلال زادگی، پرورش نیکو، و نپرداختن به لهو و لعب.
الکافی: ۱ / ۲۸۵ / ۴

حدیث ۶۴۱

امام باقر علیه السلام :

لَا تَبْقَى الْأَرْضُ بِغَيْرِ إِمَامٍ ظَاهِرٍ أَوْ بَاطِنٍ .

امام باقر علیه السلام : زمین، بدون امام آشکار یا نهان باقی نمی ماند .

بحار الأنوار : ۲۳ / ۲۳ / ۲۶ .

حدیث ۶۴۲

امام باقر علیه السلام :

لَوْ أَنَّ الْإِمَامَ رُفِعَ مِنَ الْأَرْضِ سَاعَةً لَمَاجَتْ بِأَهْلِهَا كَمَا يَمُوجُ الْبَحْرُ بِأَهْلِهِ .

امام باقر علیه السلام : اگر برای لحظه ای وجود امام از زمین برداشته شود ، زمین ، ساکنان خود را چنان به تلاطم می اندازد که

امواج دریا دریانشینان را .

الکافی : ۱ / ۱۷۹ / ۱۲

حدیث ۶۴۳

امام باقر علیه السلام :

بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ : عَلَى الصَّلَاةِ ، وَالزَّكَاةِ ، وَالصَّوْمِ ، وَالحَجِّ ، وَالْوَلَايَةِ ، وَلَمْ يُنَادَ بِشَيْءٍ كَمَا نُودِيَ بِالْوَلَايَةِ .

امام باقر علیه السلام : اسلام بر پنج پایه استوار است: نماز، زکات، روزه، حج و ولایت؛ و بر هیچ چیز به اندازه ولایت تأکید نشده است.

الکافی : ۲ / ۱۸ / ۳ .

حدیث ۶۴۴

امام باقر علیه السلام :

تَزَوَّدَ مِنَ الدُّنْيَا بِقِصْرِ الْأَمَلِ .

امام باقر علیه السلام : با کوتاه کردن آرزو ، از دنیا [برای آخرت] توشه بر گیر .

تحف العقول : ۲۸۶ .

حدیث ۶۴۵

امام باقر علیه السلام :

اللَّهُ مَعْنَاهُ الْمَعْبُودُ الَّذِي أَلِهَ الْخَلْقُ عَنْ دَرْكِ مَا هَيْتِهِ وَالْإِحَاطَةَ بِكَيْفِيَّتِهِ .

امام باقر علیه السلام : الله به معنای معبودی است که خلاق در رسیدن به چیستی او و احاطه بر چگونگی اش حیرانند.

التوحید : ۸۹/۲ .

حدیث ۶۴۶

امام باقر علیه السلام :

لا تُقَارِنُ وَلَا تُوَاخِ أَرْبَعَةً: الْأَحْمَقَ، وَالْبَخِيلَ، وَالجَبَانَ، وَالكَذَّابَ
 امام باقر علیه السلام: با چهار کس همنشینی و برادری مکن: احمق، بخیل، ترسو و دروغگو.
 الخصال: ۲۴۴ / ۱۰۰.

حدیث ۶۴۷

امام باقر علیه السلام:
 بِئْسَ الْأَخُ أَخٌ يَرَعَاكَ عَتِيًّا وَيَقْطَعُكَ فَقِيرًا
 امام باقر علیه السلام: چه بد برادری است آن که به هنگام توانگری هوادار توست و در وقت تهیدستی رهایت می کند.
 الإرشاد: ۲ / ۱۶۶.

حدیث ۶۴۸

امام باقر علیه السلام:
 اعْرِفِ الْمَوَدَّةَ لَكَ فِي قَلْبِ أَخِيكَ بِمَا لَهُ فِي قَلْبِكَ .
 امام باقر علیه السلام: محبت قلبی برادرت را نسبت به خودت، از محبتی که در قلبت نسبت به او داری، بشناس.
 كشف الغمّة: ۲/۳۳۱.

حدیث ۶۴۹

امام باقر علیه السلام:
 الْمُؤْمِنُ أَخُو الْمُؤْمِنِ لِأَبِيهِ وَأُمِّهِ .
 امام باقر علیه السلام: مؤمن برادر تنی مؤمن است .
 الکافی: ۲/۱۶۶/۲ و ۷

حدیث ۶۵۰

امام باقر علیه السلام:
 التَّقِيَّةُ فِي كُلِّ ضَرُورَةٍ، وَصَاحِبُهَا أَعْلَمُ بِهَا حِينَ تَنْزِلُ بِهِ .
 امام باقر علیه السلام: تقیه در هر موردی است که ضرورت پیش آید و تقیه کننده خود بهتر می داند که در چه وقت باید تقیه کند.
 الکافی: ۲/۲۱۹/۱۳

حدیث ۶۵۱

امام باقر علیه السلام:
 مَنْ تَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ لَا يُغْلَبْ، وَمَنْ اعْتَصَمَ بِاللَّهِ لَا يُهْزَمُ .
 امام باقر علیه السلام: آنکه به خدا توکل کند، مغلوب نشود و آنکه به خدا توکل جوید، شکست نخورد.

جامع الأخبار : ۳۲۲/۹۰۷.

حدیث ۶۵۲

امام باقر علیه السلام :

مِنْ سَعَادَةِ الرَّجُلِ أَنْ يَكُونَ لَهُ الْوَلَدُ يَعْرِفُ فِيهِ شِبْهَهُ : خَلْقَهُ ، وَخُلُقَهُ ، وَشِمَائِلَهُ .

امام باقر علیه السلام : از خوشبختی مرد این است که قیافه و اخلاق و شمایل فرزندش شبیه خود او باشد.

الکافی : ۶/۴/۲.

حدیث ۶۵۳

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ الْعَبْدَ لَيَكُونُ بَارًا بِوَالِدَيْهِ فِي حَيَاتِهِمَا ، ثُمَّ يَمُوتَانِ فَلَا يَقْضِي عَنْهُمَا دِيُونَهُمَا وَلَا يَسْتَغْفِرُ لَهُمَا فَيَكْتُبُهُ اللَّهُ عَاقًا . وَإِنَّهُ لَيَكُونُ عَاقًا لَهُمَا فِي حَيَاتِهِمَا غَيْرَ بَارٍ بِهِمَا ، فَإِذَا مَاتَا قَضَى دَيْنَهُمَا وَاسْتَغْفَرَ لَهُمَا فَيَكْتُبُهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ بَارًا .

امام باقر علیه السلام : یک وقت هست که بنده در زمان حیات پدر و مادر خود نسبت به آنان نیکوکار است، اما وقتی می میرند نه بدهی آنان را می پردازد و نه برایشان طلب آموزش می کند، در این صورت خداوند او را نافرمان قلمداد می کند و یک وقت هم هست که بنده در زمان حیات پدر و مادر خود ناخلف و نافرمان است و به آنان نیکی نمی کند، اما وقتی مردند بدهی های آنها را می پردازد و برای ایشان آموزش می طلبد. لذا خداوند عز و جل او را نیکوکار می نویسد.

الکافی : ۲/۱۶۳/۲۱.

حدیث ۶۵۴

امام باقر علیه السلام :

لَمْ يُقَسِّمْ بَيْنَ النَّاسِ شَيْءٌ أَقْلُ مِنَ الْيَقِينِ .

امام باقر علیه السلام : هیچ چیز کمتر از یقین در میان مردم تقسیم نشده است.

الکافی : ۲/۵۲/۵.

حدیث ۶۵۵

امام باقر علیه السلام :

مَنْ عَلَّمَ بَابَ هُدًى فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِ مَنْ عَمِلَ بِهِ وَلَا يُنْقَضُ أَوْلِيكَ مِنْ أَجْرِهِمْ شَيْئًا وَمَنْ عَلَّمَ بَابَ ضَلَالٍ كَانَ عَلَيْهِ مِثْلُ أَوْزَارِ مَنْ عَمِلَ بِهِ وَلَا يُنْقَضُ أَوْلِيكَ مِنْ أَوْزَارِهِمْ شَيْئًا؛

هرکس باب هدایتی را به کسی آموزش دهد، پاداش همه کسانی را که به آن عمل کنند، دارد، بی آن که چیزی از پاداش آنان کم شود و هرکس باب گمراهی را یاد دهد، گناهان همه کسانی که بدان عمل کنند، بر او نیز بار می شود، بی آن که چیزی از گناهان آنان کم شود.

کافی ، ج ۱ ، ص ۳۵ ، ح ۴ .

حدیث ۶۵۶

امام باقر علیه السلام :

لَمَّا سَأَلَهُ زُرَّارَةُ عَنِ الرَّجُلِ يَعْمَلُ الشَّيْءَ مِنْ الْخَيْرِ فَيَرَاهُ إِنْسَانٌ فَيَسْرِهُ ذَلِكَ - لا بأس، ما مِنْ أَحَدٍ إِلَّا وَهُوَ يُحِبُّ أَنْ يَظْهَرَ لَهُ فِي النَّاسِ الْخَيْرُ، إِذَا لَمْ يَكُنْ صَنَعَ ذَلِكَ لَذَلِكَ؛

زُرَّارَةُ از امام باقر علیه السلام درباره کسی که کار خوبی انجام می دهد و دیگری او را می بیند و او خوشحال می شود، پرسید. حضرت فرمودند: اگر آن کار خوب را به این منظور انجام نداده باشد، اشکالی ندارد. هر کسی دوست دارد، کار خوبش در میان مردم، نمایان شود.

کافی، ج ۲، ص ۲۹۷، ح ۱۸.

حدیث ۶۵۷

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ إِطْعَامَ الطَّعَامِ وَإِفْشَاءَ السَّلَامِ؛

خداوند غذا دادن و به همه سلام کردن را دوست دارد.

محاسن، ج ۲، ص ۱۴۳، ح ۱۳۷۱.

حدیث ۶۵۸

امام باقر علیه السلام :

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا...»: إِنَّهُمْ كُفَّيَانُهُمْ «قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ» أَيْ عَلَى دِينِكُمْ «إِنَّمَا نَحْنُ مُسِيْتَهْرُونَ» أَيْ نَسِيْتَهْرِيءٌ بِأَصْحَابِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَنَسَخَرُ بِهِمْ فِي قَوْلِنَا: آمَنَّا!

خداوند می فرماید: «و چون با کسانی که ایمان آورده اند، روبه رو شوند، می گویند: "ایمان آوردیم" و چون با یاران شیطانی خود خلوت کنند، می گویند: "در حقیقت، ما با شما ایم. ما فقط آنها را مسخره می کنیم». "مقصود خداوند، عالمان اهل کتاب [در روزگار رسول الله] اند. می گویند: «ما با شما ایم»، یعنی بر دین شما (اسلام) هستیم، و [نزد یارانشان] می گویند: «ما فقط آنان را مسخره می کنیم»، یعنی با گفتن جمله «ایمان آوردیم»، اصحاب محمد را دست می اندازیم و مسخره می کنیم.

تفسیر نور الثقلین، ج ۱، ص ۳۵، ح ۲۲.

حدیث ۶۵۹

امام باقر علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ عَنِ الْكَبَائِرِ -: كُلُّ شَيْءٍ أَوْعَدَ اللَّهُ عَلَيْهِ النَّارَ؛

در پاسخ به سؤال از کبائر فرمود: هر گناهی که خداوند برای آن وعده آتش داده است (گناه کبیره است).

بحار الأنوار، ج ۷۹، ص ۱۳، ح ۲۴.

حدیث ۶۶۰

امام باقر علیه السلام :

مَنْ تَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ لَا يَغْلِبْ وَمَنْ اعْتَصَمَ بِاللَّهِ لَا يُهْزَمُ؛

هر کس به خدا توکل کند، مغلوب نشود و هر کس به خدا توسل جوید، شکست نخورد.

جامع الأخبار، ص ۳۲۲.

حدیث ۶۶۱

امام باقر علیه السلام :

ثَلَاثٌ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لِإِحْدِيدٍ فِيهِنَّ رُخْصَةً: أَدَاءُ الْأَمَانَةِ إِلَى الْبُرِّ وَالْفَاجِرِ، وَالْوَفَاءُ بِالْعَهْدِ لِلْبُرِّ وَالْفَاجِرِ، وَبُرُّ الْوَالِدَيْنِ بَرِّينِ كَانَا أَوْ فَاجِرَيْنِ؛

سه چیز است که خداوند عز و جل به هیچ کس، اجازه تخلف از آنها را نداده است: برگرداندن امانت به امانت دهنده، چه نیکوکار باشد و چه بدکار؛ وفای به عهد با نیکوکار و بدکار؛ و نیکی کردن به پدر و مادر، چه نیکوکار باشند و چه بدکار.

کافی، ج ۲، ص ۱۶۲، ح ۱۵.

حدیث ۶۶۲

امام باقر علیه السلام :

ذَكَرَ أَنَّ آدَمَ لَمَّا أَسِيكَنَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ فَقَالَ لَهُ: يَا آدَمُ لَا تَقْرُبْ هَذِهِ الشَّجَرَةَ، فَقَالَ: نَعَمْ يَا رَبِّ، وَلَمْ يَسْتَتِنِ. فَأَمَرَ اللَّهُ نَبِيَّهُ فَقَالَ: «وَلَا تَقُولَنَّ لِي شَيْءٌ إِنِّي فَاعِلٌ ذَلِكَ غَدًا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ» وَادْكُرْ رَبِّكَ إِذَا نَسِيتَ « أَنْ تَقُولَ وَ لَوْ بَعْدَ سَنَةٍ؛

هنگامی که خداوند عز و جل آدم علیه السلام را در بهشت جا داد به او فرمود: ای آدم! به این درخت، نزدیک نشو. حضرت آدم گفت: باشد، ای پروردگار من! ولی ان شاء الله نگفتم [و به درخت، نزدیک شد و از آن خورد]. لذا خداوند به پیامبرش صلی الله علیه و آله امر فرمود: درباره چیزی که می خواهی آن را فردا انجام دهی، نگو آن را انجام می دهم، مگر این که بگویی ان شاء الله ، و به یاد آر پروردگارت را اگر فراموش نمودی، به این که ان شاء الله بگویی، اگر چه پس از یک سال باشد.

بحار الأنوار، ج ۱۰۴، ص ۲۲۸، ح ۶۱.

حدیث ۶۶۳

امام باقر علیه السلام :

فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَلَا تَقْرُبُوا الزُّنَا إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً»: مَعْصِيَةٌ وَمَقْتًا فَإِنَّ اللَّهَ يَمَقُّتُهُ وَيُبْغِضُهُ، قَالَ: «وَسَاءَ سَبِيلًا» هُوَ أَشَدُّ النَّاسِ عَذَابًا، وَالزُّنَا مِنْ أَكْبَرِ الْكَبَائِرِ؛

درباره آیه «و نزدیک زنا نشوید که گناهی بزرگ است» فرمودند: یعنی نافرمانی خدا و منفور است؛ چرا که خداوند، از آن، بیزار است و آن را دشمن می دارد. سپس خداوند [درباره زنا] می فرماید: «بد راهی است»، به این خاطر که عذاب زناکار، از همه گناهکاران، سخت تر است و زنا از بزرگ ترین گناهان کبیره است.

بحار الأنوار، ج ۷۹، ص ۱۹، ح ۵.

حدیث ۶۶۴

امام باقر علیه السلام :

ثَلَاثَةٌ لَيْسَ لَهُمْ حُزْمَةٌ: صَاحِبُ هَوًى مُبْتَدِعٌ، وَ الْإِمَامُ الْجَائِزُ، وَ الْفَاسِقُ الْمُعْلِنُ بِالْفِسْقِ؛

سه گروه، احترام ندارند: هواپرستِ بدعت‌گذار (که به نام دین و به کام خود، احکام خدا را تغییر می‌دهد) و پیشوای ستمکار، و فاسقی (بدکاری) که علنی هرزگی می‌کند.

وسائل الشیعه، ج ۸، ص ۶۰۵، ح ۵.

حدیث ۶۶۵

امام باقر علیه السلام :

الزَّكَاةُ تَزِيدُ فِي الرِّزْقِ؛

زکات دادن، روزی را زیاد می‌کند.

أمالی طوسی، ص ۲۹۶.

حدیث ۶۶۶

امام باقر علیه السلام :

كُلُّ ذَنْبٍ يُكَفِّرُهُ الْقَتْلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، إِلَّا الدَّيْنَ لَا كَفَّارَةَ لَهُ إِلَّا آدَاؤُهُ أَوْ يُقْضَىٰ صَاحِبُهُ أَوْ يَغْفُوَ الَّذِي لَهُ الْحَقُّ؛

هر گناهی، با کشته شدن در راه خدا پاک می‌شود، مگر بدهی که جبران آن به پس دادن آن است یا آن که وام دهنده، از حق خود بگذرد.

فروع کافی، ج ۵، ص ۹۴، ح ۶.

حدیث ۶۶۷

امام باقر علیه السلام :

الْمُؤْمِنُ بَرَكَهٌ عَلَى الْمُؤْمِنِ وَ حُجَّةٌ عَلَى الْكَافِرِ؛

مؤمن، برای مؤمن، برکت است و برای کافر، حجّت. ۲۰۸. اگر باشید

تحف العقول، ص ۴۸۹.

حدیث ۶۶۸

امام باقر علیه السلام :

لَيْسَ مِنْ نَفْسٍ إِلَّا- وَقَدْ فَرَضَ اللَّهُ لَهَا رِزْقَهَا حَلَالًا يَأْتِيهَا فِي عَافِيَةٍ وَ عَرِضَ لَهَا بِالْحَرَامِ مِنْ وَجْهِ آخَرَ فَإِنْ هِيَ تَنَاوَلَتْ مِنَ الْحَرَامِ شَيْئًا قَاصًّا بِهِ مِنَ الْحَلَالِ الَّذِي فَرَضَ اللَّهُ لَهَا وَ عِنْدَ اللَّهِ سِوَاهُمَا فَضْلٌ كَبِيرٌ؛

خداوند برای هر کسی روزی حلالی مقرر داشته که به سلامت به او خواهد رسید. از طرف دیگر روزی حرام نیز در دسترس او قرار داده است که اگر انسان روزی خود را از آن حرام به دست آورد، خداوند در عوض، روزی حلالی را که برای او مقدر کرده است، از او باز خواهد داشت و غیر از این دو روزی (حلال و حرام)، روزی‌های فراوان دیگری نیز نزد خداوند هست.

بحار الأنوار، ج ۵، ص ۱۴۷، ح ۶.

حدیث ۶۶۹

امام باقر علیه السلام :

لَمَّا قَالَ لَهُ رَجُلٌ إِنِّي ضَعِيفُ الْعَمَلِ قَلِيلُ الصَّلَاةِ قَلِيلُ الصَّوْمِ وَلَكِنْ أَرْجُو أَنْ لَا أَكُلَ إِلَّا حَلَالًا وَلَا أَنْكَحَ إِلَّا حَلَالًا: وَ أَيُّ جِهَادٍ أَفْضَلُ مِنْ عَفَّةِ بَطْنٍ وَ فَرْجٍ؟!؛

در پاسخ به کسی که عرض کرد: من در عمل ناتوانم و نماز و روزه کم به جا می آورم اما سعی می کنم جز حلال نخورم و جز با حلال نزدیکی نکنم فرمودند: چه جهادی برتر از پاک نگهداشتن شکم و شرمگاه؟!؛

محاسن، ج ۱، ص ۲۹۲، ح ۴۴۸.

حدیث ۶۷۰

امام باقر علیه السلام :

تَقَاضَى عَلِيٌّ وَ فَاطِمَةُ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ فِي الْخِدْمَةِ فَقَضَى عَلِيٌّ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ بِخِدْمَتِهِ مَا دُونَ الْبَابِ، وَ قَضَى عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا خَلْفَهُ - قَالَ - فَقَالَتْ فَاطِمَةُ عَلَيْهَا السَّلَامُ: فَلَا يَعْلَمُ مَا دَاخَلَنِي مِنَ الشُّرُورِ إِلَّا اللَّهُ يَا كُفَّائِي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ تَحْمَلُ رِقَابَ الرِّجَالِ؛

حضرت علی و حضرت فاطمه علیهما السلام از پیامبر صلی الله علیه و آله درخواست نمودند که وظیفه [هر کدام از] آنها را در زندگی بیان کنند. پیامبر صلی الله علیه و آله کارهای داخل خانه را به فاطمه و کارهای بیرون خانه را به علی واگذار نمودند. حضرت زهرا علیها السلام فرمودند: خوشحالی ای که با این کار بر قلب من وارد شد و رسول خدا مرا از رویارویی با نامحرمات راحت نمودند، جز خدا کسی نمی داند.

قرب الاسناد، ص ۵۲.

حدیث ۶۷۱

امام باقر علیه السلام :

- لَمَّا ذُكِرَ عِنْدَهُ الْأَعْيَاءُ مِنَ الشَّيْعَةِ، فَكَأَنَّ كَرِهَهُ مَا قِيلَ فِيهِمْ، فَقَالَ -: إِذَا كَانَ الْمُؤْمِنُ غَتِيًّا رَحِيمًا وَصَوْلًا، لَهُ مَعْرُوفٌ إِلَى أَصْحَابِهِ، أَعْطَاهُ اللَّهُ أَجْرًا مَا يُنْفِقُ فِي الْبِرِّ أَجْرُهُ مَرَّتَيْنِ ضِعْفَيْنِ لِأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ فِي كِتَابِهِ «وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تُقَرَّبُكُمْ عِنْدَنَا زُلْفَى إِلَّا مَنْ آمَنَ وَ عَمِلَ صَالِحًا فَأُولَئِكَ لَهُمْ جَزَاءُ الضَّعْفِ بِمَا عَمِلُوا وَ هُمْ فِي الْعُرْفَاتِ آمِنُونَ»؛

در حضور امام باقر علیه السلام از شیعیان ثروتمند سخن به میان آمد. به نظر رسید که حضرت از سخنانی که در باره آنها گفته شد، خوششان نیامد و فرمودند: چنانچه مؤمن ثروتمند، مهربان و بخشنده باشد و به یارانش نیکی و احسان کند، خداوند، مزد آنچه را در کارهای نیک خرج می کند، دو برابر به او می دهد؛ زیرا خدای تعالی در کتاب خود می فرماید: «اموال و فرزندانان، هرگز شما را نزد ما مقرب نمی گردانند، مگر کسانی [از شما] را که ایمان بیاورند و عمل صالح انجام دهند، که در مقابل آنچه انجام داده اند، پاداششان چندین برابر خواهد بود و آنان در خانه های بهشت، آسوده خاطرند».

علل الشرایع، ص ۶۰۴، ح ۷۳.

حدیث ۶۷۲

امام باقر علیه السلام :

إِتَّخَذَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا لِأَنَّهُ لَمْ يَزِدَّ أَحَدًا، وَلَمْ يَسْأَلْ أَحَدًا غَيْرَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ؛

خداوند - عز و جل - ، ابراهیم را از آن رو خلیل (دوست صمیمی) خود قرار داد که دست رد به سینه کسی نمی زد و از هیچ کس جز خدای - عز و جل - چیزی نمی خواست.

علل الشرایع، ص ۳۴، ح ۲.

حدیث ۶۷۳

امام باقر علیه السلام :

مِنْ عَلَامَاتِ الْمُؤْمِنِ ثَلَاثٌ: حُسْنُ التَّقْدِيرِ فِي الْمَعِيشَةِ، وَالصَّبْرُ عَلَى النَّائِبَةِ، وَالتَّفَقُّهُ فِي الدِّينِ ... مَا خَيْرٌ فِي رَجُلٍ لَا يَقْتَصِدُ فِي مَعِيشَتِهِ مَا يَصْلُحُ لِدُنْيَاةٍ وَلَا لِآخِرَتِهِ؛

مؤمن، سه نشانه دارد: برنامه ریزی مناسب در اداره زندگی، صبر در گرفتاری ها، و دین شناسی. هر کس در اداره زندگی اش میانه رو نباشد و کار مفیدی نه برای دنیایش و نه برای آخرتش انجام ندهد، خیری در او نیست.

تهذیب الأحکام، ج ۷، ص ۲۳۶، ص ۴۸.

حدیث ۶۷۴

امام باقر علیه السلام :

كَانَتْ [مَرْيَمُ] أَجْمَلَ النِّسَاءِ، وَكَانَتْ تُصَلِّي تَصَلِّي تَضِيءُ الْمِحْرَابَ لِنُورِهَا، فَدَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا فَإِذَا عِنْدَهَا فَاكِهَةٌ الشِّتَاءِ فِي الصَّيْفِ وَفَاكِهَةُ الصَّيْفِ فِي الشِّتَاءِ، فَقَالَ: «أَنْتِ لِكِ هَذَا قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ»؛

مریم، زیباترین زن بود، و زمانی که نماز می گزارد، محراب از نورش روشن می شد. زکریا به او سر می زد و میوه زمستان را در تابستان و میوه تابستان را در زمستان نزد او می دید. از وی می پرسید: «این [میوه] از کجا می آید؟ مریم گفت: از نزد خداوند».

بحار الأنوار، ج ۱۴، ص ۲۰۴، ح ۱۸.

حدیث ۶۷۵

امام باقر علیه السلام :

مَعْنَى الْآيَةِ: إِصْطَفَاكَ مِنْ ذُرِّيَّةِ الْأَنْبِيَاءِ وَطَهَّرَكَ مِنَ السَّفَاحِ، وَاصْطَفَاكَ لِوَلَادَةِ عِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ غَيْرِ فَحَلٍ؛

معنای آیه این است که: [ای مریم! پروردگارت] تو را از نسل پیامبران برگزید و تو را از هر فسق و فجوری، پاک نگه داشت و تو را برای به دنیا آوردن عیسی، بدون داشتن هیچ همسری، انتخاب کرد.

تفسیر مجمع البیان، ج ۲، ص ۷۴۶.

حدیث ۶۷۶

امام باقر علیه السلام :

إِذَا حَدَّثْتُمْ بِشَيْءٍ فَاذْكُرُوا لَوْنِي عَنْ كِتَابِ اللَّهِ - ثُمَّ قَالَ فِي حَدِيثِهِ -: إِنَّ اللَّهَ نَهَى عَنِ الْقِيلِ وَالْقَالِ، وَفَسَادِ الْمَالِ، وَكَثْرَةِ السُّؤَالِ. فَقَالُوا: يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ، وَآيْنَ هَذَا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ؟ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَقُولُ فِي كِتَابِهِ: «لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِنْ نَجْوَاهُمْ...» الْآيَةُ، وَ

قال: «وَلَا تُؤْتُوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَامًا»، وَقَالَ: «لَا تَسْأَلُوا عَنِّ أَشْيَاءَ إِنْ تُبَدِّلَكُمْ تَسْؤُكُمْ»؛

هرگاه برای شما حدیثی گفتم، درباره سَنَد آن مطلب در کتاب خدا از من پرسید. سپس فرمودند: خداوند از بگومگو کردن و تلف کردن مال و زیاد سؤال کردن، نهی نموده است. [حاضران] گفتند: ای پسر رسول خدا! این مطلب، در کجای کتاب خدا آمده است؟ فرمودند: خدای - عزّ و جلّ - در کتاب خود می فرماید: «در بسیاری از درگوشی گفتن های ایشان هیچ خیری نیست...» و فرموده است: «و اموال خود را که خداوند، آن را وسیله قوام [زندگی] شما قرار داده، به نابخردان نسپارید» و فرموده است: «درباره چیزهایی که اگر برای شما آشکار گردد، شما را ناراحت می کند، نپرسید».

کافی، ج ۵، ص ۳۰۰، ح ۲.

حدیث ۶۷۷

امام باقر علیه السلام :

فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «لِكُلِّ أُمَّةٍ رَسُولٌ» - : تَفْسِيرُهَا بِالْبَاطِنِ أَنَّ لِكُلِّ قَرْنٍ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ رَسُولًا مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ يَخْرُجُ إِلَى الْقَرْنِ الَّذِي هُوَ إِلَيْهِمْ رَسُولٌ، وَهُمْ الْأَوْلِيَاءُ، وَهُمْ الرُّسُلُ؛

درباره آیه «و برای هر امتی رسولی است» فرمودند: تفسیر باطنی آن، این است که برای هر نسلی از این امت، رسولی (فرستاده ای) از خاندان محمد، ظهور می کند که به سوی آنان فرستاده شده است و همانان اولیا و همانان فرستادگان خداوندند.

تفسر عیاشی، ج ۲، ص ۱۲۳، ح ۲۳.

حدیث ۶۷۸

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ الْمُدَاعِبَ فِي الْجَمَاعَةِ بِالرَّفَقَةِ؛

خداوند - عزّ و جلّ - ، کسی را که در میان جمع شوخی کند، دوست دارد به شرط آن که ناسزا نگوید.

کافی، ج ۲، ص ۶۶۳، ح ۴.

حدیث ۶۷۹

امام باقر علیه السلام :

مَنْ لَمْ يُوَصِّ عِنْدَ مَوْتِهِ لِذَوِي قَرَابَتِهِ مِمَّنْ لَا يَرِثُهُ فَقَدْ خَتَمَ عَمَلَهُ بِمَعْصِيَةٍ؛

هر کس به هنگام مرگ، در حق خویشاوندانی که از او ارث نمی برند، وصیتی نکند، [کارنامه] اعمال خود را به معصیتی ختم کرده است.

تهذیب الأحكام، ج ۹، ص ۱۷۴، ح ۷۰۸.

حدیث ۶۸۰

امام باقر علیه السلام :

قَضَى أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي رَجُلٍ تُوفِّيَ وَ أَوْصَى بِمَالِهِ كُلِّهِ أَوْ أَكْثَرِهِ، فَقَالَ لَهُ: الْوَصِيَّةُ تُرَدُّ إِلَى الْمَعْرُوفِ، غَيْرِ الْمُنْكَرِ، فَمَنْ ظَلَمَ نَفْسَهُ وَ آتَى فِي وَصِيَّتِهِ الْمُنْكَرَ وَ الْحَيْفَ فَإِنَّهَا تُرَدُّ إِلَى الْمَعْرُوفِ، وَ يُتْرَكُ لِأَهْلِ الْمِيرَاثِ مِيرَاثُهُمْ؛

امیر المؤمنین علیه السلام درباره کسی که مرده بود و همه مال خود یا بیشتر آن را وصیت کرده بود، این گونه قضاوت فرمودند که: وصیت، به معروف (یعنی آنچه در شرع آمده است) برگردانده می شود. پس هر کس به خود، ستم کند و در وصیتش مرتکب خلاف و ظلم گردد، آن وصیت، به معروف، برگردانده می شود و ارثِ ارث بران به آنان داده می شود. وسائل الشیعه، ج ۱۳، ص ۳۵۸، ح ۱.

حدیث ۶۸۱

امام باقر علیه السلام :

لَمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: «أَنْمِا الْخُمُرَ وَالْمَيْسِرَ وَالْأَنْصَابَ وَالْأَزْلَامَ رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ»، قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا الْمَيْسِرُ؟ فَقَالَ: كُلُّ مَا تُقَوِّمَر بِهِ، حَتَّى الْكِعَابُ وَالْجَوْزُ. قِيلَ فَمَا الْأَنْصَابُ؟ قَالَ: مَا ذَبَحُوهُ لِإِلَهَتِهِمْ. قِيلَ: فَمَا الْأَزْلَامُ؟ قَالَ: قِدَاحُهُمْ الَّتِي يَشْتَقِسِمُونَ بِهَا؛

هنگامی که خدای - عز و جل - آیه کریمه: «شراب و میسر و انصاب و آزلام، پلید و از کارهای شیطان اند. از آنها دوری کنید» را بر پیغمبر خود نازل فرمود، به رسول اکرم صلی الله علیه و آله عرض کردند: ای رسول خدا! مسیر چیست؟ فرمودند: هر چیزی که وسیله قمار بازی شود، حتی مهره و گردو. عرض شد: انصاب چیست؟ فرمودند: آنچه به نام بت ها ذبح شود. عرض شد: آزلام چیست؟ فرمودند: تیرهایی که آنها را وسیله تقسیم [و بخت آزمایی] قرار می دهند.

فروع کافی، ج ۵، ص ۱۲۲، ح ۲.

حدیث ۶۸۲

امام باقر علیه السلام :

- بَعِدَ أَنْ ذَكَرَ وَفَاةَ آدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ - : حَتَّى إِذَا بَلَغَ الصَّلَاةَ عَلَيْهِ قَالَ هَبْهُ اللَّهُ : يَا جِبْرَائِيلُ، تَفَدَّمْ فَصَلِّ عَلَيَّ آدَمَ، فَقَالَ لَهُ جِبْرَائِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا هَبْهُ اللَّهُ، أَنْ اللَّهُ أَمَرَنَا أَنْ نَسْجُدَ لِإِيكَ فِي الْجَنَّةِ، فَلَيْسَ لَنَا أَنْ نُؤَمَّ أَحَدًا مِنْ وُلْدِهِ؛

بعد از بیان درگذشت آدم علیه السلام - : تا آن که نوبت نماز خواندن بر [جنازه] آدم رسید. هبُّ الله گفت: ای جبرئیل! جلو برو و بر [پدرم] آدم نماز بخوان. جبرئیل علیه السلام به او گفت: ای هبُّ الله! خداوند به ما دستور داد که در بهشت بر پدرت سجده کنیم؛ پس ما شایستگی آن را نداریم که بر هیچ یک از فرزندان او امامت کنیم.

کمال الدین، ص ۲۱۴، ح ۲.

حدیث ۶۸۳

امام باقر علیه السلام :

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ» - : هَلْ رَأَيْتَ شَاعِرًا يَتَّبِعُهُ أَحَدٌ؟! إِنَّمَا هُمْ قَوْمٌ تَفَقَّهُوا لِغَيْرِ الدِّينِ، فَضَلُّوا وَاصَلُّوا؛
درباره آیه «و شاعران را گمراهان پیروی می کنند...» فرمودند: آیا شاعری را دیده ای که کسی از او پیروی کند؟ شاعران در حقیقت، جماعتی هستند که برای غیر دین، دانش آموختند و در نتیجه، هم خود، گمراه شدند و هم دیگران را گمراه کردند.

معانی الأخبار، ص ۳۸۵، ح ۱۹.

حدیث ۶۸۴

امام باقر علیه السلام :

لَا يُقَطَّعُ إِلَّا مَنْ نَقَبَ بَيْتًا، أَوْ كَسَرَ قُفْلًا؛

فقط دست دزدی قطع می شود که دیواری را شکافته یا قفلی را شکسته باشد.

وسائل الشیعه، ج ۱۸، ص ۵۱۰، ح ۵.

حدیث ۶۸۵

امام باقر علیه السلام :

كَانَ الْمُؤْمِنِينَ، هُمُ الْفُقَهَاءُ، أَهْلُ فِكْرِهِ وَعِبْرَتِهِ، لَمْ يُصَيِّمَهُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ - جَلَّ اسْمُهُ - ، مَا سَمِعُوا بِأَذَانِهِمْ وَلَمْ يُعْمِهِمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ ، مَا رَأَوْا مِنَ الزَّيْنَةِ بِأَعْيُنِهِمْ؛

مؤمنان واقعی، همان آگاهان از دین هستند، اهل اندیشیدن و درس گرفتن اند. شنیده های دنیایی، گوش آنها را از شنیدن نام خدا، کر نمی کند، دیدن زرق و برق دنیا، چشم آنان را از دیدن نشانه های خدا، کور نمی سازد.

کافی، ج ۲، ص ۱۳۳، ح ۱۶.

حدیث ۶۸۶

امام باقر علیه السلام :

ذِكْرُ اللِّسَانِ الْحَمِيدِ وَالنَّهْيُ وَالنَّفْسِ الْجَاهِلِ وَالْعَنَاءُ، وَذِكْرُ الرُّوحِ الْخَوْفِ وَالرَّجَاءِ، وَذِكْرُ الْقَلْبِ الصِّدْقِ وَالصَّفَاءِ، وَذِكْرُ الْعَقْلِ التَّعْظِيمِ وَالْحَيَاءِ، وَذِكْرُ الْمَعْرِفَةِ التَّسْلِيمِ وَالرِّضَا، وَذِكْرُ السَّرِّ الرَّؤْيِيَّةِ وَاللِّقَاءِ؛

ذکر زبان، حمد و ثناء، ذکر نفس، سختکوشی و تحمل رنج، ذکر روح، بیم و امید، ذکر دل، صدق و صفا، ذکر عقل، تعظیم و شرم، ذکر معرفت، تسلیم و رضا و ذکر باطن، مشاهده و لقا است.

مشکاة الأنوار، ص ۱۱۳.

حدیث ۶۸۷

امام باقر علیه السلام :

كَانَ الْمُؤْمِنِينَ هُمُ الْفُقَهَاءُ، أَهْلُ فِكْرِهِ وَعِبْرَتِهِ، لَمْ يُصَيِّمَهُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ مَا سَمِعُوا بِأَذَانِهِمْ وَلَمْ يُعْمِهِمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ مَا رَأَوْا مِنَ الزَّيْنَةِ؛

گویا مؤمنان، همان فقیهان (فرزانگان دین فهم) و اهل اندیشیدن و پند گرفتن هستند. شنیده های دنیوی، گوش آنها را از (شنیدن) یاد خدا، کر نمی کند و زرق و برق دنیا، چشم آنان را از یاد خدا، کور نمی گرداند.

بحار الأنوار، ج ۷۳، ص ۳۶، ح ۱۷.

حدیث ۶۸۸

امام باقر علیه السلام :

لَمْ يَزَلْ عَالِمًا بِمَا يَكُونُ، فَعَلِمَهُ بِهِ قَبْلَ كَوْنِهِ كَعَلِمِهِ بِهِ بَعْدَ كَوْنِهِ؛

خداوند، همواره به هر آنچه هست، آگاه است. بنا بر این، علم او به اشیا پیش از بودنشان، مانند علم او به آنها بعد از پدید آمدنشان است.

کافی، ج ۱، ص ۱۰۷، ح ۲.

حدیث ۶۸۹

امام باقر علیه السلام :

ذَكَرَ اللَّهُ لِأَهْلِ الصَّلَاةِ، أَكْبَرَ مِنْ ذِكْرِهِمْ آيَاهُ؛ أَلَا تَرَى أَنَّهُ يَقُولُ: أَذْكَرُونِي أَذْكَرُكُمْ؛

یاد خدا از نماز گزاران، بالاتر از یاد آنان از خداوند است، مگر نمی بینی که خداوند می فرماید: «مرا یاد کنید تا شما را یاد کنم». بحار الأنوار، ج ۸۲، ص ۱۹۹.

حدیث ۶۹۰

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ الْأَمْرَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيَ عَنِ الْمُنْكَرِ، سَبِيلُ الْأَنْبِيَاءِ، وَمِنْهَا جُ الصُّلْحَاءِ، فَرِيضَةٌ عَظِيمَةٌ، بِهَا تُقَامُ الْفَرَائِضُ، وَتَأْمَنُ الْمَذَاهِبُ، وَتَحُلُّ الْمَكَاسِبُ، وَتُرَدُّ الْمَظَالِمُ، وَتَعْمُرُ الْأَرْضُ، وَيُنْصَفُ مِنَ الْأَعْدَاءِ، وَيَسْتَقِيمُ الْأَمْرُ؛

امر به معروف و نهی از منکر، راه و روش پیامبران و شیوه صالحان است و فریضه بزرگی است که دیگر فرایض به واسطه آن بر پا می شود. راه ها امن می گردد و درآمدها حلال می شود و حقوق پایمال شده، به صاحبانش برمی گردد، زمین آباد می شود و (بدون ظلم)، حق از دشمنان گرفته می شود و کارها سامان می پذیرد.

کافی، ج ۵، ص ۵۶، ح ۱.

حدیث ۶۹۱

امام باقر علیه السلام :

مَنْ اشْتَرَى شَيْئًا مِنَ الْخُمْسِ لَمْ يَغْدُرْهُ اللَّهُ، اشْتَرَى مَا لَا يَحِلُّ لَهُ؛

هر کس با مالی که خمس آن داده نشده چیزی بخرد، عذر او در پیشگاه خدا پذیرفته نخواهد شد؛ زیرا چیزی خریده که [از آن او نیست و] بر او حلال نیست.

تهذیب الأحکام، ج ۴، ص ۱۳۶، ح ۳۸۱.

حدیث ۶۹۲

امام باقر علیه السلام :

أَلْعُلَمَاءُ فِي أَنْفُسِهِمْ خَانَةٌ، إِنْ كَتَمُوا النَّصِيحَةَ، إِنْ رَأَوْا تَائِبًا ضَالًّا لَا يَهْدُونَهُ أَوْ مَيِّتًا لَا يُحْيُونَهُ فَبِئْسَ مَا يَصْنَعُونَ، لِإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى، أَخَذَ عَلَيْهِمُ الْمِيثَاقَ فِي الْكِتَابِ أَنْ يَأْمُرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَبِمَا أُمِرُوا بِهِ وَأَنْ يَنْهَوْا عَمَّا نُهِيَ عَنْهُ وَأَنْ يَتَعَاضُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى وَلَا يَتَعَاضُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ؛

اگر دانشمندان، نصیحت را پنهان دارند، خیانت کرده اند. اگر سرگشته گمراهی را دیدند و او را راهنمایی نکردند و یا (دل) مرده ای را زنده نمودند، وه که چه کار زشتی کرده اند! چون خداوند تبارک و تعالی، در کتاب، از ایشان پیمان گرفته که به معروف و آنچه فرمان یافته اند، فرمان دهند و از آنچه نهی شده اند، نهی کنند و بر نیکوکاری و پرهیزکاری، یکدیگر را یاری کنند و در گناه و ستم، یکدیگر را یاری نکنند.

کافی، ج ۸، ص ۵۴، ح ۱۶.

حدیث ۶۹۳

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ أَهْلَ التَّقْوَى هُمُ الْأَغْنِيَاءُ أَغْنَاهُمْ الْقَلِيلُ مِنَ الدُّنْيَا، فَمَوُّوْنَتْهُمْ يَسِيرَةً. إِنَّ نَسِيَتِ الْخَيْرِ ذَكَرُوكَ وَإِنْ عَمِلْتَ بِهِ أَعَانُوكَ؛

ثروتمندان واقعی، همان تقواییشانگانند که اندک دنیا، آنان را بی نیاز کرده و کم خرجند. اگر خیر و خوبی را فراموش کنی، به یادت می آورند و اگر به آن عمل نمایی، یاری ات می رسانند.

تحف العقول، ص ۲۸۷.

حدیث ۶۹۴

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ - عَزَّ وَجَلَّ - يَقِي بِالتَّقْوَى عَنِ الْعَبْدِ مَا عَزَبَ عَنْهُ عَقْلُهُ وَيَجَلِي بِالتَّقْوَى عَنْهُ عَمَاءُ وَجَهْلُهُ؛

خداوند، - عز و جل - به وسیله تقوا، انسان را از آنچه عقلش به آن نمی رسد حفظ می کند و کور دلی و نادانی او را بر طرف می سازد.

کافی، ج ۸، ص ۵۲، ح ۱۶.

حدیث ۶۹۵

امام باقر علیه السلام:

فِي قَوْلِهِ «قُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا» قَالَ: قُولُوا لِلنَّاسِ أَحْسَنَ مَا تُحِبُّونَ أَنْ يُقَالَ لَكُمْ، فَإِنَّ اللَّهَ - عَزَّ وَجَلَّ - يُبْغِضُ اللَّعَانَ السَّبَابَ الطَّعَانَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ، أَلْفَاحِشَ الْمُتَفَحِّشِ السَّائِلِ الْمُلْحِفِ، وَيُحِبُّ الْحَيَّيَّ الْحَلِيمَ الْعَفِيفَ الْمُتَعَفِّفَ؛

درباره این گفته خداوند که «با مردم، به زبان خوش سخن بگویید»، فرمودند: بهترین سخنی که دوست دارید مردم به شما بگویند، به آنها بگویید، چرا که خداوند، لعنت کننده، دشنام دهند، زخم زبان زن بر مؤمنان، زشت گفتار، بدزبان و گدای سمج را دشمن می دارد و با حیا و بردبار و عقیف پارسا را دوست دارد.

امالی صدوق، ص ۳۲۶.

حدیث ۶۹۶

امام باقر علیه السلام:

إِنِّي لَمْ أَرْ شَيْئًا قَطُّ أَشَدَّ طَلَبًا وَلَا أَسْرَعَ دَرْكًا، مِنْ حَسَنَةٍ مُحَدَّثَةٍ لِذَنْبٍ قَدِيمٍ؛

هرگز جوینده ای یابنده تر از کار نیک امروز که گناه قدیم را می یابد [و پاک می کند] ندیده ام.

بحار الأنوار، ج ۷۱، ص ۲۴۳، ح ۵.

حدیث ۶۹۷

امام باقر علیه السلام:

لَا يُحِبُّ اللَّهُ الشُّمَّ فِي الْإِتِّصَارِ، إِلَّا مَنْ ظَلَمَ فَلَا بَأْسَ لَهُ أَنْ يَنْتَصِرَ مِمَّنْ ظَلَمَهُ بِمَا يَجُوزُ الْإِتِّصَارَ بِهِ فِي الدِّينِ؛
 خداوند، در انتقام گرفتن، ناسزا گفتن را جز برای ستم‌دیده دوست ندارد. پس باکی بر او نیست که از ستم کننده به خود، به روشی
 که در دین جایز است، انتقام بگیرد.
 تفسیر مجمع البیان، ج ۳، ص ۲۰۱.

حدیث ۶۹۸

امام باقر علیه السلام :

اللَّهُمَّ! ارْزُقْنِي وُلْدًا وَاجْعَلْهُ تَقِيًّا زَكِيًّا لَيْسَ فِي خَلْقِهِ زِيَادَةٌ وَلَا نُقْصَانٌ وَاجْعَلْ عَاقِبَتَهُ إِلَى خَيْرٍ؛
 خداوند! به من فرزندی عطا کن و او را پرهیزگار و پاک قرار ده که در آفرینش کم و زیادی نباشد و سرانجامش را نیکو گردان.
 تهذیب الأحکام، ج ۷، ص ۴۱۱، ح ۱۶۴۱.

حدیث ۶۹۹

امام باقر علیه السلام :

اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي رِزْقًا حَلَالًا يَكْفِينِي وَلَا تَرْزُقْنِي رِزْقًا يُطْغِينِي وَلَا تَبْتَلِيَنِي بِفَقْرٍ أَشْقَىٰ بِهِ مُضَيِّقًا عَلَيَّ ...؛
 خداوند! مرا روزی حلالی بده که کفایت کند، و روزی ای نده که به طغیانم کشاند و به فقری گرفتارم نکن که با آن بدبخت شوم
 و به تنگنا افتم.
 تهذیب الأحکام، ج ۳، ص ۷۷، ح ۶.

حدیث ۷۰۰

امام باقر علیه السلام :

لَا شَفِيعَ لِلْمَرْأَةِ أَنْجَحَ عِنْدَ رَبِّهَا مِنْ رِضَا زَوْجِهَا؛
 هیچ شفاعت کننده ای برای زن نزد پروردگارش نجات بخش تر از رضایت شوهرش نیست.
 خصال، ص ۵۸۸.

حدیث ۷۰۱

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَشَدُّكُمْ إِكْرَامًا لِحَلَالِيهِمْ؛
 گرامی ترین شما نزد خداوند، کسی است که بیشتر به همسر خود احترام بگذارد.
 وسائل الشیعه، ج ۱۵، ص ۵۸، ح ۶.

حدیث ۷۰۲

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ كَثْرَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَأَمَرَ بِإِنْفَاقِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ؛

خداوند، ثروت اندوزی را حرام و خرج کردن ثروت را در راه خدا، واجب نموده است.
بحار الأنوار، ج ۷۳، ص ۱۳۸، ح ۴.

حدیث ۷۰۳

امام باقر علیه السلام :
مَا مِنْ عَبْدٍ يَخْلُ بِنَفَقَةٍ يُنْفِقُهَا فِيمَا يُرِضِي اللَّهَ إِلَّا ابْتُلِيَ بِأَنْ يُنْفِقَ أَضْعَافَهَا فِيمَا أَشْحَطَ اللَّهُ ؛
هر کس از خرج کردن مالی در راه خداپسندانه، بخل ورزد، چند برابر آن را در راه غیر خداپسندانه هزینه خواهد کرد.
بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۱۷۳، ح ۱۲.

حدیث ۷۰۴

امام باقر علیه السلام :
أَرْبَعٌ مِنْ كُنَّ فِيهِ، بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ: مَنْ آوَى الْيَتِيمَ وَرَحِمَ الضَّعِيفَ وَأَشْفَقَ عَلَى الْوَالِدِيهِ وَأَنْفَقَ عَلَيْهِمَا وَرَفَقَ بِمَمْلُوكِهِ؛
چهار چیز است که اگر در کسی باشد، خداوند، خانه ای در بهشت برای او بنا می کند: کسی که یتیمی را پناه بدهد، به ناتوان رحم کند، نسبت به پدر و مادرش دلسوز و مهربان باشد، برای آنها خرج کند و با مملوک خود مدارا نماید.
محاسن، ج ۱، ص ۸، ح ۲۳.

حدیث ۷۰۵

امام باقر علیه السلام :
كَانَ أَبِي زَيْنُ الْعَابِدِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا نَظَرَ إِلَى الشَّبَابِ الَّذِينَ يَطْلُبُونَ الْعِلْمَ، أَدْنَاهُمْ إِلَيْهِ وَقَالَ: مَرَحِبًا بِكُمْ أَنْتُمْ وَدَائِعِ الْعِلْمِ وَيُوشِكُ إِذْ أَنْتُمْ صِغَارٌ قَوْمٌ أَنْ تَكُونُوا كِبَارَ آخِرِينَ؛
پدرم [امام] زین العابدین علیه السلام، هر گاه به جوانانی که دانش می اندوختند، می نگریست، آنان را به خود نزدیک می کرد و می فرمود: آفرین بر شما که امانت های [مردم برای آموختن] دانشید و به زودی شما کم سالان جامعه، بزرگان جامعه ای دیگر می شوید.
الدرّ النظیم فی مناقب الأئمة اللّهامیم، ص ۵۸۷.

حدیث ۷۰۶

امام باقر علیه السلام :
كَانَ أَبِي زَيْنُ الْعَابِدِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا نَظَرَ إِلَى الشَّبَابِ الَّذِينَ يَطْلُبُونَ الْعِلْمَ إِدْنَاهُمْ إِلَيْهِ وَقَالَ: مَرَحِبًا بِكُمْ أَنْتُمْ وَدَائِعِ الْعِلْمِ وَيُوشِكُ إِذْ أَنْتُمْ صِغَارٌ قَوْمٌ أَنْ تَكُونُوا كِبَارَ آخِرِينَ .
امام باقر علیه السلام : پدرم زین العابدین علیه السلام، هر گاه به جوانانی که دانش می اندوختند، می نگریست، آنان را به خود نزدیک می کرد و می فرمود: «آفرین بر شما که امانت های [مردم برای آموختن] دانشید و به زودی شما کم سالان جامعه، بزرگان جامعه ای دیگر می شوید» .
الدرّ النظیم فی مناقب الأئمة اللّهامیم : ص ۵۸۷ .

حدیث ۷۰۷

امام باقر علیه السلام :

: تَفَقَّهُوا وَإِلَّا فَاتُّمَّ أَعْرَابٌ .

امام باقر علیه السلام - همواره می فرمود -: آگاهی دینی کسب کنید ، و گرنه ، بادیه نشینانی [نادان] خواهید بود .
المحاسن : ج ۱ ص ۳۵۷ ح ۷۶۰ .

حدیث ۷۰۸

امام باقر علیه السلام :

لَوْ أُتِيَتْ بِشَابٍّ مِنْ شَبَابِ الشَّيْعَةِ لَا يَتَفَقَّهُ فِي الدِّينِ لَأَوْجَعْتُهُ .

امام باقر علیه السلام : اگر جوانی از جوانان شیعه را بیابم که در پی کسب آگاهی دینی نیست ، او را تنبیه می کنم .
المحاسن : ج ۱ ص ۳۵۷ ح ۷۶۱ .

حدیث ۷۰۹

امام باقر علیه السلام :

أَصْبَحَ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَرَأَى فِي لِحْيَتِهِ شَعْرَةً بَيْضَاءَ ، فَقَالَ : الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ، الَّذِي بَلَّغَنِي هَذَا الْمَبْلَغَ لَمْ أَعْصِ اللَّهَ طَرْفَةَ عَيْنٍ .

امام باقر علیه السلام : ابراهیم علیه السلام ، موی سفیدی در ریش خود دید . فرمود : «سیاس ، خداوندی را که پروردگار جهانیان است . آن که مرا به این سن رسانید و یک لحظه نافرمانی اش را نکردم» .
الکافی : ج ۸ ص ۳۹۲ ح ۵۸۸ .

حدیث ۷۱۰

امام باقر علیه السلام :

قَامَ رَجُلٌ بِالْبَصْرَةِ إِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ : يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ ، أَخْبِرْنَا عَنِ الْإِخْوَانِ؟
فَقَالَ : الْإِخْوَانُ صِنْفَانِ : إِخْوَانُ الثَّقَةِ ، وَإِخْوَانُ الْمُكَاشَرَةِ .

امام باقر علیه السلام : مردی در بصره در حضور امیر مؤمنان به پا خاست و گفت : ای امیر مؤمنان! درباره برادری برایمان صحبت کن .

فرمود : «برادران ، دو دسته اند : برادران مورد اعتماد و برادران ظاهری . برادران مورد اعتماد ، [به منزله] دست و بال و خانواده و ثروت هستند . اگر مورد اعتماد برادرت هستی ، برایش از جان و مال ، مایه بگذار و با هر کسی او دوست است ، دوست باش و با هر که دشمن است ، دشمن باش ، رازها و عیب هایش را بپوشان و خوبی هایش را آشکار کن . بدان ، ای پرسشگر! چنین برادرانی از گوگرد سرخ ، نایاب ترند .

و اما دوستان ظاهری ، پس [بدان که] تو لذت خود را از آنان میبری . پس آن را از آنان مَبْر و بیش از این ، از درویشان خواه و هر مقدار با تو با گشاده رویی و شیرین زبانی برخورد کردند ، تو نیز چنان کن» .

کاشره: إذا ضحك في وجهه وباسطه (النهاية: ج ۴ ص ۱۷۶).

حدیث ۷۱۱

امام باقر علیه السلام:

اتَّبِعْ مَنْ يُبْكِيكَ وَهُوَ لَكَ نَاصِحٌ، وَلَا تَتَّبِعْ مَنْ يُضْحِكُكَ وَهُوَ لَكَ غَاشٍ.

امام باقر علیه السلام: از کسی که تو را به گریه می اندازد، ولی خیرخواه توست، پیروی کن و از کسی که تو را می خندانند، ولی با تو نیرنگ می کند، پیروی منما.

الکافی: ج ۲ ص ۶۳۸ ح ۲.

حدیث ۷۱۲

امام باقر علیه السلام:

كَانَ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ رَجُلٌ عَاقِلٌ كَثِيرُ الْمَالِ وَكَانَ لَهُ ابْنٌ يُشَبِّهُهُ فِي الشَّمَائِلِ مِنْ زَوْجِيهِ عَفِيفَةً، وَكَانَ لَهُ ابْنَانِ مِنْ زَوْجِيهِ غَيْرِ عَفِيفَةٍ، فَلَمَّا حَضَرَتْهُ الْوَفَاةُ، قَالَ لَهُمْ: هَذَا مَالِي لِوَاحِدٍ مِنْكُمْ. فَلَمَّا تُوَفِّيَ، قَالَ الْكَبِيرُ: أَنَا ذَلِكِ الْوَاحِدُ.

وَقَالَ الْأَوْسَطُ: أَنَا ذَلِكِ.

وَقَالَ الْأَصْغَرُ: أَنَا ذَلِكِ.

فَاخْتَصَمُوا إِلَى قَاضِيهِمْ قَالَ: لَيْسَ عِنْدِي فِي أَمْرِكُمْ شَيْءٌ، انْطَلِقُوا إِلَى بَنِي

عَنَامِ الْإِخْوَةِ الثَّلَاثِ فَانْتَهَوْا إِلَى وَاحِدٍ مِنْهُمْ فَأَرَاوَا شَيْخًا كَبِيرًا.

فَقَالَ لَهُمْ: ادْخُلُوا إِلَى أَخِي فَلَا يَفْهَمُ أَكْبَرَ مِنِّي فَاسْأَلُوهُ.

فَدَخَلُوا عَلَيْهِ، فَخَرَجَ شَيْخٌ كَهْلٌ، فَقَالَ: سَلُوا أَخِي الْأَكْبَرَ مِنِّي.

فَدَخَلُوا عَلَى الثَّلَاثِ فَإِذَا هُوَ فِي الْمَنْظَرِ أَصْغَرَ فَسَأَلُوهُ أَوْلَا مِنْ حَالِهِمْ، ثُمَّ مُسْتَبِينًا لَهُمْ فَقَالَ: أَمَّا أَخِي الَّذِي رَأَيْتُمُوهُ أَوْلَا هُوَ الْأَصْغَرُ وَإِنَّ

لَهُ امْرَأَةً سَوَاءً تَسْوُوهُ وَقَدْ صَبَرَ عَلَيْهَا مَخَافَةً أَنْ يُبْتَلَى بِبَلَاءٍ لَا صَبْرَ لَهُ عَلَيْهِ، فَهَرَمَتْهُ، وَأَمَّا الثَّانِي أَخِي فَإِنَّ عِنْدَهُ زَوْجَةً تَسْوُوهُ وَتَسْرِرُهُ وَهُوَ

مُتَمَاسِكُ الشَّبَابِ، وَأَمَّا أَنَا فَزَوْجَتِي تَسْرِرُنِي وَلَا تَسْوُونِي لَمْ يَلْزَمْنِي مِنْهَا مَكْرُوهٌ قَطُّ مُنْذُ صَبَّحْتَنِي، فَشَبَابِي مَعَهَا مُتَمَاسِكٌ، وَأَمَّا

حَدِيثُكَمُ الَّذِي هُوَ حَدِيثُ أَبِيكُمْ، انْطَلِقُوا أَوْلَا وَبَعِثُوا قَبْرَهُ وَاسْتَخْرِجُوا عِظَامَهُ وَأَحْرِقُوهَا، ثُمَّ عُدُوا لِأَقْصَى بَيْنِكُمْ.

فَانصَرَفُوا فَأَخَذَ الصَّبِيُّ سَيْفَ أَبِيهِ وَأَخَذَ الْأَخْوَانَ الْمَعَاوِلَ فَلَمَّا هَمَّ بِذَلِكَ، قَالَ لَهُمُ الصَّغِيرُ: لَا تُبْعَثُوا قَبْرَ أَبِي وَأَنَا أَدْعُ لَكُمْ حِصَّتِي،

فَانصَرَفُوا إِلَى الْقَاضِي.

فَقَالَ: يُفْتَعُكُمَا هَذَا، ائْتُونِي بِالْمَالِ.

فَقَالَ لِلصَّغِيرِ: خُذِ الْمَالَ فَلَوْ كَانَا ابْنَيْهِ لَدَخَلَهُمَا مِنَ الرَّفَّةِ، كَمَا دَخَلَ عَلَى الصَّغِيرِ.

امام باقر علیه السلام: در میان قوم بنی اسرائیل، مردی خردمند و ثروتمند بود. وی را پسری بود از همسری پاک دامن که در

شمال، شبیه وی بود و دو پسر داشت از همسری غیر پاک دامن. چون هنگام مرگش فرارسید، به آنان گفت: این ثروت من،

برای یکی از شماست.

چون از دنیا رفت، پسر بزرگ تر گفت: «آن یکی من هستم».

پسر وسطی گفت: «آن یکی، من هستم».

پسر کوچک تر گفت: «آن یکی، من هستم».

[چون نزاع بالا- گرفت،] شکایت به قاضی شهر بردند. قاضی گفت: مرا در این باره، نظری نیست. نزد سه برادر که فرزندان چوپان اند، بروید.

آنها نزد یکی از برادران آمدند و پیری کهن سال را دیدند. به آنان گفت:

نزد برادرم بروید. او از من بزرگ تر است. از او پرسید. بر او وارد شدند. پیرمردی میان سال، بیرون آمد و گفت: از برادر بزرگ ترم پرسید. بر سومین برادر، وارد شدند. او را کم سال تر یافتند. نخست، از او خواستند شرح حال خودشان را بگویند و سپس به پرسش، آنها پاسخ دهد.

او گفت: آن برادرم را که نخست دیدید، کوچک ترین برادر است. همسری ناسازگار داشت که به وی، بدی می کرد. [برادرم] بر این بدی ها صبر کرد، مبادا به گرفتاری بزرگ تر و طاقت فرسا مبتلا شود. آن زن، او را پیر کرد. برادر دوم، همسری داشت که گاهی او را می رنجاند و گاهی او را شاد می کرد. لذا او در مرز جوانی و پیری قرار دارد. و اما من، همسر همیشه مرا شاد می کرد و هیچ گاه مرا آزار نداد و هرگز از او بدی به من نرسید. بدین جهت، جوانی ام با او پایدار است. و اما مسئله شما که وصیت پدرتان است، نخست بروید نبش قبر کنید، استخوان هایش را بیرون آورید و بسوزانید و نزد من برگردید، تا میان شما داوری کنم.

برادران رفتند. برادر کوچک تر، شمشیر پدر را برداشت و دو برادر دیگر، کلنگ برداشتند. وقتی خواستند نبش قبر کنند، برادر کوچک تر گفت: نبش قبر نکنید. من سهم خود را به شما وا می گذارم.

برادران، نزد قاضی بازگشتند. مرد گفت: این، شما را کفایت می کند. مال را نزد من آورید. آن گاه به برادر کوچک تر گفت که ثروت را بردارد. [سپس افزود:] اگر آن دو فرزندان آن مرد بودند، [به هنگام نبش قبر،] احساس ناراحتی به آنان دست می داد، چنان که به فرزند کوچک تر دست داد.

بحار الأنوار: ج ۱۰۴ ص ۲۹۶ ح ۱.

حدیث ۷۱۳

امام باقر علیه السلام:

: كَانَ أَبُوهُ يَجْمَعُ وُلْدَهُ وَوُلْدَ إِخْوَتِهِ ، ثُمَّ يَأْمُرُهُمْ بِالصَّرَاعِ ، وَذَلِكَ خُلُقٌ فِی الْعَرَبِ ، فَكَانَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِیْحَبَةً عَنِ سَاعِدِينَ لَهُ غَلِیظِينَ قَصِيرِينَ وَهُوَ طِفْلٌ ، ثُمَّ يُصَارِعُ كِبَارَ إِخْوَتِهِ وَصِغَارَهُمْ ، وَكِبَارَ بَنِي عَمِّهِ وَصِغَارَهُمْ فَيَصْرَعُهُمْ ، فَيَقُولُ أَبُوهُ : ظَهَرَ عَلِيُّ ، فَسَمَاءُ ظَهِيرًا وَعِنْدَ الْعَرَبِ عَلِيٌّ .

امام باقر علیه السلام - درباره امام علی علیه السلام - : پدر علی علیه السلام، فرزندان خود و فرزندان برادرش را جمع می کرد و آنان را به کشتی گرفتن وا می داشت، و این، سُنَّتِ مردمان عرب بود. علی علیه السلام آستین ها را بالا می زد و با این که کم سن بود، ساعدهایی قوی و کوتاه داشت و با برادران بزرگ تر و کوچک تر خود و پسر عموهای بزرگ تر و کوچک تر از خود، کشتی می گرفت و همه را بر زمین می زد. پدرش می گفت: «علی، پیروز شد» و بدین جهت، او را «ظَهِیر (پیروز)» نامید و نام او نزد مردم عرب، «علی» بود.

معانی الأخبار: ص ۶۱ ح ۹.

حدیث ۷۱۴

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَجْرَى الْخَيْلِ الَّتِي أُضْمِرَتْ مِنَ الْحَفِيَاءِ إِلَى مَسْجِدِ بَنِي زُرَيْقٍ وَسَبَقَهَا مِنْ ثَلَاثِ نَخْلَاتٍ فَأَعْطَى السَّابِقَ عُدْقًا ، وَ أَعْطَى الْمُصَلِّيَ عُدْقًا ، وَأَعْطَى الثَّلَاثَ عُدْقًا .

امام باقر علیه السلام : پیامبر خدا ، اسب هایی را که برای مسابقه ورزیده شده بودند ، از محله حفیا تا مسجد بنی زریق به مسابقه وا داشت و سه نخله خرما ، جایزه آن قرار داد . به نفر اول ، یک نخله ، به نفر دوم [که سر اسب او مقابل کفل اسب اول بود ،] یک نخله ، و به نفر سوم هم یک نخله خرما بخشید .

الکافی : ج ۵ ص ۴۸ ح ۵ .

حدیث ۷۱۵

امام باقر علیه السلام :

ثَلَاثٌ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لِأَحَدٍ فِيهِنَّ رُحَصَةً : أَدَاءُ الْأَمَانَةِ إِلَى الْبِرِّ وَالْفَاجِرِ ، وَالْوَفَاءُ بِالْعَهْدِ لِلْبِرِّ وَالْفَاجِرِ ، وَبِرُّ الْوَالِدَيْنِ بَرِّينَ كَانَا أَوْ فَاجِرَيْنِ .

امام باقر علیه السلام : سه چیز است که خداوند عز و جل ، به کسی اجازه ترک آن را نداده است : امانتداری نسبت به انسان های صالح و فاجر (درشتکار و بدکار) ، وفای به عهد نسبت به صالح و فاجر ، و نیکی به پدر و مادر ؛ نیک باشد یا بد .

الکافی : ج ۲ ص ۱۶۲ ح ۱۵ .

حدیث ۷۱۶

امام باقر علیه السلام :

إِلْبَسَ وَتَجَمَّلَ ، فَإِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ ، وَلَيْكُنْ مِنْ حَلَالٍ .

امام باقر علیه السلام : سزاوار نیست زن ، خود را بدون آرایش بگذارد . لاقبل ، گردنبندی به گردن بیندازد .

الکافی : ج ۶ ص ۴۴۲ ح ۷ .

حدیث ۷۱۷

امام باقر علیه السلام :

اسْتَقْبَلَ شَابًّا مِنَ الْأَنْصَارِ امْرَأَةً بِالْمَدِينَةِ وَكَانَ النِّسَاءُ يَتَّقَنَ خَلْفَ آذَانِهِنَّ فَنَظَرَ إِلَيْهَا وَهِيَ مُقْبِلَةٌ فَلَمَّا جازَتْ نَظَرَ إِلَيْهَا وَدَخَلَ فِي زُقَاقٍ قَدْ سَمَاهُ بَنِي فُلَانٍ ، فَجَعَلَ يَنْظُرُ خَلْفَهَا وَاعْتَرَضَ وَجْهَهُ عَظْمٌ فِي الْحَائِطِ أَوْ زُجَاجَةٌ فَشَقَّ وَجْهَهُ ، فَلَمَّا مَضَتِ الْمَرْأَةُ نَظَرَ فَإِذَا الدَّمَاءُ تَسِيلٌ عَلَى صَدْرِهِ وَثَوْبِهِ ، فَقَالَ : وَاللَّهِ لَأَتَيْنَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَلَاخْبِرَنَّهُ ، قَالَ : فَأَتَاهُ .

فَلَمَّا رَأَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ لَهُ : مَا هَذَا؟ فَأَخْبَرَهُ ، فَهَبِطَ جَبْرَائِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِهَذِهِ الْآيَةِ : «قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَرِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ»

امام باقر علیه السلام : جوانی از انصار ، در مدینه با زنی رو در رو شد و آن زمان ، زنان ، سر را از پشت گوش هایشان می پوشاندند . جوان ، در حالی که زن به سوی او می آمد ، به وی نگاه کرد . وقتی زن از کنار جوان گذشت ، جوان ، همان طور راه می رفت ، وارد کوچه بنی فلان شد و از پشت سر به آن زن می نگریست . صورتش به استخوان یا شیشه ای که در دیوار بود ، خورد و شکاف برداشت . وقتی زن رفت ، جوان متوجه شد خون بر سینه و لباسش می ریزد . با خود گفت : به خدا سوگند ، نزد پیامبر صلی الله علیه و آله خواهم رفت و داستان را به ایشان خواهم گفت . سپس ، نزد پیامبر صلی الله علیه و آله آمد . وقتی پیامبر خدا او را دید ،

پرسید : «این چه وضعی است؟»

جوان ، داستان را گفت . آن گاه ، جبرئیل علیه السلام نازل شد و این آیه را آورد : (به مردان با ایمان بگو : دیده فرو نهند و پاک دامنی ورزند که این ، برای آنان ، پاکیزه تر است؛ زیرا خدا به آنچه می کنند ، آگاه است) .
النور : ۳۰ .

حدیث ۷۱۸

امام باقر علیه السلام :

: مَنْ خَطَبَ إِلَيْكُمْ فَرَضِيْتُمْ دِيْنَهُ وَأَمَانَتَهُ فَرَوْجُوهُ «إِلَّا تَفْعَلُوهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ» .

امام باقر علیه السلام - چون درباره ازدواج از ایشان سؤال شد - : آن گاه که [کسی] نزد شما خواستگاری کرد و دینداری و امانتداری اش را پسندیدید ، به او همسر بدهید ؛ و (اگر چنین نکنید ، در زمین ، فتنه و فساد بزرگ ، روی خواهد داد) .
الکافی : ج ۵ ص ۳۴۷ ح ۱ .

حدیث ۷۱۹

امام باقر علیه السلام :

قِيلَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : مَا الْحَزْمُ ؟

قَالَ : مُشَاوَرَةٌ ذَوِي الرَّأْيِ وَاتِّبَاعُهُمْ .

امام باقر علیه السلام : به پیامبر خدا گفته شد : دوراندیشی چیست؟

فرمود : «مشورت با صاحب نظران و پیروی کردن از آنها» .

المحاسن : ج ۲ ص ۴۳۵ ح ۲۵۰۸ .

حدیث ۷۲۰

امام باقر علیه السلام :

خَرَجَتْ امْرَأَةٌ بَغِيٌّ عَلَى شَبَابٍ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ فَأَفْتَنَتْهُمْ .

فَقَالَ بَعْضُهُمْ : لَوْ كَانَ الْعَابِدُ فُلَانًا رَأَاهَا أَفْتَنَتْهُ .

وَسَمِعَتْ مَقَالَتَهُمْ فَقَالَتْ : وَاللَّهِ لَا أَنْصِرِفُ إِلَى مَنْزِلِي حَتَّى أُفْتِنَهُ فَمَضَتْ نَحْوَهُ فِي اللَّيْلِ فَدَقَّتْ عَلَيْهِ ، فَقَالَتْ : آوَى عِنْدَكَ ، فَأَبَى عَلَيْهَا ، فَقَالَتْ : إِنَّ بَعْضَ شَبَابِ بَنِي إِسْرَائِيلَ رَاوَدُونِي عَنْ نَفْسِي ، فَإِنْ أَدَخَلْتَنِي وَإِلَّا لِحِقُونِي وَفَضَّحُونِي ، فَلَمَّا سَمِعَ مَقَالَتَهَا فَتَحَّ لَهَا ، فَلَمَّا دَخَلَتْ عَلَيْهِ رَمَتْ بِشَابِهَا ، فَلَمَّا رَأَى جَمَالَهَا وَهَيْئَتَهَا وَقَعَتْ فِي نَفْسِهِ ، فَضَرَبَ يَدَهُ عَلَيْهَا ، ثُمَّ رَجَعَتْ إِلَيْهِ نَفْسُهُ ، وَقَدْ كَانَ يَوْقِدُ تَحْتَ قَدْرِ لَهُ ، فَأَقْبَلَ حَتَّى وَضَعَ يَدَهُ عَلَى النَّارِ .

فَقَالَتْ : أَيُّ شَيْءٍ تَصْنَعُ ؟

فَقَالَ : أَحْرِقُهَا لِأَنَّهَا عَمِلَتْ الْعَمَلَ .

فَخَرَجَتْ حَتَّى أَتَتْ جَمَاعَةَ بَنِي إِسْرَائِيلَ ، فَقَالَتْ : الْحَقُّوْا فُلَانًا فَقَدْ وَضَعَ يَدَهُ عَلَى النَّارِ ، فَأَقْبَلُوا فَلَحِقُوهُ وَقَدْ احْتَرَقَتْ يَدُهُ .

امام باقر علیه السلام : زنی بد کار به سمت جوانانی از بنی اسرائیل رفت و آنان را فریفت . یکی از آنان گفت : اگر فلان عابد ، این زن را ببیند ، زن ، او را می فریبد .

زن ، سخن آنان را شنید و گفت : به خدا سوگند ، به خانه ام بر نمی گردم تا آن عابد را بفریسم .

شبانه نزد او رفت و در را کوبید و گفت : شب را نزد تو بمانم؟

عابد ، امتناع ورزید . زن گفت : برخی جوانان بنی اسرائیل ، دنبالم افتاده اند . اگر مرا به داخل خانه راه دهی ، [در امانم] ، و گرنه به من خواهند رسید و آبرویم را خواهند ریخت .

عابد ، چون این سخن را شنید ، در را به رویش گشود . وقتی زن داخل شد ، لباس هایش را کند . چون عابد ، زیبایی ها و هیكل او را دید ، به وسوسه افتاد و به زن ، دست زد . ناگهان ، به خود آمد و از عمل خود ، بازگشت . در خانه اش آتشی زیر دیگ ، روشن کرده بود . سراغ آتش آمد و دست خود را بر آتش گرفت . زن گفت : چه می کنی؟
عابد گفت : او را می سوزانم؛ چون کار خطا از او سر زد .

زن ، از خانه بیرون آمد و سراغ جوانان بنی اسرائیل رفت و گفت : سراغ عابد بروید که دست خود را بر آتش گذاشته است . جوانان ، سراغ عابد آمدند و به وی رسیدند ، در حالی که دستش را سوزانده بود .
بحار الأنوار : ج ۱۴ ص ۴۹۲ ح ۱۱ .

حدیث ۷۲۱

امام باقر علیه السلام :

لَمَّا دَعَا نُوحٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ رَبَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى قَوْمِهِ أَتَاهُ إِبْلِيسُ لَعَنَهُ اللَّهُ ، فَقَالَ : يَا نُوحٌ... اذْكُرْنِي فِي ثَلَاثَةِ مَوَاطِنَ ، فَإِنِّي أَقْرَبُ مَا أَكُونُ إِلَى الْعَبْدِ إِذَا كَانَ فِي إِحْدَاهُنَّ : اذْكُرْنِي إِذَا عَضَّتْ ، وَاذْكُرْنِي إِذَا حَكَمْتَ بَيْنَ اثْنَيْنِ ، وَاذْكُرْنِي إِذَا كُنْتَ مَعَ امْرَأَةٍ خَالِيًا لَيْسَ مَعَكُمْ أَحَدٌ .

امام باقر علیه السلام : وقتی که نوح علیه السلام به درگاه پروردگار عز و جل قومش را نفرین کرد ، شیطان - که نفرین خدا بر او باد - نزد وی آمد و گفت : ای نوح! مرا در سه جا یاد کن؛ چرا که من در آن مکان ها نزدیک ترین حالت را به بندگان دارم : هنگامی که خشمگین شدی ، مرا یاد کن؛ هنگامی که میان دو نفر داوری می کنی ، مرا یاد کن؛ و هنگامی که با زنی خلوت کردی و دیگری با شما نیست ، مرا یاد کن .

الخصال : ص ۱۳۲ ح ۱۴۰ .

حدیث ۷۲۲

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ أَبِي نَظَرَ إِلَى رَجُلٍ وَمَعَهُ ابْنُهُ يَمْشِي وَالْإِبْنُ مُتَّكِيٌّ عَلَى ذِرَاعِ الْأَبِ ، قَالَ : فَمَا كَلَّمَهُ أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ مَقْتًا لَهُ حَتَّى فَارَقَ الدُّنْيَا .

امام باقر علیه السلام : پدرم به مردی نگریست که راه می رفت و فرزندش همراه وی بود . پسر بر دست پدر ، تکیه داده بود . پدرم از روی خشم با وی سخن نگفت تا از دنیا رفت .

الکافی : ج ۲ ص ۳۴۹ ح ۸ .

حدیث ۷۲۳

امام باقر علیه السلام :

شَرُّ الْأَبَاءِ مَنْ دَعَا الْبُرِّ إِلَى الْإِفْرَاطِ ، وَشَرُّ الْأَبْنَاءِ مَنْ دَعَاهُ التَّقْصِيرُ إِلَى الْعُقُوقِ .

امام باقر علیه السلام: بدترین پدران، کسی است که نیکی [به فرزند]، او را به زیاده روی بکشاند، و بدترین فرزندان، کسی است که کوتاهی [در حق پدر و مادر]، او را به نافرمانی بکشاند.
تاریخ یعقوبی: ج ۲ ص ۳۲۰.

حدیث ۷۲۴

امام باقر علیه السلام:

إِنَّهُ (عَلَيْنا عَلَيْهِ السَّلَام) أَتَى الْبَرْزَانِ ، فَقَالَ لِرَجُلٍ ، «بِعْنِي ثَوْبَيْنِ» .

فَقَالَ الرَّجُلُ : يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ ، عِنْدِي حَاجَتُكَ ، فَلَمَّا عَرَفَهُ مَضَى عَنْهُ ، فَوَقَفَ عَلَى غُلَامٍ فَأَخَذَ ثَوْبَيْنِ أَحَدُهُمَا بِثَلَاثَةِ دَرَاهِمٍ وَالْآخَرَ بِدِرْهَمَيْنِ ، فَقَالَ : «يَا قَتِيرُ ، خُذِ الَّذِي بِثَلَاثَةِ» .

فَقَالَ : أَنْتَ أَوْلَى بِهِ تَصْعَدُ الْمِنْبَرَ وَتَخْطُبُ النَّاسَ .

فَقَالَ : «وَأَنْتَ شَابٌّ وَلَكَّ شَرُّهُ الشَّبَابُ ، وَأَنَا أَسْتَحْيِي مِنْ رَبِّي أَنْ تُفْضَلَ عَلَيْكَ» .

امام باقر علیه السلام: علی علیه السلام به بازار پارچه فروش ها آمد و به مردی فرمود: «دو جامه به من بفروش» .

آن مرد گفت: ای امیر مؤمنان! آنچه مطلوب شماست، نزد من است .

چون پارچه فروش، امیر مؤمنان را شناخت، [از او خرید نکرد و] گذشت. نزدیک [فروشنده] جوانی ایستاد و دو جامه خرید، یکی

را به سه درهم و دیگری را به دو درهم. آن گاه به قنبر فرمود: «ای قنبر! تو این جامه را که به سه درهم خریدم، بردار» .

قنبر گفت: شما بدان سزاوارترید، منبر می روید و برای مردم، سخنرانی می کنید .

علی علیه السلام فرمود: «و تو جوانی و خواسته های جوانی داری و من، از پروردگارم خجالت می کشم که خود را بر تو، مقدم

بدارم» .

بحار الأنوار: ج ۴۰ ص ۳۲۴ ح ۶ .

حدیث ۷۲۵

امام باقر علیه السلام:

إِتَّخَذَ اللَّهُ عِزَّ وَجِلَّ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا ، لِأَنَّهُ لَمْ يَزِدْ أَحَدًا ، وَلَمْ يَسْأَلْ أَحَدًا غَيْرَ اللَّهِ عِزَّ وَجِلَّ .

امام باقر علیه السلام: خداوند عز و جل ابراهیم را به دوستی گرفت؛ زیرا [درخواست کسی را رد نکرد و از کسی جز خداوند عز و

جل درخواست نمود .

علل الشرائع: ص ۳۴ ح ۲ .

حدیث ۷۲۶

امام باقر علیه السلام:

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى «إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ حَلِيمٌ» - : «الْأَوَّاهُ هُوَ لِدَعَاءٍ .

امام باقر علیه السلام - درباره تفسیر کلمه «أَوَّاه»: -

«به راستی که ابراهیم، آوآه و بردبار بود» : یعنی بسیار دعا کننده بود .

الکافی: ج ۲ ص ۴۶۶ ح ۱ .

حدیث ۷۲۷

امام باقر علیه السلام :

خَرَجَ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ ذَاتَ يَوْمٍ يَسِيرُ فِي الْبِلَادِ لِيَعْتَبِرَ فَمَرَّ بِفَلَاةٍ مِنَ الْأَرْضِ فَإِذَا هُوَ بِرَجُلٍ قَائِمٍ يُصَلِّي قَدْ قَطَعَ إِلَى السَّمَاءِ صَوْتَهُ
وَلِبَاسُهُ شَعْرٌ ، فَوَقَفَ عَلَيْهِ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَعَجِبَ مِنْهُ وَجَلَسَ يَنْتَظِرُ فَرَاغَهُ ، فَلَمَّا طَالَ ذَلِكَ عَلَيْهِ حَرَّكَهُ بِيَدِهِ وَقَالَ لَهُ : إِنَّ لِي حَاجَةً
فَحَخَّفْ ، قَالَ : فَحَخَّفَ الرَّجُلُ وَجَلَسَ إِبْرَاهِيمُ ، فَقَالَ لَهُ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : لِمَنْ تُصَلِّي ؟
فَقَالَ : لِإِلَهِ إِبْرَاهِيمَ .

فَقَالَ : وَمَنْ إِلَهُ إِبْرَاهِيمَ ؟

قَالَ : الَّذِي خَلَقَكَ وَخَلَقَنِي .

فَقَالَ لَهُ إِبْرَاهِيمُ : لَقَدْ أَعْجَبَنِي نَحْوُكَ وَأَنَا أَحِبُّ أَنْ أُؤَاخِيكَ فِي اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ، فَأَيَّنَ مَنَزِلُكَ إِذَا أَرَدْتَ زِيَارَتَكَ وَلِقَاءَكَ ؟
فَقَالَ لَهُ الرَّجُلُ : مَنَزِلِي خَلْفَ النَّطْفَةِ - وَأَشَارَ بِيَدِهِ إِلَى الْبَحْرِ - وَأَمَّا مُصَيِّ لَأَيَّ فَهَذَا الْمَوْضِعُ تُصَيِّبُنِي فِيهِ إِذَا أَرَدْتَنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ ، ثُمَّ قَالَ
الرَّجُلُ لِإِبْرَاهِيمَ : لَكَ حَاجَةٌ ؟

فَقَالَ إِبْرَاهِيمُ : نَعَمْ .

فَقَالَ الرَّجُلُ : وَمَا هِيَ ؟

قَالَ لَهُ : تَدْعُو اللَّهَ وَأُوْمِنُ أَنَا عَلَى دُعَائِكَ ، أَوْ أَدْعُو أَنَا وَتُوْمِنُ أَنْتَ عَلَى دُعَائِي ؟

فَقَالَ لَهُ الرَّجُلُ : وَفِيمَ نَدْعُو اللَّهَ ؟

قَالَ لَهُ إِبْرَاهِيمُ : لِلْمُذْنِبِينَ الْمُؤْمِنِينَ .

فَقَالَ الرَّجُلُ : لَا .

فَقَالَ إِبْرَاهِيمُ : وَلِمَ ؟

فَقَالَ : لِأَنِّي دَعَوْتُ اللَّهَ مُنْذُ ثَلَاثِ سِنِينَ بِدَعْوَةٍ لَمْ أَرِ إِجَابَتَهَا إِلَى السَّاعَةِ ، وَأَنَا أَسْتَحْيِي مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ أَدْعُوهُ بِدَعْوَةٍ حَتَّى أَعْلَمَ
أَنَّهُ قَدْ أَجَابَنِي .

فَقَالَ إِبْرَاهِيمُ : وَفِيمَا دَعَوْتُهُ ؟

فَقَالَ لَهُ الرَّجُلُ : إِنِّي لَفِي مُصَيِّ لَأَيَّ هَذَا يَوْمَ إِذْ مَرَّ بِي غُلَامٌ أَرْوَعٌ ، النُّورُ يَطْلُعُ مِنْ جِبْهَتِهِ ، لَهُ ذُوَابِيَةٌ مِنْ خَلْفِهِ ، وَمَعَهُ بَقَرٌ يَسُوقُهَا ،
كَأَنَّمَا دُهِنَتْ دَهْنًا ، وَعَنَمٌ يَسُوقُهَا كَأَنَّمَا دُخِستَ دَخْسًا . قَالَ : فَأَعْجَبَنِي مَا رَأَيْتُ مِنْهُ ، فَقُلْتُ : يَا غُلَامُ ، لِمَنْ هَذَا الْبَقَرُ وَالْغَنَمُ ؟
فَقَالَ : لِي .

فَقُلْتُ : وَمَنْ أَنْتَ ؟

فَقَالَ : أَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِ الرَّحْمَنِ عَزَّ وَجَلَّ . فَدَعَوْتُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ عِنْدَ ذَلِكَ وَسَأَلْتُهُ أَنْ يُرِينِي خَلِيلَهُ .

فَقَالَ لَهُ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : فَأَنَا إِبْرَاهِيمُ خَلِيلُ الرَّحْمَنِ ، وَذَلِكَ الْغُلَامُ ابْنِي .

فَقَالَ لَهُ الرَّجُلُ عِنْدَ ذَلِكَ : الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ، الَّذِي أَجَابَ دَعْوَتِي ، قَالَ : ثُمَّ قَبَلَ الرَّجُلُ صَفْحَتِي وَجِهَ إِبْرَاهِيمَ وَعَانَقَهُ ، ثُمَّ قَالَ :
الآنَ فُقِمَ وَادْعُ حَتَّى أُؤْمِنَ عَلَى دُعَائِكَ ، فَدَعَا إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ الْمُذْنِبِينَ مِنْ يَوْمِهِ ذَلِكَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ
بِالْمَغْفِرَةِ وَالرِّضَا عَنْهُمْ ، قَالَ : وَأَمَّنَ الرَّجُلُ عَلَى دُعَائِهِ .

فَقَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ : فَدَعْوَةُ إِبْرَاهِيمَ بِالْعَهْدِ لِلْمُؤْمِنِينَ الْمُذْنِبِينَ مِنْ شِيعَتِنَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ .

امام باقر علیه السلام : روزی ابراهیم علیه السلام برای عبرت گرفتن به سیاحت در شهرها پرداخت . از سرزمینی گذشت و مردی را

دید که ایستاده است و نماز می‌گزارد، صدایش را به آسمان بلند کرده و لباسش از پوست ابراهیم علیه السلام، نزد او ایستاد و از او شگفت زده شد و منتظر فراغت وی از عبادت شد. چون نمازش طولانی شد، ابراهیم علیه السلام با دست، تکانش داد و گفت: «[نماز خود را] کوتاه کن که مرا خواسته ای است».

مرد، [نمازش را] کوتاه کرد. ابراهیم علیه السلام نشست و به وی گفت: «برای چه کسی نماز می‌خوانی».

گفت: برای خدای ابراهیم.

گفت: «خدای ابراهیم کیست؟».

گفت: آن که تو و مرا آفرید.

سپس ابراهیم علیه السلام به وی گفت: «از روش عبادت تو خوشم آمده است و من دوست می‌دارم با تو در راه خدای عز و جل برادری کنم. اگر خواستم تو را زیارت و ملاقات کنم، خانه ات کجاست؟».

مرد گفت: خانه ام پشت این دریاست - و با دستش به دریا اشاره کرد - و محلّ عبادتم همین جاست. گفت هر گاه خواستی، مرا همین جا می‌یابی، إن شاء الله.

سپس، مرد به ابراهیم علیه السلام گفت: خواسته ای داری؟

ابراهیم علیه السلام گفت: «بلی».

مرد گفت: چیست؟

ابراهیم علیه السلام گفت: «تو، خدا را بخوانی و من بر دعایت آمین بگویم یا من، خدا را بخوانم و تو بر دعایم آمین بگویی».

مرد گفت: درباره چه خدا را بخوانم؟

ابراهیم علیه السلام گفت: «برای مؤمنان گنهکار».

مرد گفت: نه.

ابراهیم علیه السلام پرسید: «چرا؟»

مرد گفت: سه سال است که خدا را به خواسته ای می‌خوانم و تا این لحظه، آن را مستحبات نیافته ام و از خداوند عز و جل خجالت می‌کشم که او را به خواسته ای دیگر بخوانم، مگر بدانم خواسته ام را اجابت کرده است.

ابراهیم علیه السلام گفت: «درباره چه دعا کردی؟».

مرد گفت: روزی در همین محلّ عبادت بودم که جوانی زیباروی که نور از پیشانی اش می‌تابید و گیسوانش از پشت فرو ریخته بود، از کنارم گذشت، و گاوی - که گویی روغن به بدنش مالیده بودند - و گله ای از گوسفندان پرگوشت، با خود داشت و آنها

را به پیش می‌برد. آنچه از وی دیدم، مرا خوش آمد. پرسیدم: ای جوان! این گاو و گله گوسفند از کیست؟

گفت: از خودم.

پرسیدم: تو کیستی؟

گفت: من، اسماعیل پسر ابراهیم خلیل الرحمان هستم. در آن هنگام، خداوند عز و جل را خواندم که خلیلش را به من نشان دهد.

گفت: «من، ابراهیم خلیل الرحمان هستم و آن جوان، پسر من است».

مرد در این هنگام گفت: سپاس، خدایی را که پروردگار جهانیان است؛ او که خواسته ام را اجابت کرد. آن گاه، پیشانی ابراهیم علیه السلام را بوسید و با وی مُعانقه (دیده بوسی) کرد. سپس گفت: اینک آماده ام. تو دعا کن تا من، دعایت را آمین گویم.

ابراهیم علیه السلام برای زنان و مردان مؤمن گنهکار، از آن روز تا روز قیامت، درخواست بخشش و خشنودی خداوند را کرد و

مرد ، بر دعایش آمین گفت .

امام باقر علیه السلام فرمود : «دعای ابراهیم به مؤمنان گنهکار از شیعیان ما تا روز قیامت هم می رسد» .

کمال الدین : ص ۱۴۰ ح ۸ ، الکافی : ج ۸ ص ۳۹۲ ح ۵۹۱ نحوه .

حدیث ۷۲۸

امام باقر علیه السلام :

لَمَّا أَصَابَتْ امْرَأَةً الْعَزِيزِ الْحَاجَّةُ قِيلَ لَهَا : لَوْ أَتَيْتِ يَوْسُفَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، فَشَاوَرْتِ فِي ذَلِكَ ، فَقِيلَ لَهَا : إِنَّا نَخَافُكَ عَلَيْكَ .
قَالَتْ : كَلَّا إِنِّي لَا أَخَافُ مَنْ يَخَافُ اللَّهَ ، فَلَمَّا دَخَلَتْ عَلَيْهِ فَرَأَتْهُ فِي مَلِكِهِ قَالَتْ : الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ الْعَبِيدَ مُلُوكًا بِطَاعَتِهِ ، وَجَعَلَ
الْمُلُوكَ عِبِيدًا بِمَعْصِيَتِهِ ، فَتَرَوُجَهَا فَوَجَدَهَا بِكْرًا .

فَقَالَ : أَلَيْسَ هَذَا أَحْسَنَ ؟ أَلَيْسَ هَذَا أَجْمَلَ ؟

فَقَالَتْ : إِنِّي كُنْتُ بَلِيَّتُ مِنْكَ بِأَرْبَعِ خِصَالٍ : كُنْتُ أَجْمَلَ أَهْلِ زَمَانِي ، وَكُنْتُ
أَجْمَلَ أَهْلِ زَمَانِكَ ، وَكُنْتُ بِكْرًا ، وَكَانَ زَوْجِي عَيْنِيَا .

امام باقر علیه السلام : هنگامی که همسر عزیز (زلیخا) نیازمند شد ، به وی گفتند : خوب است نزد یوسف علیه السلام بروی . در این
باره مشورت کرد ، به وی گفتند : ما از او بر تو می هراسیم .

زلیخا گفت : من هرگز از کسی که از خدا می ترسد ، نمی ترسم .

وقتی زلیخا بر یوسف علیه السلام وارد شد و او را بر اریکه قدرت دید ، گفت : سپاس ، خدا را که بردگان را به خاطر فرمان بردن
از او ، پادشاه کرد و پادشاهان را به خاطر گناه ، برده گردانید .

آن گاه ، یوسف علیه السلام با وی ازدواج کرد و او را باکره یافت . به وی گفت : «آیا این چنین ، بهتر نیست؟ آیا این چنین ، زیباتر
نیست؟» .

زلیخا گفت : من به خاطر چهار چیز در دام تو گرفتار شدم : من ، زیباترین

زن زمانه خود بودم و تو ، زیباترین مرد زمانه ات بودی . من ، باکره بودم و شوهرم ناتوانی جنسی داشت .

الأمالی للطوسی : ص ۴۵۶ ح ۱۰۲۰ .

حدیث ۷۲۹

امام باقر علیه السلام :

: وَإِنْ كَانَ صَاحِبُكُمْ لِيَجْلِسَ جِلْسَةَ الْعَبْدِ ، وَيَأْكُلُ أَكْلَةَ الْعَبْدِ ، وَيُطْعَمُ النَّاسَ خُبْزَ الْبُرِّ وَاللَّحْمَ ، وَيَرْجِعُ إِلَى أَهْلِهِ فَيَأْكُلُ الْخُبْزَ وَالزَّيْتِ ،
وَإِنْ كَانَ لِيَشْتَرِيَ الْقَمِيصَ السُّبْلَانِيَّ ، ثُمَّ يُخَيِّرُ غُلَامَهُ خَيْرَهُمَا ، ثُمَّ يَلْبَسُ الْبَاقِيَّ ، فَإِذَا جَازَ أَصَابِعُهُ قَطَعَهُ ، وَإِذَا جَازَ كَعْبَهُ حَذَفَهُ ، وَمَا
وَرَدَ عَلَيْهِ أَمْرَانِ قَطُّ كِلَاهُمَا لِلَّهِ رِضَىٰ إِلَّا أَخَذَ بِأَشَدِّهِمَا عَلَىٰ بَدَنِهِ .

وَلَقَدْ وُلِّيَ النَّاسَ خَمْسَ سِتْنِينَ فَمَا وَضَعَ آجُرَةً عَلَىٰ آجُرَةٍ وَلَا لَبِنَةً عَلَىٰ لَبِنَةٍ ، وَلَا أَقْطَعَ قَطِيعَةً ، وَلَا أَوْرَثَ بِيضَاءَ وَلَا حَمْرَاءَ إِلَّا سَبَعِمَتْهُ
دِرْهَمَ فَضَلَتْ مِنْ عَطَايَاهُ ، أَرَادَ أَنْ يَبْتِئَعَ لِأَهْلِهِ بِهَا خَادِمًا ، وَمَا أَطَاقَ أَحَدٌ عَمَلَهُ ، وَإِنْ كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ لَيَنْظُرُ فِي
الْكِتَابِ مِنْ كُتُبِ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَيَضْرِبُ بِهِ الْأَرْضَ ، وَيَقُولُ : مَنْ يُطِيقُ هَذَا .

امام باقر علیه السلام - در توصیف امام علی علیه السلام - : رهبر شما مانند بردگان می نشست ، مانند بردگان غذا می خورد ، نان
گندم و گوشت را به مردم ، می خوراند و خود به خانه برمی گشت و نان [جو] و روغن زیتون می خورد . [دو] پیراهن سبیلانی می

خرید و به غلامش می فرمود تا بهترین [آن دو] را انتخاب کند و خود، دیگری را می پوشید و اگر آستینش از انگشتانش بلندتر بود، آن را قیچی می کرد و اگر از قوزک پایش درازتر بود، آن را می بُرید و هرگاه دو کار بر او روی می آورد که در هر دو [موجب] خشنودی خداوند بود، سخت ترین بر جسم خود را برمی گزید.

او پنج سال زمامدار مردم بود و آجری روی آجر و خستی روی خشت نگذاشت و زمینی از زمین های خراج [و اموال عمومی] را به کسی نبخشید و درم و دیناری به ارث نگذاشت، جز هفتصد درهم که از بخشش هایش زیاده آمده بود و می خواست برای خانواده اش مستخدمی خریداری کند. کسی را توان کاری که او انجام می داد، نبود.

علی بن حسین علیه السلام در نوشته های علی علیه السلام می نگریست و بر زمین می کوبید و می فرمود: «کیست که بتواند چنین کند؟!».

الکافی: ج ۸ ص ۱۳۰ ح ۱۰۰.

حدیث ۷۳۰

امام باقر علیه السلام:

مِنْ سَعَادَةِ الرَّجُلِ أَنْ يَكُونَ لَهُ الْوَلَدُ يُعْرِفُ فِيهِ شِبْهَهُ، خَلْقَهُ وَ خُلُقَهُ وَ شَمَائِلَهُ.

امام باقر علیه السلام: از سعادت های مرد، این است که فرزندش در جسم و اخلاق و رفتار، به او شباهت داشته باشد.

الکافی: ج ۶ ص ۴ ح ۲ عن سدیر، مکارم الأخلاق: ج ۱ ص ۴۷۷ ح ۱۶۴۴ عن الإمام الصادق علیه السلام.

حدیث ۷۳۱

امام باقر علیه السلام:

أَتَى رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ، فَقَالَ: هَذِهِ ابْنَةُ عَمِّي وَ امْرَأَتِي لَا أَعْلَمُ إِلَّا خَيْرًا، وَ قَدْ أَتَتْنِي بِوَلَدٍ شَدِيدِ السَّوَادِ، مُنْتَشِرٍ

الْمِنْخَرَيْنِ، جَعِدٌ،

امام باقر علیه السلام: یکی از انصار، خدمت پیامبر خدا رسید و گفت: این، دخترعمو و همسر من است. [از او] جز نیکی چیزی نمی دانم و با این

حال، او فرزندی برای من آورده است، بسیار سیاه، سوراخ های بینی اش بزرگ، مویش فرفری و بینی اش پهن است. شبیه او را نه در دایی هایم می شناسم، نه در نیاکانم.

پیامبر خدا به همسر او فرمود: «تو چه می گویی؟» گفت: نه. سوگند به آن کسی که تو را به حق برانگیخته است، در مدتی که او مرا در اختیار گرفته، هیچ کس را به جای او نشانده ام.

پیامبر خدا، مدتی طولانی سر خود را پایین انداخت. سپس، چشم خود را به آسمان گرداند و آن گاه رو به مرد کرد و فرمود: «ای مرد! هیچ کس نیست، مگر این که بین او و آدم، ۹۹ رگ (و ریشه) وجود دارد که همگی در نسب، نقش دارند. وقتی نطفه در رحم قرار می گیرد، این رگ ها به حرکت در می آیند و از خداوند می خواهند که فرزند به آنها شبیه باشد. لذا این، از رگ هایی است که نه نیاکان تو، نه نیاکان نیاکان تو آن را درک نکرده اند. فرزندت را بگیر».

زن گفت: مشکل مرا گشودی، ای پیامبر خدا!

جَعِدٌ: جَعَدُ الشَّعْرُ ضِدَّ السَّبْطِ، وَ الْجَعْدُ: الْقَصِيرُ الْمُرْتَدُّ الْخَلْقِ (النهاية: ج ۱ ص ۲۷۵ «جعده»).

حدیث ۷۳۲

امام باقر علیه السلام :

مَنْ طَهَّرَتْ وِلَادَتُهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ .

امام باقر علیه السلام : کسی که ولادتش پاک باشد ، وارد بهشت می شود .

المحاسن : ج ۱ ص ۲۳۳ ح ۴۲۳ عن سدير الصيرفي ، بحار الأنوار : ج ۵ ص ۲۸۷ ح ۱۰ .

حدیث ۷۳۳

امام باقر علیه السلام :

إِذَا زَنَى الرَّجُلُ أَدَخَلَ الشَّيْطَانَ ذِكْرَهُ فَعَمِلًا جَمِيعًا، وَ كَانَتْ النُّطْفَةُ وَاحِدَةً، وَ خُلِقَ مِنْهُمَا الْوَلَدُ، وَ يَكُونُ شَرِكَ شَيْطَانٍ .

امام باقر علیه السلام : وقتی مرد زنا می کند ، شیطان ، نرینه اش را وارد می کند و هر دو با هم عمل می کنند ؛ نطفه [ی آنها] یکی

می شود و فرزند از هر دو آفریده می گردد و همتای شیطان است .

ثواب الأعمال : ص ۳۱۲ ح ۴ ، المحاسن : ج ۱ ص ۱۹۴ ح ۳۳۲ و ليس فيه «الولد» و كلاهما عن عبد الملك بن أعين .

حدیث ۷۳۴

امام باقر علیه السلام :

إِذَا أُرِدَّتِ الْوَالِدَةُ فَفَلَّ عِنْدَ الْجَمَاعِ : اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي وَوَلَدًا، وَ اجْعَلْهُ تَقِيًّا لَيْسَ فِي خَلْقِهِ زِيَادَةٌ وَ لَا نُقْصَانٌ، وَ اجْعَلْ عَاقِبَتَهُ إِلَى خَيْرٍ .

امام باقر علیه السلام : هرگاه فرزند خواستی ، هنگام آمیزش بگو : «بارها! فرزندی روزی ام کن و او را با تقوا قرار ده ؛ نه افزونی

در جسم او باشد ، نه کاستی ، و او را عاقبت به خیر گردان» .

الکافی : ج ۶ ص ۱۰ ح ۱۲ ، تهذيب الأحكام : ج ۷ ص ۴۱۱ ح ۱۶۴۱ كلاهما عن محمد بن مسلم .

حدیث ۷۳۵

امام باقر علیه السلام :

يَابْنَ الْأَيَّامِ الثَّلَاثِ، يَوْمُكَ الَّذِي وُلِدْتَ فِيهِ، وَ يَوْمُكَ الَّذِي تَنَزَّلَ فِيهِ قَبْرُكَ ، وَ يَوْمُكَ الَّذِي تَخْرُجُ فِيهِ إِلَى رَبِّكَ، فَيَا لَهُ مِنْ يَوْمٍ عَظِيمٍ .

امام باقر علیه السلام : ای فرزندِ روزهای سه گانه : آن روز که در آن زاده شدی ، آن روز که در قبرت فرود می آیی و آن روز که

به سوی پروردگارت بیرون می آیی . ای وای بر او از آن روز بزرگ!

تحف العقول : ص ۲۹۲ ، بحار الأنوار : ج ۷۸ ص ۱۷۱ ح ۴ .

حدیث ۷۳۶

امام باقر علیه السلام :

: أَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَ خَلْفًا مَعَكَ ، وَ خَلْفًا بَعْدَكَ، فَإِنَّ الرَّجُلَ يُخَلِّفُ أَبَاهُ فِي حَيَاتِهِ وَ مَوْتِهِ .

امام باقر علیه السلام - هنگام تبریک به خاطر فرزندان شدن کسی - : از خدا می خواهم که او را با تو و پس از تو ، جانشین

[شایسته] تو قرار دهد ؛ چرا که فرزند ، جانشین پدر در زندگی و مرگ اوست .

نثر الدرّ: ج ۱ ص ۳۴۵، نزهة الناظر: ص ۱۰۰ ح ۱۹، كشف الغمّة: ج ۲ ص ۳۶۲.

حدیث ۷۳۷

امام باقر علیه السلام:

أَصْدَقُ الْأَسْمَاءِ مَا سُمِّيَ بِالْعُبُودِيَّةِ، وَأَفْضَلُهَا أَسْمَاءُ الْأَنْبِيَاءِ.

امام باقر علیه السلام: درست ترین نام ها، آن است که به بندگی خوانده شود و برترین آنها، نام پیامبران است. الکافی: ج ۶ ص ۱۸ ح ۱، تهذیب الأحکام: ج ۷ ص ۴۳۸ ح ۱۷۴۷.

حدیث ۷۳۸

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ أَبْغَضَ الْأَسْمَاءِ إِلَى اللَّهِ عِزُّ وَجَلُّ: حَارِثٌ وَمَالِكٌ وَخَالِدٌ.

امام باقر علیه السلام: همانا منفورترین نام ها نزد خداوند عز و جل حارث، مالک و خالد است. الکافی: ج ۶ ص ۲۱ ح ۱۶، تهذیب الأحکام: ج ۷ ص ۴۳۹ ح ۱۷۵۳، کلاهما عن محمد بن مسلم.

حدیث ۷۳۹

امام باقر علیه السلام:

إِذَا كَانَ يَوْمُ السَّابِعِ وَقَدْ وُلِدَ لِأَخِيذِكُمْ غُلَامٌ أَوْ جَارِيَةٌ فَلْيَعُقَّ عَنْهُ كَبْشًا؛ عَنِ الذَّكْرِ ذَكَرًا، وَعَنِ الْأُنْثَى مِثْلَ ذَلِكَ، عُقُّوا عَنْهُ وَأَطْعَمُوا الْقَابِلَةَ مِنَ الْعَقِيقَةِ، وَسَمُّهُ يَوْمَ السَّابِعِ.

امام باقر علیه السلام: هر گاه روز هفتم ولادت پسر یا دختر یکی از شما فرا رسید، باید گوسفندی عقیقه کند؛ برای پسر، گوسفند نر و برای دختر گوسفند ماده، عقیقه کنید و از عقیقه به ماما بدهید و روز هفتم، بر او نام بگذارید. الکافی: ج ۶ ص ۲۷ ح ۴، تهذیب الأحکام: ج ۷ ص ۴۴۲ ح ۱۷۶۹، وسائل الشیعة: ج ۱۵ ص ۱۵۲ ح ۱۱.

حدیث ۷۴۰

امام باقر علیه السلام:

اسْتَرْضِعْ لَوْلَدِكَ بِلَبَنِ الْحِسَانِ، وَإِيَّاكَ وَالْقَبَاحَ؛ فَإِنَّ اللَّبْنَ قَدْ يُعْدَى.

امام باقر علیه السلام: برای فرزندت از شیر دایگان خوب روی درخواست کن و از شیر دایگان زشت، پرهیز کن؛ زیرا شیر، [خصلت های شیردهنده را] سرایت می دهد.

الکافی: ج ۶ ص ۴۴ ح ۱۲، عن محمد بن مروان، تهذیب الأحکام: ج ۸ ص ۱۱۰ ح ۳۷۶، عن الهيثم بن محمد بن مروان.

حدیث ۷۴۱

امام باقر علیه السلام:

عَلَيْكُمْ بِالْوِضَاءِ

امام باقر علیه السلام: بر شما باد [انتخاب] دایگان پاکیزه و زیبا؛ زیرا شیر، [خصلت ها را] منتقل می کند.

وِضَاءٌ : أَى حِسَانٌ نِقَاءً (لسان العرب : ج ۱ ص ۱۹۵ «وضاً»).

حدیث ۷۴۲

امام باقر علیه السلام :

إِنَّا نَأْمُرُ صِبْيَانَنَا بِالصَّلَاةِ إِذَا كَانُوا بَنَى خَمْسِ سِنِينَ ، فَمَرُوا صِبْيَانَكُمْ بِالصَّلَاةِ إِذَا كَانُوا بَنَى سَبْعِ سِنِينَ ، وَنَحْنُ نَأْمُرُ صِبْيَانَنَا بِالصَّوْمِ إِذَا كَانُوا بَنَى سَبْعِ سِنِينَ بِمَا أَطَاقُوا مِنْ صِيَامِ الْيَوْمِ إِنْ كَانَ إِلَى نِصْفِ النَّهَارِ أَوْ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ أَوْ أَقَلَّ ، فَإِذَا عَلَبَهُمُ الْعَطَشُ وَالْغَرْتُ

امام باقر علیه السلام : ما کودکان خود را وقتی پنج ساله اند ، به نماز امر می کنیم ؛ ولی شما کودکانتان را وقتی هفت ساله شدند ، به نماز امر کنید . ما کودکان خود را وقتی هفت ساله اند ، به روزه وامی داریم ؛ به اندازه ای که توان دارند ، چه تا نصف روز باشد یا بیشتر یا کمتر . وقتی تشنگی و گرسنگی بر آنان چیره شد ، افطار می کنند تا این که به روزه ، عادت کنند و توان آن را بیابند ؛ ولی شما کودکانتان را وقتی نه ساله شدند ، به اندازه ای که توان دارند ، به روزه وا دارید و وقتی تشنگی بر آنان چیره شد ، افطار کنند .

الْغَرْتُ : الْجُوع (الصحاح : ج ۱ ص ۲۸۸ «غرث»).

حدیث ۷۴۳

امام باقر علیه السلام :

سَرُّ الْأَبَاءِ مَنْ دَعَاهُ الْبِرُّ إِلَى الْإِفْرَاطِ ، وَسَرُّ الْأَبْنَاءِ مَنْ دَعَاهُ التَّقْصِيرُ إِلَى الْعُقُوقِ .

امام باقر علیه السلام : بدترین پدر ، کسی است که نیکی کردن ، او را به زیاده روی وا دارد و بدترین فرزند ، کسی است که کوتاهی کردن ، او را به نافرمانی و آزردن [پدر] وا دارد .

تاریخ یعقوبی : ج ۲ ص ۳۲۰ ، الجوهره : ص ۵۲ .

حدیث ۷۴۴

امام باقر علیه السلام :

كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا حَضَرَ وِلَادَةَ الْمَرْأَةِ قَالَ : أَخْرِجُوا مِنْ فِي الْبَيْتِ مِنَ النِّسَاءِ ؛ لَا تَكُونُ الْمَرْأَةُ أَوَّلَ نَاطِرٍ إِلَى عَوْرَتِهِ .

امام باقر علیه السلام : امام زین العابدین علیه السلام همواره وقتی هنگام زایمان زن فرا می رسید ، می فرمود : «زنانی را که در اتاق هستند ، بیرون کنید تا نخستین نگاه زنان ، نگاه به عورت نباشد» .

کتاب من لا یحضره الفقیه : ج ۳ ص ۵۶۰ ح ۴۹۲۵ ، الکافی : ج ۶ ص ۱۷ ح ۱ ، تهذیب الأحکام : ج ۷ ص ۴۳۶ ح ۱۷۳۷ کلاهما نحوه و کلها عن جابر .

حدیث ۷۴۵

امام باقر علیه السلام :

ثَلَاثٌ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ عِزَّ وَجَلَّ لِأَخِيدهِ فِيهِنَّ رُخْصَةً : أَدَاءُ الْأَمَانَةِ إِلَى الْبَرِّ وَالْفَاجِرِ ، وَالْوَفَاءُ بِالْعَهْدِ لِلْبَرِّ وَالْفَاجِرِ ، وَبُرُّ الْوَالِدَيْنِ بَرِّينَ كَانَا أَوْ فَاجِرِينَ .

امام باقر علیه السلام : سه چیز است که خداوند عز و جل رخصتی در آنها برای کسی قرار نداده است : بازگرداندن امانت ، به

نیکوکار و بدکار؛ وفای به پیمان، با نیکوکار و بدکار؛ و نیکی به پدر و مادر، نیکوکار باشند یا بدکار. الکافی: ج ۲ ص ۱۶۲ ح ۱۵ عن عنبسه بن مصعب و ج ۵ ص ۱۳۲ ح ۱، تهذیب الأحکام: ج ۶ ص ۳۵۰ ح ۹۸۸ کلاهما عن الحسين بن مصعب الهمدانی عن الإمام الصادق علیه السلاموفیه «لا عذر لأحد فیها» بدل «لم يجعل ... رخصه».

حدیث ۷۴۶

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ أَبِي نَظَرَ إِلَى رَجُلٍ وَمَعَهُ ابْنُهُ يَمْشِي، وَالْإِبْنُ مُتَّكِيٌّ عَلَى ذِرَاعِ الْأَبِ، قَالَ: فَمَا كَلَّمَهُ أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ مَقْتًا لَهُ حَتَّى فَارَقَ الدُّنْيَا. امام باقر علیه السلام: نگاه پدرم به کسی افتاد که پسرش همراه او بود، در حالی که او می رفت و پسر به بازوی پدر، تکیه زده بود. پدرم از سر ناراحتی، با آن پسر، سخن نگفت تا از دنیا رفت.

الکافی: ج ۲ ص ۳۴۹ ح ۸ عن عبدالله بن سليمان، مشكاة الأنوار: ص ۲۸۵ ح ۸۶۲ عن عبدالله بن مسكان وليس فيه «يمشي».

حدیث ۷۴۷

امام باقر علیه السلام:

قَالَ: فِيهِلِكُ كُلُّ شَيْءٍ وَيَبْقَى الْوَجْهُ أَنْ عَزَّوَجَلَّ أَعْظَمُ مِنْ أَنْ يُوصَفَ بِالْوَجْهِ وَلَكِنْ مَعْنَاهُ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا دِينَهُ وَالْوَجْهُ الَّذِي يُؤْتَى مِنْهُ.

امام باقر علیه السلام درباره آیه «کل شی هالک الا وجهه» به ابو حمزه ثمالی فرمود:

هر چیز نابود می شود و وجه باقی می ماند.

خداوند بزرگ تر از آن است که وجه (چهره) داشته باشد و معنای آیه این است که همه چیز نابود می شود الا دین خدا و سمت و سویی که مردم از آن به سمت خدا رو می آورند.

معانی الاخبار، ص ۱۲.

حدیث ۷۴۸

امام باقر علیه السلام:

هَلْ يَعْطِفُ الْعَنِيُّ عَلَى الْفَقِيرِ، وَيَتَجَاوَزُ الْمُحْسِنُ عَنِ الْمُسِيءِ وَ يَتَوَاسُونَ؟

قُلْتُ: لَا، قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

لَيْسَ هَؤُلَاءِ الشَّيْعَةَ، الشَّيْعَةُ مَنْ يَفْعَلُ هَذَا.

یکی از یاران امام باقر علیه السلام به آن حضرت گفت: شیعیان در منطقه ما زیادند. حضرت فرمود:

آیا توانگر آنان بر فقیر مهر می ورزد؟ و نیکوکار از بدکار می گذرد؟ و مواسات و بذل و بخشش مالی دارند؟

گفت: خیر. حضرت فرمود:

اینان شیعه نیستند. شیعه کسی است که چنین باشد.

قضاء حقوق المؤمنین، الشیخ ابو علی الصوری، ص ۲۱، ح ۲۲.

حدیث ۷۴۹

امام باقر علیه السلام :

كُلُّ عَيْنٍ بَاكِئَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا ثَلَاثَ عُمُورٍ:

عَيْنٌ سَهَرَتْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ .

وَعَيْنٌ فَاضَتْ مِنْ حَشِيئَةِ اللَّهِ .

وَعَيْنٌ غَضَّتْ عَنْ مَحَارِمِ اللَّهِ .

امام باقر علیه السلام فرمود:

روز قیامت همه چشم‌ها گریان است مگر سه چشم:

چشمی که در راه خدا بیدار مانده است،

چشمی که از خوف خدا گریسته است،

چشمی که از محارم الهی فرو بسته شده است.

معدن الجواهر و ریاضة الخواطر، ص ۳۴.

حدیث ۷۵۰

امام باقر علیه السلام :

تِسْعُ خِصَالٍ خَصَّ اللَّهُ بِهَا رَسُولَهُ فَأَمْتَحِنُوا أَنْفُسَكُمْ فَإِنْ كَانَتْ فِيكُمْ فَاحْمَدُوا اللَّهَ تَعَالَى عَلَيْهَا فَاسْأَلُوهُ فِيهَا، وَهُمْ:

الْيَقِينُ وَالْقَنَاعَةُ وَالصَّبْرُ وَالشُّكْرُ وَالْحِلْمُ

وَحُسْنُ الْخُلُقِ وَالسَّخَاءُ وَالشَّجَاعَةُ وَالتَّنَزُّهُ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

نه خصلت است که خداوند آن‌ها را از ویژگی‌های پیامبرانش قرار داده است. پس خود را بیازمایید بنگرید اگر آنها را دارید، خدا را

حمد و ستایش کنید و اگر ندارید از او بخواهید. آن‌ها عبارتند از:

یقین، قناعت، صبر، شکر، حلم، حسن خلق، سخاوت، شجاعت، پاکیزگی و پارسایی.

معدن الجواهر و ریاضة الخواطر، ص ۳۴.

حدیث ۷۵۱

امام باقر علیه السلام :

مَنْ كَذَبَ ذَهَبَ جَمَالُهُ،

وَمَنْ سَاءَ خُلُقُهُ عَذَّبَ نَفْسَهُ وَكَثُرَتْ هُمُومُهُ وَتَظَاهَرَ عَلَيْهِ النِّعَمَةُ فَلْيُكْثِرْ مِنَ الشُّكْرِ،

وَمَنْ كَثُرَتْ هُمُومُهُ فَلْيُكْثِرْ مِنَ الْإِسْتِغْفَارِ،

وَمَنْ أَلْحَ عَلَيْهِ الْفَقْرُ، فَلْيُقِلْ « لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ ».

امام باقر علیه السلام فرمود:

هر کس دروغ بگوید آراستگی او برود،

هر کس اخلاقش بد شود خود را عذاب می‌دهد و اندوهش فراوان می‌شود.

هر کس نعمت‌ها پیاپی بر او فرود آید، باید زیاد شکر کند.

هر کس اندوهش زیاد شود، بسیار استغفار کند.
و هر کس فقر بر او فشار آورد، بگوید: «لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ».
معدن الجواهر و ریاضة الخواطر، ص ۳۴.

حدیث ۷۵۲

امام باقر علیه السلام :
مَا مِنْ خُطْوَةٍ أَحَبُّ [إِلَى] اللَّهِ مِنْ خُطْوَتَيْنِ :
خُطْوَةٌ تَشُدُّ صَفًّا فِي سَبِيلِ اللَّهِ .
وَ خُطْوَةٌ إِلَى ذِي رَحِمٍ قَاطِعٍ
وَ مَا مِنْ جُرْعَةٍ أَحَبُّ [إِلَى] مِنْ جُرْعَتَيْنِ :
جُرْعَةٌ غَيْظٍ رَدَّهَا مُؤْمِنٌ بِحِلْمٍ
وَ جُرْعَةٌ مُصِيبَةٍ رَدَّهَا مُؤْمِنٌ بِصَبْرٍ
وَ مَا مِنْ قَطْرَةٍ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنْ قَطْرَتَيْنِ :
قَطْرَةٌ دَمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
وَ قَطْرَةٌ دَمْعٍ فِي سَوَادِ اللَّيْلِ لَا يُرِيدُ بِهَا إِلَّا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ .
امام باقر علیه السلام فرمود:

- دو گام است که از آن محبوب تر نزد خدا نیست:
۱. گامی به سوی جبهه‌ها برای تحکیم صف مجاهدان راه خدا.
  ۲. گامی به سوی خویشاوندی که پیوند خویش گسسته است.
- دو جرعه است که از آن محبوب تر نزد خدا نیست:
۱. جرعه‌ای از خشم که مؤمن آن را با حلم فرو برد.
  ۲. جرعه‌ای از مصیبت که با صبر آن را باز گرداند.
- و دو قطره است که از آن نزد خدا بهتر نیست:
۱. قطره‌ای خون در راه خدا،
  ۲. قطره‌ای اشک در سیاهی شب که جز برای خدا
- نیفشاند.

معدن الجواهر و ریاضة الخواطر، ص ۲۷.

حدیث ۷۵۳

امام باقر علیه السلام :
إِنَّ مِنْ عِبَادِي مَنْ يَتَقَرَّبُ بِالْحَسَنَةِ فَأُحْكِمُهُ فِي الْجَنَّةِ، فَقَالَ مُوسَى: يَا رَبِّ مَا تِلْكَ الْحَسَنَةُ؟
قَالَ: يَمْشِي فِيحَاجَّةِ أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ قُضِيَتْ أَوْ لَمْ تُقْضَ!
امام باقر علیه السلام فرمود:

خداوند به موسی علیه السلام وحی کرد که:
 بعضی از بندگان من آن قدر کار نیک انجام می دهد که او را در بهشت حاکم و برقرار می سازم.
 موسی گفت: خدایا آن کار نیک چیست؟
 فرمود: برای تأمین نیاز برادرش تلاش می کند، موفق به قضای حوائج او بشود یا نشود.
 مصادقه الاخوان، ص ۶۶ صدوق(ره).

حدیث ۷۵۴

امام باقر علیه السلام :
 ثَلَاثَةٌ مِنْ أَفْضَلِ الْأَعْمَالِ:
 شِبَعَةُ جُوعَةِ الْمُسْلِمِ
 وَ تَنْفِيسُ كُرْبَتِهِ وَ تَكْسُو عَوْرَتَهُ.
 امام باقر علیه السلام فرمود:
 سه چیز از برترین اعمال است:
 سیر کردن گرسنگی مسلمان،
 زدودن غم مسلمان، پوشاندن زشتی و عیب او.
 مصادقه الاخوان، ص ۴۴.

حدیث ۷۵۵

امام باقر علیه السلام :
 لَوْ أَنَّ رَجُلًا أَحَبَّ رَجُلًا فَيَاللَّهِ لَأَثَابَهُ اللَّهُ عَلَى حُبِّهِ
 وَ إِنْ كَانَ الْمَحْبُوبُ فِي عِلْمِ اللَّهِ مِنْ أَهْلِ النَّارِ
 وَلَوْ أَنَّ رَجُلًا أَبْغَضَ رَجُلًا لِلَّهِ لَأَثَابَهُ اللَّهُ عَلَى بُغْضِهِ إِيَّاهُ،
 وَ إِنْ كَانَ الْمُبْغُضُ فِي عِلْمِ اللَّهِ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ.
 امام باقر علیه السلام فرمود:
 اگر کسی مردی را در راه خدا دوست بدارد، خداوند به او پاداش محبتش را می دهد، گرچه آن شخص محبوب در علم الهی اهل
 آتش باشد و اگر کسی شخصی را در راه خدا دشمن بدارد، خداوند پاداش بغض و خشم او را می پردازد، گرچه شخص مورد
 خشم و نفرت در علم الهی از اهل بهشت باشد.
 مصادقه الاخوان، ص ۵۰.

حدیث ۷۵۶

امام باقر علیه السلام :
 تَبَسُّمُ الرَّجُلِ فِي وَجْهِ أَخِيهِ حَسَنَةٌ وَ صَرْفُهُ الْقَدَا عَنْهُ حَسَنَةٌ وَ مَا عَبْدَ اللَّهِ بِشَيْءٍ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنْ إِدْخَالِ السُّرُورِ عَلَى الْمُؤْمِنِ.
 امام باقر علیه السلام فرمود:

لبخند انسان به چهره برادرش حسنه و کار نیک است و دور کردن خار و خاشاک و رنج و گرفتاری از برادر دینی حسنه است و خداوند به چیزی بهتر از شاد کردن مؤمن عبادت نشده است.
مصادقه الأخوان، ص ۵۲.

حدیث ۷۵۷

امام باقر علیه السلام :
أَتَجَالِسُونَ؟
قُلْتُ: نَعَمْ.
قَالَ: وَاهَا لِيَتْلِكَ الْمَجَالِسِ.
فضیل بن یسار می گوید: امام باقر علیه السلام به من فرمود:
آیا با هم جلسه و نشست دارید؟
گفتم: آری.
فرمود: خوشا به آن مجلس ها.
مصادقه الأخوان، ص ۳۴.

حدیث ۷۵۸

امام باقر علیه السلام :
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ :
مَنْ سَرَّ مُؤْمِنًا فَقَدْ سَرَّنِي
وَمَنْ سَرَّنِي فَقَدْ سَرَّ اللَّهَ .
ابوحزمه می گوید: از امام باقر علیه السلام شنیدم که فرمود:
رسول خدا صلی الله علیه و آله فرموده است:
هر کس مؤمنی را شاد کند مرا شاد کرده است
و هر کس مرا شاد سازد ،
در حقیقت خدا را مسرور ساخته است.
مصادقه الأخوان، ص ۶۲.

حدیث ۷۵۹

امام باقر علیه السلام :
مِنَ الْقَوَاصِمِ الْفَوَاقِرِ الَّتِي تَقْصِمُ الظُّهْرَ جَارِ السَّوِّءِ ،
إِنْ رَأَى حَسَنَةً أَخْفَاهَا وَإِنْ رَأَى سَيِّئَةً أَفْشَاهَا .
امام باقر علیه السلام فرمود:
یکی از عوامل کمر شکن، همسایه بد است،

اگر کار خوبی ببیند پنهان می سازد
و اگر کار بدی مشاهده کند، افشاگری می کند.
اصول کافی، ج ۲، ص ۶۶۸.

حدیث ۷۶۰

امام باقر علیه السلام :
حَدُّ الْجَوَارِ أَرْبَعُونَ دَارًا مِنْ كُلِّ جَانِبٍ،
مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَ مِنْ خَلْفِهِ وَ عَنْ يَمِينِهِ وَ شِمَالِهِ.
جمیل بن دراج می گوید: امام باقر علیه السلام فرمود:
حدّ همسایگی چهل منزل است از هر سو،
از جلو، از پشت سر، از راست و از چپ.
اصول کافی، ج ۲، ص ۶۶۹.

حدیث ۷۶۱

امام باقر علیه السلام :
الْخَيْرُ وَالشَّرُّ
يُضَاعَفُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ.
جابر از امام باقر علیه السلام نقل می کند که فرمود:
کار خیر و شرّ در روز جمعه دو چندان می گردد.
(یعنی پاداش و کیفرش دو برابر است.)
جامع الاحادیث، ص ۱۵۶.

حدیث ۷۶۲

امام باقر علیه السلام :
مَنْ أَصَابَ مَالًا مِنْ غُلُولٍ أَوْ رِبَاً أَوْ خِيَانَةٍ أَوْ سِرْقَةٍ
لَمْ يُقْبَلْ مِنْهُ
فِي زَكَاةٍ وَلَا فِي صَدَقَةٍ وَلَا فِي حَجٍّ وَلَا عُمْرَةٍ.
امام باقر علیه السلام فرمود:

هر کس مالی از راه اختلاس یا ربا یا خیانت و یا دزدی به چنگ آورد، مصرف آن در راه زکات واجب و صدقه و حج و عمره از
وی پذیرفته نمی شود.
امالی صدوق، ص ۴۴۲.

حدیث ۷۶۳

امام باقر علیه السلام :

مَا مِنْ شَيْءٍ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ
مَنْ أَنْ يُسْأَلَ مَا عِنْدَهُ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

هیچ چیز در نزد خدا آن قدر مطلوب و محبوب نیست
که آنچه نزد اوست از وی درخواست و تقاضا شود.
المحاسن، ص ۲۹۲، جامع الاحادیث، ص ۱۸۳.

حدیث ۷۶۴

امام باقر علیه السلام :

أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى
أَدْوَمُهَا وَأَنْ قَلَّتْ .

ابوحزمه ثمالی می گوید: امام باقر علیه السلام فرمود:
محبوبترین کارها نزد خدای متعال آن کاری است
که دوام بیشتری دارد، گرچه اندک باشد.
جامع الاحادیث، ص ۱۸۲.

حدیث ۷۶۵

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ أَحَبَّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى سَبْعَةٌ:
إِشْبَاعُ جُوعِهِ مُؤْمِنٍ، وَتَنْفِيسُ كُرْبَتِهِ،
وَقَضَاءُ دِينِهِ، وَإِنَّ مَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ لَقَلِيلٌ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

محبوبترین کارها در نزد خدای تعالی هفت چیز است، از جمله: گرسنگی مؤمنی را سیر کند،
اندوه غمزه ای را برطرف سازد،
قرض بدهکاری را پردازد.
کسانی که این گونه رفتار کنند، اندکند.
جامع الاحادیث، ص ۱۸۳، بحار الانوار، ج ۷۴، ص ۳۶۹.

حدیث ۷۶۶

امام باقر علیه السلام :

عَلَيْكُمْ بِالْوَرَعِ
فَإِنَّهُ لَيْسَ شَيْءٌ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى

مِنَ الْوَرَعِ وَعِفَّةِ بَطْنٍ وَفَوْجٍ.
 ابو حمزه ثمالی می گوید امام باقر علیه السلام فرمود:
 بر شما باد ورع و پارسایی،
 که چیزی نزد خدای متعال محبوب تر از
 پارسایی و مهار زدن بر شکم و غریزه جنسی نیست.
 مستدرک، ج ۱۱، ص ۲۶۵، جامع الاحادیث، ص ۱۸۳.

حدیث ۷۶۷

امام باقر علیه السلام :
 أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ الْقِرَاءَةُ فِي الْمُصْحَفِ.
 امام باقر علیه السلام فرمود:
 برترین عبادت، تلاوت قرآن است.
 بحار الانوار، ج ۹۲، ص ۲۰۲.

حدیث ۷۶۸

امام باقر علیه السلام :
 مَا شَيْءٌ أَعْظَمَ ثَوَابًا مِنْ شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ،
 إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْدِلُهُ شَيْءٌ وَلَا يُشْرِكُهُ فِي الْأُمُورِ أَحَدٌ.
 امام باقر علیه السلام فرمود:
 هیچ کاری ثوابش بالاتر از این نیست که به «لا اله الا الله» گواهی و شهادت دهی. براستی خداوند را هیچ چیز همانند و برابر
 نیست و در کارها هیچ کس شریک او نیست.
 الکافی، ج ۲، ص ۳۷۵.

حدیث ۷۶۹

امام باقر علیه السلام :
 مَا مِنْ شَيْءٍ أَبْغَضُ إِلَى اللَّهِ مِنْ بَطْنٍ مَمْلُوءٍ.
 امام باقر علیه السلام فرمود:
 هیچ چیز به اندازه شکم انباشته،
 منفور خداوند نیست.
 الکافی، ج ۶، ص ۲۷۰، جامع الاحادیث کتاب الغایات، ص ۲۰۱.

حدیث ۷۷۰

امام باقر علیه السلام :

قال رسول الله صلى الله عليه وآله:
خيارُ أمتي الَّذِينَ إِذَا سَافَرُوا قَصَّروا وَأَفْطَرُوا
وَإِذَا أَحْسَنُوا، اسْتَبَشَرُوا وَإِذَا أَسَاؤُا اسْتَعْفَرُوا.

امام باقر علیه السلام فرمود:

رسول خدا صلى الله عليه وآله فرموده است:

نیکان اَمّت من کسانی اند که هنگام سفر نماز را شکسته می خوانند و روزه را افطار می کنند.

وقتی نیکی کنند، شادمان می شوند،

هنگامی که کار بدی کردند، استغفار می کنند.

الکافی، ج ۴، ص ۱۲۷، جامع الاحادیث، ص ۲۱۵.

حدیث ۷۷۱

امام باقر علیه السلام :

يا جابر! مَنْ دَخَلَ عَلَيْهِ شَهْرُ رَمْضَانَ وَصَامَ نَهَارَهُ وَقَامَ وَرَدًا مِنْ لَيْلِهِ، وَحَفِظَ لِسَانَهُ وَفَرَجَهُ وَغَضَّ بَصِيرَهُ وَكَفَّ اِذَانَهُ، خَرَجَ مِنَ
الدُّنْيَا كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ.

قَالَ قُلْتُ: مَا أَحْسَنَ هَذَا مِنْ حَدِيثٍ، جَعَلْتُ فِدَاكَ. قَالَ:

ما أشدَّ هذا مِنْ شَرِّطٍ.

جابر می گوید، امام باقر علیه السلام به من فرمود:

هر کس ماه رمضان بر او وارد شود و روزهایش را روزه بدارد و پاسی از شب را به نیایش برخیزد و زبانش را نگهدارد و چشم خود
از حرام بر بندد و آزار به کسی نرساند، مثل روز تولد از مادر از گناه پاکیزه می شود.

گفتم: چه حدیث خوبی! فرمود:

چه شرایط دشواری!

جامع الاحادیث، ص ۲۲۲، الکافی، ج ۲، ص ۸۷.

حدیث ۷۷۲

امام باقر علیه السلام :

. قَالَ:

مَنْ قَالَ إِنِّي مَآمٌ وَ لَيْسَ بِإِمَامٍ،

قُلْتُ: وَ إِنْ كَانَ عَلَوِيًّا؟

قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: وَ إِنْ عَلَوِيًّا.

قُلْتُ: وَ إِنْ كَانَ مِنْ وُلْدِ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ؟

قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: وَ إِنْ كَانَ.

راوی درباره آیه «وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى اللَّهِ وُجُوهُهُم مُسْوَدَّةٌ» از امام باقر علیه السلام پرسید (یعنی روز قیامت، تکذیب

کنندگان بر خداوند را سیه رو می بینی). حضرت فرمود:

هر کس امام نباشد و مدعی امامت شود، مشمول آیه است.

گفتم: گر چه علوی باشد؟

حضرت فرمود: اگر چه علوی باشد.

گفتم: اگر چه از فرزندان علی بن ابی طالب باشد؟

حضرت فرمود: اگر چه از آنان باشد.

الکافی، ج ۱، ص ۳۰۷.

حدیث ۷۷۳

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ هَذِهِ الدُّنْيَا يُعْطِيهَا اللَّهُ الْبِرَّ وَالْفَاجِرَ
وَلَا يُعْطِي الْإِيمَانَ إِلَّا صَفْوَتَهُ مِنْ خَلْقِهِ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

خدا این دنیا را به نیکوکار و بدکار می بخشد،

ولی «ایمان» را جز به برگزیدگان خلقش نمی دهد.

اصول کافی (با ترجمه)، ج ۳، ص ۳۰۵.

حدیث ۷۷۴

امام باقر علیه السلام:

سَلَامَةُ الدِّينِ وَصِحَّةُ الْبَدَنِ خَيْرٌ مِنَ الْمَالِ
وَالْمَالُ زِينَةٌ مِنْ زِينَةِ الدُّنْيَا، حَسَنَةٌ.

فضیل بن یسار از امام باقر علیه السلام نقل می کند که فرمود:

سلامتی دین و تندرستی از ثروت بهتر است.

و مال، زینتی از زینت های دنیا است که خوب است.

اصول کافی (با ترجمه)، ج ۳، ص ۳۰۶.

حدیث ۷۷۵

امام باقر علیه السلام:

إِنَّمَا جُعِلَتِ التَّقِيَّةُ لِيُحَقَّنَ بِهَا الدَّمُ،
فَإِذَا بَلَغَ الدَّمُ فَلَيْسَ تَقِيَّةً.

محمد بن مسلم می گوید، امام باقر علیه السلام فرمود:

تقیه برای این است که خونها حفظ شود،

وقتی مسأله به خون ریزی رسید،

دیگر جای تقیه نیست.

اصول کافی، ج ۳، ص ۳۱۳.

حدیث ۷۷۶

امام باقر علیه السلام :

إِنَّمَا شِيعَةُ عَلِيِّ الْحُلَمَاءِ وَالْعُلَمَاءِ الذُّبُلُ الشَّفَاهِ
تُعْرِفُ الرَّهْبَانِيَّةَ عَلَى وُجُوهِهِمْ.

جابر می گوید حضرت امام باقر علیه السلام فرمود:

براستی شیعیان علی علیه السلام بردباران و دانشورانند

که لب به یاد خدا تر دارند

و بر چهره هاشان رنگ عبادت و ساده زیستی پیداست.

اصول کافی، ج ۳، ص ۳۳۲.

حدیث ۷۷۷

امام باقر علیه السلام :

مَا يُبَالِي مَنْ عَرَفَهُ اللَّهُ هَذَا الْأَمْرَ أَنْ يَكُونَ عَلَى قَلْعِ جَبَلٍ يَأْكُلُ مِنْ نَبَاتِ الْأَرْضِ حَتَّى يَأْتِيَهُ الْمَوْتُ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

هر کس خداوند به او حقیقت تشیع و ولایت معصومین علیه السلام را آموخت، باکی ندارد که بر قله کوهی باشد و از گیاهان زمین

تغذیه کند، تا روزی که مرگش فرا رسد.

اصول کافی، ج ۳، ص ۳۴۳.

حدیث ۷۷۸

امام باقر علیه السلام :

لَا يُصِيبُ قَرْيَةً عَذَابٌ

وَ فِيهَا سَبْعَةٌ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

هر آبادی که در آن هفت نفر مؤمن باشند،

گرفتار عذاب نمی شود.

اصول کافی، ج ۳، ص ۳۴۶.

حدیث ۷۷۹

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ لَيَتَعَاهَدُ الْمُؤْمِنَ بِالْبَلَاءِ

كَمَا يَتَعَاهَدُ الرَّجُلُ أَهْلَهُ بِالْهَدْيَةِ مِنَ الْغَيْبَةِ

وَيَحْمِيهِ الدُّنْيَا كَمَا يَحْمِيهِ الطَّيِّبُ الْمَرِيضَ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

براستی خدای متعال گاهی با فرستادن بلا با مؤمن تجدید خاطره می‌کند و او را می‌نوازد، همانطور که شخصی که به سفر رفته با هدیه خانواده اش را می‌نوازد و همان طور که پزشک بیمار را از چیزهایی پرهیز می‌دهد، خداوند هم مؤمن را از دنیا برحذر می‌دارد.

اصول کافی، ج ۳، ص ۳۵۴.

حدیث ۷۸۰

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ الْعَبْدَ لَيُذْنِبُ الذَّنْبَ فَيُزَوِّى عَنْهُ الرَّزْقُ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

گاهی بنده خدا گناهی مرتکب می‌شود، و بدین وسیله روزی از او دور می‌شود (و گرفتار تنگی معیشت می‌شود).

اصول کافی، ج ۳، ص ۳۷۱.

حدیث ۷۸۱

امام باقر علیه السلام :

أَبْلَغُ شِيعَتِنَا إِنَّهُ لَنْ يُنَالَ مَا عِنْدَ اللَّهِ إِلَّا بِعَمَلٍ
وَأَبْلَغُ شِيعَتِنَا إِنَّ أَعْظَمَ النَّاسِ حَسْرَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ
مَنْ وَصَفَ عَدْلًا ثُمَّ يُخَالِفُهُ إِلَى غَيْرِهِ.

خیثمه گوید، امام باقر علیه السلام به من فرمود:

به شیعیان ما ابلاغ کن به آنچه نزد خداست، جز با عمل «صالح» نمی‌توان رسید.

به شیعیان ما بگو: در روز قیامت حسرت کسی بزرگتر و بیشتر است که رفتار عادلانه‌ای راستایش کند و بر خلاف آن سمت و سوی دیگر حرکت کند.

اصول کافی، ج ۳، ص ۴۰۹.

حدیث ۷۸۲

امام باقر علیه السلام :

أَلَكِبْرُ رِءَاءُ اللَّهِ
وَالْمُتَكَبِّرُ يُنَارِعُ اللَّهَ رِدَاءً.

امام باقر علیه السلام فرمود:

برتری و بزرگی، جامه بلند شایسته خداست

و متکبر در جامه ویژه خدا، با خدا به کشمکش می پردازد.

اصول کافی، ج ۳، ص ۴۲۳.

حدیث ۷۸۳

امام باقر علیه السلام :

مَنْ هَمَّ بِشَيْءٍ مِنْ الْخَيْرِ فَلْيَعْجَلْهُ
فَإِنَّ كُلَّ شَيْءٍ فِيهِ تَأْخِيرٌ فَإِنَّ لِلشَّيْطَانِ فِيهِ نَظْرَةً.

ابوالجارود گوید، از امام باقر علیه السلام شنیدم که می فرمود:

هر کس تصمیم به کار خیری گرفت، سریع اقدام کند،

زیرا اگر در آن تاخیر روا دارد، شیطان در آن کار مهلت می یابد. (و فرصت انجام آن را می گیرد).

اصول کافی، ج ۳، ص ۲۱۳.

حدیث ۷۸۴

امام باقر علیه السلام :

قَالَ إِنَّ لِلَّهِ جَنَّةً لَا يَدْخُلُهَا إِلَّا ثَلَاثَةٌ:
أَحَدُهُمْ مَنْ حَكَمَ فِي - عُلَى - نَفْسِهِ بِالْحَقِّ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

خداوند بهشتی دارد که جز سه کس به آن وارد نمی شوند. یکی از آن سه، کسی است که درباره خویش به حق داوری کند.

اصول کافی، ج ۳، ص ۲۱۸.

حدیث ۷۸۵

امام باقر علیه السلام :

صَلِّهِ الرَّحِمَ تُزَكِّي الْأَعْمَالَ وَتَدْفَعُ الْبَلْوَى
وَ تَنْمِي الْأَمْوَالَ وَ تَنْسِيءُ لَهُ فِي عُمْرِهِ.
وَ تَوْسَعُ فِي رِزْقِهِ وَ تَحَبِّبُ فِي أَهْلِ بَيْتِهِ
فَلْيَتَّقِ اللَّهَ وَ لِيَصِلْ رَحْمَهُ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

صله ارحام، اعمال را افزایش می دهد،

بلا و گرفتاری را بر طرف می کند،

اموال را فزونی می بخشد،

مرگ را به تأخیر می افکند،

و مایه وسعت روزی و محبوبیت خانوادگی می شود.

پس باید [انسان] تقوا پیشه کند

و به خویشان نیکی نماید.

اصول کافی، ج ۳، ص ۲۲۳.

حدیث ۷۸۶

امام باقر علیه السلام:

ثَلَاثٌ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ فِيهِنَّ رُخْصَةً:

أَدَاءُ الْأَمَانَةِ إِلَى الْبُرِّ وَالْفَاجِرِ وَالْوَفَاءُ بِالْعَهْدِ لِلْبُرِّ وَالْفَاجِرِ وَبُرُّ الْوَالِدَيْنِ بَرِّينَ كَانَا أَوْ فَاجِرِينَ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

سه چیز است که خدای عزوجل به هیچ کس رخصت و اجازه نقض آن را نداده است:

۱. ادای امانت به نیکو کار و بدکار.

۲. وفای به پیمان در برابر نیکوکار و بدکار.

۳. خوشرفتاری و نیکی نسبت به پدر و مادر، چه نیک باشند و چه بد کار.

اصول کافی، ج ۳، ص ۲۳۶.

درباره مرکز

بسم الله الرحمن الرحيم

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید

بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی

آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در

دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه

الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن

خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره

الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف

مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه

مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و

رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به

محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن

منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در

نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز:

الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه

ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ...

د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و) راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۰۲۳۵۰۵۲۴)

ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...

ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی:

www.eslamshop.com

تلفن ۰۲۵-۲۳۵۷۰۲۳-۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور

کاربران (۰۳۱۱)۲۳۳۳۰۴۵

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی

جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل

و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق

روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳، شماره کارت: ۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳ و شماره حساب شبا: IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۶۲۱

۵۳-۰۶۰۹ به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان - خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام - هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنت غیبت ما، او را از ما جدا کرده

است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می فرماید: «ای بنده بزرگوار

شریک کننده برادرش! من در کرم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است،

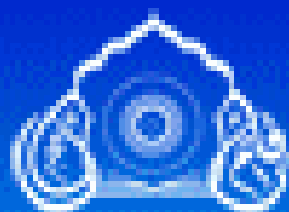
هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلى الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست تر می داری: مردی

اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، اما تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می‌گشایی که آن بینوا، خود را ببدان، نگاه می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی‌گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گامگاه

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

